

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

พื้นที่เก็บวัตถุทรงจำ

โดย
นายอัครพล พิพัฒน์โกศล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE STORAGE OF OBJECT'S MEMORIES

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2021
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	พื้นที่เก็บวัตถุทรงจำ
โดย	อัครพล พิพัฒน์โกศล
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ วิริญญา ดวงรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณปรีชา เกาทอง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์วิริญญา ดวงรัตน์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณปริญญา ตันติสุข)

61004210 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ภาพจิตรกรรมหุ่นนิ่ง, ความหมายวัตถุสิ่งของในงานศิลปะ, ครอบครั้ว, สภาพที่อยู่อาศัย, ความเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตในสังคมไทย

นาย อัครพล พิพัฒน์ภคผล: พื้นที่เก็บวัตถุทรงจำ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ วิริยญา ดวงรัตน์

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่เก็บวัตถุทรงจำ” เกิดจากการเรียนรู้ การจดจำ การระลึกถึง และการวิเคราะห์จากประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งสนใจวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ที่หลงเหลือมากมายหลากหลายประเภทของเหล่าบรรดาเครือญาติภายในพื้นที่อยู่อาศัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาลักษณะ ประเภท และหน้าที่การใช้งาน สิ่งของเครื่องใช้ที่เก่าเก็บภายในที่อยู่อาศัย ที่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทการดำรงชีวิตของผู้คนในครอบครัว ตลอดช่วงระยะเวลากว่า 50 ปีที่ผ่านมา 2. ศึกษาความเป็นมาของโครงสร้างรูปแบบครอบครัวไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ที่ส่งผลให้ลักษณะความเป็นอยู่ร่วมกันของครอบครัวไทยเปลี่ยนแปลงไป 3. สร้างสรรคผลงานจิตรกรรมหุ่นนิ่ง โดยใช้รูปทรงสิ่งของเครื่องใช้ในครอบครัว ในสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะความเป็นต่างจังหวัด แต่ถูกกำลังถูกแทนที่ด้วยความเป็นสังคมเมือง และการอธิบายเนื้อหาข้อมูลเชิงวิเคราะห์ เพื่อเป็นสื่อแทนแสดงความหมายในกระบวนการสร้างสรรค์

ในขั้นตอนกระบวนการศึกษาของผู้สร้างสรรค์ ได้ศึกษาทฤษฎี และงานเขียนวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ โครงสร้างของครอบครัว และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงลักษณะของสังคมไทย นอกจากนี้ได้ทำการวิเคราะห์จากผลงานศิลปนิพนธ์ศึกษา ในรูปแบบเทคนิค รูปแบบแนวคิดและเนื้อหา อีกทั้งยังมีการลงพื้นที่สำรวจศึกษาในสภาพแวดล้อม ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน เช่น สภาพแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นลักษณะสังคมเมือง แหล่งชุมชนเชิงอนุรักษ์ในสังคมต่างจังหวัด พิพิธภัณฑ์ ภายในพื้นที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ และทำการคัดเลือกจำแนกแยกประเภทวัตถุสิ่งของ ที่นำมาเชื่อมโยงเป็นสัญลักษณ์แทนค่าความเป็นอยู่ร่วมกันในรูปแบบดั้งเดิมของครอบครัวใหญ่ ความเป็นบุคคล ที่มีรูปแบบการเติบโต ระดับประสบการณ์ เรื่องราวความทรงจำ ที่ต่างช่วงวัยและต่างช่วงเวลา กัน ท่ามกลางสภาพแวดล้อมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แสดงสาระความเป็นครอบครัวผ่านรูปทรงของวัตถุสิ่งของที่สื่อสารในผลงาน

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าว ก่อให้เกิดผลงานจิตรกรรม ที่ปรากฏภาพของวัตถุสิ่งของที่หลากหลายชนิดท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เสมือนห้องเก็บของที่ถูกรังรำ ได้ถูกนำมาวิเคราะห์และตีความในเชิงเนื้อหา ทำให้เข้าใจเบื้องหลังความเป็นมา ที่แฝงอยู่ในระบบครอบครัวที่

เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ภายใต้ระบบสังคมที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ ค่านิยม เหตุปัจจัยเฉพาะบุคคล และการมีทัศนคติที่ต่างกันไป ในการเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวในพื้นที่เดียวกันแบบกลุ่มคนในอดีต ที่ต่างต่างกับกลุ่มคนในปัจจุบัน ผลลัพธ์ของความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่าง ความเป็นอยู่ในสังคมเมืองที่เติบโตขึ้นด้วยความเจริญก้าวหน้าทางกายภาพ ตรงกันข้ามกับสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยในสังคมต่างจังหวัด ที่กลับถูกทอดทิ้งให้มีสภาพที่ไร้ชีวิตเจียบเหงามากยิ่งขึ้น สะท้อนความคิดในผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด “พื้นที่เก็บวัตถุทรงจำ”

61004210 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : still life painting, meaning of objects in art, family, living condition, the change of Thai lifestyle

MR. AKARAPHON PIPATPOKAPOL : THE STORAGE OF OBJECT'S MEMORIES

THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR WIRANYA DUANGRAT

The creation of this thesis under the name of “The Storage of Object’s Memories” is a result of learning, remembering, reminiscence, and life experiences analytics of the creator that interested in family’s left over of appliances. The aims of this thesis are 1. To study form, type, and the old appliances’ function in the house which related to lives of members in the family over the past 50 years. 2. To understand the style of Thai family structure from the past until today that affects the change of their coexistence. 3. To create still life painting by using the image of home appliances from the rural scenery that have been urbanized and explain the analytics of information for creating symbols in the production process as messages to the audience.

The process of studying, the creator avails theory and research that involve with the structure of family and tendency of change in Thai society, moreover, samples of artwork from chosen artists are analyzed in terms of technique, concept, and content, not only this but also field research as a way to experience such as lifestyle of people around urban area in Bangkok, community resource conservation in the rural area, museums, the creator’s living area, and then categorize type of objects that fascinated and connect them with the idea of family’s relationship, therefore the personality growth, experiences, memories which differences of generation in one family can appear due to today social changing.

The result of the study begets painting that shows images of many objects surrounded by an atmosphere of forgotten room. From this, it become a source to analyze and interpret which gives the understanding of the ideas underneath family structure that have been changed over time from the pressure of economic limitation of social system, norm, personal decision and the difference of how older

generation and younger ones don't share the way they value things in life anymore. The result of this journey reflects on this thesis under the name "The Storage of Object's Memories" which presents the physical growth of big city and in contrast the rural areas have been left out as a place without life and full of loneliness.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้สร้างสรรค์ขอน้อมจิตรำลึกถึงคุณพระศรีรัตนตรัย กราบขอบพระคุณบิดา มารดาผู้ให้กำเนิด ครอบครัว ญาติพี่น้อง ผู้อุปการะคุณ ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ และมิตรสหายทุกท่าน ที่สนับสนุนผู้สร้างสรรค์ในด้านต่างๆ ตลอดการศึกษาเล่าเรียน และเป็นส่วนหนึ่งในบทเรียนของชีวิตผู้สร้างสรรค์ ทำให้เห็นคุณค่าในแง่มุมของสิ่งต่างๆ ที่เพิ่มพูนเรื่องราวทางประสบการณ์ชีวิต และการทำงานแก่ผู้สร้างสรรค์ในช่วงเวลาที่ผ่านไป ซึ่งเป็นกำลังใจและแรงผลักดันในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้สร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วิรัชญา ดวงรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักในตลอดช่วงระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ของผู้สร้างสรรค์ และคณาจารย์ในภาควิชาศิลปไทยทุกๆ ท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ คำแนะนำ แนวทางการแก้ไขปัญหา การทดลอง การพัฒนาต่อยอด และค้นหา รูปแบบ เทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้สร้างสรรค์ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จนสัมฤทธิ์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ขึ้นมา ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ในคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือ แบ่งปัน พุดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะคิด แนวทาง และรูปแบบผลงาน ก่อให้เกิดคุณค่าเรื่องราวที่ดี ในประสบการณ์การเรียน การใช้ชีวิตในที่แห่งนี้ได้อย่างมีความสุข รวมไปถึงท่านผู้มีพระคุณที่อยู่เบื้องหลังทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจและแรงผลักดันให้กับผู้สร้างสรรค์ ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้จนสำเร็จไปด้วยดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ผู้สร้างสรรค์มีประทับใจเป็นอย่างยิ่ง ที่มีโอกาสได้เข้ามาศึกษาที่ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะที่ไม่ได้สอนเพียงแค่ความรู้ทางศิลปะ แต่ยังสอนให้ผู้สร้างสรรค์ได้เรียนรู้ชีวิต สอนให้รู้จักความอดทนในการที่จะก้าวผ่านอุปสรรคต่างๆ สอนให้เห็นคุณค่าของความตั้งใจกับความสำเร็จที่ได้มา สอนให้รู้จักมองเห็นและเข้าใจผู้คนที่อยู่รอบตัว และสอนให้ผู้สร้างสรรค์มีความหนักแน่น เข้มแข็ง เป็นตัวของตัวเอง สิ่งเหล่านี้ สามารถนำไปประกอบสร้างเป็นบทเรียนการใช้ชีวิตของผู้สร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ผู้สร้างสรรค์ไม่เคยเสียดายเวลาที่ได้เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่แห่งนี้ที่มีคุณค่า และเป็นความภาคภูมิใจอย่างสูงสุด ที่ในช่วงเวลาหนึ่งของชีวิตได้มีโอกาสเข้ามาสัมผัสในมหาวิทยาลัยศิลปากรแห่งนี้

นาย อัครพล พิพัฒน์โภคผล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์.....	6
3. สมมุติฐานการสร้างสรรค์.....	6
4. แนวความคิดในการสร้างสรรค์	7
5. ขอบเขตของการศึกษา	8
6. วิธีการศึกษา.....	9
7. แหล่งข้อมูลในการศึกษา.....	10
8. วิธีการสร้างสรรค์.....	10
บทที่ 2	
ข้อมูลและอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	12
1. อิทธิพลจากบริบทที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์	14
1.1 วัตถุประสงค์ของ.....	14
1.2 ที่อยู่อาศัย.....	14
1.3 การย้ายถิ่น	14
1.4 ครอบครัว	15

2. อิทธิพลจากข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์ผลงาน	15
2.1 การโยยหาอดีต	15
2.2 ความทรงจำของมนุษย์	18
2.3 ความสำคัญของครอบครัว	24
2.4 ปัญหาวิกฤตของครอบครัวและการเปลี่ยนแปลงครัวเรือน	28
2.5 ทศนคติที่แตกต่างจากการสร้างครอบครัวของคนในอดีตและปัจจุบัน	32
2.6 ภาพถ่ายและภาพจิตรกรรมหุ่นนิ่ง.....	35
3. อิทธิพลจากแหล่งข้อมูลการลงพื้นที่สำรวจ ศึกษา และสังเกตการณ์.....	40
3.1 แหล่งข้อมูลจากสถานที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี.....	40
3.2 แหล่งข้อมูลจากผู้คนในครอบครัวและการอยู่อาศัยร่วมกันภายในบ้าน.....	49
3.3 แหล่งข้อมูลจากสภาพความเป็นอยู่ของเครือญาติในกรุงเทพมหานคร.....	51
3.4 แหล่งข้อมูลจากสถานที่ประกอบกิจการร้านอาหารของลูกพี่ลูกน้องของผู้สร้างสรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี.....	54
3.5 แหล่งข้อมูลจากสถานที่อยู่อาศัยแบบโบราณในชุมชนเชิงอนุรักษ์ ตลาดเก่าห้อง 100 ปี อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	56
3.6 แหล่งข้อมูลจากสถานที่จำลองสภาพที่อยู่อาศัยของคนไทยในอดีต ณ สัทธา อุทยานไทย อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี.....	59
4. อิทธิพลจากผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินที่ใช้ในกรณีศึกษา	61
4.1 ผลงานศิลปินกรณีศึกษาด้านรูปแบบ (ศิลปินไทย).....	61
4.2 ผลงานศิลปินกรณีศึกษาด้านรูปแบบ (ศิลปินต่างชาติ)	69
4.3 ผลงานศิลปินกรณีศึกษาด้านเนื้อหาและแนวความคิด.....	78
บทที่ 3	
ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน.....	84
1. ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและเทคนิควิธีการ.....	85
1.1 การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลภาคสนาม	85

1.2 การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสาร.....	86
1.3 การค้นหาเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ผลงาน	86
2. ขั้นตอนการสร้างภาพร่าง	89
2.1 แหล่งข้อมูลการสร้างภาพร่างที่เป็นสภาพแวดล้อมพื้นที่.....	90
2.2 แหล่งข้อมูลการสร้างภาพร่างที่เป็นวัตถุสิ่งของ	93
2.3 การแยกประเภทวัตถุสิ่งของ ที่แทนกลุ่มช่วงอายุคนที่ใช้งาน และยุคสมัย	94
2.4 ภาพต้นแบบของภาพร่างความคิดเบื้องต้น.....	95
3. ขั้นตอนการแสดงผลออกทางทัศนศิลป์	98
ทัศนธาตุและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	98
4. ขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ	103
ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ.....	103
บทที่ 4	
การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์	110
1. การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1	112
1.1 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1	113
1.2 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2	115
1.3 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3	118
2. การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2.....	121
2.1 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1	123
2.2 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2	126
2.3 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3	129
3. การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์.....	133
3.1 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	136
3.2 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	144

3.3 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	152
บทที่ 5	
บทสรุป.....	161
รายละเอียดผลงานสร้างสรรค์.....	163
รายการอ้างอิง.....	164
ประวัติผู้เขียน.....	166

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน.....	41
ภาพที่ 2 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน.....	41
ภาพที่ 3 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน.....	42
ภาพที่ 4 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน.....	42
ภาพที่ 5 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน.....	43
ภาพที่ 6 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน.....	43
ภาพที่ 7 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน.....	44
ภาพที่ 8 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน.....	44
ภาพที่ 9 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน.....	45
ภาพที่ 10 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน.....	45
ภาพที่ 11 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน.....	46
ภาพที่ 12 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน.....	46
ภาพที่ 13 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน.....	47
ภาพที่ 14 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน.....	47
ภาพที่ 15 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน.....	48
ภาพที่ 16 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน.....	48
ภาพที่ 17 ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและสังเกตการณ์.....	49
ภาพที่ 18 ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและสังเกตการณ์.....	51
ภาพที่ 19 ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและสังเกตการณ์.....	54
ภาพที่ 20 ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและสังเกตการณ์.....	56
ภาพที่ 21 ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและสังเกตการณ์.....	59

ภาพที่ 22	ภาพผลงานของ นที อุตฤทธิ์	62
ภาพที่ 23	ภาพผลงานของ นที อุตฤทธิ์	63
ภาพที่ 24	ภาพผลงานของ นที อุตฤทธิ์	64
ภาพที่ 25	ภาพผลงานของ ชัยวุฒิ เทียมปาน.....	66
ภาพที่ 26	ภาพผลงานของ ชัยวุฒิ เทียมปาน.....	67
ภาพที่ 27	ภาพผลงานของ ชัยวุฒิ เทียมปาน.....	68
ภาพที่ 28	ภาพผลงานของ Robert C. Jackson	71
ภาพที่ 29	ภาพผลงานของ Robert C. Jackson	72
ภาพที่ 30	ภาพผลงานของ Robert C. Jackson	73
ภาพที่ 31	ภาพผลงานของ Ted Polomis.....	75
ภาพที่ 32	ภาพผลงานของ Ted Polomis.....	76
ภาพที่ 33	ภาพผลงานของ Ted Polomis.....	77
ภาพที่ 34	ภาพผลงานของ Rachel Whiteread (Embankment)	78
ภาพที่ 35	ภาพผลงานของ Ai wei wei (Sunflower Seeds).....	81
ภาพที่ 36	ภาพแสดงข้อมูลประกอบการสร้างภาพร่าง.....	90
ภาพที่ 37	ภาพแสดงข้อมูลประกอบการสร้างภาพร่าง.....	91
ภาพที่ 38	ภาพแสดงข้อมูลประกอบการสร้างภาพร่าง.....	92
ภาพที่ 39	ภาพแสดงการจัดประเภทวัตถุสิ่งของ	94
ภาพที่ 40	ภาพแสดงการจัดประเภทวัตถุสิ่งของ	94
ภาพที่ 41	ภาพแสดงการจัดประเภทวัตถุสิ่งของ	94
ภาพที่ 42	ภาพต้นแบบของภาพร่างความคิดเบื้องต้น	95
ภาพที่ 43	ภาพต้นแบบของภาพร่างความคิดเบื้องต้น	96
ภาพที่ 44	ภาพต้นแบบของภาพร่างความคิดเบื้องต้น	97
ภาพที่ 45	ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงออกด้วยเทคนิคและวิธีการ	103

ภาพที่ 70	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	152
ภาพที่ 71	ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	153
ภาพที่ 72	ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	154
ภาพที่ 73	ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	155

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายในพื้นที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ เต็มไปด้วยข้าวของเครื่องใช้จำนวนมากมาย ที่ปะปนกันอยู่อย่างไม่เข้าพวก ต่างชนิด ต่างเจ้าของ ต่างช่วงเวลา ของบรรพบุรุษถึง 2 รุ่น ตั้งแต่รุ่นปู่ย่า รุ่นพ่อแม่ ลุง ป้า น้า อา มาจนถึงรุ่นผู้สร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์จึงรู้สึกคุ้นเคย และเคยชินกับการมีอยู่ของข้าวของเครื่องใช้มากมายหลากหลายชนิดเหล่านี้ แต่ในขณะเดียวกัน ได้เกิดความสงสัยว่า สิ่งของเหล่านี้มีที่มาอย่างไร และทำไมจึงยังคงถูกเก็บไว้ในบ้านหลังนี้ ซึ่งได้ถูกจัดเก็บไว้ด้วยเหตุผลต่างๆ บ้างเก็บไว้เพื่อเป็นการระลึกถึงบุคคลที่ล่วงลับไปแล้ว บ้างเก็บไว้เพราะเป็นสิ่งของที่มีมูลค่า บ้างเก็บไว้เพราะคิดว่ายังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ หรือเก็บไว้เพราะสิ่งของเหล่านั้นมีความหมาย มีคุณค่าทางความทรงจำ และประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ จึงถือว่สิ่งของต่างๆ เป็นตัวแทนที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง ในการระลึกถึงช่วงเวลา และเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวที่ผ่านมา ซึ่งเชื่อมโยงความรู้สึกที่มีคุณค่าทางจิตใจต่อผู้ที่เก็บรักษาสิ่งของเหล่านั้นเอาไว้

ภายในระยะเวลากว่า 50 ปีที่ผ่านมา สังคมไทยได้มีระบบการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย และโครงสร้างทางประชากร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้มีผลต่อลักษณะกลุ่มคน ช่วงอายุ ที่ได้เป็นตัวกำหนดค่านิยม สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ในสังคม ขนบธรรมเนียมการปฏิบัติทางวัฒนธรรม และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยที่จะกล่าวคือ อัตราการเกิดของคนไทยย้อนอดีตไปเมื่อประมาณ 50 ปีที่แล้ว เริ่มต้นจากกลุ่มที่เรียกว่า ยุค Baby Boomer ซึ่งเป็นช่วงเวลาหนึ่งในหนึ่งครอบครัวของคนไทยในยุคนั้นนิยมมีลูกกันมาก จากที่ผู้สร้างสรรค์ทราบมาบางครอบครัวมีลูกสูงถึง 12 คน เนื่องจากเป็นช่วงหลังเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ประชากรล้มตายเป็นจำนวนมาก อีกทั้งปัญหาสุขภาพด้านร่างกาย โรคระบาด และปัญหาความขาดแคลนปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อความอยู่รอดในด้านต่างๆ จึงทำให้รัฐบาลต้องสร้างนโยบายเชิงชวชนให้ผู้คนผลิตจำนวนประชากรให้มากขึ้น เพื่อทดแทนจำนวนประชากรที่สูญเสียไป ทำให้อัตราการเกิดของประชากรไทยสูงขึ้นมากในช่วงเวลานั้น

จากการศึกษาข้อมูลเชิงสถิติในหนังสือ เอกสารทางวิชาการ การสำรวจจำนวนการเกิดของประชากรไทยจากแหล่งข้อมูลงานวิจัยหลายเรื่อง และจากจำนวนเครือญาติรุ่นพ่อแม่ในครอบครัวของผู้สร้างสรรค์เอง ที่เห็นได้ชัด คือ ครอบครัวและเครือญาติของผู้สร้างสรรค์ทางฝั่งบิดา เริ่มต้นจากปู่ย่า มีอาชีพเป็นข้าราชการครู อาศัยอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นสังคมในต่างจังหวัด ได้ให้กำเนิดลูกรวมทั้งหมด 7 คน ซึ่งเกิดในช่วงปี พ.ศ.2498 – 2506 ตามลำดับ เป็นช่วงที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มประชากร Baby Boomer ในปัจจุบันบางคนได้ถึงแก่กรรม ส่วนคนที่ยังอยู่มีอายุเกิน 55 ปี จัดว่าอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุหมดแล้ว จากจุดเริ่มต้นที่ปู่ย่ามีลูกมาก ทำให้ระบบการจัดสรรบริหารคนในครอบครัวที่มีพี่น้องอยู่ร่วมกันหลายคน จึงต้องสร้างความรักใคร่ ความสามัคคี มีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน จึงเกิดเป็นครอบครัวที่มีสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สร้างความอบอุ่น ความรัก ความจริงใจ ความใกล้ชิดสนิทสนม และความมีเมตตาต่อกันของคนในครอบครัว เป็นสถาบันครอบครัวที่มีความเข้มแข็ง

การดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัวช่วงเวลาในอดีตนั้น เป็นการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่ จึงต้องประกอบกิจกรรมที่สร้างรายได้เสริม เพื่อมาจุนเจือให้เพียงพอกับจำนวนสมาชิกในครอบครัว เพราะลำพังรายได้ของปู่ย่า ที่เป็นข้าราชการครูไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูลูกๆ เหล่าลูกๆ จึงต้องช่วยกันทำมาหากิน โดยการค้าขาย ฝึกให้มีนิสัยประหยัดอดออม มีระเบียบวินัย และอยู่ในกฎเกณฑ์ของที่บ้าน ในเวลาเดียวกันแต่ละคน ต่างมีหน้าที่ของตนเองที่ต้องรับผิดชอบ นอกเหนือจากกิจกรรมส่วนรวม คือ เรื่องการศึกษา ส่วนหน้าที่ส่วนรวมภายในบ้าน จะต้องแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ รวมไปถึงกิจกรรมสันทนาการ การท่องเที่ยว การละเล่นระหว่างพี่น้อง นับเป็นช่วงเวลา ที่สร้างความผูกพันที่มีคุณค่าต่อชีวิตของทุกๆ คนค่อนข้างมาก

อย่างไรก็ตามจากสิ่งที่กล่าวมา ในทุกช่วงเวลาล้วนมีสิ่งที่ควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตคือ “วัตถุ สิ่งของเครื่องใช้” ซึ่งจำแนกเป็นสิ่งของเครื่องใช้ประเภทต่างๆ มากมายหลากหลายชนิด ที่เป็นของใช้ในการดำรงชีวิต ใช้ในการประกอบอาชีพ และใช้ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ แทบทั้งสิ้น จนกลายเป็นสิ่งของที่ผูกพัน และเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในชีวิตของสมาชิกในครอบครัวไปแล้ว แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป สมาชิกในครอบครัวได้มีรูปแบบในการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไปตามวาระหน้าที่ในเส้นทางชีวิตของตนเอง และบางคนได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ดังนั้น วัตถุสิ่งของ

บางส่วนที่เคยใช้ ได้หลงเหลือมาจากอดีต จึงได้ถูกเก็บรักษาเอาไว้ และค่อยๆ หมดหน้าที่หมดยุค การใช้งานไปโดยปริยาย ตามผู้ใช้งาน ตามช่วงเวลา และตามยุคสมัย

ในปัจจุบันตัวผู้สร้างสรรค์เป็นรุ่นลูกรุ่นหลาน ซึ่งแต่ก่อนที่จะเข้ามาอาศัยในบ้านหลังนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้อาศัยอยู่ที่อื่นมาก่อนกับบิดาและมารดา เมื่อมารดาเสียชีวิต บิดาจึงได้พาผู้สร้างสรรค์เข้ามาอยู่อาศัยอยู่กับญาติพี่น้องของบิดาภายในบ้านหลังนี้ ภายหลังจากนั้นไม่กี่ปีบิดาของผู้สร้างสรรค์ได้ถึงแก่กรรมไปอีกคน ตัวผู้สร้างสรรค์ยังคงอยู่อาศัย และได้รับการช่วยเหลือเลี้ยงดูจากผู้คนในบ้าน ปัจจุบันเหลือสมาชิกอยู่ไม่กี่คน ประกอบด้วยตัวผู้สร้างสรรค์ ลุง ป้า และอา รวมทั้งหมด 4 คน ส่วนพี่น้องของบิดาและลูกๆ ของเหล่าเครือญาติคนอื่นๆ ได้โยกย้ายกันไปอยู่อาศัยที่อื่น บ้างอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือไปแต่งงานสร้างครอบครัวใหม่ ผู้สร้างสรรค์จึงมีแนวโน้มที่จะต้องมึหน้าที่ดูแลรักษาที่อยู่อาศัย และข้าวของเครื่องใช้ทั้งหลาย จึงสัมผัสได้ถึงสภาพแวดล้อมของชีวิตในครอบครัวที่ผ่านมายาวนาน และกำลังเปลี่ยนแปลงไป

เมื่อถึงช่วงเวลาของรุ่นผู้สร้างสรรค์และเหล่าบรรดาลูกพี่ลูกน้องในครอบครัว ซึ่งเป็นสังคมยุคสมัยใหม่ ความเปลี่ยนแปลงในเรื่องโครงสร้างของครอบครัวที่เห็นได้ชัดคือ เหล่าบรรดาญาติพี่น้องรุ่นพ่อแม่ที่กล่าวมาข้างต้น แต่ละครอบครัวให้กำเนิดลูกไม่เกิน 2 คน ส่วนตัวผู้สร้างสรรค์เป็นลูกคนเดียว และบิดามารดาของผู้สร้างสรรค์ได้เสียชีวิตไปแล้วทั้งคู่ จากความแตกต่างที่ชัดเจนด้านความคิด และค่านิยมในการมีลูกของรุ่นพ่อแม่ เทียบกับรุ่นปู่ย่า ทำให้เรียนรู้ว่าอิทธิพลจากระบบสังคมภายนอกเป็นตัวกำหนดความคิดและขอบเขตการให้กำเนิดจำนวนลูกเป็นอย่างมาก ต่อเนื่องมาจนถึงรุ่นของผู้สร้างสรรค์และเหล่าลูกพี่ลูกน้อง ซึ่งเป็นกลุ่มคนในเจนเนอเรชั่น X – Y มีอายุตั้งแต่ 25 – 40 ปี ในปัจจุบันยังไม่มีคนใดเริ่มสร้างครอบครัว ทุกคนยังอยู่ในสถานภาพโสด จากประเด็นเหล่านี้ ผู้สร้างสรรค์จึงได้ศึกษาข้อมูลจากทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวข้องกับทัศนคติการสร้างครอบครัวของคนไทยในสังคมปัจจุบัน ในมุมมองที่ว่าครอบครัวมีขนาดเล็กลง ค้นพบว่า มีข้อมูลหลากหลายที่อธิบายถึงสถานการณ์ของระบบสังคมในปัจจุบัน ในแง่ของข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ ระบบอุตสาหกรรมทุนนิยม การแข่งขันเพื่อความก้าวหน้าทางสายอาชีพ ความคาดหวังจากการศึกษาที่สูงขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม สังคมเมืองที่ขยายตัวขึ้น ค่านิยม และทัศนคติในเรื่องต่างๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ ซึ่งมีความแตกต่างจากขนบธรรมเนียมการปฏิบัติทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไปอย่างมาก จากกลุ่มคนรุ่นก่อน

เนื่องจากสถานการณ์สังคมไทยในปัจจุบัน มีความเปลี่ยนแปลง เจริญก้าวหน้าไปอย่างมาก ก่อให้เกิดความแปลกใหม่ในชีวิตตลอดเวลา จนเป็นเรื่องยากที่จะปรับตัวและเรียนรู้ หากจะนำระบบความคิดการใช้ชีวิตแบบประเพณีนิยมดั้งเดิมมารับมือในระยะยาว เพราะภาวะแรงกดดันที่จะอยู่รอดในสังคมปัจจุบันของแต่ละบุคคลมีสูงมากยิ่งขึ้น จากการแสวงหาโอกาสทางสายอาชีพ และการแข่งขันในด้านต่างๆ จึงทำให้รูปแบบความคิดค่านิยมในเรื่องการสร้างครอบครัว และการอยู่อาศัยร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ในลักษณะเดิมแบบในอดีต เป็นเรื่องยากและไกลตัวมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้ ได้หล่อหลอมทัศนคติให้คนในสังคมปัจจุบัน รักที่จะมีอิสรภาพทางความคิดและพฤติกรรมการแสดงออก รวมถึงการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ไม่ทนอยู่ในกฎเกณฑ์ที่นานเกินไป ต้องการมีทางเลือกในชีวิตที่ดีกว่า โลกส่วนตัวสูง ไม่ต้องการผูกมัดกับสิ่งใด ไม่อยากสร้างภาระ มีความต้องการทางวัตถุนิยมสูง ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างรวดเร็ว และมีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง ปัจจัยเหล่านี้ ทำให้ลักษณะการดำเนินชีวิต และทัศนคติทางความคิดของคนในอดีตและปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมาก

ในอดีตรูปแบบการอยู่อาศัยของครอบครัวคนไทยเป็นสังคมต่างจังหวัดหรือในชนบท แต่ในปัจจุบันแนวโน้มการใช้ชีวิตในสังคมเมืองมีมากยิ่งขึ้น อย่างเช่น กรุงเทพมหานคร สังเกตได้จากการเจริญเติบโตและการขยายขอบเขตเมือง ความหนาแน่นของประชากร ร้านค้าสะดวกซื้อที่มีอยู่ในทุกแห่ง รูปแบบการอยู่อาศัยที่เป็นคอนโด หมู่บ้านจัดสรรในเขตชานเมือง ระบบการคมนาคมสาธารณะที่มากขึ้น และการแก้ไขปัญหาจัดสรรพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ทุกสิ่งทุกอย่างถูกจัดระบบให้เป็นกลไกทางระบบอุตสาหกรรมแทบทั้งสิ้น เพื่อรองรับความต้องการจากคนย้ายถิ่นจำนวนมาก ที่มีความคาดหวัง ความใฝ่ฝัน ที่จะเข้าสู่เส้นทางการแสวงหาโอกาสในชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ทำให้สังคมเมืองเป็นถิ่นปลายทางของผู้คนมากมาย จนกลายเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางประชากร

เครือข่ายของผู้สร้างสรรค์บางส่วนใช้ชีวิต และอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างไปจากอดีตที่เคยอยู่ในต่างจังหวัดเป็นอย่างมาก จากกายภาพของสภาพแวดล้อม ที่เต็มไปด้วยการจราจรที่แออัด ผู้คนหนาแน่น ดึกสูงมากมายเป็นทั้งที่ทำงานและที่อยู่อาศัยของผู้คน เรียงรายทับซ้อนกัน เป็นความหลากหลายทางกายภาพที่ไร้ซึ่งความสัมพันธ์กันในเชิงความรู้สึกของจิตใจ แต่เป็นความเชื่อมโยงในด้านระบบของสังคมเศรษฐกิจทุนนิยม จากสิ่งเหล่านี้ ผู้สร้างสรรค์ได้เห็นความย้อนแย้ง ที่ต่างมุมของรูปแบบการใช้ชีวิตในสังคมเมืองกับต่างจังหวัดเป็นอย่างดี

มาก จากความเคยชินที่เคยอยู่กับวิถีชีวิตต่างจังหวัดมาก่อน และมีความจำเป็นที่ต้องย้ายเข้ามาใช้ชีวิตในสังคมเมือง ด้วยเหตุผลทางด้านการศึกษาต่อของผู้สร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการปรับตัว การจดจำสิ่งต่างๆ ทั้งเส้นทางการเดินทาง สถานที่ การเดินทางด้วยรถสาธารณะ การเรียนรู้การจัดการเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การแข่งขันกับเวลา และการวางแผนที่จะทำสิ่งต่างๆ เพราะหลายอย่างในสังคมเมืองเต็มไปด้วยความเร่งรีบตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้ช่วยสร้างพฤติกรรมใหม่ ทำให้เกิดความกล้าในการตัดสินใจ เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น และมีภาวะในความเป็นผู้นำในตัวเอง ทำให้เติบโตจากรูปแบบชีวิตในวัยเด็ก ที่ค่อยๆ เติบโตไปอย่างเชื่องช้า จากการได้เห็นชีวิตในมุมมองที่แตกต่าง ให้ตัวผู้สร้างสรรค์ได้เรียนรู้มากยิ่งขึ้น

เมื่อการเรียนรู้ การได้อยู่อาศัย และซึมซับวิถีชีวิตความเป็นเมืองกับความเป็นต่างจังหวัด ความเป็นอดีตกับความเป็นปัจจุบัน ชีวิตที่เคยอยู่เป็นครอบครัวกับชีวิตที่ต้องอยู่ตามลำพัง ความแตกต่างของสิ่งที่อยู่ด้านตรงข้ามกัน เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้เห็นเรื่องราวและมุมมอง ในเชิงเปรียบเทียบประเด็นวิถีชีวิตของครอบครัวกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย เพื่อเข้าไปสู่เรื่องราวที่เป็นข้อสงสัยในความทรงจำ และประสบการณ์ที่ผ่านมา ด้วยความพยายามที่จะเรียนรู้ ทำความเข้าใจถึงลักษณะกายภาพของบ้านที่ต่างจังหวัดในปัจจุบันขณะ ซึ่งเต็มไปด้วยวัตถุสิ่งของที่ไร้หน้าที่การใช้งาน หยุดนิ่งอยู่ในสภาพที่เริ่มดูเงิบเหงาแว้งกว้างมากขึ้น ตัวผู้สร้างสรรค์เป็นกลุ่มคนรุ่นหลัง ที่เข้ามาอยู่อาศัยหลังจากกลุ่มคนรุ่นก่อนๆ ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของครอบครัว เป็นการแทนที่ ที่รับช่วงต่อในการจัดการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยและสิ่งของต่างๆ ของครอบครัวที่หลงเหลือจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคสมัยใหม่ ซึ่งแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง จึงเกิดเป็นความรู้สึกที่ล้นหลามเกินตัว ในด้านจิตใจของการรับผิดชอบทางเจตนาธรรม จากสิ่งที่สั่งสมมานาน จากรุ่นสู่รุ่น ที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านพ้นมา และกำลังจะดำเนินต่อไปในอนาคต จนถึงจุดสิ้นสุดของชีวิตผู้สร้างสรรค์และเหล่าเครือญาติที่ยังคงอยู่

2. วัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์

2.1 สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม โดยใช้รูปทรงสิ่งของเครื่องใช้ในครอบครัว ที่ต่างชนิด ต่างเจ้าของ ต่างช่วงเวลา และต่างหน้าที่การใช้งาน ในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะเป็นสังคมต่างจังหวัด แต่ถูกกำลังถูกแทนที่ด้วยความเป็นสังคมเมือง ผสมผสานกับข้อมูลเชิงวิเคราะห์ และการอธิบาย เพื่อเป็นสื่อแทนแสดงความหมาย จนนำไปสู่การอธิบายถึงเหตุผล สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะแนวโน้มการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทย จากอดีตมาสู่ปัจจุบัน ปรากฏในความหมายของภาพจิตรกรรมหนึ่ง

2.2 ศึกษาลักษณะ ประเภท และหน้าที่การใช้งาน จากสิ่งของเครื่องใช้ที่เก่าแก่ภายในที่อยู่อาศัย ที่มีความหลากหลาย และมีความสัมพันธ์ต่อบทบาทการดำรงชีวิตของผู้คนในครอบครัว ในช่วงระยะเวลากว่า 50 ปี ที่ผ่านมา

2.3 ศึกษาความเป็นมาของครอบครัว จากอดีตจนถึงปัจจุบันในช่วงเวลากว่า 50 ปี ที่ผ่านมา โดยการศึกษาวิเคราะห์จากงานวิจัยทางวิชาการ ข้อมูลเชิงสถิติ งานเขียนเชิงวิเคราะห์ และตีความจากสิ่งของเครื่องใช้ ที่สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินชีวิต สภาพความเป็นอยู่ในสังคม ลักษณะของอาชีพ เศรษฐกิจ บรรทัดฐาน ขนบธรรมเนียม และค่านิยม ที่ส่งผลให้ลักษณะความอยู่ของครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และก่อให้เกิดการยอมรับ การปรับตัวอย่างรู้คุณค่า และเห็นความหมาย ความสำคัญของรากฐานที่ดีงาม จากความเป็นมาของวิถีชีวิตแบบสังคมไทยในอดีต

3. สมมุติฐานการสร้างสรรค์

3.1 ผลงานจิตรกรรมของผู้สร้างสรรค์ สามารถแสดงบริบท และหน้าที่การใช้งานของสิ่งของเครื่องใช้ สามารถบ่งบอกชี้ให้เห็นถึงลักษณะการดำเนินชีวิต การอาศัยอยู่ร่วมกันของครอบครัว ทำให้สามารถมองเห็นลักษณะภาพรวมขนาดใหญ่ของสถาบันครอบครัวในสังคมไทย

3.2 ผลงานจิตรกรรมของผู้สร้างสรรค์ สามารถชี้ประเด็นความแตกต่างระหว่างรูปแบบครอบครัวขยาย กับรูปแบบครอบครัวเดี่ยว และการอยู่อาศัยแบบสังคมต่างจังหวัดกับสังคมเมือง ที่มีผลต่อการสร้างทัศนคติ ค่านิยมในการสร้างครอบครัว ที่แตกต่างให้กับคนรุ่นใหม่และคนรุ่นก่อน

3.3 แนวความคิดในผลงานจิตรกรรมของผู้สร้างสรรค์ ที่เกิดจากเนื้อหาของวัตถุสิ่งของในครอบครัว สามารถเป็นกรณีศึกษาเสริมสร้างให้บุคคลมีพื้นฐานในการปรับตัว ทำความเข้าใจ การเรียนรู้ในความเปลี่ยนแปลงของช่วงเวลาต่างๆ ในการดำเนินชีวิต และเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมให้กับผู้สร้างสรรค์ท่านอื่นต่อไป

4. แนวความคิดในการสร้างสรรค์

ผลลัพธ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในลักษณะโครงสร้างของสมาชิก และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของครอบครัว จากจุดนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้เคยอาศัยอยู่ในบ้านของปู่ย่า และยังคงจำเป็นที่จะต้องกลับไปดูแลอยู่บ่อยครั้ง จึงได้ซึมซับและเคยชินกับสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่ดูหยุดนิ่ง เค็งคว้าง เงียบเหงา ดูไร้ชีวิตแตกต่างจากอดีต จึงได้นำภาพลักษณ์ของสภาพแวดล้อม แง่มุม และวัตถุสิ่งของที่หลงเหลือภายในบ้านจากหลากหลายผู้เป็นเจ้าของที่เคยอาศัยอยู่ มาเป็นภาพแทนความหมายให้เห็นความคิดที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพชีวิตในครอบครัว

จากลักษณะการเก็บของภายในบ้านเป็นดั่งพื้นที่เก็บรักษาความทรงจำ กับเรื่องราวที่มีความเลือนรางในการจดจำ และอีกมุมหนึ่ง ผู้สร้างสรรค์คุ้นเคยกับการอยู่อาศัยใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมือง มีภาพการจดจำลักษณะความวุ่นวายที่หลากหลายของสิ่งต่างๆ ที่อยู่ร่วมกัน แต่กลับไร้ซึ่งความผูกพัน สะท้อนความเชื่อมโยงที่ขาดหายไปในด้านจิตใจและความรู้สึกนึกคิด ซึ่งแตกต่างจากการเห็นภาพวัตถุสิ่งของภายในบ้าน ที่มีความหลากหลาย ต่างชนิด ต่างเจ้าของ ต่างช่วงเวลา และต่างหน้าที่การใช้งาน แม้ไม่สามารถรับรู้และเห็นความจริงได้ทั้งหมด หรือไม่เคยได้อยู่ร่วมกับบุคคลเหล่านั้นได้ในสถานการณ์จริง แต่สิ่งของเหล่านั้น กลับเป็นสิ่งที่มีความเชื่อมโยงผูกพันกันทางสายสัมพันธ์ในครอบครัวกันอย่างแท้จริง ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมสองด้านนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้พยายามนำมาทับซ้อนกันเพื่อให้เกิดความหมายใหม่ร่วมกัน โดยใช้รูปทรงของวัตถุสิ่งของ และภาพลักษณ์ความวุ่นวายแออัดของสังคมเมือง มาเป็นภาพแทนความหมายของการค้นหาคุณค่าที่แท้จริงในการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป จากความรู้สึกที่ต้องเข้าใจการปรับตัวของผู้สร้างสรรค์ และการโหยหาอดีตที่คาบเกี่ยวกันระหว่างภาพความเค็งคว้างของบ้านในต่างจังหวัด กับภาพความแออัดที่วุ่นวายของสังคมเมือง ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ของชีวิตรูปแบบใหม่ที่กำลังเข้ามาแทนที่ความเป็นครอบครัวในปัจจุบัน

มุมมองใหม่ที่อยู่ระหว่างความเป็นภาพหุ่นนิ่งหรือภาพทิวทัศน์ เหล่านี้เกิดจากเรื่องราวที่เปลี่ยนแปลงลักษณะความคิด ทักษะคิด และความรู้สึกในการปรับตัว จากการเรียนรู้กับสถานการณ์ของครอบครัวไทยที่กำลังจะเกิดขึ้น โดยให้แง่คิดว่า เราเลือกจะมองเห็นคุณค่าความหมายจากสิ่งใด ซึ่งจำนวนของสิ่งของเหล่านั้นเป็นตัวแทนความเป็นอยู่ของสถาบันครอบครัวแบบในอดีต ตัวผู้สร้างสรรค์เป็นกลุ่มคนรุ่นลูกหลานที่ต้องดูแลสิ่งเหล่านั้นต่อไป จึงเกิดเป็นความรู้สึกที่ล้นหลามเกินตัวในการมีอยู่ของสิ่งที่เป็นการส่งต่อทางเจตนารมณ์ของครอบครัว ที่มีอยู่อย่างท่วมท้นในจิตใจท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ในปัจจุบัน

5. ขอบเขตของการศึกษา

5.1 ศึกษาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของตนเองและชุมชน จากลักษณะความเป็นอยู่ที่สัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของ ทั้งในสังคมแบบต่างจังหวัดและสังคมเมือง เพื่อหาข้อมูลในการเปรียบเทียบ การเรียนรู้ทำความเข้าใจด้านความเป็นอยู่ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบครอบครัวขยาย สู่ครอบครัวเดี่ยว

5.2 ศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างจากคนในครอบครัว เครือญาติ และคนในชุมชน ที่มีเรื่องราวทางประสบการณ์ชีวิตในช่วงเวลาที่ต่างกัน ตามช่วงวัยที่เติบโตมา

5.3 ศึกษาแหล่งข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่สถานที่ต่างๆ เกี่ยวกับลักษณะของครอบครัวไทย โดยเรียนรู้และได้ศึกษาจากการสำรวจพื้นที่ในสถานที่ต่างๆ เช่น บ้านเรือน ชุมชน สถานที่สำคัญ แหล่งอนุรักษ์ และพิพิธภัณฑ์ เพื่อหาสาเหตุและปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความเปลี่ยนแปลงความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ในการดำเนินชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน ที่ทำให้สภาพสังคมในแต่ละช่วงเวลามีความแตกต่างเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ก่อให้เกิดรูปแบบของชีวิตใหม่มากมาย

5.4 ศึกษาข้อมูลเชิงวิชาการ งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะครอบครัวและสังคมไทย ซึ่งเป็นข้อมูลทางการคิดวิเคราะห์ในด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ที่สนับสนุนฐานข้อมูลของแรงบันดาลใจ และที่มาของการสร้างสรรค์ นำมาบูรณาการสร้างสรรค์กับผลงานทัศนศิลป์ ในรูปแบบงานจิตรกรรม อย่างมีที่มาเป็นเหตุผลสามารถอ้างอิงและอธิบายได้

5.5 ศึกษาการสร้างสรรคผลงานทัศนศิลป์ ทั้งรูปแบบจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ การวาดเส้น การจัดวาง และสื่อผสม โดยศึกษารูปแบบ เทคนิควิธีการ แนวคิดจากผลงานศิลปิน ทัศนศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์และตีความเป็นเหตุผล ที่สอดคล้องกับที่มาของเนื้อหา และรูปแบบของผลงานในการสร้างสรรค์

5.6 เมื่อสร้างสรรค์ผลงานเป็นที่เรียบร้อย อาจจัดเสวนาการให้ความรู้ด้านทัศนศิลป์ตามความเหมาะสม เกี่ยวกับหลักคิดที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับศาสตร์อื่น ซึ่งเป็นสื่อแทนที่ถ่ายทอดเรื่องราวทางข้อมูลด้วยผลงานทางทัศนศิลป์ ให้ออกมาเป็นรูปแบบผลงานที่เป็นรูปธรรม ที่สามารถเข้าใจได้

6. วิธีการศึกษา

6.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของ รูปทรง รูปร่าง ประเภท หน้าที่การใช้งาน สัญลักษณ์ ความหมาย คุณค่าและความสำคัญ ที่มีบริบทสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในครอบครัวและคนในชุมชนรอบที่อยู่อาศัย

6.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตในสังคมต่างจังหวัดกับสังคมเมือง เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ช่วงเวลาของยุคสมัย ค่านิยม และความสัมพันธ์ของคนกับวัตถุสิ่งของ ที่มีผลต่อปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของสภาพครอบครัว จากทัศนคติของคนทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทั้งทางตรงและทางอ้อม

6.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สถานที่ สภาพความเป็นจริงจากลักษณะทางกายภาพ เพื่อสืบหาข้อมูลประวัติความเป็นมา รวบรวมเป็นภาพวาด ภาพถ่าย หรือจดบันทึก ซึ่งนำมาเป็นข้อมูลชุดความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

6.4 ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำ จากรูปแบบผลงานที่กล่าวถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ กาลเวลา และ หรือบทความที่กล่าวถึงอิทธิพลต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิดและการแสดงออกของมนุษย์ จากปัจจัยทางสังคมภายนอก และค่านิยมที่เปลี่ยนไป

6.5 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความหมายด้วยวัตถุ วัสดุ รูปทรง รูปร่าง สื่อผสม และการใช้องค์ประกอบทางทัศนธาตุต่างๆ ที่นำมาแทนความหมายและความรู้สึก ในด้านการแสดงออกจากผลงานศิลปินทัศนศึกษาต่างๆ ที่สนใจ

7. แหล่งข้อมูลในการศึกษา

7.1 แหล่งข้อมูลภาคเอกสาร ได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร และข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต

7.2 แหล่งข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ ศึกษาและสำรวจข้อมูลจากสถานที่อยู่อาศัยของ ย่านเมืองเก่าจังหวัดสุพรรณบุรี ในแหล่งชุมชนเชิงอนุรักษ์ และพิพิธภัณฑ์ ที่เป็นข้อมูลแสดงให้เห็นรูปแบบชีวิตในสังคมต่างจังหวัด และการศึกษารูปแบบชีวิตในแหล่งสังคมเมืองจากกรุงเทพมหานคร

7.3 แหล่งข้อมูลจากผลงานศิลปนิพนธ์ศึกษาในด้านต่างๆ จาก หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ นิทรรศการ สื่อบัตร วิทยุสื่อสาร ทัศนศิลป์ และสื่อภาพยนตร์ หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการสร้างสรรค์ผลงาน

7.4 แหล่งข้อมูลจากวัตถุสิ่งของ จากการศึกษาและการสำรวจ การจำแนกประเภท ชนิด หน้าที่การใช้งาน ความสำคัญ คุณค่า ค่านิยม ตัวชี้วัดสภาพความเป็นอยู่จากตัววัตถุสิ่งของ ความนิยมในตัววัตถุสิ่งของในช่วงเวลาต่างๆ ที่เป็นตัวบ่งบอกกระแสทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ที่มาของวัตถุสิ่งของแต่ละชนิด ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุสิ่งของกับผู้คนและยุคสมัย

8. วิธีการสร้างสรรค์

8.1 ศึกษาและสำรวจข้อมูลจากสถานที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์จึงได้ทำการวิเคราะห์ และจำแนกประเภทสิ่งของแต่ละชนิด ซึ่งเป็นการแทนค่าสัญลักษณ์จากวัตถุสิ่งของ เพื่อบ่งบอกลักษณะผู้เป็นเจ้าของ กลุ่มคน และช่วงเวลา ที่วัตถุสิ่งของเหล่านั้น เคยมีบทบาทหน้าที่การใช้งาน และแสดงถึงการเคยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งเห็นได้จากความหลากหลายชนิดของวัตถุสิ่งของ ที่มีความสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวกับสังคมไทย ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างโดยตรงมาอย่างยาวนาน

8.2 ลงพื้นที่สำรวจในย่านเมืองเก่าจังหวัดสุพรรณบุรี เช่น แหล่งชุมชนเชิงอนุรักษ์ ตลาดเก่าห้อง 100 ปี อำเภอบางปลาม้า ตลาดสามชุก 100 ปี อำเภอสามชุก และลงพื้นที่หาข้อมูลเพิ่มเติมในชุมชนที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ ตลาดเก่าท่าเรือแม่ล อำเภอมืองสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาสำรวจวิถี

ชีวิตและพัฒนาการด้านความเป็นอยู่จากครัวเรือนที่อยู่อาศัย และองค์ประกอบภายในบ้าน โดยการบันทึกด้วยภาพถ่าย

8.3 ลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลจากสังคมเมืองจากกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ลักษณะที่อยู่อาศัย ทั้งในสังคมกลางเมืองที่เจริญซึ่งเป็นแหล่งเศรษฐกิจ เขตชานเมือง เขตเมืองเก่า ด้านแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เช่น วัด พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ หอสมุดแห่งชาติ ด้านแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เช่น วัด พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ หอสมุดแห่งชาติ ด้านการคมนาคมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น รถโดยสารสาธารณะ รถไฟฟ้า รถไฟใต้ดิน การเดินทางด้วยเรือ ด้านแหล่งสถานที่ของคนเมือง เช่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดนัด ทั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้เคยอยู่อาศัยในสังคมเมือง จึงได้สัมผัสรับรู้ ซึมซับ และเข้าใจรูปแบบความเป็นอยู่ของชีวิตผู้คนในสังคมเมือง ที่มีความหลากหลาย และเร่งรีบ ส่วนนี้มีผลต่อการคิดวิเคราะห์แนวคิดของผลงาน โดยการบันทึกด้วยภาพถ่าย

8.4 สัมภาษณ์ พูดคุย จากสมาชิกในครอบครัวที่มีความรู้และความจำเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมา และสังเกตวิถีชีวิตของคนในชุมชนจากแหล่งพื้นที่สำรวจ นำมาสู่การคิดวิเคราะห์และตีความ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์

8.5 รวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมาของรูปแบบ และสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทย จากหนังสือ งานวิจัย และอินเทอร์เน็ต

8.6 รวบรวมข้อมูลศิลปินกรณีศึกษาที่ใช้เทคนิค รูปแบบ เนื้อหา การแสดงออก และองค์ประกอบ อันสอดคล้องกับผลงาน เพื่อนำมาสู่การวิเคราะห์ การศึกษา และการสร้างสรรค์

8.7 สร้างแบบร่างผลงานวิทยานิพนธ์

8.8 เริ่มกระบวนการ และขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

8.9 ปรับปรุงและแก้ไขผลงานตามความเหมาะสม

8.10 เก็บรายละเอียดในส่วนต่างๆ ของผลงาน

8.11 นำเสนอทำการติดตั้งผลงานแสดงต่อกรรมการ พร้อมประเมินงานวิทยานิพนธ์เป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงและแก้ไข ตามคำแนะนำจากคณะกรรมการผู้ตรวจสอบ นำไปสู่การพัฒนาผลงานที่เหมาะสม และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

ข้อมูลและอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

จากสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ เต็มไปด้วยวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ที่หลงเหลือมาจากอดีต ซึ่งเป็นของผู้คนในเครือญาติ ที่แต่เดิมมีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่ แต่เนื่องจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิด และมุมมองในการดำเนินชีวิตของผู้คนในครอบครัว ก่อให้เกิดการปรับตัว เพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางความเป็นไปของวิถีชีวิตในสังคมปัจจุบัน สภาพแวดล้อมของวัตถุสิ่งของภายในบ้าน จึงเป็นภาพที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพิจารณา การคิดวิเคราะห์ และการโหยหาอดีต เพื่อค้นหาสาเหตุและความหมาย ที่อธิบายถึงเรื่องราวที่ผ่านพ้นมา และมีแนวโน้มที่รูปแบบการดำรงชีวิตของผู้คนสังคมไทยในอนาคต จะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้สร้างสรรค์จึงได้ทำการค้นคว้าหาข้อมูลอ้างอิงในการสร้างสรรค์ ทำให้ได้เห็นมุมมองของรูปแบบความคิดต่างๆ มากมาย ที่ให้แรงบันดาลใจในการทำงานของผู้สร้างสรรค์ ข้อมูลเหล่านั้นได้จุดประเด็นทางความคิด โดยมีส่วนประกอบดังนี้

1. อิทธิพลจากบริบทที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์

- 1.1 วัตถุสิ่งของ
- 1.2 ที่อยู่อาศัย
- 1.3 การย้ายถิ่น
- 1.4 ครอบครัว

2. อิทธิพลจากข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์ผลงาน

- 2.1 การโหยหาอดีต
- 2.2 ความทรงจำของมนุษย์
- 2.3 ความสำคัญของครอบครัว
- 2.4 ปัญหาวิกฤตของครอบครัวและการเปลี่ยนแปลงครัวเรือน

2.5 ทักษะที่แตกต่างจากการสร้างครอบครัวของคนในอดีตและปัจจุบัน

2.6 ภาพถ่ายและภาพจิตรกรรมหุ่นนิ่ง

3. อิทธิพลจากแหล่งข้อมูลการลงพื้นที่สำรวจ ศึกษา และสังเกตการณ์

3.1 แหล่งข้อมูลจากสถานที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี

3.2 แหล่งข้อมูลจากผู้คนในครอบครัวและการอยู่อาศัยร่วมกันภายในบ้าน

3.3 แหล่งข้อมูลจากสภาพความเป็นอยู่ของเครือญาติในกรุงเทพมหานคร

3.4 แหล่งข้อมูลจากสถานที่ประกอบกิจการร้านอาหารของลูกค้าที่ลูกน้องของผู้สร้างสรรค์

จังหวัดสุพรรณบุรี

3.5 แหล่งข้อมูลจากสถานที่อยู่อาศัยแบบโบราณในชุมชนเชิงอนุรักษ์ตลาดเก่าห้อง 100 ปี

อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

3.6 แหล่งข้อมูลจากสถานที่จำลองสภาพที่อยู่อาศัยของคนไทยในอดีต

ณ สัทธา อุทยานไทย อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

4. อิทธิพลจากข้อมูลผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินที่ใช้ในกรณีศึกษา

4.1 ผลงานศิลปินกรณีศึกษาด้านรูปแบบ (ศิลปินไทย)

- นที อดุฤทธิ์

- ชัยวุฒิ เทียมปาน

4.2 ผลงานศิลปินกรณีศึกษาด้านรูปแบบ (ศิลปินต่างชาติ)

- Robert C. Jackson

- Ted Polomis

4.3 ผลงานศิลปะป็นกรณีศึกษาด้านเนื้อหา และ แนวความคิด

- Rachel Whiteread (Embankment)

- Ai wei wei (Sunflower Seeds)

1. อิทธิพลจากบริบทที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์

1.1 วัตถุสิ่งของ ซึ่งวัตถุสิ่งของเป็นภาพแทนของความหมาย การใช้งาน บทบาท และเรื่องราวความเป็นมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตผู้คนแทบทั้งสิ้น ทำให้เห็นประเด็นที่ติดตัววัตถุสิ่งของเหล่านั้นมาด้วย สามารถทำให้เห็นวิถีชีวิต วัฒนธรรม ค่านิยม และลักษณะความเป็นอยู่ ที่สอดคล้องสัมพันธ์กันมาโดยตลอด ดังนั้น วัตถุสิ่งของ จึงถือเป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ สามารถผนวกเรื่องราวต่างๆ ที่ยาวนานมาบรรจุไว้ในภายใต้กายภาพของวัตถุสิ่งของแต่ละชิ้น เป็นการกระตุ้นเตือนความคิดได้เป็นอย่างดี ในการค้นหาคุณค่าและประเด็น ทาง การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของผู้สร้างสรรค์

1.2 ที่อยู่อาศัย ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมของสิ่งต่างๆ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เป็นส่วนประกอบของลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ที่มีความสำคัญต่อหน้าที่การอยู่อาศัย ก่อให้เกิดพฤติกรรม การกระทำ และกิจกรรม เป็นจุดเริ่มต้นความเป็นอยู่ของวิถีชีวิต และการอาศัยอยู่ร่วมกันของมนุษย์ สิ่งเหล่านี้สร้างเรื่องราวมากมาย ให้ผลลัพธ์ทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ความทรงจำ และทัศนคติในการเรียนรู้ชีวิต ที่ตกผลึกเป็นส่วนผสมทางความคิดและประสบการณ์ สร้างลักษณะเฉพาะของตัวตน และพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้มีความแตกต่างกันออกไป ผลงานศิลปะของผู้สร้างสรรค์ จึงอาศัยประสบการณ์เรื่องใกล้ตัวจากพื้นที่อยู่อาศัย มาเป็นข้อมูลและใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ในการสร้างสรรค์

1.3 การย้ายถิ่น เมื่อความหลากหลายของวิถีชีวิตของผู้คนที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดการปรับตัว เพื่อความอยู่รอดตามเหตุปัจจัยของแต่ละบุคคล สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ การค้นหาหนทางใหม่ๆ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า จึงเป็นตัวแปรที่ชักจูงให้ผู้คนต้องค้นคว้าหาหนทางของตนเอง เมื่อมีการย้ายถิ่นจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง สิ่งที่ปรากฏหลงเหลืออยู่ในอีกที่หนึ่ง เป็นดั่งภาพแทนความหมาย

ที่บ่งบอกถึงชีวิตที่มีความหลัง ทั้งดีและไม่ดี ผสมผสานกันไป สิ่งเหล่านั้นได้ให้ความหมายต่อการศึกษา ถึงสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน ซึ่งมีผลต่อความคิดและพฤติกรรมของผู้คน

1.4 ครอบครัว เกิดจากการอยู่ร่วมกันเป็นเครือญาติ ที่มีลักษณะเป็นแบบครอบครัวใหญ่ในอดีต ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกหลายคน หลายช่วงวัย เป็นบ่อเกิดของความสัมพันธ์ในครอบครัว ที่เชื่อมโยงทุกคนให้มีทิศทางในการดำเนินชีวิตร่วมกัน เมื่อเวลาผ่านไปจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน ปัจจัยจากสังคมภายนอก ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอิทธิพลทางความคิด และมุมมองของผู้คนในครอบครัว ให้มีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด และการค้นหาจุดยืนในชีวิต จึงทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลเริ่มมีความแตกต่างกันไป เกิดเป็นผลลัพธ์ที่สะท้อนให้เห็นได้จากจำนวนสมาชิกในแต่ละครอบครัวที่ลดน้อยลง และรูปแบบครอบครัวเดี่ยวที่ปรากฏมากยิ่งขึ้น

2. อิทธิพลจากข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์ผลงาน

2.1 การโหยหาอดีต

การโหยหาอดีต (Nostalgia) เป็นวิธีการมองโลก หรือ วิธีการให้ความหมายแก่ประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์อย่างหนึ่ง โดยการเน้นความสำคัญของการจินตนาการและอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนในปัจจุบันขณะที่มีต่ออดีตที่ผ่านมาแล้ว **Fredric Jameson** เรียกว่า “วิธีการมองย้อนอดีต” (retro mode) หรือ “วิธีการมองแบบโหยหาอดีต” (nostalgia mode) การโหยหาอดีต เป็นการย้อนเวลากลับไปหาอดีตอันไกลโพ้นในแง่ของสุนทรียภาพทางอารมณ์ และเป็นรูปแบบของการรับรู้ความจริงอย่างหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์เราได้คิดใคร่ครวญ หรือทำความเข้าใจอดีตที่ผ่านมาแล้ว¹

William Kelly ให้ความหมายการโหยหาอดีตไว้ว่า เป็นจินตนาการถึงโลกที่เราได้สูญเสียไปแล้ว โลกที่เราในฐานะปัจเจกบุคคลและสมาชิกของหน่วยทางสังคมวัฒนธรรม ต่างเคยมีประสบการณ์ร่วมกันมาในอดีต โลกที่เคยเป็นจริงในอดีต บัดนี้ เหลือไว้เพียงความทรงจำและประสบการณ์ให้เราได้ระลึกถึง เราจะสามารถติดต่อสื่อสารกับโลกที่วานี้ได้ผ่านช่องทางที่เรียกว่าจินตนาการ ที่ถูกหล่อ

¹ รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, การโหยหาอดีต : ความเป็นอดีตในสังคมสมัยใหม่, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <http://www.polsci-law.buu.ac.th/journal/document/4-2/2>

หลอมมาโดยประสบการณ์ชีวิตและวัฒนธรรม ที่สำคัญเราจะสามารถสัมผัสหรือจับต้องมองเห็นโลกที่เราได้สูญเสียไปแล้วนั้นได้อีกครั้ง หากเราสามารถสร้างภาพตัวแทนโดยการผลิตซ้ำหรือฉายซ้ำฉาก และด้วยความทรงจำ ด้วยการย้อนกลับไปจำลองประสบการณ์ในอดีตขึ้นมาใหม่อีกครั้ง ซึ่ง Kelly เรียกการโหยหานี้ว่า การเรียกหาอดีตที่เลือนหายไปแล้วให้กลับคืนมา ทั้งๆ ที่รู้ดีว่าเป็นไปไม่ได้ แต่การสามารถจินตนาการ เกี่ยวกับอดีต สร้างความรู้สึกร่วมเกี่ยวกับอดีต ยืนยันกับตัวเองและกล่าวอ้างกับผู้อื่นอย่างมั่นใจว่า โลกสมมุติของสิ่งที่ผ่านเลยไป แต่ได้รับการจำลองขึ้นมาใหม่นี้คือ ภาพอดีตที่แท้จริง²

Marie A. Mills and Peter G. Coleman กล่าวว่า การโหยหาอดีตมีลักษณะของความรู้สึกที่มีความสุขปนความเศร้าในความทรงจำเกี่ยวกับอดีตที่ผ่านมา เช่นเดียว Ralph Harper ที่มองการโหยหาอดีตว่าเป็นเรื่องของความรู้สึกว่า คือการผสมผสานกันระหว่างความรู้สึกตรงข้ามกัน คือ ความทุกข์ระทมร่วมกับความยินดีมีสุข สิ่งที่ย้ายไปกับสิ่งที่พบเจอ ความห่างไกลกับความใกล้ สิ่งที่คุณเคยกับสิ่งใหม่ การขาดหายไปและการมีอยู่ อดีตที่จบไปแล้วและหายไปกับการกลับมาเป็นปัจจุบันอีกครั้งในช่วงเวลาหนึ่ง แต่ในความเป็นจริงดูเหมือนจะเป็นความคุ้นเคยมากกว่าสิ่งที่เคยเป็นในอดีต และรู้สึกชื่นชมมากกว่าจะรู้สึกเบื่อกับสิ่งใหม่นี้ ในแง่ของความรู้สึก การโหยหาอดีตเป็นเรื่องของประสบการณ์สำหรับอดีตที่ไม่ได้ดำรงอยู่ในปัจจุบัน เป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างสมองกับจิตใจ นั่นคือ สมองรู้ว่าสิ่งที่เรียกกลับมาใหม่นั้นไม่ใช่เรื่องจริง แต่ใจนั้นอยากหาความรู้สึกที่ได้สัมผัสกับอดีต การโหยหาอดีตจึงได้จัดการกับการรับรู้และอารมณ์ใหม่ เพื่อสร้างความรู้สึกสบาย อบอุ่นใจ และมั่นคงให้เกิดขึ้น³

Elihu Howland ได้กล่าวถึงการโหยหาอดีตว่าเป็นอารมณ์ที่สับสนที่เต็มไปด้วยความรู้สึกที่ขัดแย้งกันภายใน เป็นความรู้สึกที่เจ็บปวด แต่เป็นความรู้สึกเจ็บปวดที่มีความรู้สึกเป็นสุขบางอย่างดำรงอยู่ โดยการโหยหาอดีตสามารถรวมเอาสิ่งทั้งหลายที่อยู่ระหว่างความโศกเศร้ากับการโหยหา

² รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, การโหยหาอดีต : ความเป็นอดีตในสังคมสมัยใหม่, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <http://www.polsci-law.buu.ac.th/journal/document/4-2/2>

³ เรื่องเดียวกัน.

(wistfulness) ที่อยู่ทั่วไปเข้ามารวมกันไว้ โดยคำว่า การโหยหา (wisful) ได้รวมเอาความกระตือรือร้น ความคาดหวัง และความโศกเศร้าเสียใจเข้าไว้ด้วยกัน⁴

Ralph Harper กล่าวว่า ความรักและการโหยหาอดีต เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกัน ได้ เพราะทั้งสองสิ่งนี้ต่างเป็นคลื่นเกลียวของความเป็นปัจจุบันที่อยู่รอบๆ คลื่นของความสูญเสียที่เรียกกลับคืนมาไม่ได้ นั่นหมายความว่าคนทุกคนที่ล้วนแล้วแต่มีความทรงจำที่ประทับใจต่อสถานที่ ต่อเหตุการณ์ในบางช่วงของชีวิต เมื่อเวลาผ่านไปก็อาจหวนคำนึงถึงและระลึกอยากกลับไปช่วงเวลานั้น หรืออยากให้ช่วงเวลานั้นๆ กลับมาในปัจจุบันอีกครั้ง Howland กล่าวว่า การโหยหาอดีตเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไปกับทุกคน หากแต่ประสบการณ์และความรู้สึกของแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ความทรงจำและความประทับใจที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่แต่ละคนหรือคนแต่ละรุ่นมี และประสบการณ์อาจไม่เหมือนกัน การแสดงออกและระดับของการโหยหาจึงแตกต่างกัน⁵

การโหยหาอดีตสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล การรับรู้หรือจัดระบบ ประสบการณ์ชีวิตด้วยการโหยหาอดีต อาจถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลไกทางจิตวิทยาของแต่ละคน เพราะการโหยหาอดีตเป็นพื้นฐานสำคัญในการก่อสร้างความเป็นตัวตน หรือภาพร่างของอัตลักษณ์ ที่แต่ละคนมีอยู่ในใจ การโหยหาอดีตช่วยให้คนแต่ละคนสร้างโลกใบเล็กที่มีความเป็นส่วนตัว และลักษณะเฉพาะของแต่ละคนได้อย่างเต็มที่ การโหยหาอดีตจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างตัวตน ความเป็นมนุษย์ผ่านรูปแบบการรับรู้ วิธีคิดหรือวิธีการให้ความหมายกับประสบการณ์ชีวิตในอดีต ที่มนุษย์แต่ละคนใช้ในการผลิต ปรับแต่ง หรือทำความเข้าใจเรื่องเล่าส่วนตัว ความทรงจำส่วนตัว หรือภาพแทนเชิงอัตลักษณ์ของแต่ละคน⁶

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล การโหยหาอดีตของผู้คน มีส่วนสำคัญในการระลึกถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในความทรงจำ เราเติบโตมากับเรื่องราวที่ให้ประสบการณ์ชีวิตมากมาย ในระดับที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับช่วงวัย ช่วงเวลา และปัจจัยต่างๆ มีทั้งดีและไม่ดี ปะปนไปด้วยความสุขและความทุกข์ แต่ทั้งหมดได้ตกผลึกเป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำที่อยู่ในแต่ละบุคคล การรู้สึกโหยหาอดีตเกิดขึ้นเมื่อเรามี

⁴ รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, การโหยหาอดีต : ความเป็นอดีตในสังคมสมัยใหม่, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <http://www.polsci-law.buu.ac.th/journal/document/4-2/2>

⁵ เรื่องเดียวกัน.

⁶ เรื่องเดียวกัน.

ความรู้สึกคิดถึงช่วงเวลาดีๆ ความสุข ที่อาจเกิดขึ้นกับสถานที่ บุคคล สิ่งของ และอื่นๆ อีกมากมาย เพราะในบางครั้งการอยู่กับปัจจุบัน เราต่างพบเจอเรื่องราวเหตุการณ์ที่มากระทบความรู้สึกและอารมณ์มากมายที่ทำให้เรารู้สึกเป็นทุกข์ หรือหมดกำลังใจ การตอบสนองทางความคิดและจิตใจของเราเบื้องต้น คือ การโยยหาอดีต ที่เป็นความสุข เพื่อเป็นการเยียวยา เติมเต็มความรู้สึกที่อ่อนแอให้กลับมาเข้มแข็งอีกครั้ง

ดังนั้น ในการสร้างสรรค์ผลงาน แนวความคิดมีความเชื่อมโยงกับการโยยหาอดีต เพราะเป็นการนำเสนอถึงช่วงเวลาในอดีตของครอบครัว ที่มีความสัมพันธ์ของผู้คนกับวัตถุสิ่งของ นับเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญในการอยู่ร่วมกันของผู้คนในเครือญาติ จนมาถึงช่วงเวลาในปัจจุบัน การอยู่ร่วมกันของเครือญาติในพื้นที่เดียวกันเริ่มมีจำนวนลดน้อยไป สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อความหดหู่ในจิตใจของผู้สร้างสรรค์ในแง่ของกายภาพที่พบเห็นรอบตัว ดังนั้น กระบวนการทางความคิด ในการโยยหาอดีต จึงเกิดขึ้น เพราะผู้สร้างสรรค์มีความปรารถนาที่พยายามจะสร้างโลกจำลอง เพื่อให้เรื่องราวในวันวาน ช่วงเวลาดีๆ ในอดีตได้ถูกนำกลับมาอีกครั้ง เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นในผลงานถึงมิติของการมีอยู่ระหว่างอดีตและปัจจุบันที่คู่ขนานกันไป อีกทั้งยังเป็นการสร้างพื้นที่ที่ในความจริงไม่สามารถทำได้ การโยยหาอดีต กับการสร้างสรรค์ผลงาน จึงเป็นกระบวนการที่สร้างส่วนเชื่อมโยงให้เห็นเป็นภาพได้ และเป็นการทบทวนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นที่มีส่วนประกอบสร้างในความเป็นตัวตนของเรา

2.2 ความทรงจำของมนุษย์

ความทรงจำ (Memories) อาจเป็นหนึ่งในหลักฐานสำคัญที่ทำให้มนุษย์ “เป็นมนุษย์” ที่เราเฝ้าสงสัยมาเป็นเวลานานนับพันๆ ปี ความทรงจำนั้นยากเกินที่เราจะทำความเข้าใจหรือไม่ เราเก็บเกี่ยวความทรงจำที่มีคุณค่าพอๆ กับความทรงจำที่โหดร้ายได้อย่างไร หากจะมีอะไรที่ส่งผลต่อชีวิตเราได้อย่างมากที่สุด คือ “ความทรงจำ” คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชีวิตเราเต็มไปด้วยความหมาย หรือไม่อาจพาเราไปสู่สิ่งที่เลวร้าย ก่อนที่วิทยาศาสตร์จะเข้ามาตอบคำถามเรื่องความทรงจำในภายหลัง มัน

ถูกส่งมาจากนักปรัชญาหลายรุ่นหลายสมัย จากที่เชื่อว่าหัวใจคือจุดศูนย์กลางแห่งความทรงจำ สู่การทำ
ทำความเข้าใจเซลล์ประสาทในสมอง⁷

ความจำของมนุษย์เกิดขึ้นในหลายๆ ส่วนของสมองภายในคราวเดียว แต่ความจำบาง
ประเภทกลับคงอยู่คู่กับเรตราบนานเท่าอนันต์ ตั้งแต่ช่วงเวลาที่เรากลืมตาดูโลก สมองของเราเริ่มเปิดรับ
ข้อมูลจำนวนมหาศาล ซึ่งมีทั้งเรื่องของตัวเราและเรื่องอื่นๆ รอบตัว ดังนั้นจึงเกิดคำถามว่า เราจะยึด
มั่นกับทุกสิ่งที่เราเรียนรู้และมีประสบการณ์ได้อย่างไร คำตอบคือ ความทรงจำ⁸

มนุษย์เก็บความทรงจำประเภทต่างๆ สำหรับช่วงเวลาซึ่งแตกต่างกันไป ความทรงจำระยะสั้น
คงอยู่ได้เพียงไม่กี่วินาทีจนถึงชั่วโมง ขณะที่ความทรงจำระยะยาวอยู่กับเราไปนานหลายปี นอกจากนี้
เรายังมี ความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) อีกเช่นกัน ซึ่งมันช่วยให้เราเก็บข้อมูลเอาไว้ภายใน
ใจด้วยเวลาจำกัดโดยการเน้นย้ำ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อไรก็ตาม ที่เรากำลังจดจำหมายเลขโทรศัพท์ของ
ใครสักคน เราจึงพยายามพูดกับตัวเองซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยกระบวนการเหล่านี้ถือเป็นช่วงที่ความจำเพื่อ
ใช้งาน ที่กำลังประมวลอยู่ นอกจากนี้ การจัดหมวดหมู่ของความทรงจำ สามารถจำแนกได้โดยแบ่ง
ออกตามประเด็นของหน่วยความจำ 2 ประเภท⁹

ความจำเชิงประกาศ (Declarative memory) หรือ ความจำชัดแจ้ง (Explicit memory) อันประกอบไปด้วยความทรงจำหลากหลายประเภทที่จดจำในจิตสำนึก ซึ่งบางส่วนเป็น
“ความรู้ทั่วไป” เช่น เมืองหลวงของประเทศอังกฤษคือ กรุงลอนดอน จำนวนไฟในสำหรับมาตรฐานคือ
52 ไบ และเหตุการณ์ในอดีตที่เคยพบเจอมาก่อน เช่น งานเลี้ยงฉลองวันเกิดในวัยเด็ก เป็นต้น¹⁰

⁷ Thanet Ratanakul, มนุษย์ตั้งคำถามกับ “ความทรงจำ” ตั้งแต่เมื่อไหร่ กว่าที่จะเข้าใจความทรงจำ, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from://thematter.co/science-tech/how-we-had-learned-memory-throughout-centuries/39669

⁸ Michael Greshko, ความจำของมนุษย์ : คนเราสร้างความทรงจำ บางครากลับหวนคิด แต่บางที
กลับลืมเลือนได้อย่างไร, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from
https://ngthai.com/science/19208/human-memory/

⁹ เรื่องเดียวกัน.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน.

ความจำเชิงไม่ประกาศ (Nondeclarative memory) หรือ ความจำโดยปริยาย (Implicit memory) ซึ่งความทรงจำเช่นนี้มักสร้างขึ้นมาช่วงที่เราไม่รู้ตัว รวมไปถึง **ความจำเชิงกระบวนการวิธี (Procedural memory)** อันเป็นกระบวนการของร่างกายที่ใช้เพื่อจดจำทักษะจากสิ่งซึ่งเคยเรียนรู้มา กระบวนการเช่นนี้ถูกนำมาใช้ในยามที่เราเล่นเครื่องดนตรีหรือการปั่นจักรยาน นอกจากนี้ ความจำเชิงไม่ประกาศ ยังสามารถกำหนดรูปแบบการตอบสนองของร่างกายซึ่งเราไม่สามารถควบคุมได้ เช่น อาการน้ำลายไหลเมื่อเห็นอาหารโปรด หรืออาการเกร็งเมื่อตกอยู่ในสภาวะคับขัน¹¹

โดยทั่วไป เรามักสร้างความจำเชิงประกาศได้ง่ายกว่าความจำเชิงไม่ประกาศ เนื่องจากการจำชื่อเมืองหลวงของประเทศต่างๆ ย่อมง่ายกว่าการฝึกฝนเล่นเครื่องดนตรีเป็นแน่ แต่ความจำเชิงไม่ประกาศมักคงอยู่กับเรายาวนานกว่า ยกตัวอย่างง่ายๆ เช่น หากเราปั่นจักรยานชำนาญแล้ว โอกาสที่เราจะลืมนั้นแทบไม่มีทางเกิดขึ้นแน่นอน¹²

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล จากข้อมูลดังกล่าว ความทรงจำบางประเภทจะถูกพัฒนาเมื่อเราเติบโตขึ้น หรือฝึกที่จะกระตุ้นบ่อยๆ การจดจำจะมีความคงทนถาวรไม่เท่ากัน ความทรงจำจึงเป็นมิติที่ชัดเจนและเลื่อนรางในเวลาเดียวกัน ความแตกต่างของการจดจำเรื่องราวทางประสบการณ์ ขึ้นอยู่กับช่วงวัยและความเข้าใจที่ซับซ้อนมากขึ้นในการตีความ จึงจะทำให้เห็นความชัดเจนในความทรงจำเหล่านั้นไม่เท่ากัน มิติของความทรงจำส่วนหนึ่งจึงเป็นเรื่องราวของการจินตนาการ การระลึกและการค้นคืนความทรงจำ บางส่วนเป็นความทรงจำที่เด่นชัดอยู่ได้นาน ที่เชื่อมโยงและผูกพันกับเรื่องราวเหตุการณ์สำคัญที่ผ่านพ้นมา

¹¹ Michael Greshko, **ความจำของมนุษย์ : คนเราสร้างความทรงจำ บางครากลับทวนคิด แต่บางทีกลับลืมเลือนได้อย่างไร**, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <https://ngthai.com/science/19208/human-memory/>

¹² เรื่องเดียวกัน.

ภาวะสูญเสียความทรงจำ

หากต้องการทำความเข้าใจเรื่องที่ว่า เราสามารถจดจำสิ่งต่างๆ ได้อย่างไร ถือเป็นตัวช่วยสำคัญควบคู่ไปกับการศึกษาในหัวข้อ เพราะเหตุใดเราถึงลืมเลือน กระนั้นเองเป็นสาเหตุให้นักประสาทวิทยาศาสตร์เริ่มค้นคว้าหาคำตอบเกี่ยวกับโรคความจำเสื่อม ซึ่งมักเป็นผลมาจากสมองได้รับบาดเจ็บ เช่น อาการบาดเจ็บที่ศีรษะ โรคหลอดเลือดสมอง เนื้องอกในสมอง หรือโรคพิษสุราเรื้อรัง¹³

โรคความจำเสื่อมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ประเภทที่ 1 คือ ภาวะสูญเสียความทรงจำย้อนหลัง (Retrograde amnesia) มักเกิดขึ้นเมื่อสมองเกิดการกระทบกระเทือน ส่งผลให้คุณหลงลืมเรื่องราวต่างๆ ก่อนหน้านั้นแทบทั้งสิ้น ส่วนประเภทที่ 2 คือ ภาวะสูญเสียความทรงจำแบบไปข้างหน้า (Anterograde amnesia) เกิดขึ้นช่วงที่สมองได้รับบาดเจ็บ อันนำไปสู่ความไร้ประสิทธิภาพในการจดจำเรื่องราวใหม่ๆ¹⁴

กรณีศึกษาตัวอย่างอันโด่งดังเกี่ยวกับภาวะสูญเสียความทรงจำแบบไปข้างหน้า คือ ในปี 1953 Henry Molaison เป็นผู้เข้ารับการผ่าตัดสมองกลีบขมับด้านในออกทั้งสองข้างเพื่อบำบัดโรคลมชัก (Epilepsy) ด้วยเหตุนี้ทำให้ Molaison ไม่สามารถสร้างความทรงจำใหม่ได้ บรรดาเพื่อนร่วมงานที่ทำงานร่วมกับเขามานานหลายสิบปีจึงต้องแนะนำตัวทุกครั้งเมื่อเจอชายผู้นี้¹⁵

คงไม่มีส่วนใดในสมองที่สามารถเก็บความทรงจำได้ทั้งหมด เพราะแต่ละพื้นที่ต่างมีส่วนช่วยสร้างและเก็บความทรงจำแตกต่างกันไป ยกตัวอย่างเช่น การตอบสนองทางอารมณ์อย่างความกลัว ซึ่งถูกกักเก็บอยู่ในบริเวณของสมองที่เรียกว่า อะมิกดาลา (Amygdala) ส่วน ฮิปโปแคมปัส (Hippocampus) มีบทบาทสำคัญในการสร้าง รักษา และระลึกถึงความจำเชิงประกาศ และกรณีของ

¹³ Michael Greshko, ความจำของมนุษย์ : คนเราสร้างความทรงจำ บางครากลืมหวนคิด แต่บางทีกลับลืมเลือนได้อย่างไร, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <https://ngthai.com/science/19208/human-memory/>

¹⁴ เรื่องเดียวกัน.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน.

Molaison ส่วนของสมองที่ได้รับการผ่าตัดคือ สมองใหญ่กลีบขมับ (Temporal lobe) อันมีหน้าที่สร้างและหวนนึกถึงความทรงจำเก่าๆ เป็นต้น¹⁶

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล จากข้อมูลส่วนนี้ทำให้ผู้สร้างสรรค์เข้าใจขั้นตอนการค้นคว้าความทรงจำ ที่บางครั้งไม่สามารถจดจำได้ทั้งหมด แต่การที่ได้สัมผัสถึงสิ่งที่เป็นสื่อเชื่อมโยงความคิด เรื่องราวกับความทรงจำ ทำให้เราสามารถที่จะระลึกถึงเรื่องราวเหล่านั้นได้ชัดเจนมากขึ้น เพราะสิ่งนั้นจะไปกระตุ้นความทรงจำในส่วนที่ถูกเก็บเอาไว้ขึ้นมา ผู้สร้างสรรค์จึงปะติดปะต่อมุมมองความคิด ด้วยเหตุผลและจินตนาการ โดยแปลความหมายจากสิ่งที่ได้เห็น รับรู้และสัมผัสมา ซึ่งการตีความต่อสิ่งเหล่านั้นขึ้นอยู่กับว่าเรามีความทรงจำร่วมกับสิ่งที่เห็น หรืออยากจะค้นคิดต่อกับสิ่งนั้นมากเพียงใด เพราะบางครั้งเราอาจไม่ได้เชื่อมโยงกับสิ่งนั้นโดยตรง แต่สิ่งนั้นมีเหตุผลที่บ่งบอกได้ว่ามีความสำคัญกับเรา ทำให้เราอยากระลึกถึงสิ่งนั้นถึงด้วยจิตใต้สำนึกที่ปรารถนาออกมา

การจัดเก็บและการระลึกถึงความทรงจำ

เนื่องจากนักวิทยาศาสตร์ในปี 1940 สันนิษฐานถึงความทรงจำ ซึ่งจัดขึ้นภายในกลุ่มของเซลล์ประสาท หรือที่เรียกว่า ส่วนประกอบของเซลล์ โดยเซลล์เหล่านี้เป็นตัวตอบสนองเพื่อไปกระตุ้นความทรงจำต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นใบหน้าของเพื่อนที่เรารู้จัก หรือกลิ่นของขนมปังอบใหม่ๆ และยิ่งเซลล์ประสาททำงานร่วมกันมากเท่าไร การเชื่อมต่อระหว่างกันของเซลล์ก็ยังมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น¹⁷

ข้อมูลมากมายที่สมองรับเข้ามาในตอนแรกยังคงเป็น ความจำระยะสั้น (short-term memory) อยู่ ดังนั้นเราต้องเรียกใช้ข้อมูลนั้นเข้าไปเข้ามา มันจึงค่อยๆ เปลี่ยนเป็น ความจำระยะยาว (long-term memory) ภายหลัง โดยผ่านกระบวนการที่มีชื่อว่า การสร้างเสถียรภาพแก่ความทรงจำ

¹⁶ Michael Greshko, **ความจำของมนุษย์ : คนเราสร้างความทรงจำ บางครากลบหวนคิด แต่บางทีกลับลืมเลือนได้อย่างไร**, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <https://ngthai.com/science/19208/human-memory/>

¹⁷ เรื่องเดียวกัน.

(Memory consolidation) อย่างไรก็ตาม ความจำระยะยาวนั้นไม่จำเป็นต้องเริ่มจากความจำระยะสั้นเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเรื่องราวและเหตุการณ์ ซึ่งอาจมีความสำคัญแตกต่างกัน¹⁸

เมื่อใดที่เราหวนระลึกถึงอดีต ส่วนต่างๆ ของสมองจะประสานงานกันอย่างทันท่วงที รวมถึงบริเวณเยื่อหุ้มสมองที่ประมวลผลข้อมูลระดับสูง บริเวณที่จัดการกับข้อมูลดิบ และบริเวณสมองกลีบขมับส่วนใน (medial temporal lobe) ซึ่งมีส่วนช่วยประสานระบบการทำงาน ผลงานวิจัยล่าสุดค้นพบว่า ช่วงเวลาที่คนเราระลึกถึงความทรงจำที่เพิ่งสร้างขึ้นมานั้น เส้นประสาทหลากหลายแขนงที่อยู่บริเวณสมองกลีบขมับส่วนในจะเชื่อมต่อกับคลื่นต่างๆ ในเยื่อหุ้มสมองโดยทันที¹⁹

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล จากข้อมูลที่อธิบายวิธีการจัดเก็บความทรงจำ ทำให้เห็นว่าสมองของมนุษย์เรามีความสามารถในการจำจด ระลึกถึง และการค้นคืนความทรงจำ จากเหตุปัจจัยของสิ่งต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะมาในรูปแบบของช่วงเวลา เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ และประสาทสัมผัสทางกาย อาจมาในรูปแบบของเสียง กลิ่น บรรยากาศ ที่เป็นตัวแปรในการตีความหมายจากการเห็นสิ่งหนึ่งเพื่อระลึกถึงอีกสิ่ง ล้วนเป็นสาระของการจดจำและการรื้อฟื้นเรื่องราว รวมไปถึงการใช้ความทรงจำเหล่านั้น เพื่อการวางแผนในการกระทำบางสิ่งในอนาคต บางอย่างเราไม่สามารถที่จะบอกกล่าวเป็นขั้นตอนเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือจะจดจำเป็นเรื่องราวได้อย่างชัดเจน แต่อาจใช้ความรู้สึก จินตนาการ ความคุ้นเคย และประสบการณ์ในการระลึกความทรงจำ ในสิ่งที่คล้ายคลึงกันหรือกระตุ้นให้จดจำได้ เพื่อบ่งบอกว่า ในความทรงจำส่วนนั้นมีเรื่องราวประมาณไหน เพียงพอที่จะทำให้เราค้นคว้าได้ว่า สิ่งเหล่านั้นเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันอย่างไร บางความคิดของผู้สร้างสรรค์จึงอาศัยความทรงจำที่เป็นความรู้สึกจากความเคยชิน ผสมผสานกับความทรงจำที่ชัดเจนจากการรับสัมผัส และการมองเห็น อาจเป็นความทรงจำระยะยาวและค้นคืนได้ง่ายในการเห็นภาพอดีต มิติความแตกต่างในการค้นคืนความทรงจำ จึงเป็นความหมายที่แสดงออกในการสร้างสรรค์และตีความหมายในผลงาน เพื่อเป็นภาพแทนสิ่งที่เป็นรูปธรรมของสิ่งที่เลือนรางในความทรงจำ

¹⁸ Michael Greshko, **ความจำของมนุษย์ : คนเราสร้างความทรงจำ บางครากลับหวนคิด แต่บางทีกลับลืมเลือนได้อย่างไร**, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <https://ngthai.com/science/19208/human-memory/>

¹⁹ เรื่องเดียวกัน.

2.3 ความสำคัญของครอบครัว

จากข้อมูลงานวิจัยในงานเขียนที่ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษามา ได้ให้ความหมายของครอบครัวในเบื้องต้นว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ซึ่งโดยธรรมชาติของมนุษย์แล้ว นิยมที่จะมีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นพวก การร่วมกันอยู่ทำให้มนุษย์สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่รอดได้ดีกว่าที่จะมีชีวิตอยู่ตามลำพัง การรวมกลุ่มของมนุษย์มีตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งครอบครัว เป็นกลุ่มทางสังคมกลุ่มแรกและเป็นพื้นฐานที่สุดของมนุษย์

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้คนในครอบครัว จากปัจจัยทางสภาพสังคม วัฒนธรรม ยุคสมัย เศรษฐกิจ ค่านิยม และอิทธิพลต่างๆ จากภายนอก ได้เข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ ส่งผลให้ความสัมพันธ์และความเป็นไปในครอบครัวของผู้สร้างสรรค์เกิดความเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุผลจากผลกระทบเหล่านี้ก่อให้เกิดข้อเปรียบเทียบทางความคิด การระลึกถึงความหมาย คุณค่า และความสำคัญของครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อความคิดผู้สร้างสรรค์ที่จะนำมาถ่ายทอดในผลงาน เป็นประเด็นที่ทำให้ได้เห็นถึงเรื่องราวแนวความคิดทั้งทางตรงและทางอ้อม ก่อให้เกิดความสะเทือนใจที่แฝงไว้ในความหมายในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้สร้างสรรค์

จากการเรียนรู้ในประสบการณ์การดำเนินชีวิตในครอบครัวที่ต่างสถานะกัน ในด้านรูปแบบครอบครัวขยาย มาสู่ รูปแบบที่ต้องอยู่อาศัยเป็นครอบครัวเดี่ยวมากยิ่งขึ้น การอยู่อาศัยในสังคมต่างจังหวัดมาสู่สังคมเมือง และการเห็นสภาพความเปลี่ยนแปลงของครอบครัวจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน ที่สังเกตได้จากวัตถุสิ่งของที่เป็นตัวแทนขององค์ประกอบในวิถีชีวิตที่ค่อยๆ หมดยุคที่ลงไป เพราะไม่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน จากจุดนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้ทำการศึกษาข้อมูลและทฤษฎีที่ให้ชุดความคิดการวิเคราะห์ และเข้าใจเหตุผลต่อความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงได้อ้างอิงจากข้อมูลต่างๆ ดังนี้

ความหมายของครอบครัว

ครอบครัว เป็นสถาบันสังคมแรกเริ่มที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีบทบาทสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับมนุษย์ทุกคนในสังคม เป็นสถาบันแรกที่ทำหน้าที่ทางสังคมในการถ่ายทอดค่านิยม ปลูกฝังความเชื่อ สร้างเสริมทัศนคติ กำหนดบุคลิกภาพ วิธีประพฤติปฏิบัติตน

รวมทั้งการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมให้แก่สมาชิกรุ่นใหม่ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศโดยรวม²⁰

ครอบครัวจึงเปรียบเสมือนจักรกลชั้นแรกที่ทำหน้าที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลให้ เป็นไปตามที่สังคมต้องการ นำไปสู่การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ขณะเดียวกัน ยังเป็น แหล่งให้ความช่วยเหลือดูแล เยียวยา บำบัด ฟื้นฟู ในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤต ที่มากระทบต่อ วิธีการดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัวอีกด้วย และครอบครัวยังถือเป็นหน่วยเศรษฐกิจย่อยที่สุดที่มีความสำคัญสูงต่อระบบเศรษฐกิจส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการผลิต การบริโภค และการออม ที่ต้องเริ่มจากครอบครัวก่อนทั้งสิ้น รวมทั้งเป็นรากฐานการสร้างชุมชน และสังคมที่เข้มแข็งอีกด้วย²¹

อาจกล่าวได้ว่า “สถาบันครอบครัว” เป็นทุนทางสังคมที่สำคัญในการพัฒนาคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทย ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นในเรื่องความเป็นครอบครัว ที่เข้มแข็ง มีระบบเครือญาติ และสายใยผูกพันมาช้านาน อย่างไรก็ตาม บทบาทของสถาบันครอบครัวเริ่มมีแนวโน้มอ่อนแอลง ไม่สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรู้เท่าทัน ทำให้เกิดความอ่อนแอ และมีผลทำให้เกิดปัญหาสังคมในรูปแบบต่างๆ ติดตามามากขึ้น²²

แต่เดิมความหมายของครอบครัว ไม่มีความซับซ้อนมาก เพราะครอบครัวแต่เดิมมีเพียงผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ได้แก่ บิดา มารดา บุตร และแม่จะมีเครือญาติ ก็ยังคงหมายถึงผู้ที่มีความสัมพันธ์กันทางสายโลหิตร่วมกัน เช่น ปู่ย่า ตายาย พี่ ป้า น้า อา แต่ในสภาพการปัจจุบัน เนื่องจาก ครอบครัวมีรูปแบบ และความสัมพันธ์ที่หลากหลายซับซ้อนมากขึ้น จึงทำให้คำนิยามความหมายของ ครอบครัวหลากหลายมากขึ้นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป²³

²⁰ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, **สถานการณ์ครอบครัวไทย**, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from https://www.m-society.go.th/article_attach/3768/4500.doc

²¹ เรื่องเดียวกัน.

²² เรื่องเดียวกัน.

²³ เรื่องเดียวกัน.

ประเภทของครอบครัว

ครอบครัว คือ สถาบันมูลฐานของมนุษยชาติ เป็นหน่วยขนาดเล็กที่สุดของสังคม เป็นผู้สร้างและกำหนดสถานภาพ สิทธิ หน้าที่ของบุคคลอันพึงปฏิบัติต่อกันในสังคม เป็นสถาบันแห่งแรกในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ ครอบครัวในสังคมต่างๆ ย่อมมีโครงสร้างและลักษณะแตกต่างกันไป ซึ่งถ้าจะแบ่งครอบครัวเป็นประเภทใหญ่ๆ เพื่อสะดวกในการศึกษาจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท²⁴

ครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวเฉพาะ ประกอบด้วยบิดา มารดา และบุตรเท่านั้น ซึ่งสมาชิกในครอบครัวจะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด คือทั้งทางสายโลหิต และทางกฎหมาย (การรับจดทะเบียนบุตรเป็นบุตรบุญธรรม) ขนาดของครอบครัวขึ้นอยู่กับจำนวนบุตรที่ถือกำเนิดจากบิดา มารดา ถึงแม้จะมีการรับบุตรบุญธรรมบ้างก็มีจำนวนไม่มาก สังคมสมัยใหม่ทั่วไปมักมีครอบครัวประเภทนี้เป็นจำนวนมาก จนมีผู้กล่าวว่าสังคมใดมีความเจริญทางอุตสาหกรรม และการค้า ครอบครัวในสังคมนั้นจะเป็นครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวเฉพาะเป็นส่วนใหญ่²⁵

ครอบครัวขยายหรือครอบครัวเสริม ครอบครัวประเภทนี้มีพื้นฐานจากครอบครัวเดิมมาจากครอบครัวเฉพาะ ซึ่งสมาชิกประกอบด้วย บิดา มารดา และบุตร นอกจากนี้ยังมีญาติพี่น้องอื่นๆ เป็นสมาชิกอาศัยร่วมอยู่ด้วย ซึ่งอาจจะเป็น ปู่ย่า ตายาย หรือ ลุง ป้า น้า อา และอาจจะมีหลานร่วมด้วย ครอบครัวขยายจึงมีสมาชิกมากกว่าครอบครัวเฉพาะ นอกจากครอบครัวขยายหรือครอบครัวเสริม มีความแตกต่างกับครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวเฉพาะในเรื่องของสมาชิกแล้ว ความสัมพันธ์และโครงสร้างระหว่างสมาชิกก็มีความแตกต่างกันด้วย ในสมัยก่อนครอบครัวของสังคมไทยมีลักษณะเป็นครอบครัวขยายหรือครอบครัวเสริมเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากการดำรงชีวิตของคนไทยในอดีต เป็นสังคมเกษตรกรรม ต้องอาศัยแรงงานจากครอบครัวในการทำเกษตร แต่ปัจจุบันของคนไทย

²⁴ Blogspot, อิทธิพลของครอบครัวต่อการดำรงชีวิต, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <http://influence-family-life.blogspot.com/2015/05/blog-post.htm>

²⁵ เรื่องเดียวกัน.

เปลี่ยนแปลง และมีความหลากหลายอาชีพ ทำให้ครอบครัวขยายหรือครอบครัวเสริมมีมากขึ้นเช่นกัน²⁶

ข้อดีของครอบครัวขยายหรือครอบครัวเสริมที่น่าสนใจ เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวเฉพาะ เนื่องจากในสังคมไทยปัจจุบันสามารรยามักออกทำงานนอกบ้านทั้งคู่ ลูกจ้างที่ต้องเลี้ยงดูบุตรที่ยังเล็กอยู่หาได้ยากหรืออาจได้ลูกจ้างที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีผลทำให้บุตรเจริญเติบโตมาด้วยความว่าเหว ขาดความอบอุ่น ถ้ามีญาติผู้ใหญ่อาศัยอยู่ด้วยแบบครอบครัวขยายหรือครอบครัวเสริม ก็สามารถดูแลให้การอบรมคุณธรรม จริยธรรม ด้วยความรักความเอาใจใส่ ทำให้บุตรเจริญเติบโตเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งบิดามารดาที่มีภาระหน้าที่พิเศษทางสังคมเป็นจำนวนมากไม่สามารถทำได้²⁷

ครอบครัวหน่วยกลาง เป็นกลุ่มสังคมของมนุษย์ที่ประกอบด้วยคู่สมรสคู่หนึ่งและบุตรที่ยังไม่ได้สมรส อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน ครอบครัวประเภทนี้ โดยทั่วไปจะมีจำนวนสมาชิกน้อย และมีความใกล้ชิดผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น เพราะมีเพียงแค่พ่อ แม่ ลูก ซึ่งมีลำดับแค่ 2 ชั่วคน คือ ชั่วคนของรุ่นพ่อแม่ และชั่วคนของรุ่นลูก²⁸

ครอบครัวขยาย เป็นกลุ่มครอบครัวที่มีสมาชิกจำนวนมาก ทั้งสมาชิกที่เกี่ยวข้องกันโดยสายโลหิตและโดยการสมรส ครอบครัวขยายประกอบด้วยครอบครัวหน่วยกลางตั้งแต่ 2 ครอบครัวขึ้นไป อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน หรือคนละบ้าน แต่อยู่ในพื้นที่บริเวณเดียวกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และอาจมีกลุ่มคนหลายลำดับชั่วอายุคนอยู่ร่วมกัน เช่น ชั่วคนรุ่นปู่ย่า ตายาย ชั่วคนรุ่นพ่อแม่ และชั่วคนรุ่นลูกหลาน²⁹

²⁶ Blogspot, อิทธิพลของครอบครัวต่อการดำรงชีวิต, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <http://influence-family-life.blogspot.com/2015/05/blog-post.htm>

²⁷ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สถานการณ์ครอบครัวไทย, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from https://www.m-society.go.th/article_attach/3768/4500.doc

²⁸ ประสิทธิ์ สวาสดิ์ญาติ, ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), 51.

²⁹ เรื่องเดียวกัน, 73.

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล จากการศึกษาารูปแบบครอบครัวที่มีการปรับเปลี่ยนไปของ ประสิทธิ์ สวาสต์ญาตี โดยสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่เกิดจากรูปแบบความสัมพันธ์ของจำนวนสมาชิกที่ น้อยลงในครอบครัว และการแยกย้ายกันอยู่มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้สำคัญของความเป็นเอกภาพใน ครอบครัวลดน้อยลงไป เนื่องจากค่านิยมทางความคิดในการสร้างครอบครัว และพฤติกรรมของผู้คน ในปัจจุบันที่มีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง รักที่จะมีอิสรภาพทางการดำเนินชีวิต กับลักษณะสภาพสังคม ที่เป็นรูปแบบสังคมอุตสาหกรรมแรงงานในด้านต่างๆ ที่เป็นข้อจำกัดให้ผู้คนมีความคิดที่ต้องการใช้ ชีวิตด้วยความคล่องตัว และปราศจากภาระในการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้รูปแบบการดำเนิน ชีวิตในสังคมสมัยใหม่เปลี่ยนแปลงไป และทำให้สำคัญของความเป็นครอบครัวได้ลดน้อยลงไป จากความหมายที่ศึกษามา

2.4 ปัญหาวิกฤตของครอบครัวและการเปลี่ยนแปลงครัวเรือน

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความซับซ้อน และเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการอพยพแรงงานเข้าสู่เมืองใหญ่ สังคมไทยซึ่งแต่เดิมเป็นสังคมชนบท มีความเอื้ออาทรต่อกันมี แนวโน้มเป็นสังคมเมืองมากขึ้น โครงสร้างและรูปแบบของครอบครัวซึ่งเคยเป็นครอบครัวขยาย กลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ขนาดของครอบครัวเริ่มเล็กลง ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ได้ อย่างเหมาะสม สถาบันครอบครัวซึ่งเคยเป็นทุนทางสังคม มีระบบเครือญาติที่มีความผูกพันอย่าง ไกล่ชิด มีความเกื้อกูล เอื้ออาทร และการอบรม ชัดเกล้าบุตรหลาน การปลูกฝังวัฒนธรรม และ ค่านิยมประเพณี กลับอ่อนแอลง ซึ่งมีผลต่อปฏิสัมพันธ์ทั้งภายใน และภายนอกครอบครัวทั้งทางลบ และทางบวก ที่เกิดจากหลากหลายปัจจัย เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว การสมรสน้อยลงและการหย่าร้างเพิ่มมากขึ้น เด็กและผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ของวัยรุ่น ความรุนแรงในครอบครัว ปัญหายาเสพติด เป็นต้น³⁰

³⁰ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, **สถานการณ์ครอบครัวไทย**, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from https://www.m-society.go.th/article_attach/3768/4500.doc

การเปลี่ยนแปลงครัวเรือน

คำสำคัญที่จะทำให้เข้าใจเรื่องนี้ได้ง่าย คือ “โครงสร้างครัวเรือน” ซึ่งเป็นลักษณะที่กำหนดได้จากประเภทของบุคคลที่อยู่และกินร่วมกัน ในสถานที่อยู่อาศัยเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าบุคคลที่อยู่และกินร่วมกันมีเฉพาะรุ่นพ่อแม่ กับรุ่นลูกที่ยังไม่แต่งงาน จัดว่าเป็นครัวเรือนเดี่ยว (ครัวเรือน 2 รุ่น) ถ้ามีทั้งรุ่นปู่ย่า/ตายาย รุ่นพ่อแม่และรุ่นลูก/รุ่นหลานด้วย ก็จัดเป็น ครัวเรือนขยาย (ครัวเรือน 3 รุ่น หรือมากกว่า) จึงอาจเรียกเพื่อความเข้าใจง่ายๆ ได้ว่าเป็นครัวเรือนกระแสหลัก เพราะเป็นรูปแบบการอยู่อาศัยส่วนใหญ่ที่สุด³¹

อย่างไรก็ตาม การแบ่งประเภทครัวเรือนตามโครงสร้างที่กล่าวข้างต้น อาจจะทำให้ได้ภาพที่ไม่ครอบคลุมถึงความหลากหลายที่มีอยู่จริงทั้งหมด เนื่องจากในความเป็นจริง บุคคลซึ่งเป็นส่วนประกอบของครัวเรือนนั้นอาจมีมากจนการจำแนกตามโครงสร้างข้างต้น ไม่อาจครอบคลุมได้หมด เช่น บางครัวเรือนอาจมีเฉพาะรุ่นปู่ย่า/ตายาย กับรุ่นหลาน หรืออาจมีคนอยู่ด้วยกันหลายคน แต่คนเหล่านั้นไม่มีความเกี่ยวพันทางเครือญาติกันเลย หรือบางกรณีอาจมีสมาชิกอาศัยอยู่เพียงคนเดียว ครัวเรือนในกลุ่มหลังนี้ ยังไม่มีชื่อเรียกโดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นรูปแบบการอยู่อาศัยที่ค่อนข้างใหม่ จึงเรียกครัวเรือนเหล่านั้นรวมๆ ว่า “ครัวเรือนพิเศษ” แม้จะเป็นส่วนน้อย ครัวเรือนเหล่านี้มีความสำคัญที่บ่งชี้ให้ทราบถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาที่ผ่านมามีระดับหนึ่ง³²

ครัวเรือนกระแสหลักเปลี่ยนแปลงอย่างไร

นักวิชาการไทยส่วนมากเมื่อพูดถึงการเปลี่ยนแปลงครัวเรือนมักจะสรุปคล้ายๆ กันว่า ในอดีตคนไทยส่วนใหญ่อยู่กันเป็นครัวเรือนใหญ่ มีสมาชิกหลายรุ่นอายุ อยู่อาศัยและทำมาหากินรวมกัน เป็นครัวเรือนขยาย ต่อมาเมื่อมีความเป็นสมัยใหม่มากขึ้นทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ครัวเรือนเล็กลง มีสมาชิกน้อยคน และโครงสร้างครัวเรือนเปลี่ยนเป็นครัวเรือนเดี่ยวมากขึ้น³³

³¹ ชาย โพธิ์สิตา, การเปลี่ยนแปลงครอบครัวและครัวเรือนไทย, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceVII/Download/2011-Article-02.pdf>

³² เรื่องเดียวกัน.

³³ เรื่องเดียวกัน.

ที่น่าสังเกตว่า ข้อสรุปที่ว่าครัวเรือนเปลี่ยนจากรูปแบบครัวเรือนขยายเป็นครัวเรือนเดียวนั้นยังเอื้อสอดคล้องกับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงครอบครัวที่ William Goode (1918 - 2003) ศาสตราจารย์ทางสังคมวิทยาชาวอเมริกัน เสนอไว้เมื่อเกือบ 50 ปีที่แล้วในหนังสือเรื่อง World Revolution and Family Patterns (Goode, 1963, 1968) สาธารณคดีของทฤษฎีนี้คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจไปสู่การเป็นอุตสาหกรรม (industrialization) จะทำให้ครัวเรือนเปลี่ยนจากการมีรูปแบบเป็นครัวเรือนขยายเป็นครัวเรือนเดี่ยว เหตุผลเพราะเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมนั้นมียุทธศาสตร์หลายอย่าง ที่ทำให้ครัวเรือนขยายเป็นรูปแบบที่ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมเน้นความคล่องตัวของบุคคล เรียกร้องให้คนมีความเป็นอิสระ และเป็นตัวของตัวเอง นั่นคือ เป็นปัจเจก อุดมการณ์เช่นนี้คือสิ่งที่ William Goode เชื่อว่าอยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นครัวเรือนขยายสู่การเป็นครัวเรือนเดี่ยวในสังคมตะวันตก ปัจจุบันนัยของทฤษฎีของ William Goode คือ วันหนึ่งถ้าเศรษฐกิจของทุกประเทศในโลกกลายเป็นอุตสาหกรรมไปหมด ครัวเรือนในสังคมต่างๆ ทั่วโลกก็จะกลายเป็นครัวเรือนเดี่ยวโดยทั่วกัน จึงมีผู้ขนานนามทฤษฎีนี้ว่า “ทฤษฎีการปรับเข้าเป็นหนึ่งเดียวกันของครอบครัว” (Convergence theory of family change)³⁴

ทางหนึ่งที่จะอธิบายเรื่องนี้คือ การตั้งสมมติฐานขึ้นมาใหม่ว่า ครัวเรือนไทย แต่ดั้งเดิมส่วนใหญ่ไม่ใช่ครัวเรือนขยาย แต่เป็นครัวเรือนเดี่ยว ต่อมาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางประชากรคือคนมีลูกน้อยลง ขณะที่ธรรมเนียมปฏิบัติในเรื่องที่อยู่อาศัยหลังการแต่งงาน (Post-nuptial residence) ที่มีมาแต่ดั้งเดิมของคนไทยยังไม่ได้เปลี่ยนไปในสาระสำคัญ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจำนวนลูกที่ลดลง กับธรรมเนียมปฏิบัติเรื่องที่อยู่อาศัยหลังแต่งงานที่ยั่งยืนหยัดอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ มีผลทำให้สัดส่วนครัวเรือนเดี่ยว (ซึ่งเคยเป็นรูปแบบการอยู่อาศัยส่วนใหญ่) ลดลง ขณะที่ครัวเรือนขยายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และพร้อมกันนั้น พลังของกระแสความทันสมัย (Modernization) ก็ทำให้เกิดรูปแบบการอยู่อาศัยอย่างใหม่ขึ้น ซึ่งในที่นี้เรียกว่า “ครัวเรือนพิเศษ”³⁵

³⁴ ชาย โพลีลีตา, การเปลี่ยนแปลงครอบครัวและครัวเรือนไทย, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceVII/Download/2011-Article-02.pdf>

³⁵ เรื่องเดียวกัน.

คร่ำเรื้อนพิเศษ

คร่ำเรื้อนพิเศษในที่นี้หมายถึงคร่ำเรื้อนที่ไม่อาจจัดอยู่ในประเภท “คร่ำเรื้อนกระแสหลัก” อย่างใดอย่างหนึ่งได้ การปรากฏขึ้นของคร่ำเรื้อนประเภทนี้ เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ค่อนข้างใหม่ ความรู้ของเราเกี่ยวกับคร่ำเรื้อนประเภทนี้ยังจำกัดอยู่มาก ความหลากหลายของรูปแบบการอยู่อาศัยประเภทนี้จะมีมากน้อยเพียงใดจึงยังหาข้อสรุปไม่ได้ รวมๆ แล้วคำว่า “คร่ำเรื้อนพิเศษ” นั้นหมายถึง คร่ำเรื้อนที่มีสมาชิกคนเดียว คร่ำเรื้อนที่มีสมาชิกไม่ได้เกี่ยวพันเป็นเครือญาติกัน รวมทั้งคร่ำเรื้อนที่มีแต่ผู้สูงอายุและเด็กอยู่ด้วยกันด้วย (แต่ไม่รวมคร่ำเรื้อนที่มีเฉพาะสามีภรรยาอยู่กันตามลำพัง)³⁶

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล จากข้อมูลข้างต้นผู้สร้างสรรค์เห็นว่าความสำคัญของครอบครัวถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะผลงานของผู้สร้างสรรค์ได้สะท้อนถึงผลกระทบจากการที่ต้องสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก ซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว ความเปลี่ยนแปลงของสภาพครอบครัว เป็นภาพของความสะเทือนใจจากการสูญเสีย และความอ้างว้าง จากสภาพครอบครัวที่ไม่ได้สมบูรณ์แบบ เกิดความรู้สึกที่โดดเดี่ยว และหวนคำนึงของตนเอง จึงเห็นว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวที่ได้ค้นคว้ามา มีบทบาทความสำคัญต่อการที่จะตระหนักรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพครอบครัว ที่มีผลเชื่อมโยงมาจากสถานะของเศรษฐกิจ ค่านิยม ความคิด และทัศนคติของผู้คนที่มิต่อโครงสร้างของครอบครัวด้วยยุคสมัยใหม่ที่เปลี่ยนไป ปัจจัยที่ทำให้ความเป็นอยู่ของสังคมไทยจึงเปลี่ยนแปลง บทบาทความสำคัญ และสายสัมพันธ์ของผู้คนในครอบครัวจึงเริ่มห่างหายกันมากขึ้น ประเด็นเหล่านี้คงช่วยขัดเกลาจิตใจ ความคิด มุมมองทัศนคติของผู้ชม ในการที่จะเอาใจใส่กับเรื่องราวเนื้อหาของครอบครัว ความทรงจำ ประสบการณ์ชีวิต และความหมายของทุกๆ ช่วงเวลาที่ผ่านเข้ามา ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และกำลังจะเป็นไปในอนาคต เพราะทุกส่วนล้วนมีความหมายและเหตุผลในการที่จะจดจำ ที่จะช่วยปะติดปะต่อก่อให้เกิดสติ อันนำไปสู่การใช้ชีวิตอย่างรู้คุณค่าและมีความหมาย ก่อนที่จะรู้ตัวว่าได้สูญเสียสิ่งเหล่านั้นไปแล้ว ล้วนเป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์พยายามนำเสนอผ่านผลงาน

³⁶ ชาย โพธิสิตา, การเปลี่ยนแปลงครอบครัวและคร่ำเรื้อนไทย, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceVII/Download/2011-Article-02.pdf>

2.5 ทศนคติที่แตกต่างจากการสร้างครอบครัวของคนในอดีตและปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือรูปแบบของครอบครัวไทย ตลอดระยะเวลากว่า 50 ที่ผ่าน มา จากครอบครัวขยายที่มีแนวโน้มเป็นครอบครัวเดี่ยวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการเกิดครอบครัวในลักษณะ อื่นๆ เช่น ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวเพศเดียวกัน ครอบครัวบุตรีบุญธรรม ครอบครัว ที่อยู่คนเดียว และครอบครัวที่มีเฉพาะคู่รักทั้งสมรสและยังไม่สมรส รูปแบบครอบครัวแบ่งตาม ลักษณะการอยู่อาศัยเหล่านี้ มีส่วนหนึ่งมาจากการเลื่อนอายุการแต่งงาน มีบุตรน้อยลง ผู้หญิงมี การศึกษาที่สูงขึ้น การแข่งขันเพื่อโอกาสที่ดีทางสายงาน การเลือกที่อยู่เป็นโสด และการหย่าร้างเพิ่ม มากขึ้น ปัญหาที่ยากในการสร้างครอบครัวเหล่านี้ มีผลต่อสังคมไทยในอนาคต³⁷

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้นำเสนอความคิดเกี่ยวกับทศนคติที่ เปลี่ยนไปของการสร้างครอบครัวไว้ว่า “การสร้างครอบครัวในสังคมไทยจะไม่กลับไปสู่รูปแบบหรือ ประเพณีนิยมเหมือนในอดีตอย่างน้อย 50 ปี อย่างครบถ้วนอีกต่อไป เนื่องจากกลุ่มคนรุ่นใหม่ให้ ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตที่อิสระ มีความเป็นส่วนตัวสูง การแต่งงานหรือมีชีวิตคู่อาจไม่ใช่ สิ่งจำเป็นอันดับแรก การทำงานในเมืองใหญ่หลังจากการสำเร็จการศึกษามีผลอย่างยิ่งต่อการดำเนิน ชีวิต” การเลื่อนอายุการแต่งงานออกไปหรือการใช้ชีวิตคู่โดยไม่ต้องแต่งงาน อีกทั้งคนรุ่นใหม่มี มาตรฐานใหม่ที่จะสร้างครอบครัวในรูปแบบที่คิดว่าเหมาะสมกับตนที่สุดโดยไม่สูญเสียโลกส่วนตัว หรือหน้าที่การงานที่สามารถทำให้ตนบรรลุเป้าหมายด้านวัตถุนิยมที่ต้องการ มากกว่าการเร่งสร้าง ครอบครัว สิ่งเหล่านี้ อาจเป็นทางเลือกสำหรับคนรุ่นใหม่ โดยไม่ยึดติดกับจารีตแบบเดิมที่สร้าง ครอบครัวเพื่อมีบุตรสืบสกุล³⁸

แนวคิดและทฤษฎี เส้นทางชีวิต (Life Course Theory)

เป็นแนวคิดเชิงสหวิทยาที่พัฒนาโดยนักสังคมศาสตร์ นักจิตวิทยา นักประชากรศาสตร์ รวมทั้งนักเศรษฐศาสตร์ เช่น Elder (1994), Bengston และ Allen (1993), Pittman และ Blanchard (1996), Mitchell (2003), Mc Donald และ Evans (2003) ที่มุ่งอธิบายการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามระยะเวลาและเหตุการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของแต่ละบุคคล เช่น การ

³⁷ ยูพิน วรสิริอมร, จงจิตต์ ฤทธิรงค์, ศุทธิดา ขวนวัน, และพจนา หันจางสิทธิ์, การเกิดกับความมั่นคงใน ประชากรและสังคม, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2557), 47.

³⁸ เรื่องเดียวกัน, 47.

เจริญเติบโตจากวัยเด็กสู่ผู้ใหญ่ การแต่งงาน การมีบุตร บุตรต้องจากบ้านเพื่อการศึกษาหรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน วัยที่บุตรต้องมีคูครอง ช่วงเวลาที่บุตรแยกครอบครัวเพื่อสร้างครอบครัวใหม่ และระยะปัจฉิมวัยในช่วงเวลาดังกล่าวของชีวิต จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับภาวะทางเศรษฐกิจ การอยู่ในครอบครัวขนาดใหญ่ และมีทรัพยากรจำกัด ย่อมส่งผลต่อการให้คุณค่ากับการมีบุตรน้อย หรือเลื่อนอายุการแต่งงานออกไปจนกว่าจะพร้อมที่จะสร้างครอบครัวใหม่³⁹

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ศึกษาและอธิบายความเชื่อมโยงของปรากฏการณ์ทางสังคมและประชากรในรุ่นคน จากสิ่งที่เรียกว่า “มิติเวลาเชิงสังคม” แนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญกับอิทธิพลของครอบครัว เช่น พ่อแม่แต่งงานเมื่ออายุน้อย หรือได้รับการดูแลจากพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว หรือครอบครัวที่ไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ถูกเลี้ยงดูจากพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อทัศนคติและบรรทัดฐานในการตัดสินใจสร้างครอบครัวในระดับปัจเจกบุคคล เนื่องจากครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าคงที่ ดังนั้น การเริ่มต้นสร้างครอบครัวในระดับปัจเจกบุคคลจึงมีความหลากหลาย ซึ่งไม่ได้ถูกกำหนดจาก “วงจรชีวิตครอบครัว” ที่ตายตัวเสมอไป โดยเฉพาะกับสังคมสมัยใหม่ ที่ความทันสมัยเข้ามาอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากกว่าคุณค่าหรือจารีตที่ปฏิบัติต่อกันมาในอดีต⁴⁰

การย้ายถิ่นจากสังคมต่างจังหวัดไปสู่สังคมเมือง

จากการศึกษาขยายเขตเมือง (urbanization) ประเทศไทยมักถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างของประเทศที่มีความเป็นเอกนครสูงที่สุดในโลก “เอกนคร” (primate city) หรือที่นักวิชาการบางคนเรียกว่า “เมืองโตเดี่ยว” คือเมืองที่ใหญ่มากๆ เมืองเดียวในประเทศ เช่น ประเทศไทย มีกรุงเทพมหานครรวมทั้งเขตเมืองที่อยู่ติดต่อกันเป็นปริมณฑลของกรุงเทพมหานครเป็นนครที่ใหญ่ที่สุด โดดเด่นอยู่เมืองเดียวในประเทศ ขนาดของความเป็นเอกนครวัดได้จากจำนวนเท่าที่เมืองใหญ่ที่สุดในประเทศใหญ่กว่าเมืองใหญ่อันดับสองรองลงไป ซึ่งเมืองใหญ่อันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร คือ เมืองเชียงใหม่ มีประชากรอาศัยอยู่ตามทะเบียนเพียง 1.6 แสนคน ในขณะที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีประชากรอาศัยอยู่ไม่น้อยกว่า 9 ล้านคน ทำให้กรุงเทพมหานครและ

³⁹ ยูพิน วรสิริอมร, จงจิตต์ ฤทธิรงค์, ศุทธิดา ขวนวัน, และพจนา หันจางสิทธิ์, การเกิดกับความมั่นคงในประชากรและสังคม, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2557), 49.

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, 49.

ปริมณฑลมีขนาดใหญ่กว่าเมืองเชียงใหม่มากกว่า 56 เท่า ซึ่งเป็นขนาดของความเป็นเอกราชที่สูงที่สุดในโลก⁴¹

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของประเทศไทยในทุกด้าน ทั้งในด้าน การเมืองการปกครอง การค้าพาณิชย์ การคมนาคมขนส่ง บริการธนาคาร การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม กรุงเทพมหานครจึงกลายเป็น “ถิ่นปลายทาง” ของผู้ย้ายถิ่นจากทั่วสารทิศ ประชากรทั่วทุกภาคของประเทศ ไม่ว่าจะใกล้หรือไกลต่างมุ่งสู่กรุงเทพมหานคร เพื่อโอกาสในการศึกษาและการทำงาน เป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางประชากร สภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นอยู่มากพอสมควร⁴²

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล จากการศึกษาข้อมูลทัศนคติของกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตที่อิสระ มีความเป็นส่วนตัวสูง การแต่งงานหรือมีชีวิตคู่อาจไม่ใช่สิ่งจำเป็นอันดับแรก การทำงานในเมืองใหญ่หลังจากสำเร็จการศึกษามีผลอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต การเลื่อนอายุการแต่งงานออกไปหรือการใช้ชีวิตคู่โดยไม่ต้องแต่งงาน อีกทั้งคนรุ่นใหม่มีมาตรฐานใหม่ที่จะสร้างครอบครัวในรูปแบบที่คิดว่าเหมาะสมกับตนที่สุดโดยไม่สูญเสียโลกส่วนตัว หรือหน้าที่การงานที่สามารถทำให้ตนบรรลุเป้าหมายด้านวัตถุนิยมที่ต้องการ มากกว่าการเร่งสร้างครอบครัว สิ่งเหล่านี้ อาจเป็นทางเลือกสำหรับคนรุ่นใหม่ โดยไม่ยึดติดกับจารีตแบบเดิมที่สร้างครอบครัวเพื่อมีบุตรสืบสกุล

อีกส่วนหนึ่งจากข้อมูลความเป็นเอกราชของกรุงเทพมหานคร ของ ปราโมทย์ ประสาทกุล ทำให้เห็นว่า ค่านิยมความคิดของคนในปัจจุบันมีความต้องการที่จะเข้าสู่การใช้ชีวิตในสังคมเมืองมีจำนวนมากขึ้น ด้วยปัจจัยที่แตกต่างกันออกไป ทำให้จำนวนประชากร และการขยายตัวของเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็ว ในทางตรงกันข้าม เมื่อผู้คนเข้ามาสู่การใช้ชีวิตในสังคมเมืองมากยิ่งขึ้น การอยู่อาศัยในสังคมต่างจังหวัดจึงลดน้อยลงไป ทำให้สภาพที่อยู่อาศัยในบ้านเกิดของผู้คนมากมาย มีคนอยู่น้อยลงมากขึ้น ชาวผู้คนเฝ้าดูแล สมาชิกครอบครัวที่เคยอยู่ร่วมกัน จึงต้องแยกย้ายจากกันไป เช่นเดียวกับสมาชิกในครอบครัวของผู้สร้างสรรค์ ที่มีแนวโน้มลักษณะการดำเนินชีวิตไปในทิศทางจาก

⁴¹ ปราโมทย์ ประสาทกุล, และคณะ, **สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มบริบทการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและสังคมไทย ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้านประชากร**, (กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทวอนกราฟฟิค จำกัด, 2551), 66.

⁴² เรื่องเดียวกัน, 66.

ข้อมูลที่กำลังกล่าวมา จึงได้นำลักษณะที่อธิบายความเป็นสังคมเมือง มาเป็นข้อมูลในการตีความถึงปัจจัยความเปลี่ยนแปลงของรูปแบบครอบครัวไทย

2.6 ภาพถ่ายและภาพจิตรกรรมหุ่นนิ่ง

ภาพหุ่นนิ่ง (Still life) ในอดีตซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกถึงชีวิตความเป็นอยู่ ผู้คน สังคม ฐานะ ความมั่งมี ความยากจน ความต้องการ ความร่ำรวย ศาสนา ฯลฯ ดังนั้นของทุกอย่างที่นำมาใช้ในภาพ มักจะมีความหมายแทบจะทั้งสิ้น สิ่งที่ใช้ในภาพหุ่นนิ่งมักจะถูกเรียกว่า สัญลักษณ์ (Symbol) หรือ การแสดงนัยยะ (Symbolism) เพราะมันมักจะแฝงความหมายอยู่ในภาพด้วยมากกว่าเป็นการใช้ของเพื่อจัดองค์ประกอบ หรือให้เกิดภาพที่สวยงาม⁴³

เมื่อสมัยต้นๆ คำว่าหุ่นนิ่งยังไม่มี และการวาดภาพแบบมีสิ่งของหลายอย่างในภาพยังไม่มี เข้าใจกันว่าอาจจะเริ่มมาจากการวาดภาพดอกไม้ หรือผลไม้ก่อน แล้วเรียกกันตามนั้นเช่น (Flower pieces) สำหรับภาพดอกไม้ และ (Fruit pieces) สำหรับภาพของผลไม้ ต่อมาเริ่มมีการพัฒนาในการวาด โดยมีอาหารในห้องครัว เช่น (Breakfast pieces) และภาพอาหารบนโต๊ะในห้องอาหาร (Banquet pieces) จากนั้นเริ่มที่จะมีความซับซ้อนมากขึ้นด้วยการผสมผสานสิ่งของต่างๆ เข้าไปในภาพ ซึ่งก็มักจะเป็นสิ่งของที่ใช้กันอยู่ภายในบ้าน เป็นของส่วนตัวบ้าง ของประดับบ้าง หรือของที่ใช้ในครัวในการปรุงอาหารบ้าง ซึ่งหาได้ง่ายและสะดวก⁴⁴

จากนั้นก็เข้าสู่ประเภทที่เรียกว่า “Vanitas” ซึ่งเป็นภาษาลาติน หมายถึง vanity ในราวศตวรรษที่ 17 ซึ่งเป็นยุคที่ศิลปินชาว Dutch เริ่มมีชื่อเสียง ภาพหุ่นนิ่งเริ่มที่จะมี การแสดงนัย (Symbolism) และมีการส่งสารในภาพมากขึ้น เริ่มมีการแสดงให้เห็นถึงความมั่งคั่ง หรุหร่า และฟุ่มเฟือย การแสดงให้เห็นถึงความตายและความเปราะบางของชีวิต ซึ่งจิตรกรจะใช้กะโหลก นาฬิกา หรือเทียนที่ถูกเป่าให้ดับซึ่งยังทิ้งร่องรอยของควันอยู่ เป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นถึงเส้นทางเดินของ

⁴³ Sornsak Sakbodin, ความหมายของสิ่งที่อยู่ในภาพ Still Life, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <https://www.facebook.com/notes/คนชอบภาพ-แนวstill-life/ความหมายของสิ่งของที่อยู่ในภาพ-still-life-โดยsornsak-sakbodin>

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน.

กาลเวลาในชีวิต การใช้หนังสือ และเครื่องดนตรี เป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของความรู้หรือ การแสวงหา และเริ่มมีสัญลักษณ์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในทางที่เกี่ยวกับศาสนามากขึ้น⁴⁵

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล ภาพหุ่นนิ่งเป็นการเขียนรูปประเภทหนึ่งที่ใช้สิ่งของต่างๆ มาจัด องค์ประกอบในภาพ เพื่อใช้สร้างความหมาย ไม่ใช่เพียงแค่ให้ภาพดูสวยงาม แต่ภาพหุ่นนิ่งมีเสน่ห์ใน การที่ศิลปินเลือกสรรสิ่งของที่มีความหมาย ความสำคัญ ความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และมีความเข้าใจ ในลักษณะของวัตถุเหล่านั้นว่าจะให้สื่อถึงเรื่องราวอะไร หรือเป็นสัญลักษณ์ของภาพแทนสิ่งใดได้บ้าง ที่จะทำให้การรับรู้ของผู้ชมเกิดการตีความหมายและปะติดปะต่อเรื่องราว จากความสัมพันธ์ของวัตถุ สิ่งของ ตำแหน่ง สัญลักษณ์ และบรรยากาศ ในการเข้าถึงความหมายของผลงาน

หัวข้อในการเขียนภาพหุ่นนิ่ง

หัวข้อ (Topic) ได้เริ่มนำมาใช้ในการเขียนภาพหุ่นนิ่งกันอีกมากมาย เช่น การแสดงให้เห็นถึงอาหารที่ล่ามา ทั้งสัตว์บกและประเภทอาหารทะเล รวมทั้งพืช ผัก ผลไม้ที่ปลูกมา ซึ่งเป็นการ แสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิต ความมั่งคั่งของธรรมชาติ หากเป็นการใช้อาหารสดในภาพ จะแสดงให้เห็น ถึงความอุดมสมบูรณ์ และมักจะหมายถึงความมีฐานะ หากภาพแสดงให้เห็นความเหี่ยวแห้ง ความร่วงโรย จะหมายถึงความยากจน แร้นแค้น และความตาย⁴⁶

จิตรกรที่วาดภาพหุ่นนิ่งมักจะเลือก Objects (วัตถุประสงคในการวาด) ด้วยความ ระมัดระวังอย่างสูง เพราะมันจะเป็นแกนสำคัญของภาพ การวาดอาจจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เป็นเรื่องของการเปรียบเทียบ เป็นเรื่องของสังคม วัฒนธรรม คติธรรม วิญญาณ หรือว่าเป็นเรื่อง ส่วนตัว สิ่งที่จิตรกรเลือกสรรมาใช้ในภาพนั้น จะมาจากเหตุผลต่างๆ ที่เกี่ยวกับวัตถุประสงคในการ วาด ซึ่งอาจจะเลือกมาเพราะผู้วาดมีความรู้สึกสนใจเป็นพิเศษ มีความเกี่ยวข้อง ความสวยงามของสิ่ง นั้น หรือต้องการใช้เป็นสัญลักษณ์เพื่อต้องการสื่ออะไรออกไป แต่ Still life paintings หรือ

⁴⁵ Sornsak Sakbodin, ความหมายของสิ่งที่อยู่ในภาพ Still Life, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <https://www.facebook.com/notes/คนชอบภาพ-แนวstill-life/ความหมายของสิ่งของที่อยู่ในภาพ-still-life-โดยsornsak-sakbodin>

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน.

Drawings ในขั้นพื้นฐานนั้น มักจะเป็นการใช้สิ่งของที่ใช้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งของที่
เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต หรือเคยมีชีวิตมาก่อน และการใช้สิ่งที่ได้รับการประดิษฐ์ขึ้นมา แต่
บางครั้งอาจจะมีสิ่งที่มีชีวิตปรากฏเข้ามาบ้างเพื่อเป็นการส่งเสริมพิเศษ⁴⁷

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล ในการเขียนภาพหุ่นนิ่ง หัวข้อมีความหมายเป็นอย่างมากในการที่
เราจะเขียนภาพ เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจถึงความหมายที่แฝงไว้ โดยวัตถุดิบของที่เลือกมาจะเป็นตัวกำหนด
หัวข้อที่สำคัญ เพราะวัตถุดิบภาษาของตัวเอง ด้วยลักษณะการใช้งาน รูปลักษณ์ ความสวยงาม และ
ความเป็นมาของสิ่งนั้น มีความหมายติดตัววัตถุดิบด้วย ผู้สร้างสรรค์จึงต้องเข้าใจในหัวข้อที่จะ
แสดงออก ก่อนที่จะนำวัตถุดิบเหล่านั้นเข้ามาผสมผสานกับการเขียนภาพด้วยลักษณะใด เพื่อใช้ในการ
สร้างมิติและบรรยากาศของภาพ ที่จะช่วยสนับสนุนให้ภาพรวมของผลงาน และวัตถุดิบสื่อสาร
ความหมายได้มากที่สุด

ความหมายและสัญลักษณ์ในภาพหุ่นนิ่ง

ภาพจิตรกรรมหุ่นนิ่งทั้งในอดีตและปัจจุบัน เปิดโอกาสให้จิตรกรได้แฝงความคิดใส่
ความหมาย หรือสื่อสารกับผู้ชมได้อย่างกว้างขวาง โดยการใส่สัญลักษณ์ต่างๆ เข้าไปในภาพ แต่ว่าใน
ปัจจุบัน การใช้สิ่งของต่างๆ เพื่อเป็นสัญลักษณ์และในการสื่อความหมายนั้นได้ลดลงไปบางอย่างก็ได้
เลือนหายไป แต่ในประวัติการวาดภาพจิตรกรรมหุ่นนิ่ง ไม่ได้มีแค่เพียงประเทศเดียวหรือแห่งเดียวใน
โลก ดังนั้นความหมายของสิ่งของบางอย่าง อาจจะไม่ตรงกันทุกแห่งไป เช่น ผลไม้บางประเภท
หรืออาหารทะเล ซึ่งอาจจะเป็นของที่หาได้ง่ายในแห่งหนึ่ง จึงเป็นของธรรมดาๆ แต่ในอีกแห่งหนึ่งของ
โลกกลับไม่มีหรือหาได้ยาก ก็จะทำให้สิ่งเหล่านั้นกลับกลายเป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง ความมี
ค่าไปทันที แต่ในหลายๆ กรณีที่ชัดเจนอย่างเช่น กะโหลก เครื่องบอกเวลา เครื่องเงิน เครื่องทอง
เรื่องใช้หรูหรา หนังสือ เครื่องดนตรี สิ่งของเหล่านั้นค่อนข้างชัดเจนในความหมาย และใช้กันใน
ความหมายในทางที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน ปกติแล้วภาพหุ่นนิ่งเป็นภาพของสิ่งของที่ไม่มีชีวิต

⁴⁷ Sornsak Sakbodin, ความหมายของสิ่งที่อยู่ในภาพ Still Life, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม
2564, accessed from [https://www.facebook.com/notes/คนชอบภาพ-แนวstill-life/ความหมายของสิ่งของ
ที่อยู่ในภาพ-still-life-โดยsornsak-sakbodin](https://www.facebook.com/notes/คนชอบภาพ-แนวstill-life/ความหมายของสิ่งของ
ที่อยู่ในภาพ-still-life-โดยsornsak-sakbodin)

หรือเป็นภาพของสิ่งของที่เคยมีชีวิตมาก่อน อย่างเช่นสัตว์ที่ถูกล่ามาเป็นอาหาร ดอกไม้ที่ถูกตัดมา พืช ผัก หรือผลไม้ที่ถูกเก็บมา แต่ในบางครั้ง ซึ่งจะเห็นไม่บ่อยนักที่จิตรกรจะใส่ภาพของสิ่งที่มีชีวิต บางอย่างเข้าไปด้วย เพื่อให้การสื่อสารเป็นที่เข้าใจได้ดีขึ้น หรือว่าอาจจะใส่สัตว์เลี้ยงเข้าไปโดยการขอจากผู้ว่าจ้าง⁴⁸

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล หุ่นนิ่งทุกประเภทก็มีความหมายของตนเองแฝงอยู่ ขึ้นอยู่ที่ตัว ศิลปินจะเลือกใช้วัตถุประเภทใดมาอยู่ร่วมกับสิ่งใด ที่จะช่วยสนับสนุน ส่งเสริม สื่อสาร เชื่อมโยง หรือ ชัดแย้ง เพื่อให้เกิดความหมายของสิ่งนั้นชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้สร้างสรรค์จึงเลือกวัตถุสิ่งของที่ให้ความหมายใกล้เคียงกับประสบการณ์ตรง และความเข้าใจในชีวิตจริง เข้ากับการจัดวางวัตถุให้มี จุดเด่น จุดรอง การลดทอน การทับซ้อน และการสร้างบรรยากาศกับสถานที่ที่ห้อมล้อมวัตถุสิ่งของ เหล่านั้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความหมาย และสัญลักษณ์การเป็นสื่อแทนทางความคิด ความรู้สึกของ วัตถุสิ่งของเหล่านั้นในผลงาน

ประเภทของหุ่นนิ่ง

ภาพหุ่นนิ่งส่วนใหญ่โดยทั่วไปแล้ว มักจะใช้สิ่งของที่เห็น ที่ใช้กันอยู่ทุกวัน (Commonplace Objects) เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือว่าเคยมีชีวิต ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

Natural Objects **สิ่งที่เกิดขึ้นเองหรือมีอยู่ตามธรรมชาติ** อาจจะเป็นส่วนหนึ่งหรือสิ่งที่ย่อยสลายมาจากพืชและสัตว์ เกิดจากผลของธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ เช่น ดอกไม้ ต้นไม้ ใบไม้ ผลของพืชชนิดต่าง ๆ เปลือกของสัตว์ ผลึกของแร่ธาตุ ขนนก ขนสัตว์ ก้อนกรวด ก้อนหิน ขอนไม้ เปลือกหอย กะโหลก กระดูก ฯลฯ⁴⁹

⁴⁸ Sornsak Sakbodin, **ความหมายของสิ่งที่อยู่ในภาพ Still Life**, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <https://www.facebook.com/notes/คนชอบภาพ-แนวstill-life/ความหมายของสิ่งของที่อยู่ในภาพ-still-life-โดยsornsak-sakbodin>

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน.

Artificial Objects สิ่งที่เกิดมาจากการประดิษฐ์ ทำขึ้นโดยฝีมือของมนุษย์ ได้แก่ หนังสือ เครื่องดนตรี ภาชนะ แจกัน แก้ว เครื่องเงิน เครื่องทอง เสื้อผ้า โต๊ะ ตู้ เครื่องใช้ภายในบ้าน เครื่องประดับ โบราณวัตถุ เครื่องมือต่างๆ ฯลฯ⁵⁰

คำว่า เรื่อง (Subjects) กับ วัตถุ (Object) สามารถใช้แทนกันได้ ในหลายๆ โอกาสบ่อยครั้ง จะเห็นได้ว่ามีหลายต่อหลายอย่าง ไม่ว่าจะ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่เกิดมาจากการประดิษฐ์โดยมนุษย์ ได้รับการนำมาใช้ในภาพจิตรกรรมหุ่นนิ่งเป็นเวลาที่ต่อเนื่องยาวนาน นั่นคงจะเป็นเพราะสิ่งเหล่านั้นมีความหมายพิเศษในตัว หรือเป็นสัญลักษณ์ของบางสิ่งบางอย่าง ที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปอย่างต่อเนื่องมานาน เราอาจจะเห็นว่าหลายสิ่งหลายอย่างที่ได้รับการนำมาใช้ในภาพจิตรกรรมหุ่นนิ่ง จะมีความหมายที่ไม่แตกต่างกันมากนัก บางครั้งจะเห็นว่าเป็นของที่ต่างกัน หรือว่ามีที่มาที่แตกต่างกัน แต่กลับมีความหมายเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน และบางครั้งหลายสิ่งหลายอย่างได้ใส่เข้าไปในภาพ เพียงเพื่อเหตุผลองค์ประกอบของภาพเท่านั้น⁵¹

สรุปสิ่งที่ได้จากข้อมูล การเขียนภาพหุ่นนิ่ง ประเภทของหุ่นนิ่งมีการจำแนกวัตถุจากสิ่งทีมาจากธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการแยกประเภทเพื่อให้เห็นว่าวัตถุแต่ละประเภท มีความแตกต่างทางด้านรูปทรง ที่จะให้ความรู้สึกต่อการรับรู้และสื่อความหมาย ในการแสดงออกที่สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น วัตถุบางประเภทจึงมีความหมายเฉพาะมากๆ ยากที่จะนำสิ่งอื่นมาทดแทนในสิ่งนั้นได้ แต่วัตถุบางอย่างอาจใช้สิ่งอื่นมาทดแทนความหมายกันได้ เช่น หากวัตถุบางประเภทที่มีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตประจำวัน มักจะมีความชัดเจนในด้านหน้าที่การใช้สอย ที่บ่งบอกถึงเรื่องราวของผู้คนได้ บางอย่างเป็นวัตถุโบราณ ของเก่า หรือของที่ไม่ได้ถูกใช้งาน มักพูดถึงเรื่องราวของอดีต กาลเวลา และยุคสมัยได้เช่นกัน หุ่นนิ่งแต่ละชนิดจึงมีการแบ่งประเภทที่ค่อนข้างชัดเจน ในการเลือกนำมาสร้างสรรค์ ในผลงานของผู้สร้างสรรค์จึงมีวัตถุที่เกิดขึ้นจากการประดิษฐ์ของมนุษย์เป็นส่วนมาก เพราะสิ่งเหล่านั้นมีความหมายสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์และความเป็นมาของสภาพครอบครัว

⁵⁰ Sornsak Sakbodin, ความหมายของสิ่งที่อยู่ในภาพ Still Life, (ออนไลน์), accessed 1 สิงหาคม 2564, accessed from <https://www.facebook.com/notes/คนชอบภาพ-แนวstill-life/ความหมายของสิ่งของที่อยู่ในภาพ-still-life-โดยsornsak-sakbodin>

⁵¹ เรื่องเดียวกัน.

3. อิทธิพลจากแหล่งข้อมูลการลงพื้นที่สำรวจ ศึกษา และสังเกตการณ์

3.1 แหล่งข้อมูลจากสถานที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ด้วยลักษณะของตัวบ้านในอดีตเป็นบ้านไม้เก่า ที่ถูกซ่อมแซมและปรับปรุงมาเป็นระยะๆ มีการผสมระหว่างโครงสร้างเก่าและโครงสร้างใหม่ แต่ยังคงไว้ซึ่งแผนผังบ้านแบบเดิม เพราะบ้านอยู่ในชุมชนตลาดที่มีพื้นที่จำกัด จึงไม่สามารถขยายพื้นที่ได้อีก และเป็นบ้านหลายหลังที่สร้างอยู่ในพื้นที่เดียวกัน มีการจัดสรรแบ่งส่วนให้พอเพียงต่อสมาชิก ที่ประกอบไปด้วยเครือญาติในบ้านหลายคนหลายช่วงวัย จึงเป็นครอบครัวใหญ่เหมือนปกติทั่วของคนไทยในอดีต ในปัจจุบันบ้านหลังนี้มีอายุร่วมร้อยปี ตั้งแต่ยุคสมัยที่บรรพบุรุษได้อาศัยอยู่ หลังจากนั้น จำนวนสมาชิกผู้อยู่อาศัยมีจำนวนลดน้อยลงด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น การย้ายที่อยู่อาศัย การย้ายที่ทำงาน การย้ายสถานที่ศึกษา การย้ายออกไปสร้างครอบครัวใหม่ และถึงแก่กรรม ปัจจัยเหล่านี้ ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้สภาพแวดล้อมภายในบ้านมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จากที่เคยมีผู้คนอาศัยอยู่ ปัจจุบันเป็นบ้านที่เงียบเหงา กลายเป็นพื้นที่เก็บวัตถุสิ่งของต่างๆ มากมายที่เคยถูกใช้งาน การเก็บรักษาวัตถุสิ่งของแต่ละชนิดขึ้นอยู่กับคุณค่าและความหมาย ที่เชื่อมโยงกับความทรงจำของผู้ดูแลที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน ดังนั้น บ้านหลังนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของรูปแบบชีวิตที่เคยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว จนเปลี่ยนผ่านมาเป็นบ้านที่เริ่มมีผู้อยู่อาศัยน้อยลงไปเรื่อยๆ

สิ่งที่ได้จากข้อมูล การซึมซับจากประสบการณ์ที่มีต่อที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ ทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงระหว่างผู้อยู่อาศัยและที่อยู่อาศัยตลอดเวลา ได้เห็นการจากลา การไปมาหาสู่กันของเครือญาติ การสูญเสีย สิ่งเหล่านี้ล้วนมีเหตุการณ์ในช่วงเวลาของแต่ละบุคคล ที่จำเป็นต้องแยกย้ายจากกันไป ด้วยเหตุผลภาระหน้าที่ส่วนตัว ความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และการแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าในการดำรงชีวิต เมื่อค้นพบทางเลือกที่ดีขึ้น ทำให้สมาชิกแต่ละคนจำเป็นต้องย้ายไปอยู่ในที่ใหม่ๆ ทำให้บ้านหลังเดิมมีผู้อยู่อาศัยน้อยลง จากเหตุผลของการดำรงชีวิต และพฤติกรรมของผู้คนในบ้านที่ยังคงไปมาหาสู่ กลับมาเยี่ยมเยียนเป็นระยะๆ ทำให้ผู้สร้างสรรค์นำเหตุการณ์เหล่านี้มาคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ถึงเหตุผลของอิทธิพลจากระบบสังคมภายนอก ที่เข้ามามีบทบาทต่อความเป็นไปในการดำรงชีวิตของคนในครอบครัว ที่เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ผู้สร้างสรรค์จึงใช้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในบ้านหลังนี้ เป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากสถานที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 1 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน

ภาพที่ 2 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน

ภาพที่ 3 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน

ภาพที่ 4 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน

ภาพที่ 5 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน

ภาพที่ 6 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน

ภาพที่ 7 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน

ภาพที่ 8 ภาพแสดงบรรยากาศโดยรวมภายในบ้าน

ภาพที่ 9 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน

ภาพที่ 10 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน

ภาพที่ 11 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน

ภาพที่ 12 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน

ภาพที่ 13 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน

ภาพที่ 14 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน

ภาพที่ 15 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน

ภาพที่ 16 ภาพแสดงวัตถุสิ่งของที่เก็บอยู่ภายในบ้าน

3.2 แหล่งข้อมูลจากผู้คนในครอบครัวและการอยู่อาศัยร่วมกันภายในบ้าน

ภาพที่ 17 ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและสังเกตการณ์
(แหล่งข้อมูลที่แสดงพฤติกรรมของผู้คนและการอยู่อาศัยร่วมกันภายในบ้าน)

ในแหล่งข้อมูลส่วนนี้ บุคคลที่ผู้สร้างสรรค์สังเกตและศึกษาเป็นเครือญาติกันในครอบครัว บุคคลเหล่านี้ล้วนมีเรื่องราวของสาเหตุที่ไม่ได้อยู่อาศัยที่บ้านเกิดเป็นระยะเวลาเวลานาน เนื่องจากการไปแสวงหาแหล่งสร้างอาชีพและสร้างรายได้ เพื่อการปรับตัวที่จะอยู่รอดในการดำรงชีวิต ประสบการณ์ชีวิตของพวกเขา จึงได้เป็นกรณีศึกษาให้ผู้สร้างสรรค์ ในแง่มุมที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจ ถึงสาเหตุที่ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความจำเป็นต้องโยกย้ายออกจากพื้นที่อยู่อาศัย ในช่วงเวลาหนึ่งของชีวิต จนถึงโอกาสที่ได้หวนกลับมาอยู่ในบ้านเกิดดั้งเดิม

คุณป้าของผู้สร้างสรรค์ (บุคคลด้านซ้ายของภาพ) ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องของญาติทางพ่อของผู้สร้างสรรค์ ในอดีตท่านเคยได้เดินทางไปทำธุรกิจร้านอาหารที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จากสาเหตุของการประกอบอาชีพ และการหาแหล่งรายได้ เพื่อหนทางที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ที่จะนำมาจุนเจือครอบครัวในสมัยนั้น เป็นเหตุผลที่ต้องย้ายถิ่นฐานไปอยู่ในต่างแดน รวมเวลากว่า 30 ปี ปัจจุบันเมื่อ

เข้าสู่วัยชรา จึงวางกิจการ เนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพร่างกายที่เข้าสู่ช่วงผู้สูงอายุ จำเป็นที่จะต้องมียุฒิดูแล จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ท่านได้มีโอกาสได้กลับมาอยู่ใกล้ชิดกับเครือญาติที่ยังคงอยู่ในบ้านเกิด

คุณอาของผู้สร้างสรรค์ (บุคคลด้านขวาของภาพ) ซึ่งในอดีตเคยย้ายไปอยู่อาศัยที่กรุงเทพมหานคร ทำงานกับพี่ชายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หลังจากนั้น จึงได้ตัดสินใจเดินทางกลับมาเปิดกิจการร้านอาหารที่บ้านเกิดของตัวเอง ซึ่งค่อยๆ อยู่ตัวและมั่นคงขึ้น โดยค้าขายในพื้นที่บ้านของพ่อแม่ ซึ่งเป็นปู่ย่าของผู้สร้างสรรค์ จึงยังคงอาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านเกิด ด้วยเหตุผลจากการกลับมาสร้างแหล่งประกอบอาชีพ

สิ่งที่ได้จากข้อมูล จากกรณีศึกษาเหล่านี้เป็นเหตุผลให้เห็นถึงที่มาและสาเหตุ ที่ยังมีบุคคลอาศัยอยู่ในบ้าน และการย้ายเข้าย้ายออก ยังคงมีการไปมาหาสู่กันจากบ้านเกิดและต่างถิ่น ซึ่งการที่บุคคลแต่ละคนยังคงอาศัยอยู่ในบ้าน และได้หวนกลับมาอาศัยในโอกาสและช่วงวัยที่สมควร เพราะมีเหตุผลที่จำเป็นในแต่ละบุคคล ซึ่งอาจประกอบด้วยปัจจัยทางด้านสุขภาพร่างกาย ที่จำเป็นต้องมีครอบครัวดูแล เป็นแหล่งทำกิน ลดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพเมื่อสูงอายุยิ่งขึ้น ผู้สร้างสรรค์จึงได้นำกรณีนี้มาศึกษา เพื่อเข้าใจความเป็นจริงของทางเลือกที่จะปรับตัวในการดำรงชีวิต เมื่อคนเราเข้าสู่ช่วงวัยที่ต่างกัน และการกลับมาอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ทำให้เห็นว่าบ้านเป็นสถานที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมไปมา และการเปลี่ยนผ่านของผู้คนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นเช่นนี้มาตั้งแต่อดีต

3.3 แหล่งข้อมูลจากสภาพความเป็นอยู่ของเครือญาติในกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 18 ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและสังเกตการณ์
(แหล่งข้อมูลจากสภาพความเป็นอยู่ของเครือญาติในกรุงเทพมหานคร)

ผศ.ไตรรัตน์ พิพัฒน์โภคผล ท่านได้เข้ามาทำงานเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ด้วยระยะเวลากว่า 30 ปี ตั้งแต่เริ่มเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งย้ายจากบ้านเกิดที่สุพรรณบุรี มาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ใช้ช่วงเวลาในชีวิตในการศึกษา และการทำงาน จากนั้นเมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องมีการที่อยู่อาศัย จึงได้เลือกซื้อคอนโดอาศัยอยู่ในย่านรามคำแหง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ทำให้ไม่ได้กลับบ้านเกิดเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิต และสภาพที่อยู่อาศัยของท่านเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในอดีต

หลังจากที่เกษียณอายุราชการ ท่านจึงได้ตัดสินใจไปซื้อคอนโดใหม่อีกที่ ย่านบางซื่อ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งในช่วงของการเก็บสิ่งของย้ายที่อยู่อาศัย ทำให้ผู้สร้างสรรค์เห็นสภาพห้องที่กำลังจะย้ายออก เป็นการแสดงให้เห็นถึงช่วงรอยต่อของชีวิตเก่ากับชีวิตใหม่ ในสถานที่แห่งใหม่ที่กำลังจะไปอยู่ ซึ่งปริมาณสิ่งของจากการขนย้ายมีมากมาย ทั้งสิ่งของที่ถูกเก็บและถูกทิ้ง โดยสิ่งของเหล่านั้น ที่สิ่งของผู้สร้างสรรค์เก็บไว้ล้วนมีคุณค่าทางความหมายและผูกพันกับจิตใจของท่านแทบทั้งสิ้น

จากการเปลี่ยนที่อยู่อาศัยใหม่ของผู้สร้างสรรค์ แต่ยังคงเป็นการอยู่รูปแบบเดิมของคนในสังคมเมือง คือการอยู่แบบคอนโดมิเนียม แตกต่างจากการอยู่อาศัยแบบต่างจังหวัด ที่เป็นการอยู่อาศัยร่วมกันเป็นเครือญาติหลายคนในบ้านหลังเดียวกัน ซึ่งการอยู่แบบคอนโดมิเนียมเป็นการอยู่แบบส่วนตัว มีพื้นที่ใช้สอยอย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้ เป็นข้อกำหนดรูปแบบการดำเนินชีวิตในสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยแบบสังคมเมือง และสภาพโดยรอบของคอนโดมิเนียม ผู้สร้างสรรค์เห็นว่า มีโครงการก่อสร้างคอนโดมิเนียมใหม่เกิดขึ้นอย่างมากมายและรวดเร็ว ซึ่งเป็นภาพที่ทำให้เห็นถึงความต้องการที่อยู่อาศัยของผู้คนในยุคสมัยใหม่ที่เปลี่ยนไป

สิ่งที่ได้จากข้อมูล ผู้สร้างสรรค์ได้นำข้อมูลนี้มาเป็นส่วนหนึ่งในการอธิบายถึงเหตุผล ที่สมาชิกในครอบครัว มีเหตุปัจจัยที่ต้องย้ายถิ่นเข้ามาสู่สังคมเมือง ด้วยเหตุผลของการแสวงหาหนทาง การประกอบอาชีพของตนเอง ทำให้ไม่สามารถที่จะกลับไปบ้านเกิดได้บ่อยครั้ง จึงได้เข้าใจสาเหตุส่วนหนึ่ง ที่ทำให้จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เคยอยู่ในบ้านเดียวกัน มีจำนวนลดน้อยลงไปจากอดีต อีกความหมายที่เป็นประเด็นของการสร้างสรรค์ คือ เมื่อถึงเวลาที่คนเราจำเป็นต้องโยกย้าย และจำเป็นต้องเลือกเก็บเลือกทิ้งวัตถุสิ่งของแต่ละชนิด ล้วนมีเหตุผลที่สอดคล้องกับคุณค่า และความหมาย ที่ความสำคัญต่อจิตใจ ประสบการณ์ชีวิต ในระดับที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความผูกพัน และการจดจำเรื่องราวที่มีต่อวัตถุสิ่งของเหล่านั้นสำหรับผู้เป็นเจ้าของ

อีกส่วนหนึ่ง ความนิยมในปัจจุบันและความต้องการของผู้คน อยู่อาศัยแบบคอนโดมิเนียมมีมากขึ้น ด้วยเหตุผลทางด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกสบาย การเข้าถึงอยู่อาศัยได้ง่าย การคมนาคมสะดวก ทั้งคนในกรุงเทพมหานครและคนต่างจังหวัด ต่างมุ่งหวังที่จะหาแหล่งทำกิน แหล่งที่อยู่อาศัยที่ดีกว่าได้ให้กับตนเอง จากแหล่งเดิมที่จากมา ทำให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตและปัจจัยความต้องการด้านที่อยู่อาศัยแบบใหม่ จากความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมในอดีต ที่อาศัยอยู่

ในบ้านร่วมกันเป็นเครื่องญาติพี่น้อง มีลักษณะเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ แต่ในปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนมา เป็นรูปแบบการอยู่อาศัยในลักษณะของครอบครัวเดี่ยวมากยิ่งขึ้น ซึ่งเลือกที่จะอาศัยอยู่ในขนาดพื้นที่ ที่มีขนาดจำกัดและทันสมัย เพื่อความเหมาะสมที่สะดวกสบาย และการปรับตัวได้ง่ายในการดำรงชีวิต ในสังคมเมือง และมีความเป็นส่วนตัวมากยิ่งขึ้น

3.4 แหล่งข้อมูลจากสถานที่ประกอบกิจการร้านอาหารของลูกพี่ลูกน้องของผู้สร้างสรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 19 ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและสังเกตการณ์
(ภาพแสดงข้อมูลจากสถานที่ประกอบกิจการร้านอาหารของลูกพี่ลูกน้องของผู้
สร้างสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี)

นางสาวธัญพัฒน์ พิพัฒโภคผล ในช่วงตลอดระยะเวลาที่ผ่านของการดำเนินชีวิตของลูกพี่ลูกน้องของผู้สร้างสรรค์ ได้มีเรื่องราวของเหตุผลที่สอดคล้องกับการโยกย้ายถิ่นฐานตลอดเวลา และไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้านเกิดเป็นระยะเวลานาน เริ่มต้นจากช่วงวัยรุ่นที่ได้เดินทางไปศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยที่กรุงเทพมหานคร และใช้เวลาช่วงนั้นอาศัยอยู่ในสังคมเมือง ทำให้นานทีถึงจะได้กลับบ้านที่ต่างจังหวัด เมื่อสำเร็จการศึกษาในช่วงแรก ยังไม่สามารถหางานประจำทำได้ จึงได้เปลี่ยนสายงานทั้งที่กรุงเทพมหานครและในสุพรรณบุรี จึงต้องเดินทางโยกย้ายไปมา ระหว่างกรุงเทพมหานครและ

สุพรรณบุรีตลอดเวลา เพื่อหาโอกาสและจังหวะที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ และการสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต

เมื่อถึงจุดหนึ่ง จึงเกิดความคิดที่อยากเปิดกิจการค้าขายที่บ้านเกิด ซึ่งเป็นพื้นที่ค้าขายของอา ผู้สร้างสรรค์ ที่ค้าขายในช่วงเวลากลางวัน จึงได้ย้ายกลับมาลองทำกิจการดังกล่าว และเติบโตขึ้นเรื่อยๆ จากนั้นจึงทำให้ลูกพี่ลูกน้องของผู้สร้างสรรค์ ได้กลับมาสร้างแหล่งที่ทำกินทำกินในบ้านเกิด เกิดกิจกรรมทางการค้าขาย การสร้างอาชีพ ความเคลื่อนไหวของผู้คนในพื้นที่ ความสัมพันธ์ของลูกค้า และคนงานในร้าน ที่เปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของคนในครอบครัว และรายได้จากกิจการที่ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

สิ่งที่ได้จากข้อมูล ผลลัพธ์ดังกล่าว ทำให้ผู้สร้างสรรค์เห็นประเด็นในมุมมองของสมาชิกในครอบครัว ที่สามารถจะกลับมาอยู่อาศัยในถิ่นบ้านเกิด จากที่ได้ห่างหายไปนาน ด้วยเหตุผลที่ส่งเสริมต่อความเป็นอยู่ของชีวิต ซึ่งเป็นอีกแง่มุมหนึ่งที่แตกต่างจากข้อมูลของเครือข่าย ที่อาศัยอยู่ในสังคมเมือง จากการสำรวจข้อมูลดังกล่าว ทำให้เห็นภาพการหมุนเวียนของกลุ่มคน การไปมาหาสู่กันมากขึ้นของเครือข่ายพี่น้อง ที่ได้กลับมาอุดหนุนกิจการ และเป็นพื้นที่ที่สร้างกิจกรรม สามารถนำเพื่อนฝูงของแต่ละคนให้กลับมาพบเจอกันในช่วงเวลายามว่างอีกครั้ง เป็นการสร้างชีวิตใหม่ให้กับพื้นที่ จากที่เคยถูกปล่อยให้ว่างเปล่ามาช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทำให้ภาพความเลือนรางของชีวิตผู้คนในครอบครัว จากที่เคยห่างหายไปนาน ได้กลับมาใช้ชีวิตร่วมกันและมีโอกาสได้พบเจอพูดคุยกันมากยิ่งขึ้น

3.5 แหล่งข้อมูลจากสถานที่อยู่อาศัยแบบโบราณในชุมชนเชิงอนุรักษ์
ตลาดเก่าห้อง 100 ปี อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 20 ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและสังเกตการณ์
(ภาพแสดงข้อมูลรูปแบบที่อยู่อาศัยแบบโบราณในชุมชนตลาดเก่าห้อง 100 ปี
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี)

ด้วยลักษณะสภาพสังคมที่เปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตไปอย่างมากในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลปัจจัยด้านต่างๆ ของการดำรงชีวิต ทำให้มีผู้คนจำนวนไม่น้อยที่จำเป็นต้องโยกย้ายถิ่นฐาน เดินทางหาแหล่งที่อยู่ใหม่ เพื่อหวังจะแสวงหาโอกาสชีวิตที่ก้าวหน้า และดีขึ้น แต่ยังคงมีบางสถานที่ที่ยังคงเดิมปรับเปลี่ยนไปไม่มากจากอดีต ยังคงรักษาลักษณะต่างๆ ของสภาพบ้านเรือน ไว้ค่อนข้างดี

ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่เหล่านั้น ส่วนมากจะเป็นพื้นที่เชิงอนุรักษ์ จากการร่วมมือของกลุ่มคนในชุมชน ที่ยังคงเห็นคุณค่าของรูปแบบชีวิตแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ตั้งถิ่นฐานแต่เดิมมาจากอดีตที่ยาวนานจากรุ่นสู่รุ่น ด้วยความน่าสนใจและรูปแบบที่พบเห็นได้น้อยในปัจจุบัน ชุมชนตลาดเก่าห้อง 100 ปี เป็นตลาดเก่าในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มาตั้งแต่อดีต เนื่องจากเป็นตลาดเก่าที่กักตุนแม่น้ำท่าจีน จึงเป็นทำเลที่เหมาะสมที่จะทำการค้าขาย การขนส่ง ที่ก่อให้เกิดการสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนในสมัยก่อน เหล่านี้เป็นรากฐานของการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม พฤติกรรมและความคิดของผู้คนจนมาถึงปัจจุบัน กลุ่มคนลูกหลานหลายครัวเรือน เลือกที่จะย้ายออกไปสร้างที่อยู่ใหม่ หาแหล่งทำกินใหม่ สร้างครอบครัวใหม่ในแหล่งอื่น ทำให้ในบางครัวเรือนมีผู้อาศัยอยู่ที่เดิมไม่กี่คน ส่วนมากจะเป็นกลุ่มคนผู้สูงอายุ หรือบางครัวเรือนเป็นร้านค้าขายของพิพิธภัณฑสถาน ร้านขายอาหารที่มีชื่อเสียง สามารถเรียกนักท่องเที่ยวให้มาแวะเวียน เยี่ยมชม และยังคงเคยเป็นสถานที่ถ่ายทำละครโทรทัศน์ที่โด่งดังอย่างเรื่อง กรรมกรรม ในบางฉากอีกด้วย เป็นเหตุผลที่ทำให้พื้นที่แห่งนี้ยังคงอยู่เพื่อเหตุผลในการใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน จึงทำให้เรายังสามารถเห็นชุมชนรูปแบบนี้ได้ในปัจจุบัน พร้อมกันนั้นยังสามารถทำให้การอนุรักษ์ชุมชนเก่า ยังคงมีความเป็นไปได้ในด้านการท่องเที่ยว การเป็นที่โฆษณา แม้เหลือเพียงการค้าขายบางส่วนที่ ยังคงที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

สิ่งที่ได้จากข้อมูล จากแหล่งข้อมูลนี้ผู้สร้างสรรค์ ใช้ลักษณะของพื้นที่ดังกล่าวมาเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้เห็นถึงหลักฐานของร่องรอยความเป็นมา เพื่อที่จะทำความเข้าใจต่อรูปแบบของการดำรงชีวิตในสมัยก่อน ได้ให้เห็นถึงลักษณะบ้านเรือน สภาพภายใน สภาพภายนอก ความเป็นอยู่ของกลุ่มคนที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชน ที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตของผู้คนในสมัยก่อน เหตุผลบางประการที่ทำให้แหล่งชุมชนแบบดั้งเดิมยังสามารถที่จะดำรงอยู่ และขับเคลื่อนต่อไปได้ในบริบทยุคปัจจุบัน จากการสร้างพื้นที่ในชุมชนให้กลายเป็นแหล่งอนุรักษ์ แหล่งเรียนรู้ สำหรับคนรุ่นใหม่ ที่ต้องการศึกษาลักษณะความเป็นอยู่ของผู้คนแบบในอดีต อีกหนทาง คือ การสร้าง

ให้กลายเป็นจุดท่องเที่ยว ที่สามารถเชิญชวนให้ผู้คนมาเสพสัมผัสกับความเป็นอดีตอีกครั้ง สืบเนื่องจาก กระแสความนิยมของผู้คนที่เรียกว่า การโหยหาอดีต ที่ต้องการอยากกลับไปสู่ความเป็นดั้งเดิม จึงเป็น จุดเด่นที่ทำให้สถานที่แห่งนี้เป็นที่สนใจของการท่องเที่ยว และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้สร้างสรรค์ใช้ในการ เรียนรู้ถึงความเป็นมาของวิถีชีวิตในอดีต เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

3.6 แหล่งข้อมูลจากสถานที่จำลองสภาพที่อยู่อาศัยของคนไทยในอดีต
ณ สัทธา อุทยานไทย อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 21 ภาพแสดงแหล่งข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและสังเกตการณ์
(ภาพแสดงข้อมูลการจำลองสภาพที่อยู่อาศัยของเรือนไทยภาคกลางในอดีต
ณ สัทธา อุทยานไทย อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี)

ณ สัทธา อุทยานไทย เป็นพิพิธภัณฑ์แหล่งการเรียนรู้ที่นำเสนอประวัติศาสตร์ความเป็นไทย เช่น ด้านวัฒนธรรม ด้านความเป็นอยู่ ที่อยู่อาศัย ด้านรูปแบบของประเพณี ด้านโบราณสถาน บุคคลสำคัญที่มีผลต่อความเป็นไทย ซึ่งบางจุดเป็นการนำมาเสนอใหม่ผ่านมุมมองที่ร่วมสมัยมากยิ่งขึ้น ผ่านการเล่าเรื่องและอ้างอิงเชิงประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐาน แต่จุดที่ผู้สร้างสรรค์ศึกษา สังเกต และสนใจ คือ การสร้างแบบจำลองของสถานที่ที่อยู่อาศัย ซึ่งแสดงองค์ประกอบของโครงในครัวเรือน ตั้งแต่ภายนอกจนถึงภายในได้อย่างเหมือนจริง

สถานที่แห่งนี้เป็นการจำลองถึงสภาพความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของไทยในอดีต ที่สามารถทำให้เห็นขนบธรรมเนียมการสร้างบ้าน แบบแผนการดำรงชีวิต องค์กรประกอบของการใช้ชีวิต ดูได้จากข้าวของเครื่องใช้ สิ่งของที่ใช้ตกแต่งบ้าน วัสดุที่ใช้สร้างบ้านเรือน อาหารการกิน ตำแหน่งการวางผังของบ้าน และการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยบนเรือน ซึ่งแต่ละภูมิภาคจะมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยของสภาพแวดล้อมในภูมิภาคนั้นๆ ความคล้ายคลึงกันในด้านรูปแบบทางวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ค่านิยม และทรัพยากรทางธรรมชาติ ที่ส่งผลในการกำหนดแบบแผนด้านการดำรงชีวิตในอดีตของคนไทย และปัจจัยที่กำหนดความคิดของผู้คนในอดีต ที่มีความเชื่อมโยงกันในด้านต่างๆ ที่ทำให้สภาพความเป็นอยู่ในช่วงเวลานั้นมีทิศทางเดียวกัน เพราะสมัยก่อนสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม การที่จะลงแรงทำงานจำเป็นต้องใช้คนเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะทำกันเป็นเครือญาติ จึงเอื้ออำนวยให้ผู้คนสามารถอยู่ร่วมกันในบ้านเดียวกันเป็นแบบครอบครัวใหญ่ได้

สิ่งที่ได้จากข้อมูล สถานที่จำลองต้นแบบเหล่านี้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญส่วนหนึ่ง ที่ทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากด้านสภาพความเป็นอยู่ในสังคมไทย ซึ่งปัจจัยและเหตุผลของการพัฒนาสภาพของระบบชีวิตในสังคม เป็นตัวกำหนดชีวิตทางความคิด ทศนคติ และค่านิยมของผู้คนมาตั้งแต่อดีต เป็นรากเหง้าที่ส่งผลมาถึงความเป็นอยู่ของคนรุ่นหลังในปัจจุบัน ที่ค่อยๆ ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม ด้วยความพยายามที่จะให้ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี นวัตกรรมทางอุตสาหกรรม สามารถอยู่ร่วมกับรูปแบบชีวิตดั้งเดิมจากบรรพบุรุษ และเป็นรากเหง้าที่แข็งแกร่งให้กับรูปแบบชีวิตใหม่ในปัจจุบัน ที่อยู่บนความสมดุลที่พึ่งพากันได้ ผู้สร้างสรรค์จึงใช้แหล่งข้อมูลนี้ในการคิดวิเคราะห์ และศึกษาด้านความเป็นอยู่ และความเป็นมาของลักษณะครอบครัวไทยในอดีตเพิ่มเติม ซึ่งส่งผลต่อการเลือกใช้รูปทรงของวัสดุสิ่งของที่ใช้สร้างสรรค์ในผลงาน ที่กล่าวถึงยุคสมัยและเปรียบเทียบวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ของคนไทยในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน

4. อิทธิพลจากผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินที่ใช้ในกรณีศึกษา

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของผู้สร้างสรรค์ เมื่อได้ศึกษาข้อมูลที่เป็นกรณีศึกษาในด้านข้อมูลทางวิชาการ เพื่อให้เข้าใจถึงที่มาของเนื้อหา ความเป็นจริงที่เป็นข้อพิสูจน์ และการวิเคราะห์อย่างมีระบบเป็นขั้นตอน สามารถที่จะนำมาแยกแยะความคิดจากประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม เรียบเรียงให้ออกมาเป็นรูปธรรมทางความคิดอย่างมีเหตุผล ข้อมูลอีกส่วน ที่ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาผลงานจากศิลปินกรณีศึกษา ซึ่งให้ชุดข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ จากแนวความคิด รูปแบบวิธีการ และผลลัพธ์ในการสื่อสารของผลงานศิลปินที่มีต่อผู้ชม โดยมีวิธีการนำเสนอที่หลากหลายและน่าสนใจ โดยศิลปินกรณีศึกษาดังต่อไปนี้

4.1 ผลงานศิลปินกรณีศึกษาด้านรูปแบบ (ศิลปินไทย)

นที อุตฤทธิ

ผลงานของ นที อุตฤทธิ มุ่งเน้นไปที่การทดลองเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างภาพวาดและภาพถ่าย สุนทรียะและการอ้างอิงถึงประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก แสงเงาและทัศนคติบางอย่างที่ศิลปินเลือกใช้ เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการค้นหาแนวทางใหม่ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของเขาที่แตกต่างออกไปจากงานเหมือนจริง หรืองานบันทึกประวัติศาสตร์ จิตรกรรมของเขาที่มีวัตถุต่างๆ ที่ซับซ้อนต่างที่มาจากเขา ได้ความหมายเชิงอุปมาไว้มากมาย เป็นการตั้งคำถาม แสดงทัศนคติ และมีความหมายพาดพิงความเป็นไปอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทย ทั้งทางสังคมและการเมือง การทับซ้อนของวัตถุที่มีสัญลักษณ์ทางความหมายที่แตกต่าง ศิลปินได้เลือกสรรนำสิ่งของเหล่านั้นมาจัดวาง จัดฉากบรรยากาศ และแสงเงา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการรวมตัวทางความคิด ใช้รูปทรงที่แตกต่างกันทางเนื้อหาและความหมายที่แฝงอยู่ในตัววัตถุ มารวมให้เป็นมิติเดียวกัน ก่อให้เกิดแนวความคิดจากส่วนต่างๆ ที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ

สิ่งที่ได้จากผลงานของศิลปิน จากกรณีศึกษาผลงานของ นที อุตฤทธิ ผู้สร้างสรรค์ให้ความสนใจไปที่รูปแบบเทคนิคในทางจิตรกรรม เนื่องจากศิลปินใช้ความพิเศษในมิติของงานจิตรกรรม สร้างมุมมองของศิลปินได้อย่างน่าสนใจ ด้วยการวางองค์ประกอบของภาพด้วยวัตถุสิ่งของที่หลากหลาย และการใช้แสงในบางตำแหน่งของภาพที่ต้องการให้เป็นจุดเด่น กับในส่วนที่เป็นจุดรองที่เป็นในส่วน

ของเงา ผลลัพธ์ที่ได้ คือ การตัดกันของแสงและเงา ทำให้มิติของภาพมีความน่าดึงดูด และชวนให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ผลงานให้ความรู้สึกที่นิ่งเรียบจากกระบวนการเขียนที่ประณีต แต่ในทางกลับกันกลับแสดงออกความหมายในประเด็นที่รุนแรง ความน่าสนใจ คือ การเลือกวัตถุที่หลากหลายนำมาใช้สร้างสรรค์ในผลงาน ที่พูดถึงประเด็นทางการเมือง สังคม และประวัติศาสตร์ ศิลปินอาศัยความเข้าใจสัญลักษณ์ที่ปรากฏทางรูปทรง เมื่อวัตถุที่หลากหลายชนิด มาวางอยู่ในภาพและสามารถเชื่อมโยงกันได้ อย่างมีเหตุผล ผู้สร้างสรรค์จึงสนใจประเด็นที่ใช้ความเชื่อมโยงของวัตถุที่หลากหลาย เพื่อก่อให้เกิดความหมายร่วมกันในผลงาน

ภาพผลงานของ นที อุตฤทธิ

ภาพที่ 22 ภาพผลงานของ นที อุตฤทธิ

ชื่อผลงาน The Birth of Tragedy

เทคนิค Oil on Canvas

ขนาด 200 X 720 ซม.⁵²

ที่มาของภาพ : Roots, **Natee Utarit**, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564,

เข้าถึงได้จาก <https://roots.sg/learn/collections/listing/1253900>

⁵² Roots, **Natee Utarit**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from <https://roots.sg/learn/collections/listing/1253900>

ภาพที่ 23 ภาพผลงานของ นที อุตฤทธิ

ชื่อผลงาน Country

เทคนิค Oil on Linen

ขนาด 240 X 360 ซม.⁵³

ที่มาของภาพ : Asian Art Biennial 2013, **Natee Utarit**, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://universes.art/en/asian-art-biennial/2013/photo-tour/natee-utarit/>

⁵³ Asian Art Biennial 2013, **Natee Utarit**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from <https://universes.art/en/asian-art-biennial/2013/photo-tour/natee-utarit/>

ภาพที่ 24 ภาพผลงานของ นที อุตฤทธิ

ชื่อผลงาน Fragile

เทคนิค Oil on Linen

ขนาด 160 X 250 ซม.⁵⁴

ที่มาของภาพ : Arndt, Natee Utarit, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก

http://www.arndtfineart.com/website/artist_9828_image?idx=u

⁵⁴ Arndt, Natee Utarit, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from http://www.arndtfineart.com/website/artist_9828_image?idx=u

ชัยวุฒิ เทียมปาน

ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานด้วยลักษณะการเขียนภาพ Still Life แนวเหมือนจริง ซึ่งผลงานได้ถ่ายทอดเรื่องราวที่แฝงไว้ในความหมายของวัตถุ ผสมกับกระบวนการเขียนของศิลปินที่มีทักษะเป็นอย่างมาก ด้วยเทคนิคสีน้ำมัน โดยศิลปินต้องการสื่อความหมายผลงานในแนวคิดที่สื่อถึง วิถีชีวิตที่เรียบง่ายของคนไทยจากรูปแบบของอาหาร ที่แสดงถึงความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของคนไทยที่สัมพันธ์กับอาหาร สะท้อนความรัก ความสัมพันธ์ ความอบอุ่น ความมีน้ำใจ การแบ่งปันที่บ่งบอกถึงความเป็นวัฒนธรรมไทย แต่ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไปวิถีชีวิตของคนไทยจึงเริ่มเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมและสังคม ผลงานบอกเล่าในมุมมองที่ชัดเจน ธรรมดาสามัญ จากความคุ้นเคยของศิลปินผสมผสานกับอารมณ์การเขียนที่ดูแล้วรู้สึกนิ่งเฉย เงียบสงบ เรียบง่าย มีเรื่องราวและกาลเวลา แสดงสัญญาณบางอย่างของชีวิตได้อย่างน่าสนใจและลงตัว ผลงานจึงเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานต่อผู้สร้างสรรค์เป็นอย่างมาก

สิ่งที่ได้จากผลงานของศิลปิน จากกรณีศึกษาผลงานของ ชัยวุฒิ เทียมปาน สิ่งที่ผู้สร้างสรรค์สนใจเป็นลำดับแรกๆ คือ ความเรียบง่าย ความนิ่งเฉย ตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อนในมุมมองที่ศิลปินนำเสนอ ทำให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงในเรื่องราวของวิถีชีวิต แต่สิ่งที่น่าสนใจคือทักษะการเขียนของศิลปิน ที่สามารถแสดงรายละเอียดของวัตถุได้อย่างลึกซึ้ง ซับซ้อนในแง่ของกระบวนการทางเทคนิค ซึ่งสวนทางกับมุมมองที่เรียบง่าย ความย้อนแย้งนี้เป็นสิ่งที่ทำให้ผลงานมีความน่าสนใจ และทำให้ผู้ชมต้องใช้เวลาพิจารณาในวิธีการเขียน พร้อมกันนั้น ในระหว่างการพิจารณา ยังนำไปสู่การเห็นสาระของนัยยะแห่งชีวิตบนรูปทรง กับความธรรมดาสามัญที่เรียบง่าย แต่ลึกซึ้งและมีจิตวิญญาณ ที่ศิลปินมุ่งเน้นนำเสนอ ผู้สร้างสรรค์จึงเห็นว่าผลงานของศิลปิน มีความน่าสนใจในแง่ของการใช้รูปทรงของวัตถุหุ่นนิ่ง ที่นำมาแสดงออกด้วยความจริงใจอย่างตรงไปตรงมา และยังเป็นการทำให้อัตถุรูปทรงเกิดคุณค่าทางความหมายอย่างสูงสุดในการแสดงออก คือการแสดงความจริงของตัวรูปทรงเอง

ภาพผลงานของ ชัยวุฒิ เทียมปาน

ภาพที่ 25 ภาพผลงานของ ชัยวุฒิ เทียมปาน

ชื่อผลงาน ปลาทอด

เทคนิค สีส้มบนผ้าใบ

ขนาด 90 x 135 ซม.⁵⁵

ที่มาของภาพ : Bangkok Art News, ผลงาน ชัยวุฒิ เทียมปาน, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก www.bangkokartnews.com

⁵⁵ Bangkok Art News, ผลงาน ชัยวุฒิ เทียมปาน, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from www.bangkokartnews.com

ภาพที่ 26 ภาพผลงานของ ชัยวุฒิ เทียมปาน

ชื่อผลงาน มุมน้ำชา

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 94 x 112.5 ซม.⁵⁶

ที่มาของภาพ : Bangkok Art News, ผลงาน ชัยวุฒิ เทียมปาน, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก www.bangkokartnews.com

⁵⁶ Bangkok Art News, ผลงาน ชัยวุฒิ เทียมปาน, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from www.bangkokartnews.com

ภาพที่ 27 ภาพผลงานของ ชัยวุฒิ เทียมปาน

ชื่อผลงาน ชั้นน้ำ

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 80 x 100 ซม.⁵⁷

ที่มาของภาพ : Bangkok Art News, ผลงาน ชัยวุฒิ เทียมปาน, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก www.bangkokartnews.com

⁵⁷ Bangkok Art News, ผลงาน ชัยวุฒิ เทียมปาน, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from www.bangkokartnews.com

4.2 ผลงานศิลปินกรณีศึกษาด้านรูปแบบ (ศิลปินต่างชาติ)

Robert C. Jackson

ผลงานจิตรกรรมของ Robert C. Jackson เมื่อดูแล้วจะให้ความน่าสนใจในเรื่องของสีสันทันที มีลักษณะเหมือนศิลปะ Pop art ความฉูดฉาดในการใช้สีสันทันที ทำให้ผลงานดูสนุกสนานและดูมีชีวิต ทางด้านการรับรู้เรื่องของสี แต่การจัดองค์ประกอบของภาพ การเรียงอย่างเป็นระเบียบซ้อนๆ กัน การซ้ำกันของรูปทรง และบรรยากาศของพื้นที่ว่างภายในภาพที่ดูเรียบง่ายสงบนิ่งเฉย เสมือนเป็นมิติของการระลึกถึงเรื่องราวที่ศิลปินแฝงไว้กับรูปทรงและการจัดวาง เป็นการผสมผสานความซับซ้อนและความไร้เดียงสา การรวมกันที่ดูอ่อนไหวกับความเรียบง่ายสงบ อีกทั้งยังมีการเล่นจังหวะ การจัดวางรูปทรงที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกันไปมา ก่อให้เกิดการสื่อสารและสัมพันธ์ภาพของรูปทรงในภาพ ศิลปินใช้ลูกเล่นของการสร้างมิติในการสร้างสรรค์ผลงานที่ต่างกันสองขั้วคือ การใช้โทนสีของบรรยากาศที่ดูอ่อนนุ่มละมุนให้ความรู้สึกถึงความหลัง อดีตที่ผ่านมา เล่นกับวัตถุรูปทรงในภาพที่ดูขัดแย้งกับอารมณ์ของบรรยากาศอย่างสิ้นเชิง ด้วยสีสันทันทีฉูดฉาด เคลื่อนไหวไปมา ดูสนุกสนาน แสดงสภาวะของความไม่แน่นอนที่ไม่แน่นอนและกำลังเป็นไป สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นของการเสียดสี และความมีอารมณ์ขัน ที่พูดถึงวัฒนธรรมการบริโภคของอเมริกันที่ไม่หยุดนิ่ง

สิ่งที่ได้จากผลงานของศิลปิน จากกรณีศึกษาผลงานของ Robert C. Jackson ผู้สร้างสรรค์ ให้ความสนใจไปที่เรื่องของการใช้วัตถุสิ่งของ ในแง่ของการใช้จำนวนและปริมาณการซ้ำกันของวัตถุ ที่ทำให้เกิดจังหวะและลีลาความเคลื่อนไหวของรูปทรงนั้นๆ ซึ่งส่งผลต่อการนำเสนอแนวคิดของผลงาน ในการรับรู้จากตัวรูปทรงของวัตถุ ที่บอกเล่าเรื่องราวความเป็นไปของสิ่งที่ไม่แน่นอน อีกทั้งสิ่งที่ปรากฏบนรูปทรง ที่ศิลปินมีแนวทางในการเลือก คือ วัตถุที่มีสีสันทันทีฉูดฉาด สดใส ดูสนุกสนาน ซึ่งอยู่บนพื้นหลังของผลงานที่ไม่มีสีสันทันทีโดดเด่น เป็นเพียงสีพื้นเรียบๆ สร้างบรรยากาศในผลงานให้ดูว่างเปล่าเรียบง่าย สงบนิ่งเฉย บ่งบอกถึงนัยยะของอดีต และช่วงเวลาหนึ่งของความทรงจำ ที่ศิลปินใช้ในการนำเสนอ ควบคู่ไปกับการเคลื่อนไหวของการซ้ำจากรูปทรงเดียวกัน ซึ่งวางอยู่ในตำแหน่งที่กระจายตัวอยู่ทั่ว ภาพผลงาน และทำงานพร้อมกับสีสันทันทีที่ปรากฏบนตัววัตถุนั้นเอง การทำงานของรูปทรงวัตถุดังกล่าวที่ดูมีชีวิต เคลื่อนไหวอย่างสนุกสนาน ตรงกันข้ามกับพื้นหลังที่ดูว่างเปล่า สร้างความย้อนแย้งในด้านตรงข้าม ก่อให้เกิดมิติและมุมมองที่น่าสนใจในการนำเสนอแง่มุมของภาพหุ่นนิ่ง ที่อธิบายถึงความเป็นจริงทางกายภาพของตัววัตถุ ความเคลื่อนไหวจากการซ้ำของรูปทรงที่ให้นัยยะของการกำลังดำเนิน

ต่อไปในอนาคต และความเป็นนามธรรมในแง่ของมิติแห่งกาลเวลาที่เป็นอดีต เป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ให้ความสนใจในการนำมาเป็นกรณีศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่ใช้วัตถุเป็นสิ่งสำคัญในการนำเสนอมุมมอง และสื่อสารแนวความคิดในพื้นที่ของอดีตและกาลเวลา

ภาพผลงานของ Robert C. Jackson

ภาพที่ 28 ภาพผลงานของ Robert C. Jackson

ชื่อผลงาน Fun War

เทคนิค Oil on Linen

ขนาด 48 X 60 inches⁵⁸

ที่มาของภาพ : Robert C. Jackson, **Robert C. Jackson**, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://robertcjackson.com/>

⁵⁸ Robert C. Jackson, **Robert C. Jackson**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from <https://robertcjackson.com/>

ภาพที่ 29 ภาพผลงานของ Robert C. Jackson

ชื่อผลงาน Takeout

เทคนิค Oil on Linen

ขนาด 30 X 40 inches⁵⁹

ที่มาของภาพ : Robert C. Jackson, **Robert C. Jackson**, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://robertcjackson.com/>

⁵⁹ Robert C. Jackson, **Robert C. Jackson**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from <https://robertcjackson.com/>

ภาพที่ 30 ภาพผลงานของ Robert C. Jackson

ชื่อผลงาน Rain

เทคนิค Oil on Linen

ขนาด 36 X 24 inches⁶⁰

ที่มาของภาพ : Robert C. Jackson, **Robert C. Jackson**, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://robertcjackson.com/>

⁶⁰ Robert C. Jackson, **Robert C. Jackson**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from <https://robertcjackson.com/>

Ted Polomis

ผลงานจิตรกรรมของ Ted Polomis สร้างสรรค์ขึ้นด้วยเทคนิคสีน้ำมัน โดยผลงานแสดงรายละเอียดอย่างเหมือนจริงบนพื้นสีของวัตถุ ความน่าสนใจในผลงานของศิลปิน คือ มิติของความว่างเปล่าที่เรียบง่ายน่าค้นหา ความหลงใหลในการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างวัตถุกับสภาพแวดล้อม สร้างบุคลิกในการเขียนภาพของเขาได้เป็นอย่างดี ลักษณะของการวางภาพ ศิลปินเลือกใช้วัตถุเพียงไม่กี่ชิ้นในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กัน โดยวัตถุที่ศิลปินเลือกใช้ เป็นวัตถุที่เป็นรูปทรงของของเล่น แสดงเรื่องราวความหลังของชีวิต ความไร้เดียงสา ความสนุกสนานที่เคยเกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง ที่นำเสนอบ่งบอกจากความหมายของตัววัตถุ ท่ามกลางบรรยากาศของพื้นที่ที่ว่างเปล่าจากบรรยากาศของฉากหลัง ที่ให้สาระของความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับกาลเวลา บรรยากาศที่ปรากฏในผลงานเปรียบเทียบกับได้ว่าเป็นดั่งพื้นที่ที่ว่างเปล่า หยดน้ำ ไร้ซึ่งความเคลื่อนไหว เป็นความเลื่อนรางและคลุมเครือที่ถูกบันทึกไว้ เหล่านี้ให้ความรู้สึการระลึกถึงความทรงจำ ซึ่งเป็นมิติที่เป็นอดีต

สิ่งที่ได้จากผลงานของศิลปิน จากกรณีศึกษาผลงานของ Ted Polomis ผู้สร้างสรรค์สนใจการสร้างบรรยากาศกับจังหวะการใช้พื้นที่ว่าง การจัดวางวัตถุในภาพเพียงไม่กี่ชิ้น หรือบางภาพมีเพียงชิ้นเดียว ตรงไปตรงมา แสดงสาระของตัววัตถุอย่างแท้จริง ซึ่งเมื่อดูแล้วให้ความรู้สึถึงความโดดเดี่ยว แต่เป็นความโดดเดี่ยวที่มีนัยยะของความสุข ความเป็นตัวของตัวเอง เป็นความรู้สึของการหวนคำนึงถึงเรื่องราวในอดีตน้อย่างใจจดใจจ่อ เสมือนว่าเรื่องราวในอดีตที่มีความสุขนั้นเป็นสิ่งล้ำค่า ไร้ซึ่งการปรุงแต่ง เป็นแก่นแท้ของการโหยหาอดีตที่งดงามและสนุกสนาน ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจ ในด้านการให้คุณค่าของการตีความหมายจากตัววัตถุรูปทรง ที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ทางนามธรรมของบรรยากาศ และสภาพพื้นที่ว่างเปล่าในผลงานให้กับผู้สร้างสรรค์ได้คิดวิเคราะห์ เหล่านี้ ให้ความรู้สึการระลึกถึงความทรงจำ แสดงเรื่องราวของความหลังในชีวิต ความไร้เดียงสา ความสนุกสนานที่เคยเกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง หยดน้ำอยู่ในกาลเวลา และถูกบันทึกไว้ในรูปทรงของของเล่น ที่เป็นตัวแทนของช่วงเวลาของความเป็นเด็กที่ผ่านไป

ภาพผลงานของ Ted Polomis

ภาพที่ 31 ภาพผลงานของ Ted Polomis

ชื่อผลงาน Mantel Peace

เทคนิค Oil on Panel

ขนาด 16 X 20 inches⁶¹

ที่มาของภาพ : Ted Polomis, **Ted Polomis**, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ
5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก

http://www.polomis.com/gallery.htm#_paintings/new/MantelPeace.jpg

⁶¹ Ted Polomis, **Ted Polomis**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from http://www.polomis.com/gallery.htm#_paintings/new/MantelPeace.jpg

ภาพที่ 32 ภาพผลงานของ Ted Polomis

ชื่อผลงาน Lactose Intolerant

เทคนิค Oil on Panel

ขนาด 11 X 20 inches⁶²

ที่มาของภาพ : Ted Polomis, **Ted Polomis**, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ
5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก

http://www.polomis.com/gallery.htm#_paintings/new/MantelPeace.jpg

⁶² Ted Polomis, **Ted Polomis**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from http://www.polomis.com/gallery.htm#_paintings/new/MantelPeace.jpg

ภาพที่ 33 ภาพผลงานของ Ted Polomis

ชื่อผลงาน Fare Play

เทคนิค Oil on Panel

ขนาด 12 X 21 inches⁶³

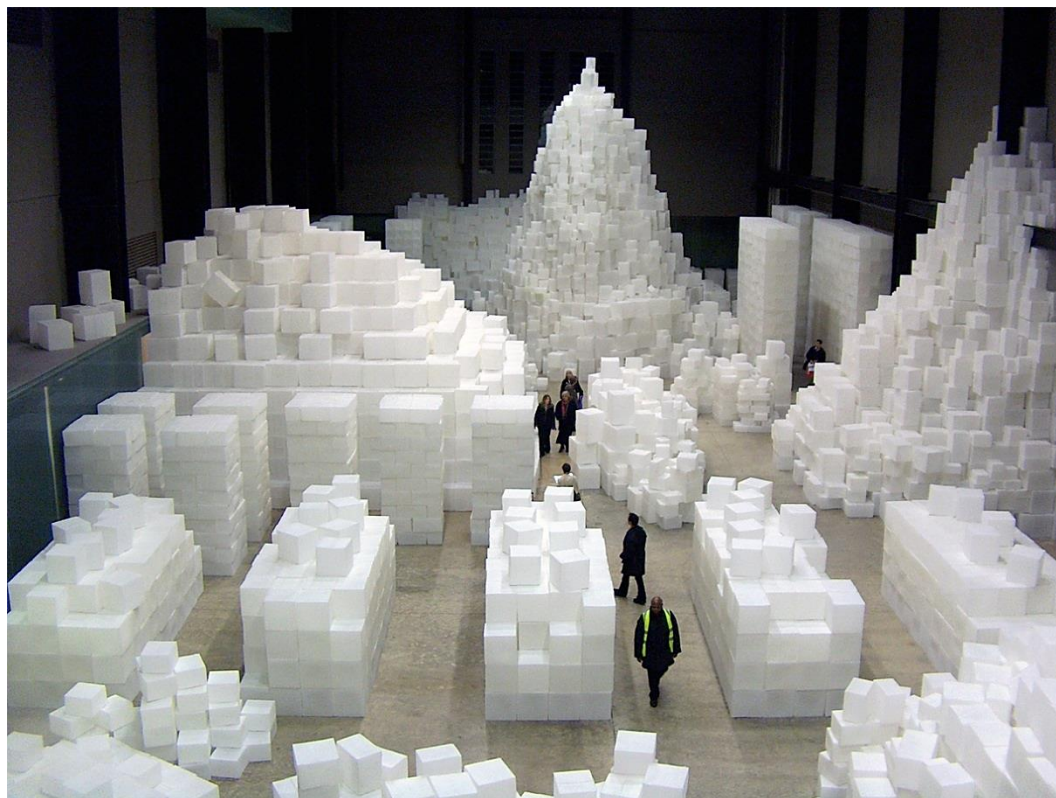
ที่มาของภาพ : Ted Polomis, **Ted Polomis**, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ
5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก

http://www.polomis.com/gallery.htm#_paintings/new/MantelPeace.jpg

⁶³ Ted Polomis, **Ted Polomis**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from http://www.polomis.com/gallery.htm#_paintings/new/MantelPeace.jpg

4.3 ผลงานศิลปะป็นกรณีศึกษาด้านเนื้อหาและแนวความคิด

Rachel Whiteread (Embankment)

ภาพที่ 34 ภาพผลงานของ Rachel Whiteread (Embankment)

ภาพการจัดแสดงผลงานของ Rachel Whiteread (Embankment)

ใน Tate Modern, London⁶⁴

ที่มาของภาพ : Womentsart, **Embankment Rachel Whiteread**, (ออนไลน์),

เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก

<https://twitter.com/womentsart1/status/1013059995884249088>

⁶⁴ Womentsart, **Embankment Rachel Whiteread**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from <https://twitter.com/womentsart1/status/1013059995884249088>

ผลงานชุด Embankment ของ Rachel Whiteread เกิดจากกล่องกระดาษที่ศิลปินค้นพบในบ้านแม่ของเธอ หลังจากที่แม่เสียชีวิตได้ไม่นาน ในขณะที่เธอกำลังสำรวจกล่องเหล่านั้น เธอพบกล่องที่ใช้เก็บของเล่นและอุปกรณ์ตกแต่งวันคริสต์มาส ซึ่งข้างกล่องได้ปรากฏโลโก้ และลักษณะร่องรอยที่ผ่านการใช้งาน จากนั้นเธอได้สำรวจหน้าที่การใช้งานของกล่องจากแหล่งอื่น ถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับกล่องว่าใช้งานอย่างไร ทำให้เธอเข้าใจหน้าที่การใช้งานของกล่องมากยิ่งขึ้น สุดท้ายเธอนำกล่องเหล่านั้นมาหล่อพิมพ์ภายใน แล้วลอกเปลือกกล่องออก เพื่อให้เห็นร่องรอยภายในทั้งหมด 14,000 กล่อง นำมาจัดวางเป็นเสมือนคลังสินค้าที่ดูเป็นเมือง เพียงแต่เป็นคลังสินค้าที่ไม่มีสินค้า มีเพียงแต่นัยยะของสิ่งที่เคยมีอยู่แต่หายไป⁶⁵

สิ่งที่ได้จากผลงานของศิลปิน จากกรณีศึกษาผลงานชุด Embankment ของ Rachel Whiteread ได้นำเสนอแนวคิดของกล่อง ที่เป็นพื้นที่จัดเก็บหน่วยความทรงจำ และการระลึกถึงเรื่องราวประสบการณ์ที่ผ่านมา เธอได้ใช้กล่องจำนวนมากมาย เพื่อขยายความรู้สึกถึงเรื่องราวที่เป็นนัยยะของความทรงจำที่มีอยู่อย่างท่วมท้นในจิตใจ ซึ่งเคยมีอยู่แต่เริ่มเลือนรางหายไป ด้วยเทคนิคการหล่อรูปทรงภายในกล่องของเธอ เป็นวิธีการแสดงถึงการรักษาพื้นที่ที่เป็นความหมายในเชิงนามธรรม และเป็นการแสดงให้เห็นรูปทรงของพื้นที่ ที่ในความเป็นจริงไม่สามารถเห็นได้ คือพื้นที่ว่างในอากาศภายในของกล่อง

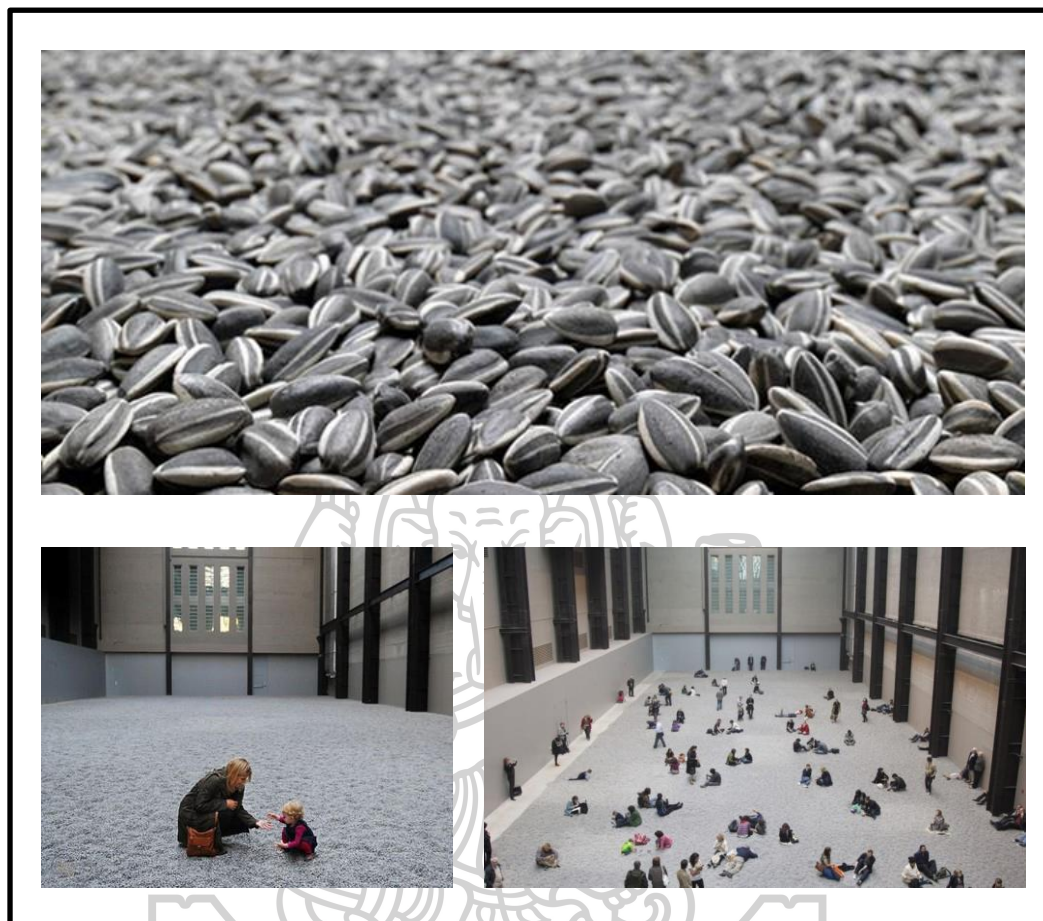
ด้วยการจัดวางที่เริ่มจากความเป็นระเบียบ ไปจนถึงความไร้ระเบียบของผลงานศิลปิน แสดงให้เห็นว่าลักษณะของความทรงจำ เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลาย แบ่งไปตามระดับของการจดจำในสิ่งที่ผ่านมา ยิ่งเป็นการจดจำในระยะเวลานานมากเท่าไร จะไร้ระบบในการระลึกถึงมากขึ้น แต่หากเป็นการจดจำในระยะสั้น จะมีระบบการจดจำที่เป็นระบบระเบียบ เช่นเดียวกับผลงานของผู้สร้างสรรค์ มีส่วนที่กล่าวถึงความทรงจำที่อยู่กับวัตถุสิ่งของภายในบ้านมากมาย บางชนิดถูกเก็บบรรจุไว้ในกล่อง หรือถูกเก็บจนลืม รอวันที่จะถูกรื้อฟื้น และค้นพบ เพื่อเป็นการระลึกถึงเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมาอย่างนับไม่ถ้วน การจัดวางกล่องที่เรียงซ้อนวางทับกันเป็นชั้นๆ แสดงถึงพื้นที่ที่อัดแน่นไปด้วยความทรงจำ

⁶⁵ Michael Spens, **Embanking the Sublime the Unilever Series : Rachel Whiteread**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from <https://www.studiointernational.com/index.php/embanking-the-sublime-the-unilever-series-rachel-whiteread>

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แต่เราไม่สามารถเห็นหรือระลึกได้ทั้งหมด อีกความหมาย คือการถูกแทนที่และครอบคลุมด้วยลักษณะของกายภาพที่ดูเป็นลักษณะของคลังสินค้า ความเป็นสังคมเมือง ที่ได้เริ่มกลืนกินคุณค่าของความทรงจำในอดีตที่เคยอยู่เป็นครอบครัว มาสู่รูปแบบการอยู่อาศัยเพียงลำพังในสังคมเมืองที่ค่อยๆ ลบล้างคุณค่าความเป็นครอบครัวของแต่ละบุคคลให้ลดน้อยลงไป

Ai wei wei (Sunflower Seeds)

ภาพที่ 35 ภาพผลงานของ Ai wei wei (Sunflower Seeds)

ภาพการจัดแสดงผลงานของ Ai wei wei (Sunflower Seeds)

ใน Tate Modern, London⁶⁶

ที่มาของภาพ : Meyersr, **Sunflower Seeds Ai Weiwei**, เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://muse.union.edu/aah194-wi19/2019/01/30/ai-weiwis-sunflower-seeds/>

⁶⁶ Meyersr, **Sunflower Seeds Ai Weiwei**, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from <https://muse.union.edu/aah194-wi19/2019/01/30/ai-weiwis-sunflower-seeds/>

ผลงาน Sunflower Seeds ของ Ai wei wei เกิดจากการนำเมล็ดทานตะวันที่ทำจาก เซรามิคดินเผาเขียนสีด้วยมือกว่า 100 ล้านเมล็ด มีน้ำหนักรวมกว่า 150 ตัน กินพื้นที่กว่า 1,000 ตารางเมตร และสูงจากพื้นกว่า 10 เซนติเมตร โดยการผลิตจากแรงงานช่างฝีมือกว่า 1,600 คน ใน เมืองจิ้นเจิ้น ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม “เมืองหลวงแห่งดินเผา” สถานที่แห่งนี้ได้ผลิตผลงาน เครื่องปั้นดินเผาที่มีคุณค่าต่อวัฒนธรรมของจีนมายาวนานกว่า 2,000 ปี เมล็ดทานตะวันทั้งหมดถูก นำมาโรยบนพื้นราบใน Tate Modern, London ในปี 2011 หอศิลป์แสดงผลงานศิลปะ ที่ถูก ปรับเปลี่ยนมาจากโรงงานอุตสาหกรรม Ai wei wei กล่าวว่า เมล็ดทานตะวัน เป็นสัญลักษณ์ของชีวิต ความยากลำบากในวัยเด็กของศิลปิน และเป็นอาหารของกลุ่มคนยากไร้ ซึ่งจะแบ่งปันกันกินเพื่อรักษา ความสัมพันธ์ และความมีน้ำใจที่เอื้อเฟื้อต่อกันในหมู่เพื่อนฝูง อีกทั้งผลงาน “เมล็ดทานตะวัน” ยังพูด ถึงลักษณะของสังคมจีน ในแง่ที่ว่า เมล็ดทานตะวันเป็นตัวแทนของผู้คนกว่าร้อยล้านคนที่มีความ แตกต่างกันเล็กน้อย แต่ดูแล้วยคล้ายคลึงกัน มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะแต่ละบุคคล แสดงให้เห็นถึง อำนาจและพลังกำลังแรงงานในการผลิตสินค้าของจีน ที่ถือเป็นกลุ่มแรงงานที่ใหญ่มากๆ ของโลก จากแรงงานจำนวนมากที่ทำงานได้อย่างเป็นระบบ ซ้ำไปซ้ำมา จึงมีอำนาจในการผลิตสูงและนำ เกรงขามเมื่อพวกเขาพร้อมตัวกัน ทำให้ปริมาณของเมล็ดทานตะวันที่โรยอยู่บนพื้นของ Tate Modern บ่งบอกได้ว่า ความยิ่งใหญ่เกินจินตนาการในด้านการผลิตของจีน มีจำนวนมากมายมหาศาลขนาด ไหน⁶⁷

สิ่งที่ได้จากผลงานของศิลปิน จากผลงานกรณีศึกษา Sunflower Seeds ของ Ai wei wei ที่พูดถึงอำนาจของจำนวนวัตถุที่เมื่อรวมตัวกันทำให้เห็นถึงปริมาณ พลังจากการซ้ำกันของรูปทรง และความรู้สึกที่ท่วมท้นเกินจะนับได้ เป็นพลังกำลังที่รวมตัวจากหน่วยย่อยของรูปทรงที่มีขนาดเล็ก มากๆ จนมีขนาดใหญ่มหึมาที่มากมายมหาศาล เป็นการสร้างแรงปะทะจากผลงานที่ตอกย้ำถึงความ น่าเหลือเชื่อ ความพยายามของแรงงานจีนในการสร้างสรรค์ผลงาน จากการสัมผัสของตัวผู้ชม ที่ สามารถหยิบผลงานขึ้นมาชมได้ เดินเหยียบย่ำไปมา และสามารถกวาดสายตามองไปยังรอบๆ ตัว ให้ เห็นถึงขนาดของพื้นที่ทั้งหมดที่จัดแสดงผลงานที่มีขนาดใหญ่มากๆ เมื่อเทียบกับขนาดของตัวผลงานที่

⁶⁷ Megan Lorraine Debin, *Ai Weiwei, Kui Hua Zi (Sunflower Seeds)*, (ออนไลน์), accessed 5 สิงหาคม 2564, accessed from <https://www.khanacademy.org/humanities/ap-art-history/global-contemporary/a/sseeds-ai-weiwei>

เป็นรูปปั้นเมล์ตทานตะวันเพียงหนึ่งเมล์ต เช่นเดียวกับผลงานผู้สร้างสรรค์ที่ได้หยิบยกกรณีนี้มาศึกษาถึงบริบททางวัตถุในเรื่องของปริมาณ จากจำนวนของวัตถุที่แตกต่างหลากหลายชนิด เมื่อวัตถุเหล่านั้นมารวมตัวกัน ก่อให้เกิดความหมายร่วมกันของตัววัตถุ ที่ทำให้เห็นลักษณะของการรวมตัวความเป็นกลุ่มของครอบครัว แสดงความหมายในด้านความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยงที่แฝงอยู่ในวัตถุแต่ละชนิด ซึ่งมีความผูกพันกันในเรื่องราวและความเป็นมา อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่า จากจำนวนความหลากหลายของวัตถุ เมื่อความหมายของสิ่งเหล่านั้นได้ถูกสั่งสมอยู่ที่เดียวกัน ทำให้ความหมายในการระลึกถึงเรื่องราวในความทรงจำกับประสบการณ์ที่ผ่านมา จากระยะเวลาที่เนิ่นนานและเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นความรู้สึกถึงการมีอยู่ของจำนวนเรื่องราวทางประสบการณ์ เป็นพื้นที่ในนามธรรมที่ไม่มีที่สิ้นสุด และมากมายล้นพ้นเกินที่จะนับได้

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

ในการค้นคว้าเพื่อสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ผู้สร้างสรรค์มีความสนใจในเรื่องของ “พื้นที่เก็บวัตถุทรงจำ” โดยผู้สร้างสรรค์ได้เห็นถึงความสำคัญจากข่าวของเครื่องใช้ของผู้คนในครอบครัวและของตนเอง กับช่วงเวลาที่ผ่านมา ที่ทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่างๆ รอบตัวมากมาย ผู้สร้างสรรค์จึงเกิดแรงบันดาลใจทั้งในเรื่องของความคิด ความคาดหวัง ความรู้สึกที่โหยหาอดีตจากประสบการณ์ หลอมรวมให้เป็นชุดความคิด การวิเคราะห์ การแสดงออก และการจินตนาการ ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้

ในขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้เกิดกระบวนการทางการสร้างสรรค์ศิลปะได้อย่างสูงสุด ผู้สร้างสรรค์จะต้องมีความเข้าใจความสัมพันธ์ของเนื้อหา ความคิด รูปแบบ เทคนิค วิธีการ และเป้าหมาย จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาแหล่งข้อมูลที่มีความน่าสนใจที่ให้แรงบันดาลใจ และวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นออกมาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์เชิงทัศนศิลป์ พร้อมทั้งศึกษารูปแบบความคิด ที่สามารถแสดงเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความทรงจำ มิติของกาลเวลา ความเป็นไปของยุคสมัย อิทธิพลที่ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของผู้คนในครอบครัวเกิดความเปลี่ยนแปลง ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงประเด็นต่างๆ ที่แอบแฝงไว้อย่างน่าสนใจ ที่ผู้สร้างสรรค์รู้สึกสะเทือนใจ และเห็นคุณค่าในสิ่งเหล่านั้น จึงได้กำหนดรูปแบบวิธีการสร้างสรรค์ผลงานไว้เป็นลำดับดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและเทคนิควิธีการ

- 1.1 การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลภาคสนาม
- 1.2 การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสาร
- 1.3 การค้นหาเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ผลงาน

2. ขั้นตอนการสร้างภาพร่าง

- 2.1 แหล่งข้อมูลการสร้างภาพร่างที่เป็นสภาพแวดล้อมพื้นที่
- 2.2 แหล่งข้อมูลการสร้างภาพร่างที่เป็นวัตถุสิ่งของ
- 2.3 การแยกประเภทวัตถุสิ่งของ ที่แทนกลุ่มช่วงอายุคนที่ใช้งาน และยุคสมัย
- 2.4 ภาพต้นแบบของภาพร่างความคิดเบื้องต้น

3. ขั้นตอนการแสดงผลออกทางทัศนศิลป์

- ทัศนธาตุและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงาน

4. ขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ

- ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ

1. ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและเทคนิควิธีการ

1.1 การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลภาคสนาม

- รวบรวมความคิด ความทรงจำในอดีต และประสบการณ์ร่วมหรือโดยตรง จากความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งต่างๆ รอบตัว ที่ได้สัมผัสสัมผัสสัมผัสกับผู้คน วัตถุสิ่งของ และสถานที่ที่ตนเองอาศัยอยู่

- ศึกษาหาแหล่งข้อมูล เป็นภาพถ่าย ภาพวาด จดบันทึก ในรายละเอียดของข้อมูลส่วนต่างๆ จากสถานที่จริง ทั้งเรื่องของสถานที่ ตำแหน่ง ประวัติความเป็นมา ความน่าสนใจ และองค์ประกอบในส่วนต่างๆ ของสถานที่นั้น เช่น พิพิธภัณฑสถาน แหล่งอนุรักษ์ สถานที่อยู่อาศัยในชุมชน และในส่วนต่างๆ ที่ปรากฏเป็นข้อมูลและมีความสอดคล้องในการ

- พุดคุยสอบถามกับผู้คนในเครือญาติที่อยู่อาศัยกับตนเอง เกี่ยวกับประเด็นทางความคิด ประสบการณ์ ความรู้สึกจากมุมมอง และมีทัศนคติอย่างไรต่อวิถีชีวิตที่ผ่านมา ท่ามกลางสภาพสังคมกับการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไป

- สังเกตพฤติกรรมของผู้คนในสถานที่ที่ลงพื้นที่สำรวจ จากแหล่งที่อยู่อาศัยหรือชุมชน ควบคู่กับการคิดวิเคราะห์ ในแง่มุมจากการใช้ชีวิตร่วมกันและมีความรู้สึกต่อประสบการณ์เหล่านั้นอย่างไร

1.2 การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสาร

- ศึกษาข้อมูลจากกรณีศึกษาผลงานศิลปะของศิลปิน จากพิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สุจิภัตตนิทรรศการศิลปะ ภาพถ่าย โดยวิเคราะห์เป็นรูปแบบ ประเภท และลักษณะของผลงานในรายละเอียดต่างๆ ด้านกายภาพและความหมาย จากการใช้สี เส้น น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง เทคนิค การใช้สัญลักษณ์ วัสดุ วัตถุ และการผสมผสานองค์ประกอบของผลงาน
- ศึกษาข้อมูลในด้านการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ องค์ประกอบศิลป์ การสร้างเนื้อหาสาระของผลงานศิลปะ วิธีการคิดวิเคราะห์ถึงมุมมองในการตีความ จากข้อมูลแปลงมาเป็นประเด็นที่จะนำมาแสดงออกในผลงานการสร้างสรรค์
- ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสาร วารสาร นิตยสาร สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เกี่ยวกับที่มาและเนื้อหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการสร้างสรรค์ เพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้เป็นสื่อแทนความหมายในการแสดงออกทางทัศนศิลป์
- ศึกษาเรื่องราวของความทรงจำกับกาลเวลา ประเภทของความจำ การโยนหาอดีต รูปแบบของครอบครัว การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ สภาพสังคมในอดีตและปัจจุบัน เศรษฐกิจ ค่านิยม ทัศนคติ บรรทัดฐานของสังคม อิทธิพลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและความสัมพันธ์ของมนุษย์

1.3 การค้นหาเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ผลงาน

จิตรกรรม ผู้สร้างสรรค์เลือกที่จะแสดงออกผลงานเป็นรูปแบบจิตรกรรม 2 มิติ ที่ผู้สร้างสรรค์เลือกเทคนิคดังกล่าว เนื่องจาก ผลงานจิตรกรรมมีความพิเศษที่จะสามารถสร้างมุมมองเฉพาะทางด้วยเจตนา ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อความหมายได้หลากหลายมิติที่ทับซ้อนในเวลาเดียวกัน ซึ่งเป็นการประกอบสร้างทางจินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึก ความหมาย ความปรารถนา และสัญลักษณ์ ที่เหนือขึ้นจากความเป็นจริง แต่มีสาเหตุของการสร้างมิติเหล่านั้นจากพื้นฐานความ

เป็นจริง ด้วยการผสมผสานทัศนธาตุทางศิลปะในผลงาน กับรูปแบบการเขียน และเทคนิคที่หลากหลายประเภทไว้ด้วยกัน ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์คุณสมบัติที่แตกต่างและน่าสนใจ การเขียนสี การวางโครงสร้าง โครงภาพ รูปทรง บรรยากาศ และระยะ ซึ่งเป็นหลักของงานประเพณีจิตรกรรม ก่อให้เกิดมิติของภาพที่สร้างนัยยะ สามารถที่จะสร้างสาระเชิงความหมาย ให้ผู้ชมได้รับรู้เป็นอย่างมาก

การซ่อนค่าน้ำหนักของสี ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ เมื่อพูดถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศของความทรงจำ และมิติของกาลเวลา ดังนั้น ค่าน้ำหนักของสีจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะสร้างเนื้อหา ความหมาย อารมณ์ความรู้สึก และสัญลักษณ์ของภาพได้ ผู้สร้างสรรค์จึงต้องคำนึงถึงเรื่องของการใช้สีในผลงานเป็นอย่างมาก ทฤษฎีสีจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะต้องทำความเข้าใจว่า เมื่อสีที่ปรากฏออกมาจะให้ความหมายอย่างไรต่อความรู้สึกที่ได้เห็น จึงเลือกใช้โทนสีที่เป็นค่าน้ำหนักกลาง ไปจนถึงค่าน้ำหนักเข้ม ในการครอบคลุมพื้นที่ส่วนรวมในผลงาน ให้ดูเป็นการแทนค่าด้วยมิติที่ไร้กาลเวลา มีความเลือนราง ที่ดูหม่นหมอง น่าค้นหา ดูลึกลับ ซ่อนเร้น นิ่งสงบ และแว้งคว้าง ในบางตำแหน่งใช้สีวรรณะตรงกันข้ามกับโครงสร้างส่วนรวม ให้กลายเป็นลักษณะของสีปรากฏเด่น ในรูปทรงที่เป็นสัญลักษณ์ทางความทรงจำ เพื่อให้เกิดความพิเศษผิดแปลกจากบรรยากาศ เป็นการแสดงถึงความหมายและความสำคัญของรูปทรง เพื่อปกป้องถึงส่วนของหน่วยความทรงจำที่ค่อนข้างชัดเจนจากความผูกพัน มีความเด่นชัดในการระลึกถึง การจดจำในช่วงเวลาของเหตุการณ์ และประสบการณ์ร่วมกับสิ่งของเหล่านั้นได้เป็นอย่างมาก

การสร้างบรรยากาศ เป็นปัจจัยสิ่งที่นับว่าสำคัญมากๆ อีกสิ่งหนึ่งในการควบคุมการรับรู้ ที่ปกป้องถึงเจตนา ห้วงอารมณ์ความรู้สึก และเนื้อหาของภาพได้เป็นอย่างมาก ถือเป็นสิ่งที่ครอบคลุมปริมาณทั้งหมดของส่วนประกอบ และขอบเขตของการแสดงออกของสิ่งต่างๆ ในผลงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเป็นเด่น ความเป็นรอง ความสำคัญ จังหวะ ลีลา ทิศทางของเส้น รูปทรง ค่าน้ำหนักของสี พื้นผิว ระยะ มิติ และสิ่งอื่นๆ ที่ต้องคำนึงให้อยู่ในหลักบรรยากาศของภาพ หากเกินความพอดีมากเกินไป บรรยากาศเหล่านั้นที่วางไว้จะหายไป ทำให้ไม่สามารถที่จะบรรลุได้ถึงเป้าหมาย ที่วางไว้ในการแสดงออกของผลงาน

สิ่งหนึ่งในการบรรลุให้ถึงเป้าหมายของผลงาน คือการสร้างบรรยากาศให้แสดงถึงห้วงอารมณ์ความรู้สึก ความหมาย ความสำคัญ คุณค่า และมิติของความทรงจำ ซึ่งเป็นมิติที่มีความซับซ้อน เลือน

ราง และไม่ชัดเจน เต็มไปด้วยจินตนาการของการค้นคว้าความทรงจำ การโยยหาอดีต การระลึกถึงจากประสบการณ์ และความเข้าใจจากต้นตอของสิ่งที่เป็นจริง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นการปะติดปะต่อของหน่วยความทรงจำจากส่วนต่างๆ ดังนั้น การจะเข้าถึงสภาวะของความทรงจำ จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าใจความเป็นจริง และวิเคราะห์สิ่งเหล่านั้นให้เป็นความหมายเชิงทัศนศิลป์ ที่จะนำความแตกต่างที่แฝงความหมายของสิ่งเหล่านั้น ออกมาเป็นส่วนประกอบที่เชื่อมโยงความหมาย

ภายใต้ขอบเขตของการสร้างบรรยากาศ ในบางตำแหน่งของภาพ ผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะแสดงการเน้นรายละเอียดของรูปทรง ด้วย เส้น สี และร่องรอย เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กลายเป็นจุดเด่น จากการสร้างบรรยากาศ เพื่อแทนค่าความทรงจำที่ผ่านพ้นกาลเวลามานาน ค่อนข้างเลื่อนรางไม่ชัดเจน บางส่วนเป็นความทรงจำระยะสั้น บางส่วนเป็นความทรงจำระยะยาว และบางส่วนเป็นความทรงจำจากประสบการณ์ เพื่อแสดงถึงความไม่สมบูรณ์แบบของหน่วยความทรงจำ ที่มีประเภทของการจดจำแฝงอยู่ จึงต้องอาศัยลักษณะของการผสมผสานทัศนธาตุทางทัศนศิลป์ ที่ช่วยส่งเสริมการสร้างสภาวะใหม่ที่เป็นบรรยากาศในเชิงความหมาย ซึ่งเป็นมิติเฉพาะทางของความรู้สึกในการระลึกถึง ที่บ่งบอกถึงความทรงจำจากจิตใต้สำนึกของผู้สร้างสรรค์

2. ขั้นตอนการสร้างภาพร่าง

การสร้างร่างภาพของผู้สร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนที่จะทำให้เห็นถึงโครงสร้างของภาพผลงาน ด้วยการทำแบบร่างเป็นภาพความคิดเบื้องต้น จากข้อมูลในส่วนต่างๆ ที่ได้ค้นหา สืบค้น วิเคราะห์ และศึกษา โดยการกำหนดรายละเอียดในสัดส่วนต่างๆ ที่เป็นลักษณะ จังหวะ ตำแหน่ง ขนาด ระยะ ค่าน้ำหนัก ของรูปทรง รูปร่าง และทิศทางในการสร้างบรรยากาศ ในภาพร่างให้สมบูรณ์และมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เมื่อได้โครงสร้างสัดส่วนองค์ประกอบของภาพที่ลงตัวแล้ว จากนั้น จึงนำโครงสร้างภาพร่างมาขยายผลเป็นผลงานจริง จึงจะเริ่มวางโครงสร้าง ด้วยกระบวนการทางเทคนิคจิตรกรรมเป็นลำดับต่อไปในการสร้างสรรค์

การศึกษาและเก็บข้อมูลในการลงพื้นที่สำรวจจากแหล่งข้อมูล ในขั้นตอนนี้ ผู้สร้างสรรค์ให้ความสำคัญต่อการแสวงหาแหล่งข้อมูลที่จะได้เห็นกายภาพลักษณะที่ปรากฏในสถานที่ต่างๆ ที่สามารถนำมาเป็นหลักฐานเชิงเหตุผลในการสร้างสรรค์ผลงาน เช่น ที่อยู่อาศัย แหล่งชุมชนเชิงอนุรักษ์ พิพิธภัณฑ์ เป็นการเก็บข้อมูลจากประสบการณ์จริง ด้วยการถ่ายภาพ ร่างภาพ และจัดบันทึก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต กับ การแยกประเภทวัตถุสิ่งของแต่ละชนิด เพื่อใช้เป็นสัญลักษณ์แทนกลุ่มคน ที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

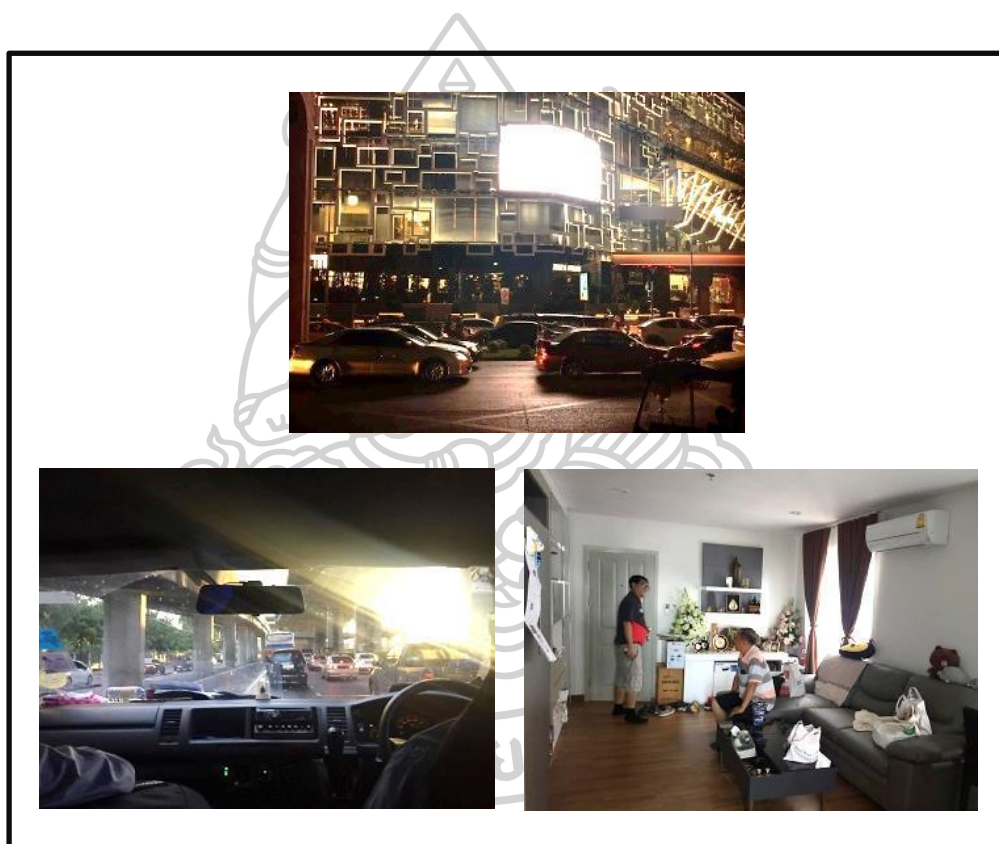
2.1 แหล่งข้อมูลการสร้างภาพร่างที่เป็นสภาพแวดล้อมพื้นที่

ข้อมูลจากสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ แสดงถึงสภาพแวดล้อมจริงภายในที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากอดีต เนื่องจาก มีผลมาจากจำนวนสมาชิกในบ้านลดน้อยลงไป และแยกย้ายกันไปอยู่ที่อื่นๆ ทำให้สภาพทางบ้านแลดูเจียบเหงา ไม่ค่อยมีผู้คนดูแล จึงเต็มไปด้วยสภาพของวัตถุสิ่งของที่ถูกจัดเก็บไว้ท่ามกลางพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้สอย

ภาพที่ 36 ภาพแสดงข้อมูลประกอบการสร้างภาพร่าง
จากสภาพอยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ (จังหวัดสุพรรณบุรี)

ข้อมูลจากสภาพวิถีชีวิตในสังคมเมือง แสดงถึงสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความวุ่นวาย ความเจริญก้าวหน้าที่ทันสมัย ความหลากหลายของสิ่งต่างๆ ทั้งด้านที่อยู่อาศัย การคมนาคม และระบบกลไกทางเศรษฐกิจ เป็นลักษณะการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบรวดเร็ว กับการอยู่ร่วมกับผู้คนเป็นจำนวนมากในพื้นที่ที่แออัด ซึ่งเป็นรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างจากที่อยู่อาศัยในต่างจังหวัดของผู้สร้างสรรค์อย่างสิ้นเชิง

ภาพที่ 37 ภาพแสดงข้อมูลประกอบการสร้างภาพร่าง
จากสภาพวิถีชีวิตในสังคมเมือง (กรุงเทพมหานคร)

ข้อมูลจากสภาพแหล่งชุมชนเชิงอนุรักษ์ แสดงถึงลักษณะสภาพความเป็นอยู่ที่ยังคงถูกรักษาให้มีสภาพคล้ายคลึงแบบในอดีต และเป็นแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ ทำให้เห็นภาพจำลองของสถานที่ที่เป็นหลักฐานของรูปแบบชีวิตแบบดั้งเดิมในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีพื้นฐานมาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการของความเปลี่ยนแปลงค่านิยมการดำเนินชีวิตในระดับกลุ่มคน และระดับสังคม

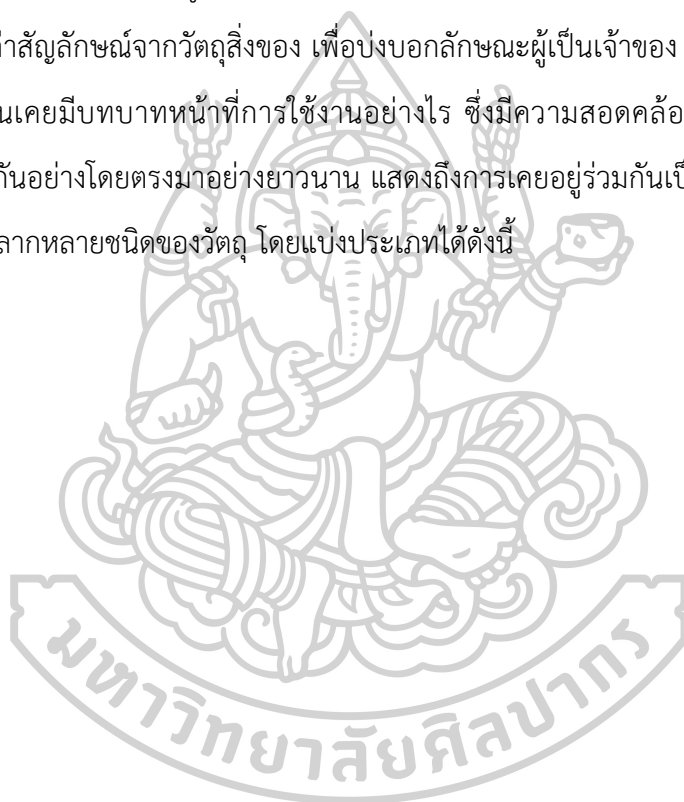

ภาพที่ 38 ภาพแสดงข้อมูลประกอบการสร้างภาพร่าง

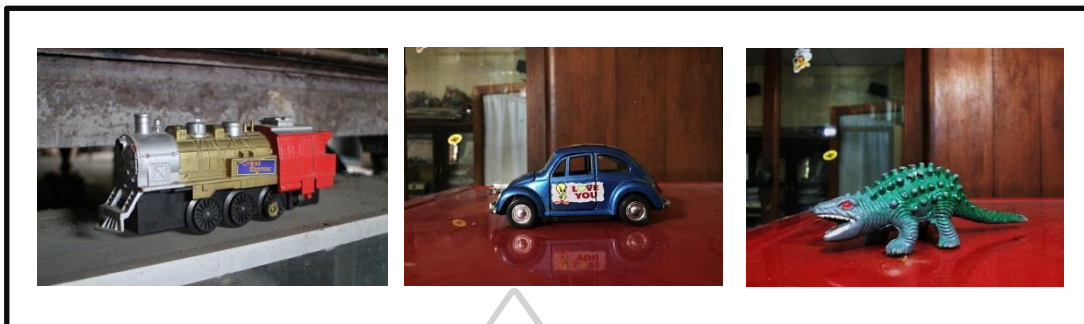
จากแหล่งชุมชนเชิงอนุรักษ์ ตลาดเก่าห้อง 100 ปี อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 แหล่งข้อมูลการสร้างภาพร่างที่เป็นวัตถุสิ่งของ

จากการศึกษาและสำรวจข้อมูลในลักษณะที่เป็นพื้นที่ ในสถานที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ ไปจนถึงการแสวงหาแหล่งข้อมูลในสถานที่ที่แตกต่างกันออกไป ทำให้เห็นรูปแบบสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนจากอดีตพัฒนามาสู่ปัจจุบัน อีกแหล่งข้อมูลในการสร้างสรรค์ที่สำคัญ คือการทำความเข้าใจในตัววัตถุสิ่งของ ที่มีบริบทสอดคล้องกับความเป็นอยู่ของผู้คน ช่วงเวลา ยุคสมัย วัฒนธรรม และบ่งบอกลักษณะสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย แหล่งข้อมูล 2 ส่วนนี้ มีความสัมพันธ์ และความหมายที่เชื่อมโยงกัน ผู้สร้างสรรค์ จึงได้ทำการวิเคราะห์และแยกประเภทสิ่งของแต่ละชนิด เป็นการแทนค่าสัญลักษณ์จากวัตถุสิ่งของ เพื่อบ่งบอกลักษณะผู้เป็นเจ้าของ กลุ่มคน ช่วงเวลาที่วัตถุสิ่งของชนิดนั้นเคยมีบทบาทหน้าที่การใช้งานอย่างไร ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิต และความสัมพันธ์กันอย่างไรโดยตรงมาอย่างยาวนาน แสดงถึงการเคยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ที่เห็นได้จากความหลากหลายชนิดของวัตถุ โดยแบ่งประเภทได้ดังนี้

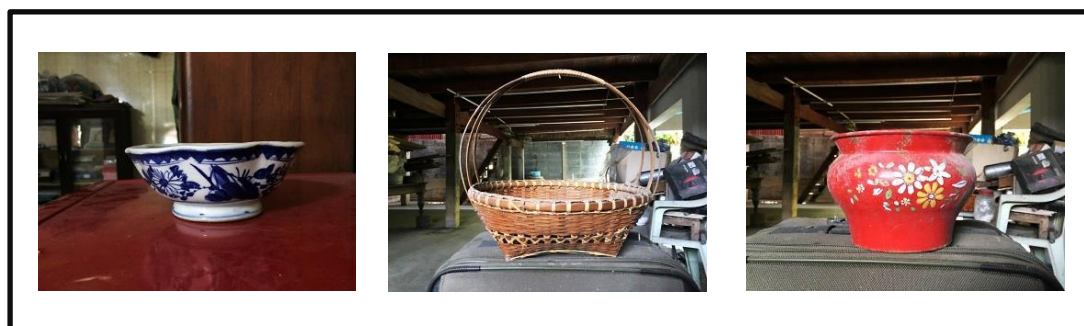
2.3 การแยกประเภทวัตถุสิ่งของ ที่แทนกลุ่มช่วงอายุคนที่ใช้งาน และยุคสมัย

ภาพที่ 39 ภาพแสดงการจัดประเภทวัตถุสิ่งของ
วัตถุสิ่งของที่แสดงถึงกลุ่มคนรุ่นล่าสุด คือตัวผู้สร้างสรรค์ (Generation X - Y)

ภาพที่ 40 ภาพแสดงการจัดประเภทวัตถุสิ่งของ
วัตถุสิ่งของที่แสดงถึงกลุ่มคนรุ่นพ่อแม่ ลุง ป้า น้า อา (Baby Boomer)

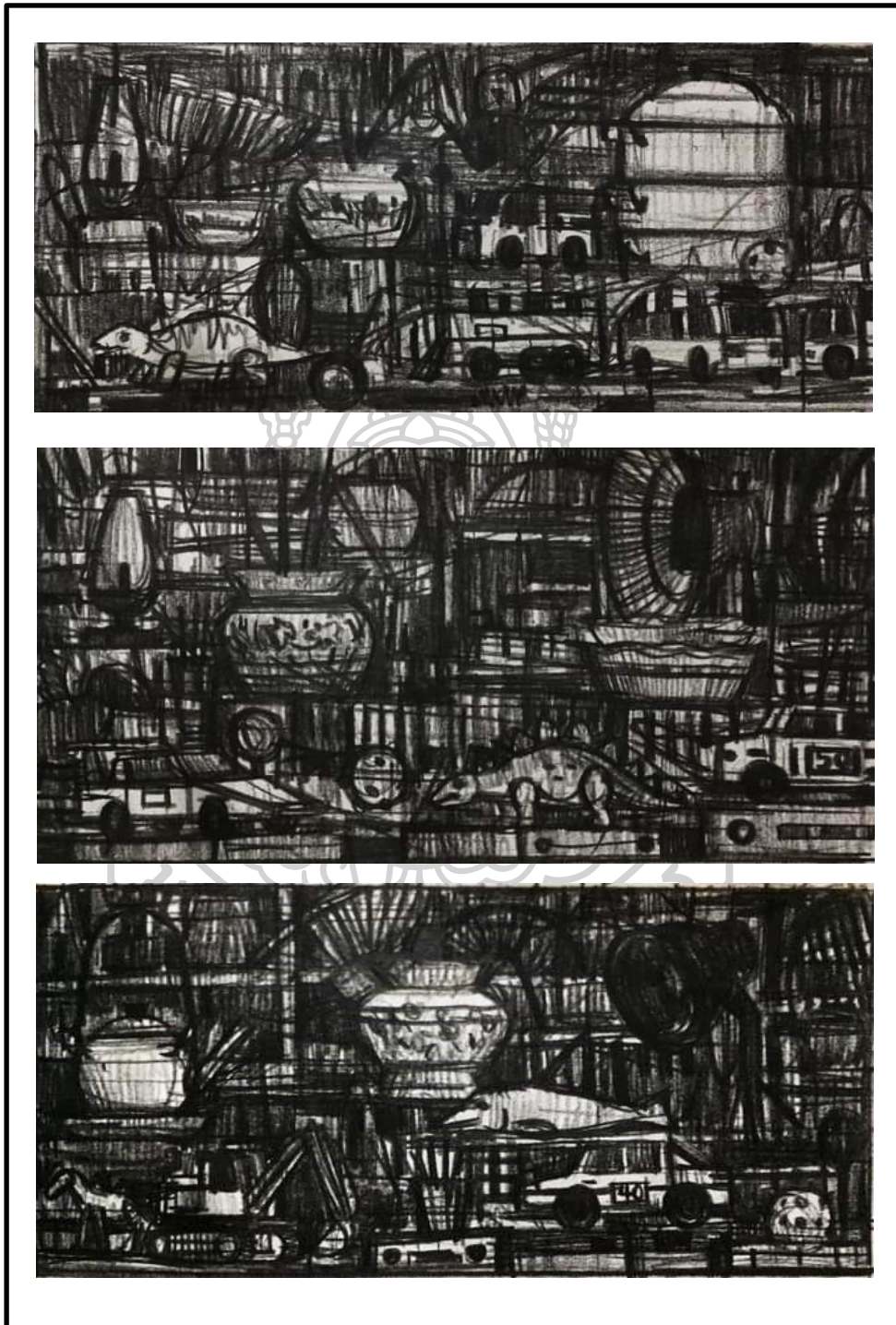

ภาพที่ 41 ภาพแสดงการจัดประเภทวัตถุสิ่งของ
วัตถุสิ่งของที่แสดงถึงกลุ่มคนรุ่นปู่ย่า (Greatest Generation)

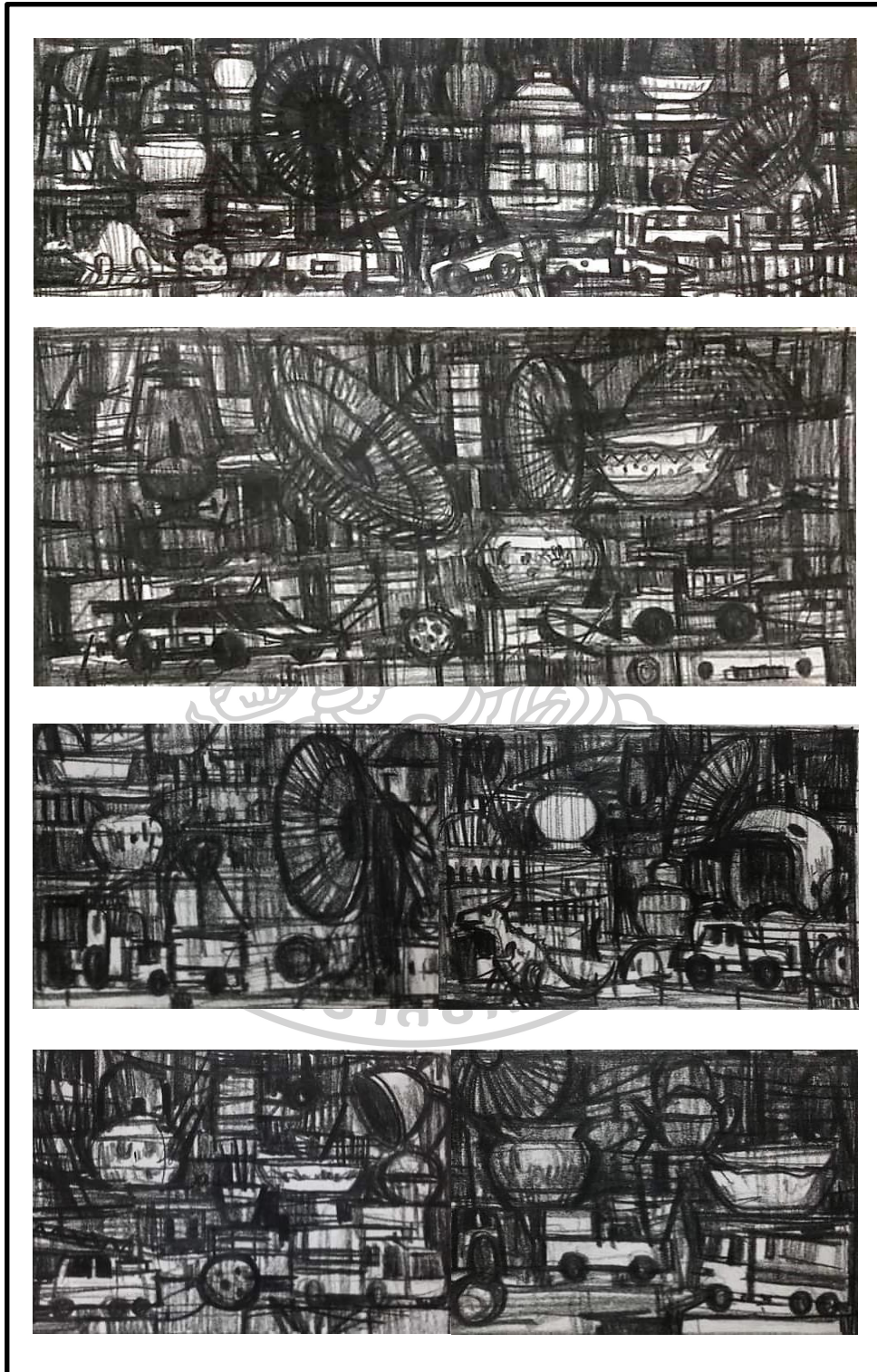
2.4 ภาพต้นแบบของภาพร่างความคิดเบื้องต้น

ภาพที่ 42 ภาพต้นแบบของภาพร่างความคิดเบื้องต้น

ภาพที่ 43 ภาพต้นแบบของภาพร่างความคิดเบื้องต้น

ภาพที่ 44 ภาพต้นแบบของภาพร่างความคิดเบื้องต้น

3. ขั้นตอนการแสดงผลงานทัศนศิลป์

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ความคิด เนื้อหาสาระ อารมณ์ ความรู้สึก และความงาม นับเป็นปัจจัยเบื้องต้น ที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการที่จะถ่ายทอดมุมมองให้กับผู้ชมได้รับรู้ ซึมซับ และเข้าใจได้มากที่สุด ดังนั้น ในการทำงานแต่ละขั้นตอน จำเป็นที่จะต้องศึกษา และให้ความสำคัญกับกระบวนการ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย ผู้สร้างสรรค์จึงต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่จะแสดงออก เข้าใจหลักองค์ประกอบของทัศนธาตุทางทัศนศิลป์ เทคนิค รูปแบบ และวิธีการ เพื่อค้นหาความลงตัวในผลงาน ก่อนที่จะนำไปสู่การบรรลุให้ถึงเป้าหมายของการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างสูงสุด จึงเกิดเป็นกระบวนการวิเคราะห์ทัศนธาตุทางทัศนศิลป์ ในการสร้างสรรค์ผลงานดังนี้

ทัศนธาตุและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงาน

รูปทรง คือ สิ่งที่มองเห็นได้ในทัศนศิลป์ เป็นส่วนที่ศิลปินสร้างขึ้นด้วยการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุ (Visual Elements) ซึ่งได้แก่ เส้น น้ำหนักอ่อนแก่ของขาว-ดำ ที่ว่าง สี และลักษณะพื้นผิว รูปทรงให้ความพอใจต่อความรู้สึกสัมผัส เป็นความสุขทางตา พร้อมกันนั้นก็สร้างเนื้อหาให้กับตัวรูปทรงเอง และเป็นสัญลักษณ์ให้แก่อารมณ์ ความรู้สึก หรือปัญญาความคิดที่เกิดขึ้นในจิตด้วย⁶⁸

รูปทรงจึงเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นถึงกายภาพของวัตถุ สภาพความเป็นจริง ขนาด และสัดส่วน หรือสิ่งต่างๆ ว่าคืออะไร เป็นสิ่งที่บ่งบอกความหมายของภาพได้มากที่สุด รูปทรงจากวัตถุสิ่งของต่างๆ ในผลงาน จึงเป็นตัวนำความคิด และความรู้สึกต่อการรับรู้ ในมิติที่ชัดเจนและเลือกรางทางความทรงจำ เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่า ความสำคัญ และความหมายของรูปทรง

สัญลักษณ์ โดยพื้นฐานหมายถึง สิ่งที่ใช้แทนความหมายของอีกสิ่งหนึ่ง หรือถ้าจะกล่าวให้ลึกลงไป สัญลักษณ์ หมายถึง วัตถุ อักษร รูปร่าง หรือสีเส้น ซึ่งใช้ในการสื่อความหมาย หรือแนวความคิด ให้มนุษย์เข้าใจไปในทางเดียวกัน อาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ในทางปรัชญามักมีคำนิยามว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในธรรมชาติ หรือแม้ในจักรวาล สามารถแทนได้ด้วยสัญลักษณ์ทั้งสิ้น สัญลักษณ์นั้นช่วยในการสื่อสาร อาจจะเป็นรูปภาพ การเขียนอักษร การออกเสียง หรือการทำท่าทาง ซึ่งช่วยให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าใจตรงกันแม้จะพูดกันคนละภาษา แต่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของทั้งสองฝ่ายว่า

⁶⁸ ชลูด นิ่มเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ**, พิมพ์ครั้งที่ 10, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2559), 30.

ผู้ส่งสารมีความสามารถใช้สัญลักษณ์ให้สื่อความหมายมากเพียงใด และผู้รับสารมีความเข้าใจในสัญลักษณ์ที่ใช้มากเพียงใด

บางสิ่งบางอย่างมิได้ปรากฏออกให้เห็นเป็นรูปทรงที่ชัดเจน อาจมิได้เป็นรูปธรรม จนเห็นแล้วเข้าใจได้ทางกายภาพ แต่ปรากฏลักษณะบางอย่างที่ทำให้มองเห็นเหล่านั้นแล้วเข้าใจว่าคืออะไร คือสิ่งที่เรียกว่า “สัญลักษณ์” ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างสื่อแทนในเชิงความหมาย สร้างความน่าสนใจให้กับผลงานศิลปะเป็นอย่างมาก อาจเป็นรูปแบบที่เกิดจาก จังหวะ ทิศทาง ลีลา เทคนิค การใช้สี การสร้างมิติของภาพ การสร้างบรรยากาศ หรือลักษณะอื่นๆ ของสิ่งนั้นที่ถูกสร้างขึ้น โดยในผลงานของผู้สร้างสรรค์ใช้สัญลักษณ์ด้วยการสร้างมิติ สร้างพื้นที่ของการอยู่ร่วมกันของรูปทรง ที่ค่อนข้างสมบูรณ์แบบ กับรูปทรงที่ไม่สมบูรณ์แบบ ระหว่างภาพของวัตถุสิ่งของที่มีความเด่นชัดจากการใช้สีที่สดใส กับภาพของวัตถุสิ่งของอีกกลุ่ม ที่เห็นเป็นเพียงแคกลุ่มค่าน้ำหนักให้กลมกลืนอยู่กับสีพื้นที่เป็นบรรยากาศเหล่านี้คือสัญลักษณ์ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ เพื่อเป็นการบ่งบอกถึงลำดับความชัดเจน ความหมายของสิ่งที่ยังคงอยู่ ยังดำเนินต่อไป กับสิ่งที่สูญเสียบรรยากาศไปแล้ว และความสำคัญของระดับความหลากหลายทางความทรงจำ ที่อยู่ทับซ้อนร่วมกันในมิติเดียวกัน

จุด เป็นธาตุเบื้องต้นที่สุดของการเห็น จุดมีมิติเป็นศูนย์ ไม่มีความกว้าง ความยาว หรือความลึก เป็นธาตุที่ไม่สามารถจะแบ่งออกได้อีก เป็นสิ่งที่เล็กที่สุดที่จะใช้สร้างรูปทรงและพลังเคลื่อนไหวของที่ว่างขึ้นในภาพได้⁶⁹

โดยในผลงานของผู้สร้างสรรค์ ใช้จุดในการเน้นเก็บรายละเอียด ในส่วนที่เป็นแสงสว่างเด่นชัดมากที่สุด การกระทบกันของแสงบนพื้นผิวของวัตถุสิ่งของ ร่องรอยของวัตถุ และตำแหน่งของเงาในส่วนที่ลึกลงไป ซึ่งผู้สร้างสรรค์เห็นว่า ในบางตำแหน่งของภาพ หากตัดเส้น หรือลงน้ำหนักตัดกันมากเกินไป จะทำให้รูปร่างของรูปทรงขาดอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติ ขาดมิติ ขาดปริมาตร และมีความแข็งกระด้าง จึงได้ใช้จุดเรียงต่อกันจนกลายเป็นลักษณะต่างๆ และในการเน้นตำแหน่งด้วยการใช้จุด จะช่วยสร้างสภาวะความเคลื่อนไหว เพิ่มความน่าสนใจให้กับบริเวณที่เน้นอย่างเหมาะสม ในสัดส่วนที่ไม่มากจนเกินไป

⁶⁹ ชลุต นิมสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ**, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2559), 45.

เส้น เป็นทัศนธาตุเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด เป็นแกนของทัศนศิลป์ทุกๆ แขนง เส้นเป็นพื้นฐานของโครงสร้างของทุกสิ่งในจักรวาล เส้นแสดงความรู้สึกได้ด้วยตัวของมันเอง และด้วยการสร้างเป็นรูปทรงต่างๆ ขึ้น⁷⁰ ในสภาพแวดล้อมหรือในโครงสร้างภาพรวมของสิ่งต่างๆ เมื่อเรามองเป็นภาพรวมแล้วประมวลออกมา เราจะเห็นทิศทาง จังหวะ ลีลา ลักษณะ และการจัดวางตำแหน่งของสิ่งเหล่านั้นปรากฏออกมาให้เห็นเป็นเค้าโครงของเส้น ที่จะช่วยสร้างการคิดวิเคราะห์ การลดทอนในการมอง การรับรู้ของผู้ชมได้อีกแบบหนึ่ง และสามารถที่จะจัดระบบ ระเบียบเบียบของสิ่งต่างๆ ได้ในสภาพแวดล้อมเหล่านั้น ที่จะนำเอามาสร้างสรรค์เป็นผลงาน เพื่อวางโครงภาพและทิศทางในองค์ประกอบของภาพ

ในเรื่องของการใช้เส้นในผลงานของผู้สร้างสรรค์ เริ่มตั้งแต่การวางโครงสร้างองค์ประกอบของภาพ ด้วยการใช้เส้นตั้งและเส้นนอนเป็นหลัก เพื่อให้เข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ค่อยๆ ปะติดปะต่อภาพของอดีต สภาวะของการโหยหาอดีต การค้นคืนความทรงจำ และห้วงมิติของบรรยากาศแห่งช่วงเวลา ดังนั้น โครงสร้างภาพที่จะแสดงถึงความรู้สึกดังกล่าว จึงใช้เส้นที่ดูนิ่ง เรียบง่าย สม่่าเสมอ เป็นระบบ และเป็นระนาบของการทับซ้อนมิติของภาพ ให้ความรู้สึกลึกลับแต่ดูไม่สับสน หรือเคลื่อนไหวมากจนเกินไป รูปทรงในผลงานของผู้สร้างสรรค์ จึงเป็นรูปทรงที่ร่างภาพด้วยหลักของเส้นตรงและเส้นนอนเป็นหลัก เช่น เส้นของตำแหน่งวัตถุ ข้าวของเครื่องใช้ โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางของ กล้องใส่ของ และลักษณะเส้นของหยากใย ที่ไขว้ทับซ้อนกันไปตามธรรมชาติในบางส่วนของภาพ ช่วยเพิ่มรายละเอียดที่ดูแล้วเป็นการทิ้งร่องรอยของสภาพที่ไร้ชีวิต

สี เป็นทัศนธาตุหนึ่งที่มีคุณลักษณะของทัศนธาตุทั้งหลายรวมกันครบถ้วน คือมีเส้น น้ำหนัก แบบรูปของที่ว่าง และลักษณะผิว นอกจากนั้นยังมีคุณลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นอีก 2 ประการ คือ ความเป็นสี และความจัดของสี⁷¹ ในเรื่องของสีที่ปรากฏบนสิ่งต่างๆ มีอิทธิพลต่อการมองเห็น และซึมซับอารมณ์ความรู้สึกในมุมมองที่หลากหลาย ขึ้นอยู่การรับรู้ของแต่ละคน ที่จะก่อให้เกิดการพิจารณาในทางความคิด เป็นอิทธิพลทางด้านความรู้สึกในรูปแบบนามธรรมมากกว่า แต่เป็นสิ่งสำคัญที่จะให้ความหมาย ความสำคัญ ความเป็นเด่น และความเป็นรอง ในรายละเอียดส่วนต่างๆ ของผลงาน

⁷⁰ ชลูด นิ่มเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ**, พิมพ์ครั้งที่ 10, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2559), 47.

⁷¹ เรื่องเดียวกัน, 84 - 85.

สีในผลงานของผู้สร้างสรรค์ จะคำนึงถึงการคลุมโทนสีในบรรยากาศของภาพรวมเป็นสำคัญ ดังนั้น หลักในการลงสี การจัดวางตำแหน่งของสี จึงถูกควบคุมด้วยลักษณะของสีส่วนรวม และสีที่ปรากฏเด่นในภาพ โดยผู้สร้างสรรค์ใช้น้ำหนักสีที่มีค่าน้ำหนักเป็นสีกลาง บางผลงานเป็นค่าน้ำหนักสีเทา ไปจนถึงสีที่ให้ค่าน้ำหนักความเข้ม มีดมน แต่มีลักษณะเป็นสีโทนเดียว เพื่อสร้างบรรยากาศของภาพให้ดูมีมิติลึกกลับ ไร้อากเวลา ไร้ออบเขต น่าค้นหา และซ่อนเร้น ในบางตำแหน่งของวัตถุรูปทรง มีการใช้สีเส้นที่สดใสดูมีชีวิตชีวา จากลักษณะชุดสีของวัตถุสิ่งของที่เป็นจำพวกของเล่น เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ขัดแย้งกัน ให้ดูปรากฏเด่นชัดออกมาจากชุดสีส่วนรวม ซึ่งเป็นการแทนค่าความหมายของความทรงจำที่ชัดเจน ความมีชีวิตชีวา ความไร้ชีวิต ความสุข ความสูญเสีย และมีคุณค่า ความสำคัญ เป็นการใช้ทัศนธาตุเรื่องสีให้เกิดนัยยะในผลงาน แต่ยังคงคำนึงถึงบรรยากาศสีส่วนรวมของภาพ

น้ำหนัก คือ ค่าความอ่อนแก่ของสีในบริเวณที่ถูกแสงสว่าง และบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุหรือการระบายสีให้มีผลเป็นความอ่อนความแก่ของสีหนึ่ง หรือหลายสี หรือบริเวณที่มีสีขาว สีเทา และสีดำ ในความเข้มระดับต่างๆ ในงานชิ้นหนึ่งน้ำหนักที่ใช้ตามลักษณะของแสงเงาในธรรมชาติ จะทำให้เกิดปริมาตรของรูปทรง นอกจากจะให้ปริมาตรและความหนักแน่นแก่รูปทรงแล้ว น้ำหนักยังให้ความรู้สึกและอารมณ์ด้วยการประสานความอ่อนแก่ในตัวของมันเองอีกด้วย⁷²

ค่าน้ำหนักสีเป็นตัวสร้างมิติให้กับภาพได้เป็นอย่างดี สร้างความเด่นชัด ความเป็นรอง ความลึก ความกลมกลืน ความสำคัญ และความชัดเจนในรายละเอียดของรูปทรง หากภาพขาดน้ำหนักก็จะดูแบนขาดมิติ ขาดปริมาตร ขาดอารมณ์ความรู้สึก และขาดบรรยากาศ เนื้อหาแท้จริงที่ต้องการแสดงออกอาจถูกกลดทอนลงไป ผู้สร้างสรรค์จึงเลือกใช้ค่าน้ำหนักสีที่เหมาะสมกับรายละเอียดตามส่วนประกอบของภาพผลงานในตำแหน่งต่างๆ โดยในส่วนที่เป็นจุดเด่นต้องการเน้นความสำคัญ จะใช้ค่าน้ำหนักสีที่อ่อนกว่าและสว่างกว่าในส่วนที่เป็นจุดรอง ในส่วนที่เป็นจุดรอง ส่วนใหญ่ถูกคลุมเครือด้วยสีบรรยากาศ และการใช้ค่าน้ำหนักสีที่เข้มมากกว่า เพื่อสร้างมิติความลึกของภาพ และผลักดันในส่วนที่เป็นจุดเด่นให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นจากค่าน้ำหนักสีส่วนรวม เป็นการสร้างความหมายจากการใช้ค่าน้ำหนักสี ในการแสดงออกถึงแง่มุมความแตกต่างของมิติในความทรงจำ ที่มีหน่วยความทรงจำที่เด่นชัด กับ หน่วยความทรงจำที่เลื่อนราง เพื่อสื่อถึงเรื่องราวที่เป็นอดีตกับเรื่องราวที่ยังดำเนินอยู่

⁷² ชลูด นิ่มเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ**, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2559), 60.

พื้นที่ว่าง ที่ว่างที่มีอยู่ทั่วไปจะมีมิติกว้าง ยาว ลึก ที่หาขอบเขตมิได้ แต่ที่ว่างในงานศิลปะ เป็นที่ว่างที่ถูกกำหนดแล้ว ให้มีลักษณะและมิติตามที่ศิลปินต้องการ ที่ว่างเป็นทัศนธาตุที่มีบทบาท สำคัญอย่างมากในองค์ประกอบของรูปทรง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับรูปทรงและทัศนธาตุอื่นๆ ทุกชนิด⁷³ สิ่งปรากฏในภาพมักมีจุดที่สำคัญ เช่น ตัววัตถุ รูปทรง รูปร่าง หรือโครงสร้างที่เป็นรูปธรรม มีความ เป็นมวลมีปริมาตร แต่หากขาดซึ่งพื้นที่ว่างระหว่างรูปทรง พื้นที่ว่างในในบรรยากาศ และพื้นที่ว่าง ของสภาพโดยรวมของภาพภาพหนึ่ง อาจมีผลทำให้มิติของภาพหายไป และทำให้ความสำคัญของ รูปทรง สี เส้น น้ำหนัก พื้นผิว ขนาดสัดส่วน และระยะของสิ่งต่างๆ ก็จะหมดความสำคัญและความ ชัดเจนลงไป ดังนั้น ถึงแม้ว่าพื้นที่ว่างจะไม่ได้ดูโดดเด่นเท่ากับส่วนอื่นๆ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าพื้นที่ว่าง เป็นปัจจัยสำคัญในการรองรับ ที่จะทำให้สิ่งอื่นในภาพเด่นชัดขึ้นมาได้

พื้นที่ว่างในผลงานของผู้สร้างสรรค์ถือเป็นพื้นที่ว่างของฉากบรรยากาศ พื้นหลังที่มีได้แสดง รายละเอียดใดๆ เป็นเพียงค่าน้ำหนักกลาง หรือค่าน้ำหนักเข้ม เพื่อต้องการแสดงถึงมิติของห้วง บรรยากาศแห่งความทรงจำที่ไร้ซึ่งกาลเวลา เป็นเสมือนพื้นที่ที่หยุดนิ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ ต้องการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก ที่อ้างว้าง โหยหา เคืองคว้าง และไร้จุดหมาย อีกทั้งยังเป็น ส่วนที่ทำให้มิติของผลงาน หรือรายละเอียดของรูปทรงมีความเด่นชัดขึ้นมา ดังนั้น การใช้พื้นที่ว่างใน ผลงานของผู้สร้างสรรค์จึงถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นส่วนที่สามารถแสดงนัยยะทาง ความหมาย แทนค่าความรู้สึกที่หวนคำนึงถึง และการระลึกถึงความทรงจำในอดีตตามแนวความคิด ของผู้สร้างสรรค์

⁷³ ชลุต นิมสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ, พิมพ์ครั้งที่ 10, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2559), 71.

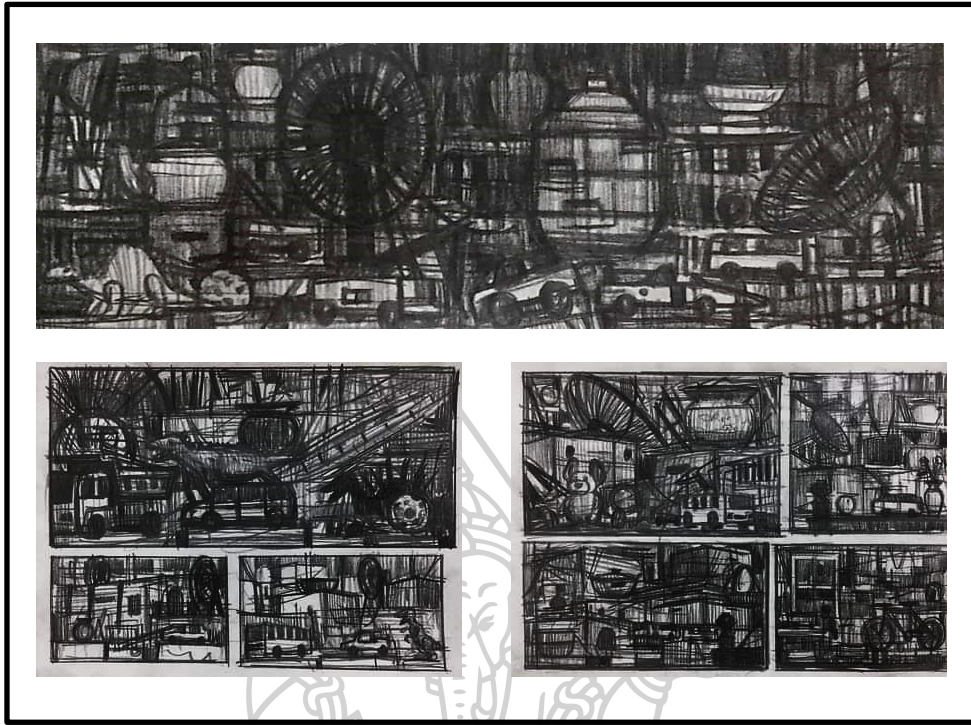
4. ขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ

ขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ เป็นกระบวนการที่ผู้สร้างสรรค์ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก การเลือกใช้เทคนิคและวิธีการในการแสดงผลของผลงาน จึงเลือกใช้ด้วยสีอะคริลิกผิวด้าน ที่ให้ผลลัพธ์ออกมาคล้ายกับสีฝุ่น เนื้อสีที่ไม่สดจนเกินไป แลดูมีอากาศ และสามารถสร้างบรรยากาศให้กับภาพได้เป็นอย่างดี โดยยึดหลักการเขียนภาพงานรูปแบบจิตรกรรม ผู้สร้างสรรค์นำความเหมาะสม ความเป็นเหตุเป็นผล ความเป็นไปได้จากกระบวนการทางเทคนิค มาผสมผสานกับการประมวลผลทางความคิด จากประเด็นของความทรงจำที่มีความหลากหลายทางการจดจำ กับประเด็นของสภาพครอบครัวจากข้อมูลที่ได้ศึกษามา เพื่อให้ผลงานเกิดความลงตัว ความสำเร็จผลทางการสร้างสรรค์อย่างสูงสุด ผู้สร้างสรรค์จึงเลือกเทคนิคดังกล่าวเข้ามาใช้ร่วมกัน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ

ภาพที่ 45 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ภาพแสดงอุปกรณ์การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์)

ภาพที่ 46 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(รวบรวมความคิด และประมวลผลเป็นภาพร่างต้นแบบของผลงานวิทยานิพนธ์)

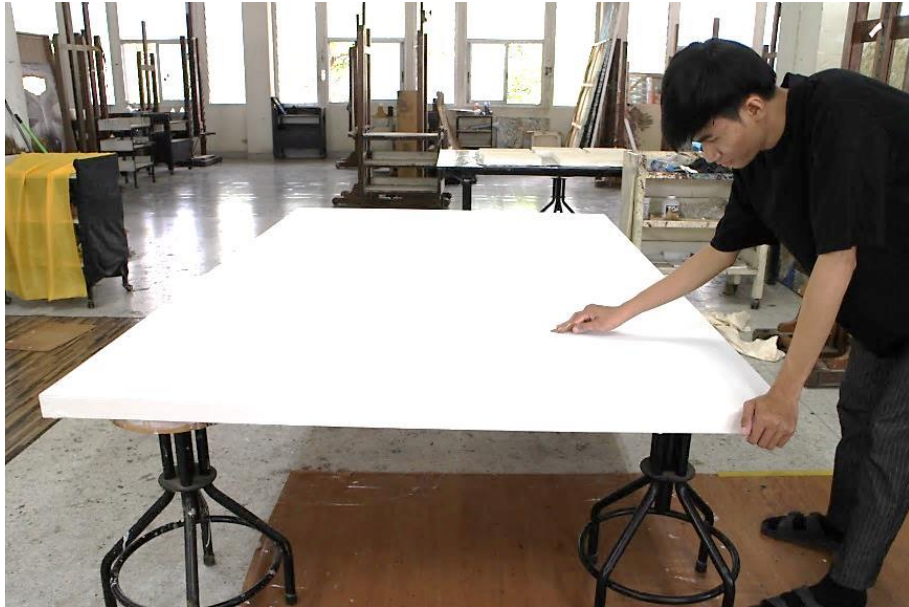
ภาพที่ 47 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ขั้นตอนการเตรียมเฟรมไม้กระดานสำหรับสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์)

ภาพที่ 48 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ขั้นตอนการทำพื้นผ้าใบติดลงบนเฟรมไม้กระดาน)

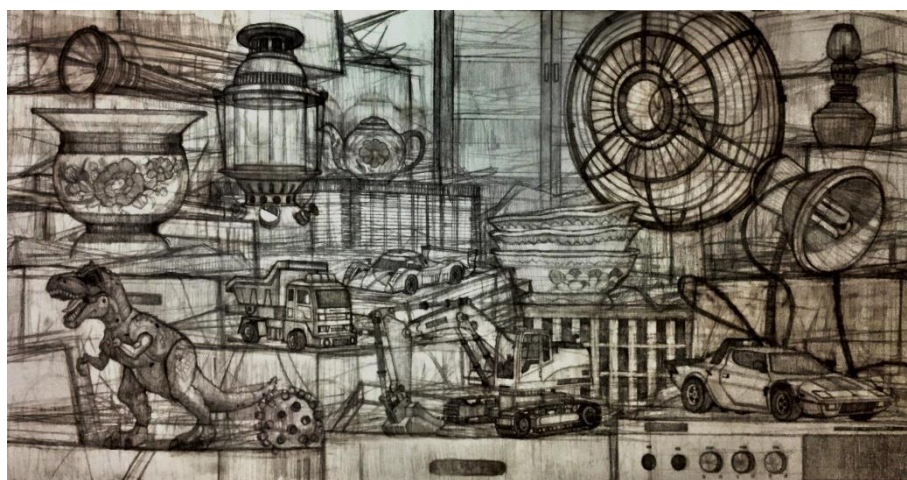
ภาพที่ 49 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ขั้นตอนการทำสีรองพื้นเฟรมผ้าใบด้วยสีน้ำพลาสติกผสมขาว)

ภาพที่ 50 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ขั้นตอนการขัดพื้นเฟรมผ้าใบให้เรียบด้วยกระดาษทราย)

ภาพที่ 51 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(พื้นเฟรมผ้าใบที่ขัดเรียบร้อยแล้ว)

ภาพที่ 52 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ขั้นตอนการร่างภาพผลงานจริงลงบนเฟรมผ้าใบ)

ภาพที่ 53 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ขั้นตอนการลงสีส่วนรวมเบื้องต้นของรายละเอียดในส่วนต่างๆ)

ภาพที่ 54 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ขั้นตอนการเพิ่มค่าน้ำหนักสีส่วนรวมของภาพ และเริ่มเก็บรายละเอียดผลงาน ใน
บริเวณส่วนที่เป็นรูปทรงวัตถุสิ่งของ ซึ่งมีลักษณะสีที่ต่างจากโทนสีส่วนรวม)

ภาพที่ 55 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ขั้นตอนการลงสีเก็บรายละเอียดในผลงาน และสำรวจภาพรวมบริเวณส่วนที่เป็น
รูปทรงวัตถุสิ่งของ)

ภาพที่ 56 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ขั้นตอนการลงสีเก็บรายละเอียดในผลงาน และสำรวจภาพรวมบริเวณส่วนที่เป็น
รูปทรงวัตถุสิ่งของ กับส่วนที่เป็นค่าน้ำหนักสีส่วนรวม)

ภาพที่ 57 ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยเทคนิคและวิธีการ
(ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์)

บทที่ 4

การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์

จากการศึกษาค้นคว้าทดลองสร้างสรรค์ ในผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่เก็บวัตถุทรงจำ” เกิดขึ้นเมื่อผู้สร้างสรรค์ได้ทบทวนถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ทำให้สังเกตเห็นถึงสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ในประเด็นของความผูกพันระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสิ่งรอบตัวภายในพื้นที่อยู่อาศัย ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อระบบครอบครัวในปัจจุบัน ผู้สร้างสรรค์จึงพยายามที่จะค้นหาสาเหตุของสิ่งเหล่านั้น

ความเปลี่ยนแปลงในครอบครัวที่เกิดขึ้น ได้ถูกส่งสมมาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งเกิดจากเหตุปัจจัยภายนอกของสภาพสังคมที่อยู่รอบตัวแทบทั้งสิ้น ซึ่งสิ่งเหล่านั้น เป็นตัวแปรสำคัญ และเป็นต้นเหตุที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์สนใจ บางสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้จดจำ และจะกระทำต่อไป บางสิ่งก่อให้เกิดการวางแผน และพร้อมที่จะรับมือ บางสิ่งเป็นความผิดพลาด ความผิดพลาด ทำให้มีสติและพยายามที่จะเข้าใจกับบทบาทของสิ่งเหล่านั้นที่ผ่านพ้นมา จึงก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าของความทรงจำ และการปรับตัวที่จะดำเนินชีวิตต่อไปในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ที่ได้เข้ามามีบทบาทต่อรูปแบบสถาบันครอบครัว

เมื่อความเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายได้เกิดขึ้นในสังคม เป็นผลให้สิ่งเหล่านั้นมีบทบาทต่อการรับรู้ ในการระลึกถึงคุณค่า และความสำคัญของสิ่งรอบตัวที่เป็นอยู่ มีอยู่ และเหลืออยู่ จึงเกิดการประมวลภาพของจิตใต้สำนึกและจิตสำนึก ที่ต้องการค้นหาความหมายในเรื่องราว เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่ซับซ้อน เลื่อนราง และคาบเกี่ยวกันไปมาอยู่ในความทรงจำ ระหว่างความรู้สึกของการระลึกถึงการโหยหาอดีต และภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในปัจจุบัน สิ่งต่างๆ ที่กำลังดำเนินไป เป็นมุมมองที่เกิดขึ้นในด้านตรงกันข้ามในช่วงเวลาเดียวกัน ก่อให้เกิดเป็นมิติในภาพผลงาน และเป็นที่มาของวิธีการวิเคราะห์ จนนำไปสู่ขั้นตอนของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ซึ่งวิเคราะห์เป็นลักษณะกายภาพ และวิเคราะห์ที่มาของความหมาย แบ่งเป็นช่วงระยะเวลาของการพัฒนารูปแบบผลงานได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 จำนวนผลงาน 3 ชิ้น

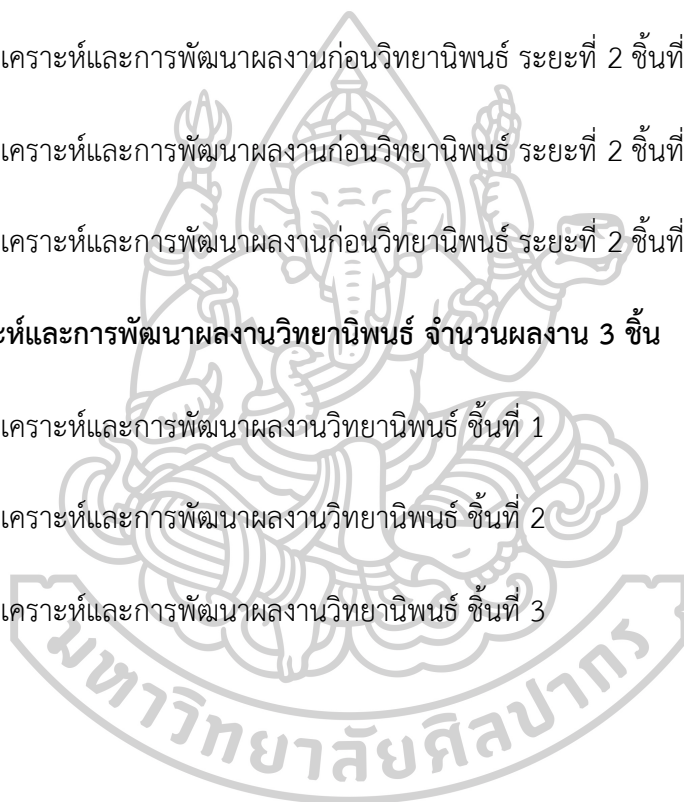
- 1.1 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1
- 1.2 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2
- 1.3 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3

2. การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 จำนวนผลงาน 3 ชิ้น

- 2.1 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1
- 2.2 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2
- 2.3 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

3. การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ จำนวนผลงาน 3 ชิ้น

- 3.1 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
- 3.2 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2
- 3.3 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

1. การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1

ในช่วงเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ในระยะที่ 1 ผู้สร้างสรรค์ได้พิจารณาทบทวนความคิด รูปแบบ เทคนิค และวิธีการแสดงออก จนไปถึงสิ่งที่รู้สึกผูกพันกับตนเองมาตั้งแต่อดีต สิ่งแรกที่ผู้สร้างสรรค์นึกถึง คือ บ้านและครอบครัว เมื่อได้กลับบ้านความรู้สึกที่ค่อยๆ โหยหาอดีต การพิจารณาถึงสิ่งที่อยู่รอบตัว ว่าสิ่งเหล่านั้นคืออะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร เป็นมาอย่างไร และจะเป็นไปอย่างไร ทำให้ค้นพบว่า ทุกสิ่งที่เราให้ความสำคัญและระลึกถึง สิ่งเหล่านั้น มักจะให้คุณค่าในด้านความคิด ที่จะชี้นำไปสู่ประเด็นของเรื่องราวที่เคยเกิดขึ้น ในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน เป็นส่วนประกอบที่ถูกเก็บไว้ในพื้นที่ของความทรงจำ อันนำไปสู่การค้นคืนความทรงจำในประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อค้นหาความหมายและความจริงของชีวิต

ในผลงานระยะนี้จะประกอบไปด้วยวัตถุหลากหลายชนิด ที่ถูกเก็บไว้ในพื้นที่ที่ถูกประกอบสร้างเป็นเสมือนห้องเก็บของ ซึ่งเป็นนัยยะของคลังสะสมความทรงจำ ที่ห่อหุ้มด้วยบรรยากาศของความเงียบ เร็นลับ เค้างกว้าง เป็นผลมาจากประเด็นเริ่มต้น จากการเห็นกายภาพของวัตถุสิ่งของที่ถูกเก็บไว้ร่วมกัน ภายในพื้นที่อยู่อาศัยของผู้สร้างสรรค์ โดยในภาพผลงาน การจัดวางตำแหน่งรูปทรงวัตถุสิ่งของในบางจุด ยังคงดูกระจัดกระจาย ทั้งจำนวน ขนาด และสัดส่วนของส่วนประกอบในบางตำแหน่งของภาพยังคงดูมากเกินไป ทำให้สสาร หรือ มุมมองที่ต้องการจะสื่อสารจริงๆ อาจถูกกลดทอนลงไป จากความไม่ลงตัวของข้อกำหนดสัดส่วนในการประกอบสร้างผลงาน ทำให้สิ่งเหล่านั้น แฝงความเป็นเด่นซึ่งกันและกัน จึงไปรบกวนบทบาทของอีกสิ่งหนึ่ง ในส่วนที่ต้องการจะแสดงออกให้เป็นจุดเด่นของภาพ และเป็นส่วนสำคัญที่ใช้ในการสื่อความหมาย ผลงานในช่วงระยะนี้ จึงเป็นการเริ่มต้นทดลองในการเลือกมุมมอง การจัดวางตำแหน่งวัตถุสิ่งของกับสภาพแวดล้อม การกำหนดขนาด คำนวณน้ำหนักส่วนรวมที่เป็นบรรยากาศ ระยะ จังหวะ ทิศทาง และการเน้นกับการแสดงค่าน้ำหนักในตำแหน่งของรูปทรงวัตถุสิ่งของ ที่ตัดกับพื้นหลัง เพื่อที่จะแสดงความขัดแย้งและกลมกลืนกันในเวลาเดียวกัน สร้างความเด่นชัดที่แปลกแยกออกมาจากบรรยากาศโดยรวม ดังนั้น การสร้างสรรค์ผลงานในระยะนี้ จึงเป็นการค้นหาความเป็นไปได้ในการประกอบสร้างมิติในความทรงจำ และยังคงคลุมเครือในแง่ของเหตุผล ที่ให้ความหมายในสาระที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออก

1.1 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1

ภาพที่ 58 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน หน่วยความจำ

ขนาด 140 X 180

เทคนิค สีอะคริลิกผิวด้านผสมวาดเส้น

ปีที่สร้าง 2561

วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ลักษณะของผลงานเป็นผลงานประเภทจิตรกรรม 2 มิติ ขนาด 140 X 180 เซนติเมตร เขียนด้วยเทคนิคสีอะคริลิกชนิดด้านผสมกับเทคนิควาดเส้นด้วยดินสอสี การจัดวางองค์ประกอบของภาพประกอบไปด้วยรูปทรงของกล่องกระดาษลังขนาดต่างๆ กับรูปทรงของวัตถุสิ่งของที่หลากหลาย โดยบริเวณระยะหน้ามีรูปทรงของมีพัดลมชนิดแขวนเพดาน แต่กลับถูกวางในลักษณะหงายขึ้น เป็นจุดเด่นที่มีขนาดใหญ่บริเวณกลางภาพ ด้านข้างฝั่งซ้ายมีรถของเล่นวางอยู่ เช่นเดียวกับฝั่งขวาที่มีรถของเล่นปรากฏอยู่เช่นกัน ในระยะถัดไป บริเวณระยะกลางจนถึงระยะหลัง มีภาพของวัตถุสิ่งของ

จำพวกรถของเล่น ลูกบอลของเล่นสุนัข กาน้ำชาลายคราม กาต้มน้ำ ปิ่นโต หมวกกันน็อค ในลักษณะที่เขียนเป็นสี ทับซ้อน สอดแทรกกันไปมา กระจายอยู่ทั่วภาพกับรายละเอียดในบางตำแหน่งที่เป็นเพียงลายเส้นดินสอ เช่น กล้องกระดาษลั้ง ตะเกียง กระทะ ถ้วยลายคราม ลำโพงเครื่องเสียง โคมไฟ หรือบางตำแหน่งมีเพียงการขึ้นรูป ลงสีเป็นเพียงค่าน้ำหนักบางๆ ให้กลมกลืนไปกับพื้นฉากหลังที่เป็นบรรยากาศที่ดูเลือนราง ไม่ได้เขียนให้ดูสมบูรณ์แต่อย่างใด และในส่วนรวมของตำแหน่งที่ไม่ได้ลงสี มีลักษณะการขีดเขียนเส้นที่ไขว่กันไปมาเหมือนลักษณะเส้นใยของหยากไย่ เป็นการประกอบสร้างโครงภาพผลงานด้วยลักษณะการเขียน ที่มีระดับความสมบูรณ์แบบที่แตกต่างกันไป

วิเคราะห์ที่มาและความหมายของผลงาน

วัตถุของสิ่งที่อยู่ในภาพ ถูกเก็บไว้ในสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นเสมือนห้องเก็บของ ซึ่งการได้พบเห็นสิ่งของที่มากมายเหล่านั้น ทำให้ระลึกถึงความทรงจำ ที่ถูกเก็บไว้ รอวันที่จะถูกค้นคืนคุณค่าและความหมาย วัตถุสิ่งของเหล่านั้นล้วนสัมพันธ์และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนภายในครอบครัว แต่เมื่อวันเวลาผ่านไป วัตถุสิ่งของบางอย่างอาจถูกเก็บไว้จนหลงลืม และหมดหน้าที่ของการใช้งาน เปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของความทรงจำ ที่ถูกเก็บซ่อนไว้ภายในจิตใจ รอวันที่จะถูกค้นพบจากจิตใจ ที่ปรารถนาในการระลึกถึง และค้นหาความสำคัญจากความหมายของสิ่งเหล่านั้น

ภาพผลงาน จึงแสดงถึงความแตกต่างของระดับความสมบูรณ์ในการเขียนที่ไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นนัยยะแฝงถึงมิติของความทรงจำในระดับที่ต่างกัน เหตุผลที่วางตำแหน่งของรูปทรงวัตถุสิ่งของที่มีความแตกต่างกันในด้านการเขียน และประเภทของวัตถุสิ่งของที่มีความหลากหลาย เพื่อแสดงให้เห็นว่า มิติของความทรงจำ เป็นมิติที่มีความทับซ้อนกันไปมา ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับระดับการจดจำในสิ่งต่างๆ มีทั้งความชัดเจน และความเลือนรางปะปนกันไป แต่ปัญหาในผลงานชิ้นนี้ คือ การแสดงออกทางความรู้สึกในการระลึกถึงความทรงจำยังไม่ค่อยชัดเจน และยังไม่เพียงพอต่อการเข้าถึงสภาพพื้นที่ของความทรงจำ ที่เป็นมิติแห่งนามธรรม ซึ่งยังคงต้องค้นหาและศึกษาเรื่องราว เทคนิค วิธีการรูปแบบ มุมมอง และเจตนาทางความคิด เพื่อค้นหาความลงตัวอย่างเป็นเหตุเป็นผลในลำดับต่อไป

1.2 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2

ภาพที่ 59 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน มหานครของความทรงจำ

ขนาด 120 X 200

เทคนิค สีอะคริลิกผิวด้านผสมวาดเส้น

ปีที่สร้าง 2562

วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ลักษณะของผลงานเป็นผลงานประเภทจิตรกรรม 2 มิติ ขนาด 120 X 200 เซนติเมตร เขียนด้วยเทคนิคสีอะคริลิกชนิดด้านผสมกับเทคนิควาดเส้นด้วยดินสอสี กายภาพโดยรวมของผลงาน ยังคงมีเค้าโครงภาพ ที่ถูกการประกอบสร้างคล้ายคลึงกับผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1 กล่าวคือ ในภาพผลงาน ยังคงประกอบไปด้วยการเขียนวัตถุสิ่งของ และส่วนประกอบต่างๆ ในระดับความสมบูรณ์ที่แตกต่างกัน แต่หากเปรียบเทียบแล้ว ผลงานชิ้นนี้ จะมีลักษณะเป็นมุมมองที่กว้างและยาวกว่าในผลงานชิ้นแรก ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความหนาแน่นจากปริมาณของวัตถุสิ่งของที่มากมาย และมีระยะความลึกมากกว่าผลงานชิ้นแรก โดยในภาพผลงาน มีรูปทรงของวัตถุสิ่งของที่เขียนสีให้มีความแตกต่างกับส่วนที่เป็นลายเส้น หรือในบางตำแหน่งที่เป็นเพียงค่าน้ำหนักเบาๆ ให้ดูกลมกลืนไปกับสีพื้นฉากหลังบรรยากาศโดยรวมของภาพ

ในส่วนของวัตถุสิ่งของที่เขียนให้มีสี เช่น จำพวกรถของเล่น ถ้วยลายครามโบราณ กระโถน ลายดอกไม้ พัดลมชนิดแขวนเพดาน กาน้ำ และหมวกกันน็อก สลับกันไปมากับวัตถุสิ่งของบางชิ้นที่ไม่ได้เขียนสี เช่น ตะเกียงโบราณ โคมไฟ หม้อหนึ่งใบใหญ่ และพัดลมโบราณ ซึ่งวัตถุที่ถูกเขียนสีและไม่ได้เขียนสี ถูกวางอยู่ในตำแหน่งที่กระจัดกระจายทั่วทั้งภาพ ตั้งแต่ระยะหน้าไปจนถึงระยะหลังของภาพ ทับซ้อน แทรกตัวกันไปมาบนรูปทรงของกล่องกระดาษลึงที่มีขนาดแตกต่างกัน วางเรียงรายทับซ้อนอัดแน่นไปทั่วทั้งภาพ อีกทั้งยังมีเสาสองต้นบริเวณระยะกลางและระยะหลัง เยื้องไปทางซ้ายของภาพ และบริเวณฉากหลังด้านบนของต้นเสา ถูกพาดผ่านด้วยเส้นสายที่มีลักษณะคล้ายเส้นเชือก ถูกแขวนไปด้วยไม้แขวนเสื้อที่เรียงรายอยู่มากมาย และมีโคมไฟห้อยลงมาจากด้านบนของภาพ

วิเคราะห์ที่มาและความหมายของผลงาน

ในภาพผลงานชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรคได้มีการเพิ่มปริมาณของกล่องกระดาษลึงให้มากมายล้นพ้นอัดแน่นอยู่ทั่วทั้งภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นนัยยะแฝงที่ว่า กล่องกระดาษลึงเป็นเสมือนพื้นที่ที่จัดเก็บสิ่งของแห่งความทรงจำ สิ่งของที่ใส่ลงไป เมื่อสิ่งนั้นอยู่ในกล่องจึงเป็นความลับ กลายเป็นความน่าสงสัยถึงสิ่งที่อยู่ภายในกล่อง และการใช้รูปทรงของกล่องกระดาษลึงในผลงานชิ้นนี้ เพื่อให้เห็นว่ามีมิติในความทรงจำเป็นพื้นที่ที่อัดแน่นไปด้วยสิ่งที่น่าค้นหา สิ่งที่เป็นปริศนา และสิ่งที่เรายังไม่ได้รับรู้อีกมากมาย เป็นมิติของการค้นคืน การระลึกถึง และการเฝ้ามองหาความเป็นจริงที่ต้องการจะสืบค้น ไปจนถึงความเข้าใจในสิ่งที่อาจถูกหลงลืมไป หรือซ่อนเร้นเอาไว้ในส่วนลึกของจิตใจ

พร้อมกันนั้น ในผลงานยังคงปรากฏรูปทรงของวัตถุสิ่งของชนิดต่างๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ทั้งในส่วนที่เขียนสีและไม่ได้เขียนสี ทับซ้อน สอดแทรกกันไปมาในตำแหน่งต่างๆ ของภาพปะปนกับส่วนที่เป็นเป็นเพียงค่าน้ำหนักเบาๆ หรือเป็นเพียงแค่ลายเส้น ในส่วนนี้ ยังคงไว้ซึ่งการแฝงนัยยะของการเขียน ให้มีความสมบูรณ์ในระดับที่แตกต่างกัน เป็นการแทนค่าของหน่วยความทรงจำที่มีความเด่นชัด หรือเลือนรางแตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังแสดงความเป็นตัวบุคคล ที่เปรียบเสมือนกับบุคลิกจากลักษณะวัตถุสิ่งของชนิดนั้น ส่วนการวางตำแหน่งของวัตถุรูปทรงให้สลับทับซ้อนกันไปมา เพื่อให้เห็นว่า ในมิติของพื้นที่ในความทรงจำ ย่อมประกอบไปด้วยประเพณีของการจดจำ ที่มีความแตกต่าง และความหลากหลาย คาบเกี่ยวทับซ้อนกันไปมา ระหว่าง ความชัดเจน และความเลือนราง

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัย จากสิ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละระยะเวลาของช่วงวัย ประสบการณ์ หน้าที่ วุฒิภาวะทางความคิด สิ่งที่มากระทบจิตใจ ความรู้สึกทางอารมณ์ที่แสดงออกในเรื่องราวต่างๆ สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ที่ช่วยทำให้เห็นถึงโครงสร้างของสิ่งที่แตกต่างกันแต่สามารถมาอยู่ร่วมกันได้ ประกอบสร้างให้สิ่งเหล่านั้นกลายเป็นความกลมกลืน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน เกิดเป็นลักษณะในมิติที่เรียกว่า พื้นที่ของความทรงจำ

สาระที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออกผ่านผลงาน เพื่อจะไปให้ถึงแก่นของการสื่อความหมายที่ใช้ประเด็นของวัตถุสิ่งของควบคู่กับการสร้างมิติทางความทรงจำ ในผลงานชิ้นนี้ ยังคงทำได้ไม่สมบูรณ์มากพอ เนื่องจากความไม่ลงตัวของส่วนประกอบในบางตำแหน่งที่มากเกินไป หรือน้อยเกินไป ทำให้เกิดความขัดแย้งต่อสาระ ที่ผู้สรรค์ต้องการแสดงออก จึงจำเป็นที่จะต้องลดทอนปริมาณสัดส่วนของสิ่งที่มารบกวนความเป็นเด่นในภาพให้ลดลงไป และดึงในส่วนที่ควรจะเป็นจุดเด่นขึ้นมา เพื่อให้ผลงานมีความสมเหตุสมผลในการสร้างสรรค์ และบรรลุถึงเป้าหมายในสิ่งที่จะแสดงออกต่อไป

1.3 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3

ภาพที่ 60 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน วัตถุพยาน

ขนาด 110 X 220

เทคนิค สีอะคริลิกผิวด้าน

ปีที่สร้าง 2562

วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ลักษณะของผลงานเป็นผลงานประเภทจิตรกรรม 2 มิติ ขนาด 110 X 220 เซนติเมตร เขียนด้วยเทคนิคสีอะคริลิกชนิดด้านผสมกับเทคนิควาดเส้นด้วยดินสอสี กายภาพโดยรวมของผลงาน ยังคงมีเค้าโครงภาพที่ถูกรูปประกอบสร้างคล้ายคลึงกับผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2 แต่แตกต่างกันในส่วนที่ว่า ในผลงานชิ้นนี้ เมื่อดูการคลุมน้ำหนักภาพโดยรวม อาจดูไม่กลมกลืนเท่าชิ้นที่แล้ว เนื่องจากค่าน้ำหนักในพื้นที่ส่วนใหญ่ มีค่าน้ำหนักที่เข้ม ตัดกันอย่างชัดเจน และดูตัดกับค่าน้ำหนักของพื้นหลัง ที่เป็นฉากบรรยากาศ ทำให้ภาพรวมของผลงานชิ้นนี้ ดูโปร่งสว่างมากกว่าผลงานชิ้นที่แล้ว ซึ่งชิ้นที่แล้วดูกลืนหายไปใต้ม่านหมอกของบรรยากาศ ทั้งนี้ เป็นเจตนาที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการทดลองเรื่องการใช้ค่าน้ำหนักส่วนรวมที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบ และดูผลลัพธ์ของอารมณ์ความรู้สึกถึงมิติของพื้นที่ในความทรงจำ ที่เกิดขึ้นในผลงาน

ในภาพผลงาน ยังคงประกอบไปด้วยการเขียนวัตถุสิ่งของ และส่วนประกอบต่างๆ ในระดับความสมบูรณ์ที่แตกต่างกันไป แต่หากเปรียบเทียบแล้ว ผลงานชิ้นนี้จะมีลักษณะเป็นมุมมองที่กว้างและยาวกว่าในผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2 ทำให้ความรู้สึกถึงความหนาแน่น จากปริมาณวัตถุสิ่งของที่มากมายในภาพผลงาน ยังคงใกล้เคียงกับชิ้นที่แล้ว ซึ่งในภาพผลงาน ยังคงมีรูปทรงวัตถุสิ่งของที่เขียนสีให้แตกต่างกับส่วนที่เป็นลายเส้น หรือในบางตำแหน่งที่เป็นเพียงการขึ้นค่าน้ำหนักบางๆ ให้กลมกลืนไปกับสีพื้นฉากหลัง ที่เป็นบรรยากาศของภาพ

ในส่วนรูปทรงวัตถุสิ่งของ ที่ถูกเขียนให้มีสี เช่น จำพวกรถของเล่น ตุ๊กตาไดโนเสาร์ ลูกฟุตบอล กระโถนลายดอกไม้ พัดลมชนิดแขวนเพดาน กาน้ำน้ำไฟฟ้า หม้อหุงข้าวไฟฟ้า ลำโพงเครื่องเสียง และหมวกกันน็อค ซึ่งวางสลับตำแหน่งกันไปมา กับบริเวณที่ไม่ได้เขียนสี คือ บริเวณที่เป็นรูปทรงของกล่องกระดาษลัง ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการให้ส่วนนี้เป็นพื้นฉากรองรับ เพื่อให้ความเป็นวัตถุรูปทรงมีความโดดเด่นมากกว่าส่วนอื่นๆ ในภาพ

รูปทรงของวัตถุดังกล่าว ถูกวางอยู่ในตำแหน่งที่กระจัดกระจาย ตั้งแต่ระยะหน้าไปจนถึงระยะหลังของภาพ ทับซ้อน แทรกตัวกันไปมาบนรูปทรงของกล่องกระดาษลัง ที่มีขนาดแตกต่างกัน วางเรียงรายทับซ้อนอัดแน่นไปทั่วทั้งภาพ อีกทั้งยังมีเสาสองต้นบริเวณระยะกลางและระยะหลัง ที่อยู่บริเวณเกือบกึ่งกลางของภาพ และในส่วนฉากหลังด้านบนของต้นเสา ถูกพาดผ่านด้วยเส้นสายที่มีลักษณะคล้ายเส้นเชือก ห้อยระยงระยงไปมาในทิศทางที่ต่างกัน ถูกแขวนไปด้วยไม้แขวนเสื้อที่เรียงรายอยู่มากมาย

วิเคราะห์ที่มาและความหมายของผลงาน

ในภาพผลงานชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้มีการเพิ่มปริมาณของกล่องกระดาษลัง ให้มากมายล้นพ้นอัดแน่นอยู่ทั่วทั้งภาพขึ้นไปอีก ทั้งนี้เพื่อเป็นการเน้นย้ำนัยยะแฝงที่ว่า กล่องกระดาษลังเป็นเสมือนพื้นที่ที่จัดเก็บสิ่งของแห่งความทรงจำ ทำให้สิ่งที่อยู่ในกล่องดูเป็นความลับ กลายเป็นความน่าสงสัยถึงสิ่งที่อยู่ภายในกล่อง และการใช้รูปทรงของกล่องกระดาษลังในผลงานชิ้นนี้ เพื่อให้เห็นว่า มิติในความทรงจำเป็นพื้นที่ที่อัดแน่นไปด้วยสิ่งที่น่าค้นหา สิ่งที่เป็นปริศนา และสิ่งที่เรายังไม่ได้รับรู้อีกมากมาย

เป็นมิติของการค้นคืน การระลึกถึง และการไฝหาความเป็นจริงที่ต้องการจะสืบค้น ไปจนถึงความเข้าใจในสิ่งที่อาจถูกหลงลืมไป หรือซ่อนเร้นเอาไว้ในส่วนลึกของจิตใจ

พร้อมกันนั้น ในผลงานยังคงปรากฏรูปทรงวัตถุสิ่งของชนิดต่างๆ เช่นเดียวกับผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะเวลาที่ 1 ชั้นที่ 2 ที่รูปทรงวัตถุสิ่งของถูกวางกระจัดกระจาย ทั้งในส่วนที่เขียนสีและไม่ได้เขียนสี ทับซ้อน สอดแทรกกันไปมาในตำแหน่งต่างๆ ของภาพ ที่เป็นเพียงค่าน้ำหนักสีเทาดำ กลางๆ ไปจนถึงค่าน้ำหนักที่เข้ม ในส่วนนี้ ผู้สร้างสรรค์ยังคงไว้ซึ่งการแผ่ขยายของรูปทรง เป็นการแทนค่าของระดับหน่วยความทรงจำ ที่มีความเด่นชัด หรือความเลือนรางแตกต่างกันไป อีกทั้งยังแสดงความเป็นตัวบุคคล ที่เปรียบเสมือนกับบุคลิกจากลักษณะของวัตถุสิ่งของชนิดนั้น ส่วนการวางตำแหน่งของวัตถุรูปทรงให้สลับทับซ้อนกันไปมา เพื่อให้เห็นว่า ในความสัมพันธ์ของสิ่งที่มีความแตกต่างและความหลากหลาย ถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ที่ช่วยเสริมสร้าง เกื้อหนุน ประคับประคองให้สิ่งเหล่านั้นกลายเป็นความกลมกลืน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน เกิดเป็นลักษณะที่เรียกว่า มิติพื้นที่ของความทรงจำ

สาระที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออกผ่านผลงาน เพื่อจะไปให้ถึงแก่นของการสื่อความหมายที่ใช้ประเด็นของวัตถุสิ่งของควบคู่กับการสร้างมิติทางความทรงจำ ในผลงานชิ้นนี้ ยังคงทำได้ไม่สมบูรณ์มากพอ เนื่องจากความไม่ลงตัวของการกำหนดขนาดรูปทรงวัตถุสิ่งของ ปริมาณกล่องกระดาษลังที่มากเกินไป และค่าน้ำหนักในบางตำแหน่งของรูปทรงวัตถุสิ่งของ ที่ดูกลืนหายไปกับสภาพโดยรวมของผลงาน ทำให้เกิดจังหวะการประกอบโครงสร้างภาพผลงาน ที่รบกวนต่อพบาทความเป็นเด่นในรูปทรงวัตถุสิ่งของบางชิ้น และทำให้สาระที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออก ถูกลดทอนลงไป ดังนั้น การจัดลำดับให้ความสำคัญ ที่ผู้สร้างสรรค์มีเจตนาต่อรูปทรงวัตถุสิ่งของแต่ละชิ้น ควรดึงในส่วนนั้นที่จะเน้นให้เป็นจุดเด่นขึ้นมา เพื่อให้ผลงานมีความสมเหตุสมผลในการสร้างสรรค์ และบรรลุถึงเป้าหมายในสิ่งที่จะแสดงออกต่อไป

2. การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2

ในช่วงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 หลังจากที่ได้ทดลองสร้างสรรค์ผลงานมาในระยะหนึ่งแล้ว จึงได้ลองปรับเปลี่ยนมุมมองกับสภาพแวดล้อมความเป็นจริง และความสัมพันธ์ของเจตนาทางความคิดของผู้สร้างสรรค์ ทำให้ผลงานได้ก้าวพ้นจากความเป็นจริงทางกายภาพในระดับหนึ่ง และเข้าสู่การแสดงออกทางสภาพของจิตใจ ที่ต้องการเน้นย้ำ การแสดงออกถึงเรื่องราวมิติของความทรงจำ ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลง ในระบบครอบครัวตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา จากจุดเริ่มต้นของประเด็นทางความคิด ที่มีต่อการระลึกถึงความทรงจำ กับเรื่องราวของวิถีชีวิต ที่มองจากวัตถุสิ่งของที่เกาะเกี่ยวในพื้นที่อยู่อาศัย ทำให้ประเด็นของสิ่งเหล่านั้นค่อยๆ ชัดเจน และมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ผู้สร้างสรรค์ จึงได้ศึกษาค้นหาความหมายในคำตอบของสิ่งเหล่านั้นเพิ่มเติม ทำให้ค้นพบเรื่องราวและเหตุผลมากมาย ที่ให้แง่คิด มุมมองต่อกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารความหมาย ที่แสดงออกในผลงานของผู้สร้างสรรค์ ดังนั้น วัตถุสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่ถูกเก็บไว้อย่างมากมายภายในพื้นที่อยู่อาศัย จึงเป็นภาพแทนที่แสดงความหมาย อันเกิดจากการค้นหาเหตุผลไปสู่คำตอบ ในการมีอยู่ของสิ่งเหล่านั้น

โดยผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 ผลงานยังคงประกอบไปด้วยรูปทรงวัตถุสิ่งของ ที่หลากหลายกระจัดกระจายอยู่ในภาพ ซึ่งเป็นภาพแทนของบุคคลและช่วงเวลาต่างๆ ที่ผูกพันกัน หรือไม่ได้อยู่ร่วมกันในสถานการณ์จริง แสดงถึงหน่วยของความทรงจำในส่วนต่างๆ ที่อยู่ภายในจิตใจของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งผลงานในระยะนี้ ยังคงมีการวางโครงภาพเหมือนกับผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 แต่ในระยะนี้ จะมีการลดทอนในมุมมองของภาพให้แคบลง ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ต้องการมุ่งประเด็นไปที่ความสัมพันธ์กันในตัววัตถุสิ่งของ ที่ปรากฏอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ถูกรังสรรค์ ห้อมล้อมด้วยบรรยากาศที่ดูเคว้งคว้าง เพื่อเป็นการเน้นย้ำความรู้สึก ที่ถูกเรียบเรียงขึ้นมาจากความรู้สึกที่ทหดหู่ จากมุมมองที่มีต่อสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ในชีวิตที่ค่อยๆ เลือนหายไป และเป็นภาพแทนของพื้นที่อยู่อาศัย ที่กำลังถูกทิ้งให้ร้างหลังจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของวิถีชีวิต จากผู้คนที่เคยอยู่ร่วมกันในครอบครัว

การจัดกลุ่มวัตถุสิ่งของในระยะนี้มีการปรับเปลี่ยนมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้รูปทรงวัตถุสิ่งของเป็นการแทนค่าตัวบุคคล ช่วงวัย ช่วงเวลา และยุคสมัย นอกเหนือจากที่เป็นเพียงแค่การแสดงความรู้สึกในแต่ละเรื่องราว และระดับความแตกต่างของประเภทความทรงจำ เพิ่มเติมด้วยการแสดงถึงนัยยะของภาพชีวิต ที่มีเรื่องราวของความสุข และความทุกข์ปะปนกันไป โดยใช้

ลักษณะของการลงสีสัน บนวัตถุที่ต้องการแสดงออกให้เป็นจุดเด่น เน้นชัดขึ้นมาในบางตำแหน่งของภาพ เป็นลักษณะของสีปรากฏเด่น ซึ่งดูโดดเด่นออกมาจากสีบรรยากาศโดยรวมของภาพ ที่เป็นค่าน้ำหนักเข้ม ในส่วนนี้ เป็นนัยยะแฝง ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการใช้รูปทรงวัตถุสิ่งของเป็นตัวสื่อสาร ถึงการสร้างมิติของหน่วยความทรงจำ ที่คาบเกี่ยวกันไปมาของสิ่งที่อยู่คู่ตรงข้ามกัน ระหว่างความสุข – ความทุกข์ อดีต – ปัจจุบัน ความชัดเจน – ความเลือนราง บุคคลที่ต่างช่วงวัย และช่วงวัยเดียวกัน ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ยาวนาน ส่งต่อเชื่อมโยงกันมาทางสายสัมพันธ์ จากรุ่นสู่รุ่นของผู้คนในครอบครัว

อีกส่วนหนึ่ง ในแง่มุมของการประกอบสร้างสภาพแวดล้อม ที่เป็นบรรยากาศโดยรวม ซึ่งเป็นส่วนที่รองรับรูปทรงวัตถุสิ่งของในภาพผลงาน ผู้สร้างสรรค์ได้แรงบันดาลใจจากการเห็นกายภาพของรูปแบบสังคมเมือง ที่อัดแน่นทับซ้อนกันไปมาด้วยความหลากหลายของสิ่งต่างๆ แต่กลับไร้ซึ่งความสัมพันธ์ ความผูกพันกันในแง่ของจิตใจ มองดูเป็นความอึดอัด ความสับสนวุ่นวายที่อยู่รอบตัว ซึ่งตรงข้ามกับมุมมอง จากที่เห็นกายภาพวัตถุสิ่งของมากมาย ที่ถูกเก็บไว้ในพื้นที่อยู่อาศัย แต่กลับกลายเป็นความรู้สึกที่โดดเดี่ยว แคว้งคว้าง ทั้งๆ ที่สิ่งของเหล่านั้น ล้วนมีความสัมพันธ์กันในแง่ของจิตใจ ภาพความทับซ้อนที่คาบเกี่ยวกันระหว่างกายภาพสองด้านนี้ ทำให้เห็นว่า ในมุมมองด้านหนึ่งของภาพลักษณะความเป็นสังคมเมือง ที่กำลังเติบโตเจริญก้าวหน้าขึ้นในแง่ของกายภาพ จากเหตุผลของความนิยมในรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนที่ปรับเปลี่ยนไปในปัจจุบัน แต่ในมุมมองของพื้นที่อีกด้านหนึ่ง ที่เคยมีผู้คนอยู่อาศัยร่วมกันมากมาย กลับค่อยๆ ถูกทิ้งให้ร้างด้วยนัยยะที่มองผ่านจากจำนวนวัตถุสิ่งของที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีผลมาจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินวิถีชีวิตของผู้คน ทำให้มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยเดิมของผู้คน จึงเป็นที่มาของหลักการและเหตุผล ในการประกอบสร้างมิติพื้นที่ของความทรงจำ และมุมมองภายในผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ระยะที่ 2

2.1 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1

ภาพที่ 61 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน วันรวมญาติ

ขนาด 110 X 200

เทคนิค สีอะคริลิกผิวด้าน

ปีที่สร้าง 2562

วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ลักษณะของผลงานเป็นผลงานประเภทจิตรกรรม 2 มิติ ขนาด 110 X 200 เซนติเมตร เขียนด้วยเทคนิคสีอะคริลิกชนิดด้านผสมกับเทคนิควาดเส้นด้วยดินสอสี กายภาพโดยรวมของผลงาน มีเค้าโครงภาพที่ถูกการประกอบสร้างด้วยวัตถุสิ่งของหลากหลายชนิด ในสภาพพื้นที่ที่เป็นเสมือนห้องเก็บของ และการคลุ่มค่าน้ำหนักภาพโดยรวมในพื้นที่ส่วนใหญ่ ที่มีค่าน้ำหนักเข้ม ตัดกับวัตถุสิ่งของในบางตำแหน่ง ที่มีลักษณะแสงจัด - เงาจัด ทั้งนี้เป็นเจตนาที่ผู้สร้างสรรค์ ต้องการแสดงความเด่นของรูปทรงวัตถุสิ่งของ กับสภาพบรรยากาศส่วนรวมที่แตกต่างกัน เพื่อแสดงผลลัพธ์ของอารมณ์ความรู้สึกถึงพื้นที่ในความทรงจำ ผลงานมีลักษณะเป็นมุมมองที่กว้างและยาว โดยในภาพผลงาน มีรูปทรงของวัตถุสิ่งของ ที่เขียนให้มีสีสันแตกต่างกับส่วนที่เป็นเพียงการคลุ่มค่าน้ำหนักเข้ม ที่กลมกลืนไปกับพื้นฉากบรรยากาศของภาพ ที่ดูมืดหม่น คลุมเครือ

ในส่วนของวัตถุสิ่งของที่เขียนให้มีสี เช่น จำพวกรถของเล่น ตุ๊กตาไดโนเสาร์ กระโถนลายดอกไม้ ถ้วยลายคราม กาน้ำชา ถังแก๊ส และหมวกกันน็อก สลับกันไปมากับกลุ่มวัตถุสิ่งของที่เป็นการคลุมค่าน้ำหนักให้อยู่ในโทนเดียวกับสีพื้นบรรยากาศ เช่น หม้อหุงข้าวไฟฟ้า ลำโพงเครื่องเสียง พัดลมชนิดแขวนเพดาน หม้อนึ่งใบใหญ่ พัดลมชนิดตั้งพื้น ปิ่นโต เต่าถ่าน แหียงไม้โบราณ กระโถนลายดอกไม้ ตะเกียงโบราณ จักรยาน และกาต้มน้ำ สอดแทรกกับบริเวณที่เป็นกลุ่มค่าน้ำหนักโดยรวมร่วมกัน คือ บริเวณที่เป็นรูปทรงของกล่องกระดาษลังขนาดต่างๆ ที่วางเรียงรายอัดแน่นทับซ้อนกันสูงขึ้นไปกับหนังสือเก่าที่แทรกกร่วมอยู่ด้วย

รูปทรงของวัตถุดังกล่าว ถูกวางอยู่ในตำแหน่งที่กระจัดกระจาย ตั้งแต่ระยะหน้าไปจนถึงระยะหลังของภาพ ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ต้องการให้รายละเอียด ในส่วนที่เป็นกล่องกระดาษลังที่ถูกครอบคลุมให้เป็นค่าน้ำหนักส่วนรวมของภาพ ทำหน้าที่เป็นพื้นฉากรองรับ เพื่อให้กลุ่มความเป็นวัตถุรูปทรงที่เขียนให้มีสีสลับ มีความโดดเด่นมากกว่าส่วนอื่นๆ ในระยะฉากหลังบริเวณเกือบกึ่งกลางของภาพ มีกองของกล่องกระดาษลังที่วางทับซ้อนกันจนสูงขึ้นไปอยู่มากมาย ส่วนด้านบนของกองกล่องกระดาษลัง ถูกพาดผ่านด้วยเส้นสายที่มีลักษณะคล้ายเส้นเชือกที่ห้อยระยงระยงไปมา

วิเคราะห์ที่มาและความหมายของผลงาน

ในภาพผลงานชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรค์ยังคงแสดงปริมาณของกล่องกระดาษลังให้มากมายล้นพ้นอัดแน่นอยู่ทั่วทั้งภาพ ทั้งนี้ เพื่อเป็นนัยยะแฝงที่ว่า กล่องกระดาษลังเป็นเสมือนพื้นที่ที่จัดเก็บสิ่งของแห่งความทรงจำ เมื่อสิ่งนั้นอยู่ในกล่องจึงเป็นความลับ กลายเป็นเรื่องราวที่น่าสงสัย และการใช้รูปทรงของกล่องกระดาษลังในผลงานชิ้นนี้ เพื่อให้เห็นว่า มิติในความทรงจำเป็นพื้นที่ที่อัดแน่นไปด้วยสิ่งที่น่าสนใจ สิ่งที่เป็นปริศนา และสิ่งที่เรายังไม่ได้รับรู้อีกมากมาย เป็นมิติของการค้นคืน การระลึกถึง และการไฝหาความเป็นจริงที่ต้องการจะสืบค้น ไปจนถึงความเข้าใจในสิ่งที่อาจถูกหลงลืมไป หรือซ่อนเร้นเอาไว้ในส่วนลึกของจิตใจ

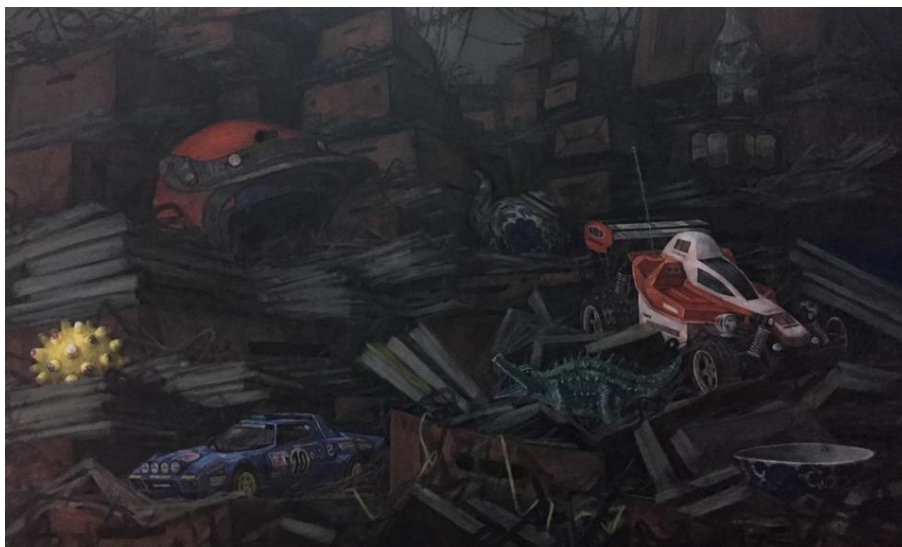
พร้อมกันนั้น ในผลงานยังคงปรากฏรูปทรงวัตถุสิ่งของชนิดต่างๆ ซึ่งถูกวางกระจัดกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ทั้งในส่วนที่เขียนสีและไม่ได้เขียนสี ทับซ้อน สอดแทรกกันไปมาในตำแหน่งต่างๆ ที่บางส่วนเป็นเพียงค่าน้ำหนักสีเทาากลางๆ ไปจนถึงค่าน้ำหนักที่เข้ม ในส่วนนี้ ยังคงไว้ซึ่งการแฝงนัย

ยะของรูปทรง ที่มีระดับความสมบูรณ์ในการเขียนให้แตกต่างกันไป เป็นการแทนค่าของหน่วยความทรงจำ ที่มีความเด่นชัด หรือความเลือนรางแตกต่างกัน อีกทั้งยังแสดงความเป็นตัวบุคคล ที่เปรียบเสมือนกับบุคลิกจากลักษณะวัตถุสิ่งของชนิดนั้น

ส่วนการวางตำแหน่งของวัตถุรูปทรงให้สลับทับซ้อนกันไปมา เพื่อให้เห็นว่า ในโครงสร้างความสัมพันธ์กันของผู้คนในครอบครัว ย่อมประกอบไปด้วยลักษณะของความแตกต่าง และความหลากหลาย บ้างเป็นความแตกต่างในช่วงวัย ประสบการณ์ หน้าที่ วุฒิภาวะทางความคิด การแสดงออกในแง่ของบุคลิกภาพ เช่นเดียวกับสิ่งของที่ต่างชนิดกัน สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ที่ประกอบสร้างสิ่งที่แตกต่างกันให้สามารถมาอยู่ร่วมกันได้ ช่วยเสริมสร้าง เกื้อหนุน ประคับประคองให้สิ่งเหล่านั้นกลายเป็นความกลมกลืน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน เกิดเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่เรียกว่า ครอบครัว

สาระที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออกผ่านผลงาน เพื่อจะไปให้ถึงแก่นของการสื่อความหมายที่ใช้ประเด็นของวัตถุสิ่งของควบคู่กับการสร้างมิติทางความทรงจำ ในผลงานชิ้นนี้ ยังคงทำได้ไม่สมบูรณ์มากพอ เนื่องจากจำนวนของกระดาษลิ่งที่มากเกินไป และมีขนาดที่ใกล้เคียงกับรูปทรงวัตถุสิ่งของ ทำให้ไปดบังแยงความโดดเด่นของรูปทรงวัตถุสิ่งของมากเกินไป จึงทำให้รูปทรงวัตถุสิ่งของในบางตำแหน่ง กลืนหายไปกับสภาพโดยรวมของผลงาน ทำให้แยกไม่ออกกว่าอะไรที่ควรจะเป็นจุดเด่น – จุดรอง ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์ต้องเรียงลำดับความสำคัญในการแสดงออกถึงสาระที่จะสื่อสาร จึงจำเป็นที่จะต้องลดทอนปริมาณสัดส่วนในบางอย่างให้น้อยลงไป และดึงในส่วนที่ควรจะเป็นจุดเด่นขึ้นมา เพื่อให้ผลงานมีความสมเหตุสมผลในการสร้างสรรค์ และบรรลุถึงเป้าหมายในสิ่งที่จะแสดงออกต่อไป

2.2 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2

ภาพที่ 62 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน ของที่ระลึก

ขนาด 110 X 180

เทคนิค สีอะคริลิกผิวด้าน

ปีที่สร้าง 2562

วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ลักษณะของผลงานเป็นผลงานประเภทจิตรกรรม 2 มิติ ขนาด 110 X 180 เซนติเมตร เขียนด้วยเทคนิคสีอะคริลิกชนิดด้าน กายภาพโดยรวมของผลงานมีเค้าโครงภาพที่ถูกรูปประกอบสร้างด้วยวัสดุสิ่งของหลากหลายชนิด ในสภาพพื้นที่ที่เป็นเสมือนห้องเก็บของ กกับการคลุมค่าน้ำหนักภาพโดยรวมในพื้นที่ส่วนใหญ่ที่มีค่าน้ำหนักเข้ม ตัดกับวัสดุสิ่งของในบางตำแหน่ง ในลักษณะแสงจัด - เงาจัด ในผลงานชิ้นนี้ มีลักษณะมุมมองที่แคบลงมาจากชั้นที่แล้ว เพื่อเน้นมุมมองให้เห็นรูปทรงวัตถุสิ่งของให้มากยิ่งขึ้น โดยในภาพผลงาน มีรูปทรงวัตถุสิ่งของ ที่ถูกเขียนให้มีสีสันแตกต่างโดดเด่นออกมาจากส่วนที่เป็นเพียงการคลุมค่าน้ำหนักส่วนรวม ที่ทำให้กลมกลืนไปกับพื้นฉากหลังของบรรยากาศที่ดูมืดหม่น และคลุมเครือในภาพผลงาน

ในส่วนของรูปทรงวัตถุสิ่งของ มีจำนวนที่ลดน้อยลงเหลือเพียงไม่กี่ชิ้น เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะเวลาที่ 2 ชั้นที่ 1 จากชั้นที่แล้วที่เป็นมุมมองในลักษณะกว้างยาว เนื่องจากในผลงานชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรค์ต้องการเน้น และให้ความสำคัญไปที่การแสดงออกทางสาระของความสัมพันธ์ ระหว่างรูปทรงวัตถุสิ่งของ และให้มีความเด่นชัดมากกว่าการเห็นสภาพแวดล้อมในมุมกว้าง ที่เป็นปัญหาจากผลงานชิ้นที่แล้ว รูปทรงวัตถุสิ่งของที่ปรากฏในผลงาน เช่น รถบังคับวิทยุ ตุ๊กตาไดโนเสาร์ ถ้วยลายคราม กาน้ำชาลายคราม ตะเกียงโบราณ และหมวกกันน็อค ซึ่งแทบจะทุกชิ้น ถูกเขียนสีให้สมบูรณ์ ต่างกันที่ตำแหน่งการวาง ระยะเวลา และขนาด ที่จะเป็นตัวบ่งบอกถึงลำดับความสำคัญ และความเป็นเด่น

ซึ่งรูปทรงวัตถุสิ่งของต่างๆ ถูกวางสลับกันไปมากับส่วนที่เป็นการคลุมค่าน้ำหนัก ที่อยู่ในสีโทนเดียวกับสีพื้นบรรยากาศ สอดแทรกกับบริเวณที่เป็นกลุ่มค่าน้ำหนักโดยรวมร่วมกัน คือ บริเวณที่เป็นรูปทรงของกล่องกระดาษลังขนาดต่างๆ ที่วางเรียงรายอัดแน่นทับซ้อนกันสูงขึ้นไป กับหนังสือเก่าที่วางแทรกอยู่ด้วยกัน รูปทรงของวัตถุดังกล่าว ถูกวางอยู่ในตำแหน่งที่กระจัดกระจาย ตั้งแต่ระยะหน้าไปจนถึงระยะกลางของภาพ ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ต้องการให้รายละเอียด ในส่วนที่เป็นกล่องกระดาษลังที่ถูกคลุมให้เป็นค่าน้ำหนักทั่วทั้งภาพ ทำหน้าที่เป็นพื้นฉากรองรับ เพื่อให้กลุ่มความเป็นรูปทรงวัตถุสิ่งของที่เขียนให้มีสีสันทัน มีความโดดเด่นออกมาจากส่วนที่เป็นภาพรวมของผลงาน ในระยะฉากหลัง ยังคงมีกล่องกระดาษลังมากมาย ซึ่งมีขนาดที่แตกต่างกันวางทับซ้อนเรียงรายอัดแน่นจนสูงขึ้นไป ส่วนด้านบนในระยะฉากหลังของกล่องกระดาษลัง ถูกพาดผ่านด้วยเส้นสายที่มีลักษณะคล้ายเส้นเชือกที่ห้อยระโยงระยางไปมา

วิเคราะห์ที่มาและความหมายของผลงาน

ในภาพผลงานชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรค์ยังคงแสดงปริมาณของกล่องกระดาษลังให้มากมายล้นพ้นอัดแน่นอยู่ทั่วทั้งภาพ ทั้งนี้เพื่อเป็นนัยยะแฝงที่ว่า กล่องกระดาษลังเป็นเสมือนพื้นที่ที่จัดเก็บสิ่งของแห่งความทรงจำ และเพื่อให้เห็นว่า มิติในความทรงจำเป็นพื้นที่ที่อัดแน่นไปด้วยสิ่งที่น่าค้นหา สิ่งที่เป็นปริศนา และสิ่งที่เรายังไม่ได้รับรู้อีกมากมาย เป็นมิติของการค้นคืน การระลึกถึง และการเฝหาความเป็นจริงที่ต้องการจะสืบค้น ไปจนถึงความเข้าใจในสิ่งที่อาจถูกหลงลืมไป หรือซ่อนเร้นเอาไว้ในส่วนลึก

ของจิตใจ ในผลงานยังคงปรากฏรูปทรงของวัตถุสิ่งของชนิดต่างๆ ที่ถูกวางกระจัดกระจาย ทับซ้อน สอดแทรกกันไปมาในตำแหน่งต่างๆ ของภาพ ที่ส่วนใหญ่เป็นค่าน้ำหนักที่เข้ม คมึดหม่น คลุมเครือ ให้ความหมายในเชิงที่ว่า พื้นที่ในความทรงจำเป็นสิ่งที่ลึกลับ น่าค้นหา ในส่วนนี้ ยังคงไว้ซึ่งการแผ่ขยายของรูปทรง เป็นการแทนค่าของหน่วยความทรงจำ ที่มีความเด่นชัด หรือเลือนรางแตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังแสดงความเป็นตัวบุคคล ที่เปรียบเสมือนกับบุคลิกจากลักษณะของวัตถุสิ่งของชนิดนั้น

ในส่วนของการลดมุมมองของภาพให้แคบลง และมุ่งเน้นไปที่ความสำคัญของรูปทรงวัตถุสิ่งของ เพื่อให้เห็นว่า ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการเห็นกายภาพของวัตถุสิ่งของ ที่หลงเหลือภายในพื้นที่อยู่อาศัย ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ดูรกร้าง เจ็บเหงาน่า ไร้ชีวิตชีวา มีผลมาจากความปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คนในพื้นที่อยู่อาศัย จากความสูญเสีย และการจากลาที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ของผู้คนในครอบครัว ที่เคยอาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งประกอบและปะปนไปด้วยความรู้สึกที่แตกต่าง และความหลากหลาย เป็นนัยยะของความแตกต่าง ที่เกิดขึ้นในช่วงวัย ช่วงเวลา ความสุข ความทุกข์ วุฒิภาวะทางความคิด จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของชีวิต สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ที่ช่วยทำให้ผู้สร้างสรรค์ สามารถสร้างมิติของพื้นที่ในความทรงจำ ที่เป็นภาพลักษณ์ของพื้นที่ในจิตใจ จากการประกอบสร้างของความรู้สึกที่หตุหุในความทรงจำ และเหตุผลที่เกิดขึ้นในความเป็นจริง และแปรสิ่งเหล่านั้นให้ออกมาจากความรู้สึกที่เป็นนามธรรม ให้เป็นภาพลักษณ์ที่มีความเป็นรูปธรรมในผลงาน

สาระที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออกผ่านผลงาน เพื่อจะไปให้ถึงแก่นของการสื่อความหมายที่ใช้ประเด็นของวัตถุสิ่งของควบคู่กับการสร้างมิติทางความทรงจำ ในผลงานชิ้นนี้ ยังคงทำได้ไม่สมบูรณ์มากพอ เนื่องจากจำนวนของกล่องกระดาษลังที่มากเกินไป แม้ว่าจะลองแก้ปัญหาด้วยเลือกมุมมองที่แคบลง และขยายขนาดรูปทรงวัตถุสิ่งของให้ใหญ่ขึ้น แต่ด้วยทิศทางที่ตัดกัน ในการวางจังหวะของส่วนที่เป็นจุดรอง ที่เป็นพวกกล่องกระดาษลังและหนังสือ ซึ่งดูสลับซับซ้อนมากเกินไป ทำให้ไปบดบังแย่งความโดดเด่นรูปทรงวัตถุสิ่งของ เป็นผลให้รูปทรงวัตถุสิ่งของในบางตำแหน่ง กลืนหายไปกับสภาพโดยรวมของผลงาน ทำให้แยกไม่ออกกว่าอะไรที่ควรจะเป็นจุดเด่น – จุดรอง ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์ต้องเรียงลำดับความสำคัญในการแสดงออกถึงสาระที่จะสื่อสาร จึงจำเป็นที่จะต้องลดทอนจังหวะที่ตัดกันมากเกินไปในบางส่วนให้ลดลง และเน้นในส่วนที่ควรจะเป็นจุดเด่นขึ้นมา เพื่อให้ผลงานมีความสมเหตุสมผลในการสร้างสรรค์ และบรรลุถึงเป้าหมายในสิ่งที่จะแสดงออกต่อไป

2.3 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

ภาพที่ 63 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน ของฝากจากอดีต

ขนาด 110 X 180

เทคนิค สีอะคริลิกผิวด้าน

ปีที่สร้าง 2562

วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ลักษณะของผลงานเป็นผลงานประเภทจิตรกรรม 2 มิติ ขนาด 110 X 180 เซนติเมตร เขียนด้วยเทคนิคสีอะคริลิกชนิดด้าน กายภาพโดยรวมของผลงาน ยังคงมีเค้าโครงที่ถูกรูปประกอบสร้างด้วยวัตถุสิ่งของหลากหลายชนิด ในสภาพพื้นที่ที่เป็นเสมือนห้องเก็บของ ห้อมล้อมด้วยการคลุมค่าน้ำหนักภาพโดยรวมในพื้นที่ส่วนใหญ่ ที่มีค่าน้ำหนักเข้ม ตัดกับค่าน้ำหนักของรูปทรงวัตถุสิ่งของในบางตำแหน่ง ด้วยลักษณะแสงจัด - เงาจัด ในผลงานชิ้นนี้ มีลักษณะมุมมองที่เน้นให้เห็นรูปทรงวัตถุสิ่งของมากยิ่งขึ้น โดยในภาพผลงาน มีรูปทรงวัตถุสิ่งของ ที่เขียนสีให้แตกต่างโดดเด่นออกมาจากส่วนที่เป็นเพียงการคลุมค่าน้ำหนัก ที่ทำให้กลมกลืนไปกับสีพื้นฉากบรรยากาศที่ดูมืดหม่น และคลุมเครือของภาพผลงาน

ในผลงานชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรค์ต้องการเน้น และให้ความสำคัญไปที่การแสดงออกทางสาระของ ความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงวัตถุสิ่งของด้วยกัน ที่ต้องการให้มีความเด่นชัดมากกว่าการเห็น สภาพแวดล้อมในมุมมองกว้าง จากผลลัพธ์ที่มีความขัดแย้งของส่วนประกอบในภาพบางจุด จนไปบดบัง ความสำคัญของรูปทรงวัตถุสิ่งของมากเกินไป ที่เป็นปัญหาจากผลงานชิ้นที่แล้ว โดยรูปทรงวัตถุสิ่งของ ที่ยังคงปรากฏในผลงาน ในระยะหน้าเป็นจำพวกของเล่น เช่น รถไถดินของเล่น รถแข่งของเล่น รถ บังคับวิทยุ ตุ๊กตาปลาโลมา และตุ๊กตาไดโนเสาร์ ในส่วนระยะหลัง มีลักษณะเป็นกลุ่มวัตถุอีกประเภท ที่เป็นจำพวกของใช้โบราณ ซึ่งดูมีความแตกต่างกับวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่นในระยะหน้า เช่น พัด ลมชนิดแขวนเพดาน วิทยุเทปเก่าโบราณ โทรทัศน์โบราณ กระโถนลายดอกไม้ พัดลมโบราณ ตะเกียง โบราณ และหมวกกันน็อก โดยวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น ถูกเขียนให้มีสีสันที่ดูสดใส มีลักษณะอยู่ใน ตำแหน่งที่ถูกแสงกระทบ แต่ในส่วนที่เป็นกลุ่มวัตถุในระยะฉากหลัง ถูกเขียนให้มีสีที่ดูหม่นหมอง กลมกลืนไปกับสีพื้นฉากหลังของบรรยากาศที่ดูมืดมิด คลุมเครือ ทำให้เห็นความแตกต่างกันของการ แบ่งประเภท จากตำแหน่งการจัดกลุ่มรูปทรงวัตถุสิ่งของ รวมไปถึงวิธีการกำหนดส่วนที่เป็นแสง กับ ในส่วนที่เป็นเงา ที่เป็นตัวบ่งบอกถึงลำดับความสำคัญ และความเป็นเด่น

ในส่วนของรูปทรงวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่ถูกวางสลับกันไปมากับส่วนที่เป็นการคลุมค่าน้ำหนักให้อยู่ในโทนเดียวกับสีพื้นบรรยากาศ และสอดคล้องกับบริเวณที่เป็นกลุ่มค่าน้ำหนักโดยรวมร่วมกัน คือ บริเวณที่เป็นรูปทรงของกล่องกระดาษลังขนาดต่างๆ ที่วางเรียงรายอัดแน่นรวมไปกับหนังสือเก่า แต่ในผลงานชิ้นนี้ จำนวนของกล่องกระดาษลังมีจำนวนที่ลดน้อยลง เพราะเปลี่ยนมุมมองไปที่การเน้น แสดงตัวของรูปทรงวัตถุสิ่งของเป็นหลัก รูปทรงของวัตถุสิ่งของดังกล่าว ถูกวางให้อยู่ในตำแหน่งที่จัดให้เป็นกลุ่ม และมีการแบ่งประเภทให้เห็นอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ต่างจากชิ้นก่อนหน้านี้นี้ ที่รูปทรงวัตถุ สิ่งของแต่ละประเภทถูกวางปะปนสลับกันไปมากกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ ยังคง ต้องการให้รายละเอียดในส่วนที่เป็นกล่องกระดาษลัง ที่ถูกรอบคลุมให้เป็นค่าน้ำหนักเข้มของสีโทน เดียว ที่เป็นโครงสร้างรวมของภาพผลงาน ทำหน้าที่เป็นพื้นฉากรองรับ เพื่อให้กลุ่มความเป็นวัตถุ รูปทรงจำพวกของเล่น ที่ถูกเขียนให้มีสีสัน มีความโดดเด่นมากกว่าส่วนอื่นๆ โดยแยกกันให้เห็นด้วย ลักษณะการใช้วรรณะของสีที่ต่างกัน ส่วนด้านบนในระยะฉากหลัง ไม่ได้มีรายละเอียดใดๆ ที่ดูลึก กว้างไกล ซับซ้อน และอัดแน่นไปด้วยภาพของกล่องกระดาษลังเหมือนกับชิ้นก่อนหน้า กลับเป็น

มุมมองที่ตื้นเขินขึ้นมา และมีเพียงค่าน้ำหนักที่ดูมีมิติ ลึกกลับ ที่ครอบคลุมกลุ่มของวัตถุสิ่งของในระยะ ฉากหลัง ให้ดูกลมกลืน และค่อยๆ เลื่อนหายไปในพื้นที่ฉากหลังของบรรยากาศ

วิเคราะห์ที่มาและความหมายของผลงาน

ในภาพผลงานชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรค์ ได้ลดปริมาณของกล่องกระดาษลัง ที่ดูมากมายล้นพ้นอัดแน่นอยู่ทั่วทั้งภาพจากชิ้นก่อนนี้ ให้ดูมีบทบาทน้อยลง ทั้งนี้ เพื่อมุ่งเน้นไปที่การสร้างนัยยะแฝงทาง รูปทรงวัตถุสิ่งของเป็นหลัก โดยมีการแบ่งกลุ่ม และวิธีการวางตำแหน่งรูปทรงวัตถุสิ่งของ จากระยะ หน้าไปหลัง ข้างล่างขึ้นไปข้างบน เป็นการเรียงเรียงให้เห็นถึงความแตกต่างของกลุ่มคน ที่ต่างช่วงวัย ต่างช่วงเวลา และหมายถึงลักษณะโครงสร้างของครอบครัว ที่เหมือนกับแผนภูมิครอบครัว ในส่วน ของกล่องกระดาษลัง ยังคงใช้แทนความหมายเดิม จากที่กล่าวมาในชิ้นก่อนหน้านี้ คือเป็นเสมือน พื้นที่ที่จัดเก็บความทรงจำ และเพื่อให้เห็นว่า มิติในความทรงจำเป็นพื้นที่ที่อัดแน่นไปด้วยสิ่งที่น่า ค้นหา สิ่งที่เป็นปริศนา และสิ่งที่เรายังไม่ได้รับรู้อีกมากมาย เป็นมิติของการค้นคืน การระลึกถึง และ การไฝหหาความเป็นจริงที่ต้องการจะสืบค้น ไปจนถึงความเข้าใจในสิ่งที่อาจถูกหลงลืมไป หรือซ่อนเร้น เอาไว้ในส่วนลึกของจิตใจ ผลงานยังคงปรากฏรูปทรงของวัตถุสิ่งของชนิดต่างๆ ซึ่งถูกวางกระจัด กระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ทับซ้อน สอดแทรกกันไปมาในตำแหน่งต่างๆ ของภาพ ที่ส่วนใหญ่เป็นค่าน้ำหนักที่เข้ม ดูมืดหม่น คลุมเครือ ให้ความหมายในเชิงที่ว่า พื้นที่ในความทรงจำเป็นสิ่งที่ลึกลับ น่า ค้นหา ในส่วนนี้ ยังคงไว้ซึ่งการแฝงนัยยะของรูปทรง ซึ่งเป็นการแทนค่าของหน่วยความทรงจำ ที่มีความเด่นชัด หรือเลื่อนรางแตกต่างกันออกไป

ในส่วนของการวางรูปทรงวัตถุสิ่งของในผลงานชิ้นนี้ ที่มีความเป็นกลุ่มแยกประเภท ให้เห็นมากยิ่งขึ้น มีการไล่เรียงให้เห็นความแตกต่างจากหน้าไปหลัง ในส่วนนี้ เพื่อสื่อให้เห็นถึงมิติของ ช่วงระยะเวลา จากความเป็นมาของรูปแบบระบบในครอบครัว พร้อมกันนั้น ยังทำให้เห็นว่า ใน โครงสร้าง และความสัมพันธ์กันของผู้คนในครอบครัว ย่อมประกอบและปะปนไปด้วยความแตกต่างที่ หลากหลาย บ้างเป็นความแตกต่างกันในช่วงวัย ประสบการณ์ หน้าที่ วุฒิภาวะทางความคิด การ แสดงออกในแง่ของบุคลิกภาพ เช่นเดียวกับวัตถุสิ่งของที่ต่างชนิดกัน สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นส่วนประกอบที่ สำคัญ ที่ช่วยทำให้สิ่งที่แตกต่างกันแต่สามารถมาอยู่ร่วมกันได้ ช่วยเสริมสร้าง เกื้อหนุน

ประคับประคองให้สิ่งเหล่านั้นกลายเป็นความกลมกลืน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน เกิดเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่เรียกว่า ครอบครั

สาระที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออกผ่านผลงาน เพื่อจะไปให้ถึงแก่นของการสื่อความหมายที่ใช้ประเด็นของวัตถุสิ่งของควบคู่กับการสร้างมิติทางความทรงจำ ในผลงานชิ้นนี้ ถือว่าได้พัฒนาขึ้นมาในระดับหนึ่ง ในแง่ของการจัดกลุ่มรูปทรงวัตถุสิ่งของ การใช้วรรณะสี ที่ใช้ความแตกต่างในส่วนนี้เป็นนัยยะสื่อถึงประเด็นโครงสร้างของครอบครั มิติของช่วงเวลา และกลุ่มคน ที่แตกต่างกัน แต่อยู่ในความสัมพันธ์ของระบบความเป็นครอบครัเดียวกัน ที่เป็นประเด็นนอกเหนือจากผลงานชิ้นก่อนหน้านี้ สิ่งเหล่านี้ เป็นพื้นฐานที่ทำให้ผลงานพัฒนาไปสู่ผลงานวิทยานิพนธ์ แต่ยังคงทำได้ไม่สมบูรณ์มากพอ แม้ว่าจะแก้ปัญหาด้วยการเลือกมุมมองที่แคบลง และเน้นให้เห็นความสำคัญของวัตถุรูปทรงให้ชัดขึ้น ด้วยมุมมองที่ตื้นขึ้นมา การลดระยะความลึกให้น้อยลงมากกว่าชิ้นก่อน แต่ด้วยเหตุผลของขนาดรูปทรงในผลงานชิ้นนี้ ที่มีสัดส่วนใกล้เคียงมากเกินไป และการวางตำแหน่งที่ดูเป็นการเรียงในระนาบเดียวกันมากเกินไป ไม่ได้มีการลดหลั่นที่ทำให้เกิดจุดสำคัญที่เด่นชัด ทุกอย่างดูมีปริมาณที่เท่ากันไปหมด ทั้งในแง่ของขนาดรูปทรงวัตถุสิ่งของ การใช้ค่าน้ำหนักของโทนสีในภาพรวมของกลุ่มรูปทรงวัตถุสิ่งของ ที่แม้ว่าจะมีการแบ่งให้เห็นประเภทระหว่างของเก่าและของใหม่ แต่หากมองให้เป็นกลุ่มในภาพรวมแล้ว จะเห็นได้ว่า ทั้งสองส่วนยังคงมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทำให้แยกไม่ออกว่าอะไรที่ควรจะเป็นจุดเด่น – จุดรอง ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์ต้องเรียงลำดับความสำคัญในการแสดงออกถึงสาระที่จะสื่อสาร จึงจำเป็นที่จะต้องลดทอนขนาดสัดส่วนในบางตำแหน่งลง และเน้นขยายในส่วนที่ควรจะเป็นจุดเด่นขึ้นมา เพื่อให้ผลงานมีความสมเหตุสมผลในการสร้างสรรค์ และบรรลุถึงเป้าหมายในสิ่งที่จะแสดงออกต่อไป

3. การวิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ เป็นช่วงการทำงานที่ได้พัฒนาต่อยอดมาเรื่อยๆ จากผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1 - 2 การเน้นย้ำ การลงลึกไปถึงประเด็นและสาระที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการจะสื่อสาร เริ่มมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในประเด็นของการใช้รูปทรงวัตถุสิ่งของที่หลากหลายประเภท ที่ถูกเก็บอยู่ในสภาพพื้นที่เดียวกัน ประกอบกับการสร้างบรรยากาศของภาพให้เป็นที่ตั้งพื้นที่มิติในความทรงจำ เพื่อให้การประกอบสร้างของมุมมองดังกล่าว สะท้อนภาพที่สื่อสารให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของระบบครอบครัวในสังคมปัจจุบัน โดยภาพรวมของผลงานวิทยานิพนธ์ มีการพัฒนาหลักการ และเหตุผลในการประกอบสร้างส่วนต่างๆ จากผลงานในระยะก่อนหน้านี้

โดยเริ่มจากการให้ค่าน้ำหนักที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจนมากจนเกินไป ในส่วนของพื้นที่บรรยากาศโดยรวมของภาพ ผู้สร้างสรรค์ได้เปลี่ยนให้เป็นลักษณะโทนสีเดียวทั้งหมด คือ สีขาว เทา ดำ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงนัยยะในเรื่องของการใช้สี เป็นตัวกำหนดเรื่องราวที่สื่อความหมาย แบ่งแยกกัน ระหว่างในตำแหน่งที่เป็นรูปทรงของวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น ที่เป็นสีสดใส ตัดกับภาพพื้นหลังที่เป็นบรรยากาศของสีโทนเดียวอย่างชัดเจน เป็นการแฝงนัยยะทางความหมายจากรูปทรงวัตถุสิ่งของของแต่ละชนิด ที่มีเรื่องราวของประเด็น ระหว่าง ความเป็น - ความตาย ความสุข - ความทุกข์ ความชัดเจน - ความเลือนราง อดีต - ปัจจุบัน ความแตกต่างของตัวบุคคล ที่แสดงออกจากบุคลิกของวัตถุสิ่งของ เป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการจะสื่อสารในรูปทรงแต่ละชิ้น ด้วยการจัดวางให้มีความเชื่อมโยงกันระหว่างตัววัตถุด้วยกันเอง กับสภาพแวดล้อมที่เป็นพื้นที่ที่ดูรกร้าง ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นด้วยบรรยากาศของความน่าหดหู่ ความเค็งคว้างที่ไร้ขอบเขต แม้จะมีความแตกต่างกันในด้านการใช้โทนสี แต่อีกนัยยะหนึ่ง คือ การสร้างความขัดแย้งจากความแตกต่าง ที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนในมิติของพื้นที่เดียวกัน เสมือนความเป็นครอบครัว

การจัดวางองค์ประกอบของภาพ ประกอบด้วยรูปทรงของกล่องกระดาษลังขนาดต่างๆ กับรูปทรงของวัตถุสิ่งของที่มีหลากหลายชนิด และหลากหลายขนาด เช่น ตะเกียงโบราณ หม้อ จาน กระเบื้องลายคราม ชาม พัดลม หมวกกันน็อค หนังสือ สายไฟ และจำพวกรถของเล่น จัดวางแทรกอยู่บนกล่องกระดาษลังหลากหลายขนาด ทับซ้อนกันไปในทิศทางจังหวะที่แตกต่างกัน ในรายละเอียดของผลงานเต็มไปด้วยลักษณะของการขีดเขียนเส้นที่ไขว้กันไปมา จนเกิดเป็นความสับสน ความยุ่งเหยิง ความอัดแน่น ความรกรุงรัง ความวุ่นวายของสภาพพื้นที่ ที่เป็นลักษณะเสมือนในห้อง

เก็บของ และมีการใช้ค่าน้ำหนักสร้างความเป็นจุดเด่น - จุดรอง ของส่วนประกอบในภาพ เพื่อให้เห็นเป็นลักษณะมุมมอง ที่ใช้ความขัดแย้งในเรื่องการวางค่าน้ำหนัก การใช้แสงจัด - เงาจัด มาเป็นส่วนประกอบในการสร้างความหมายในภาพผลงาน

ในบางตำแหน่งมีการลงค่าน้ำหนักด้วยการทาสีลงไปบางๆ เพื่อให้เห็นสีที่แตกต่างจากสีพื้นของผลงาน การลดทอนรายละเอียดความชัดเจนของรูปทรง จากบริเวณด้านหน้าไปด้านหลัง ที่ค่อยๆ ทำให้ดูจางลง เลื่อนรางหายไปใต้ม่านหมอก ช่วยสร้างระยะมิติในผลงานให้ดูลึกลงไป ซึ่งเป็นการทำให้ภาพดูลึกกลับ และน่าค้นหา อีกประการ การวางภาพด้วยการใช้กล่องกระดาษลังและวัตถุสิ่งของ จากที่เป็นเพียงแค่ห้องเก็บของ ผู้สร้างสรรค์ต้องการให้เห็นเป็นลักษณะมุมมองที่เป็นทิวทัศน์ของเมืองที่มีความแออัดวุ่นวายร่วมอยู่ด้วย จึงสร้างรายละเอียดของภาพให้มีทิศทาง และจังหวะที่มีความเป็นไปในพื้นที่ที่สร้างขึ้น กับระยะและมิติที่ลดทอนลงไป ก่อให้เกิดมุมมองใหม่ ที่เป็นการทับซ้อนกันระหว่างมุมมองของภาพหนึ่งในห้องเก็บของ และเสมือนภาพทิวทัศน์ของเมือง เป็นดั่งมุมมองของสภาพพื้นที่ที่กำลังถูกทิ้งให้ร้าง ด้วยนโยบายของการแทนที่ของอีกสิ่งที่กำลังมาทับซ้อน และเสมือนเป็นการลดทอนอีกสิ่งหนึ่งให้ค่อยๆ ถูกทิ้งร้างและจางหายไป

การวางรูปทรงและรูปร่าง เพื่อให้ภาพมีระยะของความลึก ไม่ได้ใช้เส้นนำสายตาตามหลักทัศนียวิทยาแต่อย่างใด แต่ประกอบสร้างโดยการวางรูปทรงและรูปร่างให้ทับซ้อนกัน ซึ่งมีขนาดที่แตกต่างกัน สิ่งที่อยู่ด้านหลังอาจดูมีขนาดใหญ่กว่าสิ่งที่อยู่ด้านหน้า แต่หลักคือ รูปทรงใดที่วางทับซ้อนอยู่กับรูปทรงหนึ่ง คือ รูปทรงที่อยู่ด้านบน คือ ระยะหน้า อีกทั้ง มีการลดทอนด้วยขนาด และความชัดเจนของรายละเอียดในบางตำแหน่งของรูปทรงวัตถุสิ่งของ และเพิ่มค่าน้ำหนักที่ตัดกันอย่างชัดเจน ในบริเวณด้านหน้า ผสมผสานกับการใช้สีของพื้นหลัง มาแทรกให้รูปทรงด้านหน้าถูกปกคลุมไว้ด้วยสีบรรยากาศ ทำให้น้ำหนักในบริเวณดังกล่าว ไม่ได้ดูตัดกันจนเกิดความรู้สึกที่ขัดแย้งมากเกินไป ยังคงมีความเชื่อมโยงกลมกลืนอยู่ในพื้นบรรยากาศ ทำให้ภาพดูมีมิติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ในบางตำแหน่งของภาพผลงาน มีรูปทรงวัตถุสิ่งของบางชิ้นที่อยู่ด้านหน้า ถูกปล่อยไว้เป็นเพียงกลุ่มค่าน้ำหนัก แต่รูปทรงบางอย่างที่อยู่ด้านหลังกลับถูกเขียนให้มีความชัดเจนขึ้นมา การเขียนภาพผลงานจึงเป็นการแสดงความสัมพันธ์ ที่ทับซ้อนกันไปมาระหว่างความสมบูรณ์แบบของการเขียนในระดับที่แตกต่างกัน และการเล่นจังหวะของทัศนธาตุทางศิลปะ ที่ประกอบด้วย จุด เส้น สี น้ำหนัก

พื้นผิว ที่ว่าง รูปทรงและรูปร่าง ทั้งนี้ผลงาน จึงเป็นการทดลอง การทดสอบ เสมือนสภาวะที่เกิดขึ้นใน
จิตใจบนพื้นที่ของความทรงจำ สิ่งที่จะเกิดขึ้นในผลลัพธ์ระหว่างการขีดเขียน สิ่งที่ลดหลั่นกันไปใน
สัดส่วนที่หาความประสานกลมกลืนกันได้ หรือขัดแย้งกัน เพื่อมุ่งหาประเด็นและความหมาย ที่
สอดคล้องกับการเขียนภาพ ที่สร้างมิติเฉพาะให้กับพื้นที่ของความทรงจำในผลงานวิทยานิพนธ์

3.1 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 64 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

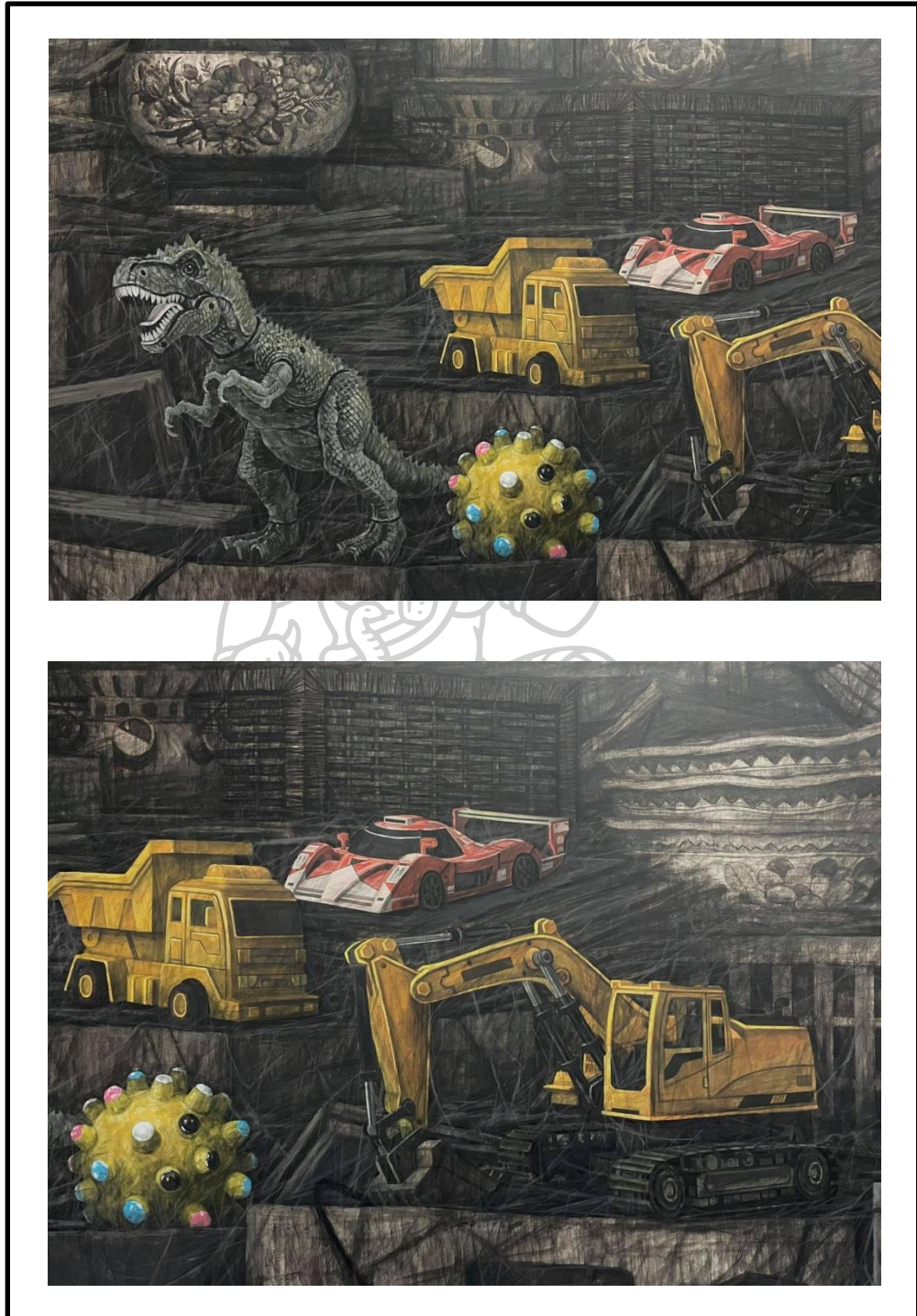
ชื่อผลงาน สัญญาณชีพ

ขนาด 100 X 190

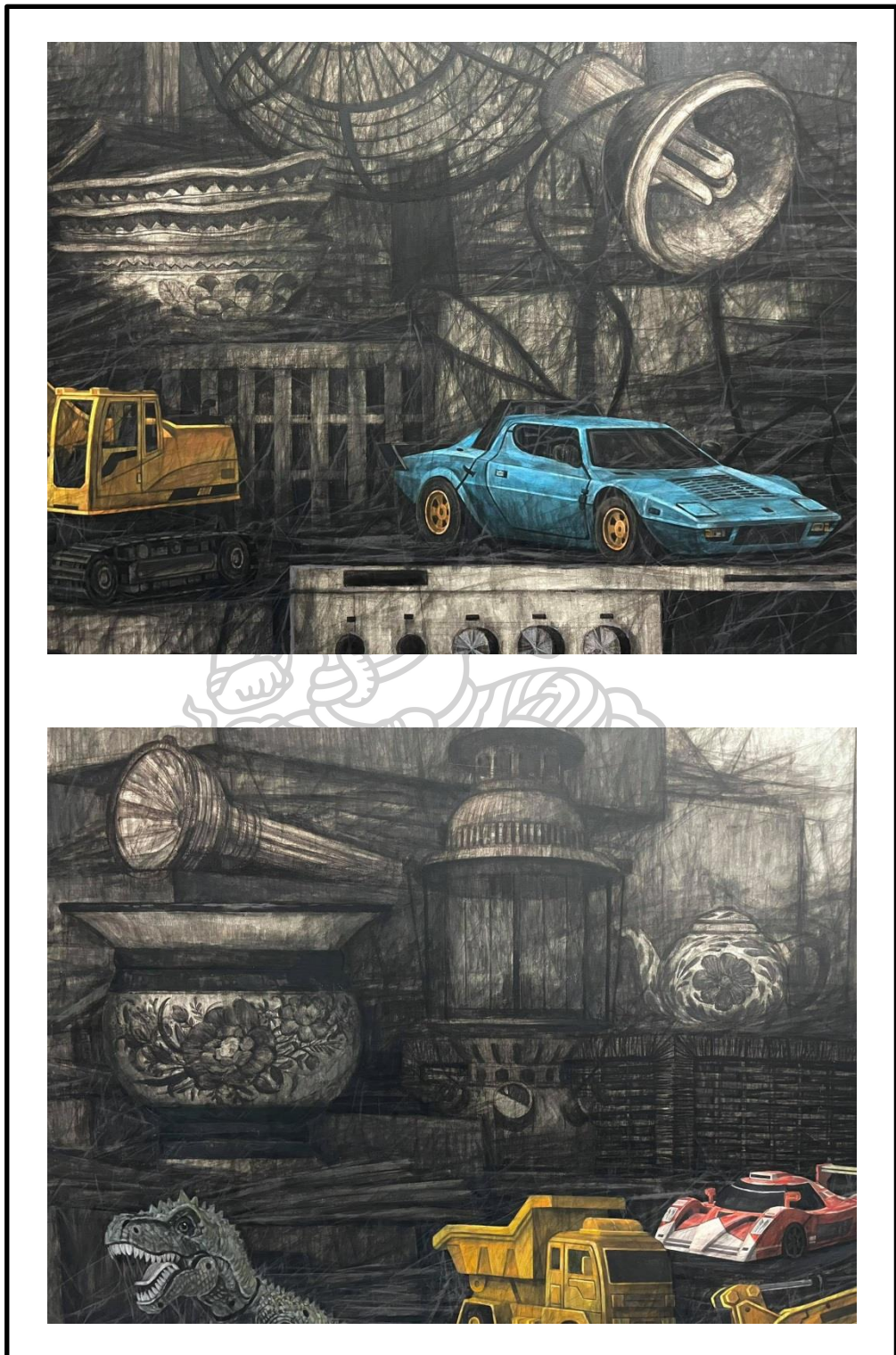
เทคนิค สีอะคริลิกผิวด้าน

ปีที่สร้าง 2564

ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 65 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 66 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ลักษณะของผลงานเป็นผลงานประเภทจิตรกรรม 2 มิติ ขนาด 100 X 190 เซนติเมตร เขียนด้วยเทคนิคสีอะคริลิกผิวด้าน โดยภาพรวมของผลงานมีค่าน้ำหนักที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีสีสันปรากฏในอัตราส่วนเล็กน้อยบนตำแหน่งที่เป็นรูปทรงวัตถุสิ่งของ การจัดวางโครงสร้างองค์ประกอบของภาพประกอบด้วยรูปทรงของกล่องกระดาษลังขนาดต่างๆ กับรูปทรงของวัตถุสิ่งของที่มีหลากหลายชนิด โดยแบ่งประเภทของการเขียนสีแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มที่เป็นวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น ที่ถูกเขียนให้มีสีสัน เช่น ตุ๊กตาไดโนเสาร์ ลูกฟุตบอลของเล่นสุนัข รถของเล่น และรถบังคับวิทยุในลักษณะต่างๆ
2. กลุ่มวัตถุสิ่งของจำพวกของเก่าโบราณ ที่เป็นสีโทนเดียว เช่น กระโถนลายดอกไม้ ไฟฉายโบราณ ตะเกียงโบราณ กาน้ำชาลายคราม ชามกระเบื้องลายคราม พัดลมโบราณ โคมไฟ ซึ่งเป็นสีโทนเดียวกันกับสีพื้นฉากบรรยากาศ

ซึ่งโครงสร้างหลักของภาพยังเป็นรูปทรงของกล่องกระดาษลังขนาดที่แตกต่างกัน วางอัดแน่นทับซ้อนกันไปตามทิศทางและจังหวะที่แตกต่างกัน และเห็นชัดในเรื่องความแตกต่างของการวางสีระหว่าง ความเป็นสีสันที่ปรากฏบนวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น กับ ความเป็นสีโทนเดียว ที่เป็นสีขาวเทา ดำ ปรากฏบนวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณ และสีบรรยากาศของภาพ

ในรายละเอียดของผลงานเต็มไปด้วยลักษณะของการขีดเขียนเส้นที่ไขว้กันไปตาม จนเกิดเป็นลักษณะของความสับสน ความรกรุงรัง ความยุ่งเหยิง ความวุ่นวายของสภาพพื้นที่ ที่เป็นเสมือนลักษณะในท้องเก็บของ และมีการใช้ค่าน้ำหนักสร้างความเป็นจุดเด่น - จุดรองของส่วนประกอบในภาพ เพื่อให้เห็นลักษณะของมุมมอง ที่ใช้ความขัดแย้งในเรื่องการวางค่าน้ำหนักแสงจัด - เงาจัด บางตำแหน่งมีการลงค่าน้ำหนักด้วยทาสีลงไปเบาๆ เพื่อให้เห็นสีที่แตกต่างจากสีพื้นผลงาน การลดทอนรายละเอียดความชัดเจนของรูปทรง จากบริเวณด้านหน้าไปด้านหลัง ที่ค่อยๆ ทำให้ดูจางลง เลื่อนรางหายไปใต้ม่านหมอก อีกประการ การวางภาพด้วยการใช้กล่องและวัตถุสิ่งของ จากที่เป็นเพียงแค่ท้องเก็บของ เมื่อมองดูอีกมุมหนึ่ง เสมือนเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับกายภาพที่เป็นทิวทัศน์ของเมือง ที่มี ความแออัดวุ่นวายร่วมอยู่ด้วย ก่อให้เกิดมุมมองใหม่ที่เป็นมากกว่าภาพของท้องเก็บของ ซึ่งเป็นการทับซ้อนกันระหว่างมุมมองของภาพหุ่นนิ่งและภาพทิวทัศน์

การวางตำแหน่งรูปทรงวัตถุสิ่งของ เพื่อให้ภาพมีระยะของความลึก ไม่ได้กำหนดด้วยการใช้เส้นนำสายตาตามหลักทัศนียวิทยาแต่อย่างใด แต่สร้างโดยการวางรูปทรงให้ทับซ้อนกันไปมากระจายอยู่ในตำแหน่งต่างๆ ของภาพ เพื่อให้เห็นความลึกจากการทับซ้อนของรูปทรงวัตถุสิ่งของ ตั้งแต่ระยะหน้าไปจนถึงระยะหลัง ในส่วนของขนาดวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น มีสัดส่วนเปรียบเทียบที่ใกล้เคียงกัน มีระยะห่างการวางตำแหน่งที่ไม่มาก เนื่องจากถูกจัดวางให้เป็นกลุ่มอยู่ในระยะส่วนหน้า เช่นเดียวกับกลุ่มวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณในระยะหลัง ที่มีลักษณะการวางตำแหน่งเป็นกลุ่มที่อยู่ใกล้เคียงกัน แต่เห็นความแตกต่างในเรื่องของขนาดสัดส่วนเปรียบเทียบ ได้ชัดเจนมากกว่ากลุ่มวัตถุสิ่งของที่เป็นจำพวกของเล่น

วัตถุสิ่งของที่อยู่ด้านหลังอาจมีขนาดใหญ่กว่าสิ่งที่อยู่ด้านหน้า แต่หลักคือ รูปทรงใดที่วางทับซ้อนอยู่กับรูปทรงหนึ่ง คือรูปทรงที่อยู่ด้านหน้า มีการลดทอนด้วยขนาด และความชัดเจนของรายละเอียดในตำแหน่งของรูปทรง และเพิ่มค่าน้ำหนักที่ตัดกันอย่างชัดเจน ในบริเวณด้านหน้าที่เป็นวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น ผสมผสานกับการใช้สีของพื้นหลัง มาแทรกให้รูปทรงด้านหน้าถูกปกคลุมไว้ด้วยสีบรรยากาศ ทำให้น้ำหนักในบริเวณดังกล่าว ยังมีความเชื่อมโยงกลมกลืนอยู่ในพื้นบรรยากาศ ไม่ได้ตัดกันจนเกิดความรู้สึกที่ขัดแย้งมากเกินไป ในบางตำแหน่งของผลงาน สิ่งที่อยู่ด้านหน้า ถูกปล่อยไว้เป็นเพียงกลุ่มของค่าน้ำหนัก แต่รูปทรงบางอย่างที่อยู่ด้านหลังกลับถูกเขียนให้มีความชัดเจนขึ้นมา การเขียนภาพผลงาน จึงเป็นการแสดงความสัมพันธ์ ที่ทับซ้อนกันไประหว่างความสมบูรณ์แบบของการเขียนในระดับที่แตกต่างกัน และการเล่นจังหวะและลีลาของทัศนธาตุทางศิลปะ ที่ประกอบด้วย จุด เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว ที่วาง รูปทรงและรูปร่าง

วิเคราะห์ที่มาและความหมายของผลงาน

ในภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1 ผู้สร้างสรรค์ได้มุ่งเน้นไปที่การสร้างนัยยะแฝงทางรูปทรงวัตถุสิ่งของเป็นหลัก โดยมีการแบ่งกลุ่ม และวิธีการวางตำแหน่งรูปทรงวัตถุสิ่งของ จากระยะหน้าไปหลัง ข้างล่างขึ้นไปข้างบน เป็นการเรียบเรียงให้เห็นถึงความแตกต่างของกลุ่มคนที่ต่างช่วงวัย ต่างช่วงเวลา และหมายถึงลักษณะโครงสร้างของครอบครัว ที่เหมือนกับแผนภูมิครอบครัว นัยยะต่อมาคือเรื่องของระยะการวางวัตถุสิ่งของในภาพผลงาน โดยเริ่มต้นจากส่วนที่อยู่ในระยะหน้า คือช่วงเวลา

ของปัจจุบันที่ยังคงดำเนินอยู่ สืบเนื่องมาจากการใช้วัตถุสิ่งของจำพวกของเล่นที่ถูกเขียนให้มีสีสัน แทนค่าถึงตัวผู้สร้างสรรค์ที่เป็นกลุ่มคนในรุ่นปัจจุบัน ไล่เรียงไปในระยะหลัง ที่เป็นนัยยะของช่วงเวลา ในอดีต จากการใช้รูปทรงวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณ ที่ถูกเขียนด้วยค่าน้ำหนักสีโทนเดียว แทนค่าของเรื่องราวที่ได้ผ่านพ้นกาลเวลามานาน สิ่งที่ได้สูญเสียไปแล้ว จากที่กล่าวมา เป็นการใช้ระยะที่เกิดขึ้นในการวางโครงภาพของผลงานจิตรกรรม และการใช้ความหมายในเรื่องของสี เพื่อสื่อสารถึงนัยยะ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของช่วงระยะเวลาที่ยาวนาน จากปัจจุบันย้อนไปหาอดีต ทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของสายสัมพันธ์ ที่ส่งต่อมาจากรุ่นสู่รุ่นในลักษณะความเป็นระบบของครอบครัว

ในส่วนของกล่องกระดาษลัง กับรูปทรงของวัตถุสิ่งของชนิดต่างๆ ที่ถูกวางกระจัดกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ทับซ้อน สอดแทรกกันเข้ามาในตำแหน่งต่างๆ ของภาพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าน้ำหนักเข้ม ดูคลุมเครือด้วยบรรยากาศของสี ให้ความหมายในเชิงที่ว่า พื้นที่ที่จัดเก็บความทรงจำ และมีมิติในความทรงจำเป็นพื้นที่ที่อัดแน่นไปด้วยสิ่งที่น่าค้นหา สิ่งที่เป็นปริศนา และสิ่งที่เรายังไม่ได้รับรู้อีกมากมาย เป็นมิติของการค้นคืน การระลึกถึง และความต้องการที่จะสืบค้นไต่หาความเป็นจริงถึงเรื่องราวที่มีความเลือนราง ไปจนถึงทำความเข้าใจในสิ่งที่อาจถูกหลงลืมไป หรือซ่อนเร้นเอาไว้ในส่วนลึกของจิตใจ

ในส่วนของการวางตำแหน่งรูปทรงวัตถุสิ่งของในผลงานชิ้นนี้ ที่มีความเป็นกลุ่มแยกประเภทให้เห็นมากยิ่งขึ้น มีการไล่เรียงให้เห็นความแตกต่างจากหน้าไปหลัง ในส่วนนี้ เพื่อสื่อให้เห็นโครงสร้างของรูปแบบระบบครอบครัว และมีมิติของช่วงระยะเวลาที่มีความเป็นมา พร้อมกันนั้น ยังทำให้เห็นว่าลักษณะการจัดวางสิ่งของในผลงาน ได้แรงบันดาลใจมาจากสภาพของห้องเก็บของภายในบ้าน ที่เต็มไปด้วยกล่องกระดาษลัง และวัตถุสิ่งของต่างๆ มากมาย ทั้งสิ่งของที่ถูกรวบรวมเก็บไว้นานมาแล้ว กับสิ่งของที่เพิ่งถูกจัดเก็บเข้าไปใหม่ ในจุดนี้ เป็นนัยยะที่เห็นได้จากความเก่าเก็บในตัววัตถุสิ่งของแต่ละชนิด กับปริมาณของวัตถุสิ่งของที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นรอยต่อของช่วงอายุคน ในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาอย่างยาวนานของครอบครัว ในส่วนนี้ ยังคงไว้ซึ่งการแฝงนัยยะของรูปทรง ซึ่งเป็นการแทนค่าของหน่วยความทรงจำ ที่มีความเด่นชัด หรือมีความเลือนรางแตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังแสดงความเป็นตัวบุคคล ที่เปรียบเสมือนกับบุคลิกจากลักษณะวัตถุสิ่งของแต่ละชนิด

การจัดวางตำแหน่งวัตถุสิ่งของแต่ละชนิด ผู้สร้างสรรค์ มีจุดประสงค์ที่จะใช้ระยะการวางที่เกิดขึ้นในภาพผลงาน เพื่อบ่งบอกถึงความชัดเจนของเรื่องราวที่ใกล้ตัว และเรื่องราวที่อยู่ห่างออกไป

ตามช่วงเวลาของความทรงจำ ที่มีต่อสิ่งของแต่ละชนิดที่ปรากฏในผลงาน กล่าวคือ วัตถุสิ่งของที่อยู่ในระยะหน้าจำพวกของเล่น เป็นวัตถุสิ่งของที่แสดงถึงกลุ่มรุ่นสมัยของตัวผู้สร้างสรรค์ ระยะถัดไปที่เป็นวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณ เป็นกลุ่มของรุ่นพ่อแม่ ลุง ป้า น้า อา และระยะหลังสุดเป็นกลุ่มของปู่ย่า ตายาย สิ่งเหล่านี้ เป็นการแสดงนัยยะให้เห็นถึงการไล่เรียงลำดับของช่วงวัยที่ห่างกัน ในช่วงเวลาที่ผ่านไปอย่างยาวนาน และเป็นการแสดงให้เห็นถึงลำดับความอาวุโสของกลุ่มคนในครอบครัว ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ในลักษณะที่เหมือนกับแผนภูมิครอบครัว อีกทั้งยังทำให้เห็นว่า ในโครงสร้างความสัมพันธ์ของผู้คนในครอบครัว ย่อมประกอบและปะปนไปด้วยความแตกต่างที่หลากหลาย บ้างเป็นความแตกต่างกันในช่วงวัย ประสบการณ์ หน้าที่ วุฒิภาวะทางความคิด การแสดงออกในแง่ของบุคลิกภาพ เช่นเดียวกับสิ่งของที่ต่างชนิดกัน สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ที่ช่วยทำให้สิ่งที่แตกต่างกันแต่สามารถมาอยู่ร่วมกันได้ ช่วยเสริมสร้าง เกื้อหนุน ประคับประคองให้สิ่งเหล่านั้นกลายเป็นความกลมกลืน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน เกิดเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่เรียกว่า ครอบครัว

จากลักษณะการเก็บของภายในบ้าน เป็นดั่งพื้นที่จัดเก็บความทรงจำ บางส่วนมีความเลือกรางในการจดจำ ในอีกมุมหนึ่ง ผู้สร้างสรรค์คุ้นเคยกับการอยู่อาศัยใช้ชีวิตในสังคมเมือง ภาพการจดจำลักษณะทางกายภาพ เต็มไปความวุ่นวายที่หลากหลายของสิ่งต่างๆ ที่อยู่ร่วมกัน แต่กลับไร้ซึ่งความผูกพัน และความเชื่อมโยงกันในเชิงความรู้สึกนึกคิด กับการเห็นกายภาพของวัตถุสิ่งของที่ถูกเก็บอยู่ภายในบ้านที่มีอยู่มากมาย แต่กลับไร้ซึ่งการขับเคลื่อนสภาพชีวิตของผู้คน อีกทั้งไม่สามารถรับรู้และเห็นความเป็นได้จริงทั้งหมด หรือไม่เคยได้อยู่ร่วมกับบุคคลเหล่านั้นในสถานการณ์จริง จึงกลายเป็นความรู้สึกระลึกถึงพวกเขาทั้งหลาย และความพยายามที่จะค้นหาคำตอบของสิ่งเหล่านั้น จากสิ่งที่หลงเหลืออยู่ จึงทำให้ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมสองด้านนี้ เป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ได้พยายามนำมาทับซ้อนกัน เพื่อให้เกิดความหมายใหม่ร่วมกัน โดยใช้รูปทรงของวัตถุสิ่งของ ที่อยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ดูเจียบเหงา และภาพลักษณ์ความวุ่นวายแออัดของสังคมเมือง นำมาเป็นภาพแทนความหมายของการค้นหาคุณค่าที่แท้จริง ในรูปแบบการดำเนินชีวิตของระบบความเป็นครอบครัว ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

จากมุมมองของผู้สร้างสรรค์ ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างภาพความเค้งคว้างของบ้านในต่างจังหวัดที่กำลังเริ่มรกร้าง กับภาพความแออัดที่วุ่นวายของสังคมเมือง ที่กำลังเจริญเติบโตด้วย

ระบบสังคมทุนนิยม ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ของชีวิตรูปแบบใหม่ ที่เข้ามาแทนที่ความเป็นอยู่ในรูปแบบดั้งเดิมของสังคมไทยในปัจจุบัน ก่อให้เกิดมุมมองใหม่ ที่เป็นการทับซ้อนระหว่างมุมมองของภาพหุ่นนิ่งในห้องเก็บของ และเสมือนภาพทิวทัศน์ของสังคมเมือง เป็นดั่งมุมมองของสภาพพื้นที่ที่กำลังถูกทิ้งไว้ร้าง ด้วยนโยบายการแทนที่ของอีกสิ่งที่กำลังมาทับซ้อน และเสมือนเป็นการลดทอนอีกสิ่งหนึ่งให้ค่อยๆ เลือนรางจางหายไป

มุมมองใหม่ที่อยู่ระหว่างความเป็นภาพหุ่นนิ่งหรือภาพทิวทัศน์ สิ่งเหล่านี้ เกิดจากเรื่องราวที่เปลี่ยนแปลงลักษณะความคิด ทักษะคติ ความรู้สึกในการปรับตัว และเรียนรู้ทำความเข้าใจกับสถานการณ์ของระบบครอบครัวในสังคมไทยที่เกิดขึ้น โดยให้แง่คิดว่าเราเลือกที่จะมองเห็นคุณค่าความหมายจากสิ่งใด ซึ่งจำนวนของวัตถุสิ่งของเหล่านั้น เป็นตัวแทนของรูปแบบความเป็นสถาบันครอบครัวแบบในอดีต ตัวผู้สร้างสรรค์เป็นกลุ่มคนรุ่นหลัง ที่ต้องดูแลสิ่งเหล่านั้นต่อไป ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ จึงเกิดเป็นความรู้สึกที่เกินตัวของกรรมมีอยู่ จากสิ่งที่เป็นการส่งต่อทางเจตนารมณ์ของครอบครัว ที่มีอยู่อย่างท่วมท้นในจิตใจ

3.2 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 67 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน มิติทับซ้อน

ขนาด 110 X 200

เทคนิค สีอะคริลิกผิวด้าน

ปีที่สร้าง 2564

ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 68 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 69 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ลักษณะของผลงานเป็นผลงานประเภทจิตรกรรม 2 มิติ ขนาด 110 X 200 เซนติเมตร เขียนด้วยเทคนิคสีอะคริลิกผิวด้าน โดยภาพรวมของผลงานมีค่าน้ำหนักที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจนมาก มีสีสันปรากฏในอัตราส่วนเล็กน้อยบนตำแหน่งที่เป็นรูปทรงของวัตถุสิ่งของ การจัดวางส่วนของภาพประกอบด้วยรูปทรงของกล่องกระดาษขนาดต่างๆ กับรูปทรงของวัตถุสิ่งของที่มีหลากหลายชนิด โดยแบ่งประเภทของการเขียนสีเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มที่เป็นวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น ที่ถูกเขียนให้มีสีสัน เช่น ตุ๊กตาไดโนเสาร์ ลูกฟุตบอลของเล่นสุนัข รถของเล่น และรถบังคับวิทยุในลักษณะต่างๆ
2. กลุ่มวัตถุสิ่งของจำพวกของเก่าโบราณ ที่เป็นสีโทนเดียว เช่น กระโถนลายดอกไม้ ไฟฉายโบราณ จักรเย็บผ้าโบราณ แจกันใส่ดอกไม้ไหว้พระ โทρθ์ศน์รุ่นเก่า ตะเกียงโบราณ หมวกกันน็อคพัดลมชนิดแขวนเพดานที่ถูกวางในทิศทางหงายขึ้น และกระซอนสแตนเลส ซึ่งเป็นสีโทนเดียวกับกับสีพื้นฉากบรรยากาศ

ซึ่งโครงสร้างหลักของภาพ ยังคงถูกประกอบสร้างด้วยรูปทรงของกล่องกระดาษที่วางอัดแน่นทับซ้อนกันไปในลักษณะทิศทางและจังหวะที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังคงเห็นชัดในเรื่องความแตกต่างของวรรณะสี ระหว่าง ความเป็นสีสันที่ปรากฏบนวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น กับความเป็นสีโทนเดียว ที่ปรากฏบนวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณ และสีบรรยากาศส่วนรวมของภาพ ในรายละเอียดของผลงานเต็มไปด้วยลักษณะของการขีดเขียนเส้นที่ไขว้กันไปมา จนเกิดเป็นลักษณะของความสับสน ความรกรุงรัง ความยุ่งเหยิง ความรกรุงรังของสภาพพื้นที่ ที่เป็นเสมือนลักษณะในห้องเก็บของ และมีการใช้ค่าน้ำหนักสร้างความเป็นจุดเด่น - จุดรองของส่วนประกอบในภาพ เพื่อให้เห็นลักษณะมุมมองที่ใช้ความแตกต่างในเรื่องการกำหนดค่าน้ำหนักแสงจัด เงาจัด

บางตำแหน่งมีการลดค่าน้ำหนักด้วยการทาสีลงไปบางๆ เพื่อให้เห็นชั้นสีที่แตกต่างจากสีพื้นผลงาน และมีการลดทอนรายละเอียดความชัดเจนของรูปทรง จากบริเวณด้านหน้าไปด้านหลัง ที่ค่อยๆ ทำให้ดูจางลง เลื่อนรางหายไปในส่วนของการวางภาพด้วยการใช้กล่องและวัตถุสิ่งของ จากที่เป็นเพียงสภาพภายในห้องเก็บของ เมื่อมองดูอีกมุมหนึ่ง เสมือนเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับกายภาพที่เป็นทิวทัศน์ของเมือง ที่มีความแออัดวุ่นวายร่วมอยู่ด้วย ในรายละเอียดของภาพมี

ทิศทาง และจังหวะที่มีความเป็นไปได้ในพื้นที่ที่สร้างขึ้น เป็นการทับซ้อนกันระหว่างมุมมองของภาพ
หุ่นนิ่งและภาพทิวทัศน์

การวางรูปทรงและรูปร่างเพื่อให้ภาพมีระยะของความลึก ไม่ได้กำหนดด้วยการใช้เส้นนำ
สายตาตามหลักทัศนียวิทยาแต่อย่างใด แต่สร้างด้วยการวางรูปทรงและรูปร่างให้ทับซ้อนกันไปมา
กระจายอยู่ในตำแหน่งต่างๆ ของภาพ ตั้งแต่ระยะหน้าไปจนถึงระยะหลัง โดยขนาดของวัตถุสิ่งของ
จำพวกของเล่น มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีระยะห่างการวางที่ไม่มาก เนื่องจากถูกจัดวางให้เป็นกลุ่มอยู่
ในระยะส่วนหน้า เช่นเดียวกับกลุ่มวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณในระยะหลัง ที่มีลักษณะการวาง
ตำแหน่งให้เป็นกลุ่มที่อยู่ใกล้เคียงกัน แต่ในส่วนของกลุ่มรูปทรงวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณ มี
ความแตกต่างกันในเรื่องของขนาดสัดส่วนเปรียบเทียบ ที่ชัดเจนมากกว่ากลุ่มวัตถุสิ่งของที่เป็นจำพวก
ของเล่น แต่ด้วยขนาดผลงานในชิ้นนี้มีเนื้อที่ใหญ่กว่าผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 1 ทำให้ภาพรวมของ
กลุ่มวัตถุสิ่งของแต่ละชนิดที่มาประกอบรวมกัน ดูมีระยะห่างของช่องไฟในแต่ละชิ้นมากกว่าชิ้นที่แล้ว
จึงทำให้ภาพผลงานดูมีพื้นที่ว่างในภาพรวมที่บางเบากว่า และกลุ่มรูปทรงให้ความรู้สึกที่ดูกระจายตัว
มากกว่าในผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 1

วัตถุสิ่งของที่อยู่ด้านหลังอาจดูมีขนาดใหญ่กว่าสิ่งที่อยู่ด้านหน้า แต่หลักคือ รูปทรงใดที่ว่าง
ทับซ้อนอยู่อีกรูปทรงหนึ่ง คือรูปทรงที่อยู่ด้านหน้า อีกทั้งยังมีการลดทอนด้วยขนาด และความชัดเจน
ของรายละเอียดในบางตำแหน่งของรูปทรง และเพิ่มค่าน้ำหนักที่ตัดกันอย่างชัดเจน ในบริเวณด้าน
หน้าที่เป็นวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น ผสมผสานกับการใช้สีของพื้นหลัง มาแทรกให้รูปทรงด้านหน้า
ถูกปกคลุมไว้ด้วยสีบรรยากาศ ทำให้น้ำหนักในบริเวณดังกล่าว ยังมีความเชื่อมโยงกลมกลืนอยู่ในพื้น
บรรยากาศ ไม่ได้ตัดกันจนเกิดความรู้สึกที่ขัดแย้งมากเกินไป

ในบางตำแหน่งของผลงาน สิ่งที่อยู่ด้านหน้า ถูกปล่อยไว้เป็นเพียงกลุ่มค่าน้ำหนัก แต่รูปทรง
บางอย่างที่อยู่ด้านหลังกลับถูกเขียนให้มีความชัดเจนขึ้นมา การเขียนภาพผลงาน จึงเป็นการแสดง
ความสัมพันธ์ ที่ทับซ้อนกันไประหว่างความสมบูรณ์แบบของการเขียนในระดับที่แตกต่างกัน และ
การเล่นจังหวะและลีลาของทัศนธาตุทางศิลปะ ที่ประกอบด้วย จุด เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง
รูปทรงและรูปร่าง

วิเคราะห์ที่มาและความหมายของผลงาน

ในภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2 ผู้สร้างสรรค์ยังคงมุ่งเน้นไปที่การสร้างนัยยะแฝงทาง รูปทรงวัตถุสิ่งของเป็นหลัก โดยมีการแบ่งกลุ่ม และวิธีการวางตำแหน่งรูปทรงวัตถุสิ่งของ จากระยะ หน้าที่ไปหลัง ข้างล่างขึ้นไปข้างบน เป็นการเรียบเรียงให้เห็นถึงความแตกต่างของกลุ่มคน ที่ต่างช่วงวัย ต่างช่วงเวลา และหมายถึงลักษณะโครงสร้างของครอบครัว ที่เหมือนกับแผนภูมิครอบครัว นัยยะ ต่อมา คือเรื่องของการวางวัตถุสิ่งของในภาพผลงาน โดยเริ่มต้นจากส่วนที่อยู่ในระยะหน้า คือ ช่วงเวลาของปัจจุบันที่ยังคงดำเนินอยู่ สืบเนื่องมาจากการใช้วัตถุสิ่งของจำพวกของเล่นที่มีการเขียน สีสีน แทนค่าถึงตัวผู้สร้างสรรค์ที่เป็นกลุ่มคนในรุ่นปัจจุบัน ไล่เรียงไปในระยะหลัง ที่เป็นนัยยะของ ช่วงเวลาในอดีต จากการใช้รูปทรงวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณ ที่ไม่ได้มีการเขียนสีสีน เป็นเพียง ค่าน้ำหนักขาวดำ แทนค่าของเรื่องราวที่ได้ผ่านพ้นกาลเวลามานาน หรือสิ่งที่ได้สูญเสียไปแล้ว จากที่ กล่าวมา เป็นการสร้างนัยยะจากระยะที่เกิดขึ้นในการวางโครงภาพของผลงานจิตรกรรม และการใช้ ความหมายในเรื่องวรรณคดี เพื่อสื่อสารถึงความเป็นมาของช่วงระยะเวลาที่ยาวนาน จากปัจจุบัน มองย้อนไปหาอดีต ทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของสายสัมพันธ์ ที่ส่งต่อมาจากรุ่นสู่รุ่นในความเป็น ระบบของครอบครัว

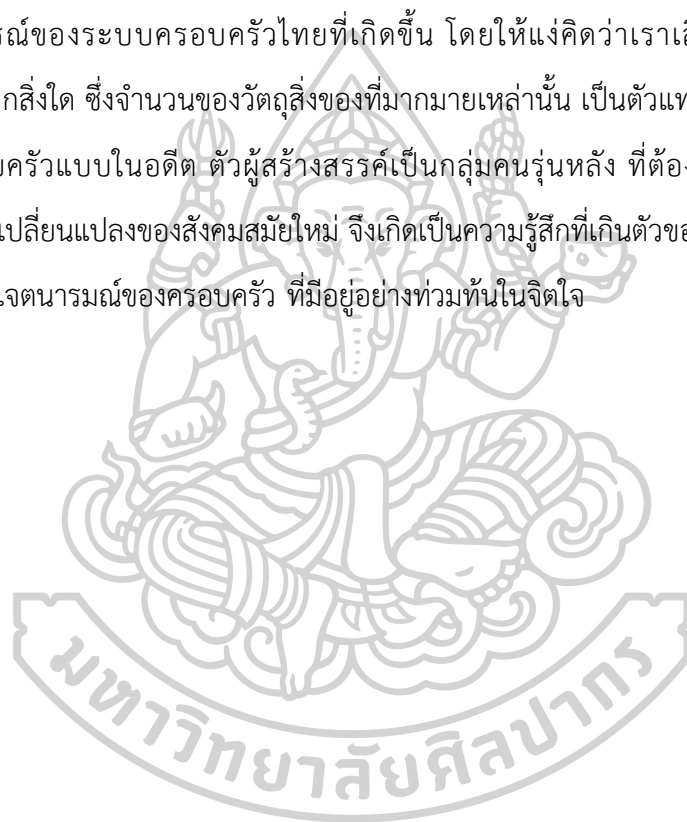
ผลงานยังคงปรากฏรูปทรงของวัตถุสิ่งของชนิดต่างๆ ซึ่งถูกวางกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ทับ ซ้อน สอดแทรกกันไป มากับในส่วนของกล่องกระดาษลัง ที่ส่วนใหญ่เป็นค่าน้ำหนักที่เข้ม ตุกลมเครือ ให้ความหมายในเชิงที่ว่า พื้นที่ในความทรงจำเป็นสิ่งที่ลึกลับ เป็นปริศนา น่าค้นหา เป็นเรื่องราวของ ช่วงเวลาในอดีตที่ผ่านมาแล้ว พร้อมกันนั้น ยังทำให้เห็นว่า ลักษณะการจัดวางสิ่งของและโครงสร้าง ภาพรวมในผลงาน ได้แรงบันดาลใจมาจากสภาพของห้องเก็บของภายในบ้าน ที่เต็มไปด้วยกล่อง กระดาษลัง และวัตถุสิ่งของต่างๆ มากมาย ทั้งสิ่งที่เก็บไว้นานมาแล้ว กับสิ่งที่เพิ่งถูกจัดเก็บเข้าไปใหม่ จากจุดนี้ แสดงให้เห็นถึงช่วงรอยต่อของระยะเวลาที่ผ่านมาอย่างยาวนานของครอบครัว ที่เห็นได้จาก จำนวนและความเก่าเก็บในตัวสิ่งของแต่ละชนิด ในส่วนนี้ ยังคงไว้ซึ่งการแฝงนัยยะของรูปทรง ซึ่งเป็นการแทนค่าของหน่วยความทรงจำ ซึ่งมีในส่วนที่เป็นความทรงจำระยะสั้น ความทรงจำระยะยาว ความทรงจำที่มีความเด่นชัด หรือมีความเลือนรางไกลตัวแตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังแสดงความเป็น ตัวบุคคล ที่เปรียบเสมือนกับบุคลิกจากลักษณะวัตถุสิ่งของชนิดนั้น

การจัดวางตำแหน่งสิ่งของแต่ละชนิด ผู้สร้างสรรค์มีจุดประสงค์ที่จะใช้ระยะเวลาวาง เพื่อบ่งบอกถึงความชัดเจนของเรื่องราวที่ใกล้ตัว และเรื่องราวที่อยู่ห่างออกไปตามช่วงระยะเวลาของความทรงจำ ที่มีต่อสิ่งของแต่ละชนิดที่ปรากฏในผลงาน กล่าวคือ วัตถุสิ่งของที่อยู่ในระยะหน้าจำพวกของเล่น เป็นวัตถุสิ่งของที่แสดงถึงกลุ่มรุ่นสมัยของตัวผู้สร้างสรรค์ ระยะถัดไปที่เป็นวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณ เป็นกลุ่มของรุ่นพ่อแม่ ลุง ป้า น้า อา และระยะหลังสุดเป็นกลุ่มของรุ่นปู่ย่า ตายาย เป็นการแสดงนัยยะให้เห็นถึงการไล่เรียงลำดับช่วงวัยที่ห่างกัน และช่วงเวลาที่ผ่านมายาวนาน สิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงลำดับความอาวุโสของกลุ่มคนในครอบครัว ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน มีลักษณะเหมือนแผนภูมิครอบครัว และทำให้เห็นว่า ในโครงสร้างความสัมพันธ์กันของผู้คนในครอบครัว ย่อมประกอบและปะปนไปด้วยความแตกต่างที่หลากหลาย บ้างเป็นความแตกต่างกันในช่วงวัย ประสบการณ์ หน้าที่ วุฒิภาวะทางความคิด การแสดงออกในแง่ของบุคลิกภาพ เช่นเดียวกับสิ่งของที่ต่างชนิดกัน ซึ่งเมื่อความแตกต่างของสิ่งที่หลากหลายสามารถมาอยู่ร่วมกันได้ และนำพามาซึ่งการช่วยเหลือ เสริมสร้าง เกื้อหนุน และประคับประคองซึ่งกันและกัน ทำให้สิ่งเหล่านั้นกลายเป็นความกลมกลืน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน เกิดเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่เรียกว่าครอบครัว

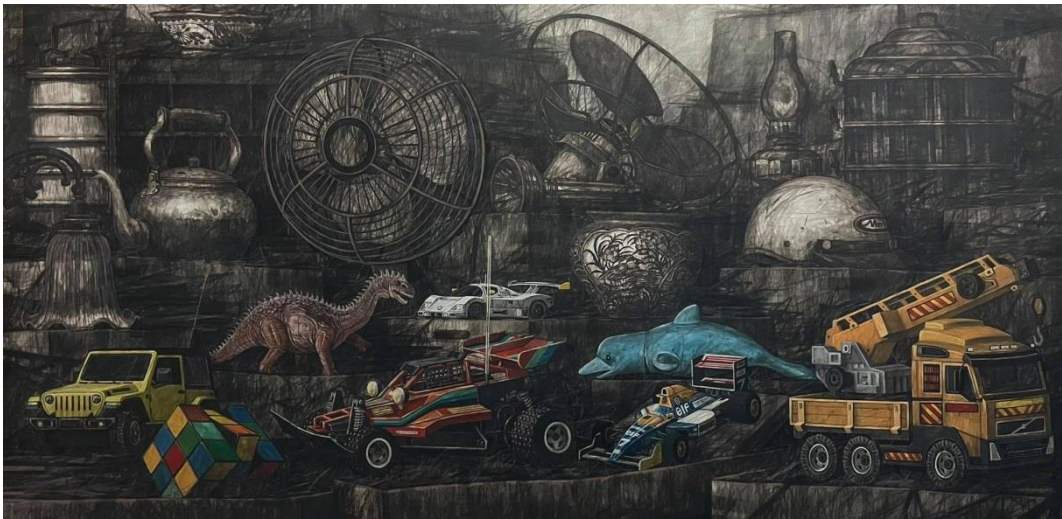
จากลักษณะกายภาพวัตถุสิ่งของที่ถูกเก็บอยู่ภายในบ้าน ซึ่งเป็นดั่งพื้นที่จัดเก็บความทรงจำในอีกมุมหนึ่ง ผู้สร้างสรรค์คุ้นเคยกับการอยู่อาศัยใช้ชีวิตในสังคมเมือง ภาพการจดจำลักษณะความวุ่นวายที่หลากหลายของสิ่งต่างๆ ที่อยู่ร่วมกัน แต่กลับไร้ซึ่งความเชื่อมโยง และความผูกพันกันในเชิงความรู้สึกของจิตใจ กับการเห็นภาพวัตถุสิ่งของภายในบ้านที่มีอยู่มากมาย แต่กลับไร้ซึ่งการขับเคลื่อนสภาพชีวิตของผู้คน อีกทั้งไม่สามารถรับรู้และเห็นความจริงทั้งหมด หรือไม่เคยได้อยู่ร่วมกับบุคคลเหล่านั้นได้ในสถานการณ์จริง กลายเป็นความระลึกถึงพวกเขาทั้งหลาย และความพยายามที่จะค้นหาคำตอบจากสิ่งเหล่านั้น ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมสองด้านนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้พยายามนำมาทับซ้อนกัน เพื่อให้เกิดความหมายใหม่ร่วมกัน โดยใช้รูปทรงของวัตถุสิ่งของ และภาพลักษณ์ความวุ่นวายแออัดของสังคมเมือง นำมาเป็นภาพแทนความหมายของการค้นหาคุณค่าที่แท้จริง ในการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป จากมุมมองของผู้สร้างสรรค์ ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างภาพความเคว้คว้างของบ้านในต่างจังหวัดที่กำลังเริ่มรกร้าง กับภาพความแออัดที่วุ่นวายของสังคมเมืองที่กำลังเจริญเติบโตด้วยระบบสังคมทุนนิยม ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ของชีวิตรูปแบบใหม่ ที่เข้ามาแทนที่ความเป็นอยู่ในรูปแบบ

ดั้งเดิมของสังคมไทยในปัจจุบัน ก่อให้เกิดมุมมองใหม่ ที่เป็นการทับซ้อนกันระหว่างมุมมองของภาพ
หุ่นนิ่งในห้องเก็บของ กับภาพทิวทัศน์ของสังคมเมือง เป็นดั่งมุมมองของสภาพพื้นที่ที่กำลังถูกทิ้งให้
ร้าง ด้วยนโยบายของการแทนที่ของอีกสิ่งที่กำลังมาทับซ้อน และเสมือนเป็นการลดทอนอีกสิ่งหนึ่งให้
ค่อยๆ จางหายไป

การประกอบสร้างมุมมองใหม่ที่อยู่ร่วมกัน ระหว่างความเป็นภาพหุ่นนิ่งกับภาพทิวทัศน์ สิ่ง
เหล่านี้ เกิดจากเรื่องราวที่เปลี่ยนแปลงลักษณะความคิด ทักษะคิด ความรู้สึกในการปรับตัว และเรียนรู้
กับสถานการณ์ของระบบครอบครัวไทยที่เกิดขึ้น โดยให้แง่คิดว่าเราเลือกจะมองเห็นคุณค่า
ความหมายจากสิ่งใด ซึ่งจำนวนของวัตถุสิ่งของที่มากมายเหล่านั้น เป็นตัวแทนของรูปแบบความเป็น
สถาบันครอบครัวแบบในอดีต ตัวผู้สร้างสรรค์เป็นกลุ่มคนรุ่นหลัง ที่ต้องดูแลสิ่งเหล่านั้นต่อไป
ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ จึงเกิดเป็นความรู้สึกที่เกินตัวของการมีอยู่ จากสิ่งที่เป็น
การส่งต่อทางเจตนาธรรมณ์ของครอบครัว ที่มีอยู่อย่างท่วมท้นในจิตใจ

3.3 วิเคราะห์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 70 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

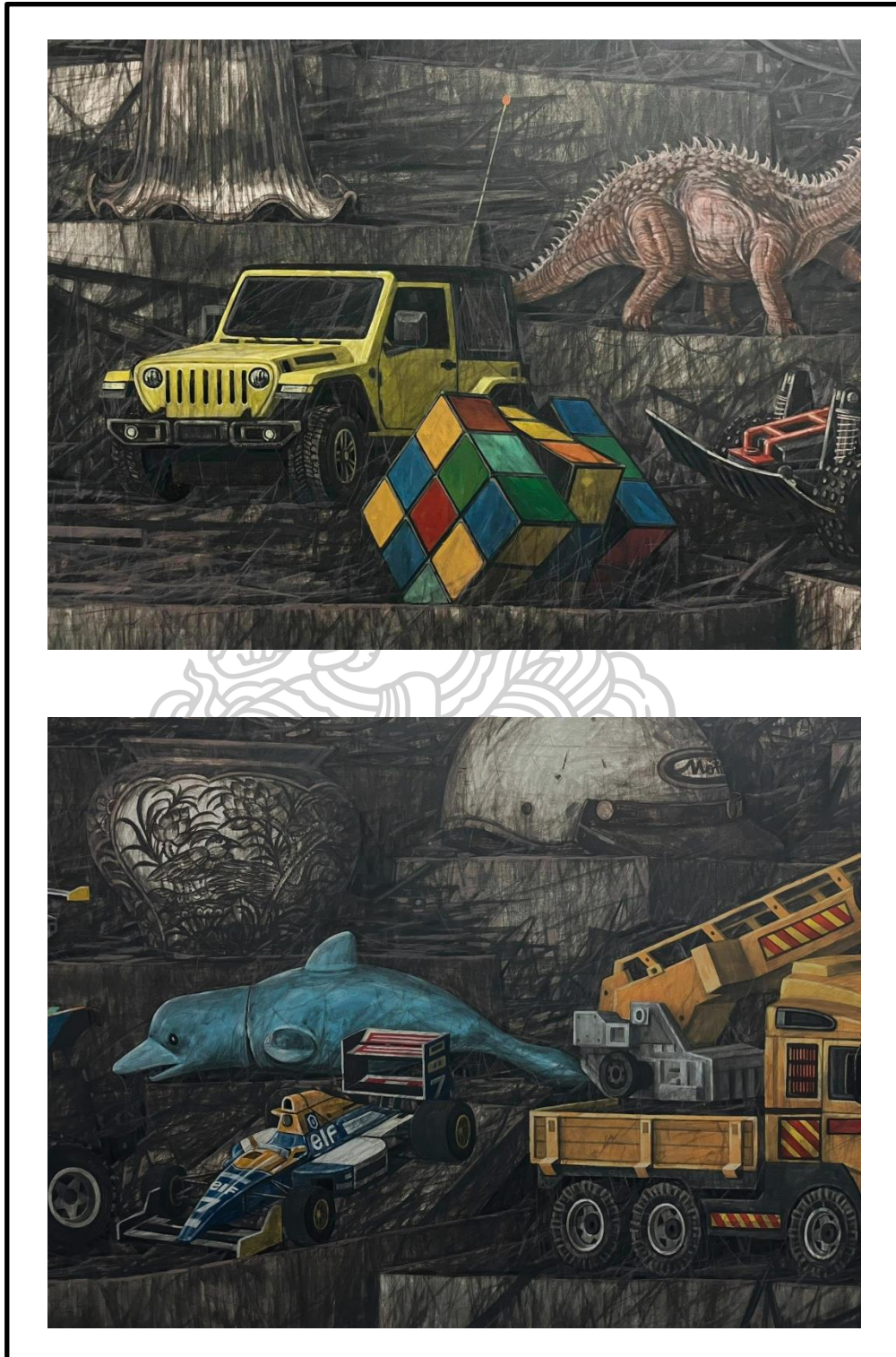
ชื่อผลงาน โลกคู่ขนาน

ขนาด 120 X 240

เทคนิค สีอะคริลิกผิวด้าน

ปีที่สร้าง 2564

ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 71 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 72 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 73 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ลักษณะของผลงานเป็นผลงานประเภทจิตรกรรม 2 มิติ ขนาด 120 X 240 เซนติเมตร เขียนด้วยเทคนิคสีอะคริลิกผิวด้าน โดยภาพรวมของผลงานมีค่าน้ำหนักที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจนมาก มีสีสันปรากฏเล็กน้อยในตำแหน่งที่เป็นรูปทรงของวัตถุสิ่งของ การจัดโครงสร้างของภาพประกอบด้วยรูปทรงของกล่องกระดาษลังขนาดต่างๆ ปะปนกับรูปทรงวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่มีหลากหลายชนิด โดยแบ่งประเภทของการเขียนสีเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มที่เป็นวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น ที่ถูกเขียนให้มีสีสัน เช่น ตุ๊กตาไดโนเสาร์ ตุ๊กตาปลาโลมา ลูกตุ้ม รถของเล่น และรถบังคับวิทยุในลักษณะต่างๆ
2. กลุ่มวัตถุสิ่งของจำพวกของเก่าโบราณ ที่เป็นสีโทนเดียว เช่น โคมไฟโบราณ ปิ่นโต ซามกระเบื้องลายคราม กระโถนลายดอกไม้ ไฟฉายโบราณ พัดลมโบราณ ตะเกียงโบราณ พัดลมชนิดแขวนเพดานที่ถูกวางในทิศทางหงายขึ้น หมวกกันน็อค และหม้อนึ่งใบใหญ่ ซึ่งเป็นสีโทนเดียวกันกับสีพื้นฉากบรรยากาศ

ซึ่งโครงสร้างหลักของภาพยังคงเป็นรูปทรงของกล่องกระดาษลังที่มีขนาดแตกต่างกัน วางอัดแน่นทับซ้อนกันไปมา ในลักษณะทิศทางและจังหวะที่แตกต่างกัน และเห็นชัดในเรื่องความแตกต่างของการใช้วรรณะสี ระหว่าง ความเป็นสีสันที่ปรากฏบนรูปทรงวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น กับ ความเป็นสีโทนเดียว ที่เป็นสีขาว เทา ดำ ปรากฏบนรูปทรงวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณ และสีบรรยากาศส่วนรวมของภาพ ในรายละเอียดของผลงาน ยังคงเต็มไปด้วยลักษณะของการขีดเขียนเส้นที่ไขว่กันไปมา จนเกิดเป็นลักษณะของความสับสน ความรกรุงรัง ความยุ่งเหยิง ความรกรุงรังของสภาพพื้นที่ ที่เป็นเสมือนลักษณะในท้องเก็บของ และมีการเน้นใช้ค่าน้ำหนักสร้างความเป็นจุดเด่น - จุดรอง ของส่วนประกอบในภาพ เพื่อให้เห็นลักษณะมุมมองที่ใช้ความแตกต่างในเรื่องการวางค่าน้ำหนักแสงจัด - เงาจัด บางตำแหน่งมีการลงค่าน้ำหนักด้วยการทาสีลงไปบ้าง เพื่อให้เห็นสีที่แตกต่างจากสีพื้นผลงาน และการลดทอนรายละเอียดความชัดเจนของรูปทรง จากบริเวณด้านหน้าไปด้านหลัง ที่ค่อยๆ ทำให้ดูจางลง เลื่อนรางหายไปไม่นานหมอก อีกประการ การกำหนดโครงสร้างภาพด้วยการใช้กล่องกระดาษลังและวัตถุสิ่งของ จากที่เป็นเพียงแค่ท้องเก็บของ เมื่อมองดูอีกมุมหนึ่งเสมือนเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับกายภาพที่เป็นทิวทัศน์ของเมือง ที่มีความซับซ้อน ความแออัด

ความวุ่นวายร่วมอยู่ด้วย ก่อให้เกิดมุมมองใหม่ที่เป็นมากกว่าภาพห้องเก็บของ ซึ่งเป็นการทับซ้อนกันระหว่างมุมมองของภาพหุ่นนิ่งและภาพทิวทัศน์

การสร้างระยะเพื่อให้ภาพมีมิติของความลึก ไม่ได้กำหนดด้วยการใช้เส้นนำสายตาตามหลักทัศนียวิทยาแต่อย่างใด แต่สร้างโดยการวางรูปทรงวัตถุสิ่งของแต่ละชนิดให้ทับซ้อนกันไปมา กระจายอยู่ในตำแหน่งต่างๆ ของภาพ ตั้งแต่ระยะหน้าไปจนถึงระยะหลัง ในกลุ่มของวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่น มีขนาดสัดส่วนเปรียบเทียบที่ใกล้เคียงกัน มีระยะห่างของการวางตำแหน่งที่ไม่มาก เนื่องจากถูกจัดวางให้เป็นกลุ่มอยู่ในระยะส่วนหน้า เพื่อให้เป็นจุดสำคัญในผลงาน กับกลุ่มวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณในระยะหลัง ที่มีลักษณะการวางตำแหน่งให้เป็นกลุ่มเช่นเดียวกัน แต่เห็นความแตกต่างในเรื่องของขนาดสัดส่วนเปรียบเทียบ ได้ชัดเจนมากกว่ากลุ่มวัตถุสิ่งของที่เป็นจำพวกของเล่น อย่างเช่นรูปทรงของพัดลมที่มีขนาดใหญ่ เมื่อเทียบกับขนาดของพื้นที่ในผลงาน โดยขนาดและสัดส่วนของวัตถุสิ่งของแต่ละชนิด ยังคงอาศัยขนาดในหลักความเป็นจริง มาเป็นตัวกำหนดขนาดสัดส่วนเปรียบเทียบของวัตถุสิ่งของแต่ละชนิด ที่วางอยู่ใกล้เคียงกัน และมีมิติของระยะในผลงานเป็นตัวกำหนดความสำคัญ ความเป็นเด่น และความชัดเจนในรายละเอียดรูปทรงด้วยเช่นกัน ซึ่งทิศทางการวางจังหวะ ตำแหน่งในโครงสร้างภาพรวมของผลงาน เป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ประกอบสร้างขึ้นมา โดยยังคงอาศัยหลักความเป็นจริง

ผลงานชิ้นนี้ เป็นผลงานที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในชุดผลงานวิทยานิพนธ์ ทำให้ภาพรวมของกลุ่มวัตถุสิ่งของแต่ละชนิดที่มาประกอบรวมกัน ดูมีระยะห่างของช่องไฟในสัดส่วนที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ในผลงานที่สร้างขึ้น จึงทำให้การทำงานของพื้นที่วางในภาพรวม สามารถแสดงระยะที่เกิดขึ้นระหว่างวัตถุสิ่งของ กับสภาพบรรยากาศ ได้สมบูรณ์มากที่สุด วัตถุสิ่งของที่อยู่ด้านหลังอาจดูมีขนาดใหญ่กว่าสิ่งที่อยู่ด้านหน้า แต่หลักคือ รูปทรงใดที่วางทับซ้อนกับอีกรูปทรงหนึ่ง รูปทรงที่อยู่ด้านบนคือระยะส่วนหน้า อีกทั้งยัง มีการลดทอนรายละเอียดในบางตำแหน่งของรูปทรงวัตถุสิ่งของ หรือรายละเอียดในส่วนของภาพรวม และการเน้นเพิ่มค่าน้ำหนักที่ตัดกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะบริเวณวัตถุสิ่งของจำพวกของเล่นในระยะส่วนหน้า เพื่อให้รายละเอียดในส่วนนี้เป็นจุดเด่นของภาพ แต่ยังคงผสมผสานกับการใช้สีของพื้นหลัง มาแทรกให้รูปทรงด้านหน้าถูกปกคลุมไว้ด้วยสีบรรยากาศ ทำให้น้ำหนักในบริเวณดังกล่าว ยังมีความเชื่อมโยงกลมกลืนอยู่ในพื้นบรรยากาศ ไม่ได้ดูตัดกันจนเกิดความรู้สึกที่ขัดแย้ง หรือเป็นคนละส่วนมากเกินไป

รูปทรงวัตถุสิ่งของในบางตำแหน่งของผลงาน บางส่วนเป็นสิ่งของที่อยู่ด้านหน้า ถูกเขียนให้เป็นเพียงกลุ่มค่าน้ำหนัก แต่รูปทรงบางอย่างที่อยู่ด้านหลังกลับถูกเขียนให้มีความชัดเจนขึ้นมา การเขียนภาพผลงานในลักษณะนี้ จึงเป็นการแสดงความสัมพันธ์ ที่ทับซ้อนกันไปมา ระหว่างความสมบูรณ์แบบของการเขียนในระดับที่แตกต่างกัน และการเล่นจังหวะและลีลาของทัศนธาตุทางศิลปะ ที่ประกอบไปด้วย จุด เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง รูปทรงและรูปร่าง

วิเคราะห์ที่มาและความหมายของผลงาน

ในภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3 ผู้สร้างสรรค์มุ่งเน้นไปที่การสร้างนัยยะแฝง จากการประกอบสร้างของรูปทรงวัตถุสิ่งของกับสภาพแวดล้อม ที่ถูกห้อมล้อมด้วยบรรยากาศ โดยมีการแบ่งกลุ่ม และวิธีการวางตำแหน่งรูปทรงวัตถุสิ่งของ จากระยะหน้าไปหลัง ข้างล่างขึ้นไปข้างบน เป็นการเรียงเรียงให้เห็นถึงความแตกต่างของกลุ่มคน ที่ต่างช่วงวัย ต่างช่วงเวลา และหมายถึงลักษณะโครงสร้างของครอบครัว ที่เหมือนกับแผนภูมิครอบครัว นัยยะต่อมา คือเรื่องของระยะการวางวัตถุสิ่งของในภาพผลงาน โดยเริ่มต้นจากส่วนที่อยู่ในระยะหน้า คือช่วงเวลาของปัจจุบันที่ยังคงดำเนินอยู่ สืบเนื่องมาจากการใช้วัตถุสิ่งของจำพวกของเล่นที่มีการเขียนสีสีน แทนค่าถึงตัวผู้สร้างสรรค์ที่เป็นกลุ่มคนในรุ่นปัจจุบัน ไต่เรียงไปในระยะหลัง ที่เป็นนัยยะของช่วงเวลาในอดีต จากการใช้รูปทรงวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณ ที่ถูกเขียนเป็นค่าน้ำหนักขาวดำ แทนค่าของเรื่องราวที่ได้ผ่านพ้นกาลเวลามานาน สิ่งที่ได้สูญเสียไปแล้ว จากที่กล่าวมา เป็นการใช้ระยะที่เกิดขึ้นในการวางโครงภาพของผลงานจิตรกรรม และการใช้ความหมายในเรื่องของสี เพื่อสื่อสารถึงนัยยะ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาในช่วงระยะเวลาที่ยาวนาน จากปัจจุบันย้อนไปหาอดีต ทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของสายสัมพันธ์ ที่ส่งต่อมาจากรุ่นสู่รุ่นในความเป็นระบบของครอบครัว

ในส่วนของกล่องกระดาษลัง ยังคงใช้แทนความหมายเดิม คือเป็นเสมือนพื้นที่ที่จัดเก็บความทรงจำ และเพื่อให้เห็นว่า มิติในความทรงจำเป็นพื้นที่ที่อัดแน่นไปด้วยสิ่งที่น่าค้นหา สิ่งที่เป็นปริศนา และสิ่งที่เรายังไม่ได้รับรู้อีกมากมาย เป็นมิติของการค้นคืน การระลึกถึง และความต้องการที่จะสืบค้นไฝหาความเป็นจริง ไปจนถึงทำความเข้าใจในสิ่งที่อาจถูกหลงลืมไป หรือซ่อนเร้นเอาไว้ในส่วนลึกของจิตใจ ผลงานยังคงปรากฏรูปทรงของวัตถุสิ่งของชนิดต่างๆ ซึ่งถูกวางกระจัดกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ทับ

ซ้อน สอดแทรกกันไปมาในตำแหน่งต่างๆ ของภาพ ที่ส่วนใหญ่เป็นค่าน้ำหนักที่เข้ม คู่มือหม่นคลุมเครือ ให้ความหมายในเชิงที่ว่า พื้นที่ในความทรงจำเป็นสิ่งที่ลึกลับ เป็นปริศนา น่าค้นหา เป็นเรื่องราวของช่วงเวลาในอดีตที่ผ่านมาแล้ว

ในส่วนของการวางตำแหน่งรูปทรงวัตถุสิ่งของในผลงานชิ้นนี้ ยังคงมีความเป็นกลุ่มแยกประเภทให้เห็นค่อนข้างชัดเจน มีการไล่เรียงให้เห็นความแตกต่างจากระยะหน้าไปหลัง ในส่วนนี้ เพื่อสื่อให้เห็นถึงรูปแบบระบบครอบครัว และมิติของช่วงระยะเวลาที่มีความเป็นมา พร้อมกันนั้น ยังทำให้เห็นว่า ลักษณะการจัดวางสิ่งของในผลงาน ได้แรงบันดาลใจมาจากสภาพของห้องเก็บของภายในบ้านที่เต็มไปด้วยกล่องกระดาษลัง และวัตถุสิ่งของต่างๆ มากมาย ทั้งสิ่งที่เก็บไว้นานมาแล้ว กับสิ่งที่เพิ่งถูกจัดเก็บเข้าไปใหม่ จากจุดนี้แสดงให้เห็นถึงช่วงรอยต่อของระยะเวลาที่ผ่านมาอย่างยาวนานของครอบครัว ที่เห็นได้จากจำนวนและความเก่าแก่เก็บในตัววัตถุสิ่งของแต่ละชนิด ในส่วนนี้ ยังคงแฝงไว้ซึ่งการแฝงนัยยะของรูปทรง เป็นการแทนค่าของหน่วยความทรงจำ ซึ่งมีในส่วนที่เป็นความทรงจำระยะสั้น ความทรงจำระยะยาว ความทรงจำที่มีความเด่นชัด หรือมีความเลือนรางไกลตัวแตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังแสดงความเป็นตัวบุคคล ที่เปรียบเสมือนกับบุคลิกจากลักษณะวัตถุสิ่งของชนิดนั้น

การจัดวางตำแหน่งสิ่งของแต่ละชนิด ผู้สร้างสรรค์มีจุดประสงค์ที่จะใช้ระยะเวลาการวาง เพื่อบ่งบอกความชัดเจนของเรื่องราวที่ใกล้ตัว และเรื่องราวที่อยู่ห่างออกไปตามช่วงเวลาของความทรงจำ ที่มีต่อสิ่งของแต่ละชนิดที่ปรากฏในผลงาน กล่าวคือ วัตถุสิ่งของที่อยู่ในระยะหน้าจำพวกของเล่น เป็นวัตถุสิ่งของที่แสดงถึงกลุ่มรุ่นสมัยของตัวผู้สร้างสรรค์ ระยะถัดไปที่เป็นวัตถุสิ่งของจำพวกของใช้โบราณ เป็นกลุ่มของรุ่นพ่อแม่ ลุง ป้า น้า อา และระยะหลังสุดเป็นกลุ่มของปู่ย่า ตายาย เป็นการแสดงนัยยะให้เห็นถึงการไล่เรียงลำดับช่วงวัยที่ห่างกัน สิ่งเหล่านี้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงลำดับความอาวุโสของกลุ่มคนในครอบครัว ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และทำให้เห็นว่า ในโครงสร้างความสัมพันธ์กันของผู้คนในครอบครัว ย่อมประกอบและปะปนไปด้วยความแตกต่างที่หลากหลายบ้างเป็นความแตกต่างกันในช่วงวัย ประสบการณ์ หน้าที่ วุฒิภาวะทางความคิด การแสดงออกในแง่ของบุคลิกภาพ เช่นเดียวกับวัตถุสิ่งของที่ต่างชนิดกัน ซึ่งเมื่อความแตกต่างของสิ่งที่หลากหลายสามารถมาอยู่ร่วมกันได้ และนำพามาซึ่งการช่วยเหลือ เสริมสร้าง เกื้อหนุน และประคับประคองซึ่งกันและกัน ทำให้สิ่งเหล่านั้นกลายเป็นความกลมกลืน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน เกิดเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่เรียกว่า ครอบครัว

จากลักษณะกายภาพวัตถุสิ่งของที่ถูกเก็บอยู่ภายในบ้าน ซึ่งเป็นดั่งพื้นที่จัดเก็บความทรงจำ ในอีกมุมหนึ่ง ผู้สร้างสรรค์คุ้นเคยกับการอยู่อาศัยใช้ชีวิตในสังคมเมือง ภาพการจดจำลักษณะความ วุ่นวายที่หลากหลายของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รวมกัน แต่กลับไร้ซึ่งความเชื่อมโยง และความผูกพันกันในเชิง ความรู้สึกของจิตใจ กับการเห็นภาพวัตถุสิ่งของภายในบ้านที่มีอยู่มากมาย แต่กลับไร้ซึ่งการขับเคลื่อน สภาพชีวิตของผู้คน อีกทั้งไม่สามารถรับรู้และเห็นความจริงทั้งหมด หรือไม่เคยได้อยู่ร่วมกับบุคคล เหล่านั้นได้ในสถานการณ์จริง กลายเป็นความระลึกถึงพวกเขาทั้งหลาย นำมาซึ่งความพยายามที่จะ หาคำตอบจากสิ่งเหล่านั้น ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมสองด้านนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้นำมาทับซ้อน กัน เพื่อให้เกิดความหมายใหม่ร่วมกัน โดยใช้รูปทรงของวัตถุสิ่งของ และภาพลักษณะความวุ่นวาย แออัดของสังคมเมือง นำมาเป็นภาพแทนความหมายของการค้นหาคุณค่าที่แท้จริง ในการดำเนินชีวิต ที่เปลี่ยนแปลงไป จากมุมมองของผู้สร้างสรรค์ ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างภาพความเค้งคว้างของบ้านใน ต่างจังหวัดที่กำลังเริ่มรกร้าง กับภาพความแออัดที่วุ่นวายของสังคมเมือง ที่กำลังเจริญเติบโตด้วย ระบบสังคมทุนนิยม ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ของชีวิตรูปแบบใหม่ ที่เข้ามาแทนที่ความเป็นอยู่ในรูปแบบ ดั้งเดิมของสังคมไทยในปัจจุบัน ก่อให้เกิดมุมมองใหม่ ที่เป็นการทับซ้อนกันระหว่างมุมมองของภาพ หนึ่งในห้องเก็บของ กับภาพทิวทัศน์ของสังคมเมือง เป็นดั่งมุมมองของสภาพพื้นที่ที่กำลังถูกทิ้งให้ ร้าง ด้วยนัยยะของการแทนที่ของอีกสิ่งที่กำลังมาทับซ้อน และเสมือนเป็นการลดทอนอีกสิ่งหนึ่งให้ ค่อยๆ จางหายไป

การประกอบสร้างมุมมองใหม่ที่อยู่ร่วมกัน ระหว่างความเป็นเป็นภาพหนึ่งกับภาพทิวทัศน์ สิ่งเหล่านี้ เกิดจากเรื่องราวที่เปลี่ยนแปลงลักษณะความคิด ทศนคติ ความรู้สึกในการปรับตัว และ เรียนรู้กับสถานการณ์ของระบบครอบครัวไทยที่เกิดขึ้น โดยให้แง่คิดว่าเราเลือกจะมองเห็นคุณค่า ความหมายจากสิ่งใด ซึ่งจำนวนของวัตถุสิ่งของเหล่านั้น เป็นตัวแทนของรูปแบบความเป็นสถาบัน ครอบครัวแบบในอดีต ตัวผู้สร้างสรรค์เป็นกลุ่มคนรุ่นหลัง ที่ต้องดูแลสิ่งเหล่านั้นต่อไป ท่ามกลางการ เปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ จึงเกิดเป็นความรู้สึกที่ล้นหลามเกินตัวของการมีอยู่ จากสิ่งที่เป็นการ ส่งต่อทางเจตนาธรรมณ์ของครอบครัว ที่มีอยู่อย่างท่วมท้นในจิตใจ

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษาค้นคว้าและทดลองการสร้างสรรค เพื่อค้นหาแนวทางในการแสดงออกของ ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่เก็บวัตถุทรงจำ” ถือเป็นบทเรียนที่สำคัญ ที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้ ตระหนัก และทบทวนถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้น ระหว่าง ความรัก - ความผิดหวัง ความสุข - ความทุกข์ ความอบอุ่น - ความโดดเดี่ยว และความผูกพัน - ความสูญเสีย ทุกสิ่งล้วนเป็นเรื่อง ธรรมดาในชีวิตที่เกิดขึ้น เรามีหน้าที่เพียงแค่ว่าพยายามเรียนรู้ทำความเข้าใจ และเข้าถึงความเป็นจริง ของสิ่งเหล่านั้นให้ได้ โดยเริ่มต้นจากการมองสิ่งรอบตัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นจุดเริ่มต้น ที่จะนำไปสู่ ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

การหยิบยกประเด็นของสถานการณ์ในครอบครัว ที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงในสภาพ สังคมไทย ตามเหตุปัจจัยทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยใช้วัตถุสิ่งของ กับสภาพแวดล้อมที่เป็นตั้งพื้นที่ ในห้องเก็บของ ที่อยู่ในบรรยากาศของมิติแห่งความทรงจำในมุมมองของผู้สร้างสรรค์ เป็นสื่อในการ แสดงออกในผลงานจิตรกรรม อันแสดงถึงเรื่องราว ความหมาย และบริบทที่ซ่อนอยู่ภายในสิ่ง เหล่านั้น ที่มีความสอดคล้องกับกลุ่มคน ช่วงวัย ช่วงเวลา ยุคสมัย ระบบสังคม ระบบเศรษฐกิจ สภาพ ความเป็นอยู่ ทัศนคติ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม และบรรทัดฐาน ที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ เปลี่ยนไปของผู้คน จากความคิดที่ว่า ความเปลี่ยนแปลงที่เล็กน้อยนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ เช่นเดียวกับคำพูดที่ว่า “เด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว” ดังนั้น ในการที่จะเข้าถึงสิ่งที่เป็นความ เปลี่ยนแปลงในระดับใหญ่ จึงต้องมีความเข้าใจในเรื่องพื้นฐานใกล้ตัวเสียก่อน ในประเด็นที่จะทำ ความเข้าใจเหตุผลว่าทำไมระบบครอบครัวในสังคมไทย จึงมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้สร้างสรรค์ จึง ได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นหน่วยย่อยมากๆ ในสังคม เช่น วัตถุสิ่งของที่เป็นส่วนหนึ่งของผู้คน ผู้คนที่เป็น ส่วนหนึ่งในสภาพแวดล้อม และสภาพแวดล้อมที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคม หากเป็นเช่นนี้ เราจะเห็น โครงสร้างของระบบความเชื่อมโยง จากสิ่งที่เล็กที่สุดไปสู่สิ่งที่ใหญ่มากขึ้น เพราะทุกส่วนล้วนมี ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ทัศนคติที่มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงรูปแบบของระบบครอบครัวในสังคมปัจจุบัน ส่วนหนึ่งอาจมีที่มาจากเหตุผลสืบเนื่องเกี่ยวกับความทรงจำ ซึ่งมีรากฐานมาจากจิตใต้สำนึก และถูกพัฒนาไปสู่ระดับจิตสำนึกที่สูงขึ้น เพื่อนำมาถอดรหัสให้เข้าใจ และให้เห็นคุณค่าความหมายของชีวิต พร้อมกันนั้น เรื่องราวที่สอดคล้องกับความทรงจำ มีผลเป็นอย่างมากต่อการจดจำและการระลึกถึง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงออก และความคิดของมนุษย์ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมในช่วงเวลาต่างๆ ดังนั้นประเด็นของความทรงจำที่เกิดขึ้นในระบบครอบครัว จึงเป็นตัวส่งเสริมในการเข้าถึงความเข้าใจ ที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมไทยมากยิ่งขึ้น จากในอดีต ที่หลากหลายชีวิตเคยอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ในทิศทางที่มีความคล้ายคลึงกัน จึงเกิดก่อให้เกิดความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น แต่เมื่อถึงเวลาท้ายที่สุด ทุกชีวิตย่อมมีหนทางเป็นของตนเอง เป็นไปตามกฎของวาระหน้าที่ ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล เมื่อถึงเวลาที่ต้องแยกย้ายจากกันไป จึงต้องทำความเข้าใจ และยอมรับปรับตัวต่อสถานการณ์เหล่านั้นที่เกิดขึ้น ดังนั้น ช่วงเวลาหนึ่งในชีวิต ที่เรามีโอกาสได้อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว จึงนับเป็นช่วงเวลาที่น่าจดจำ และเป็นเหตุผลหนึ่ง ที่ทำให้ได้เรียนรู้คุณค่าในชีวิตมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของจึงเปรียบเสมือนคนเรา ที่ได้เกิดขึ้นมาจากการถูกประกอบสร้าง ด้วยเหตุปัจจัยต่างๆ และมีหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป เมื่อมีโอกาสได้มาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว จึงเปรียบเสมือนการรวมเอาความแตกต่าง ความหลากหลาย มาเติมเต็ม ช่วยเหลือ และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สร้างคุณค่า และความหมายต่อประสบการณ์ของชีวิต ให้ดำเนินต่อไปอย่างมีชีวิตชีวา เมื่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้เกิดขึ้นและผ่านพ้นไป สิ่งเหล่านั้น จะถูกจัดเก็บไว้ในส่วนลึกของความทรงจำ ซึ่งเป็นพื้นที่ในจิตใจของมนุษย์ ที่มีความซับซ้อนและไม่สิ้นสุด ขึ้นอยู่กับว่า เราจะเลือกใส่ความทรงจำอะไรเข้าไปประกอบสร้างในพื้นที่ตรงนั้น เมื่อทุกส่วนปะติดปะต่อเรื่องราวเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน จนเป็นผลึกของความทรงจำ ที่เรียกว่า “ประสบการณ์” ทุกสิ่งที่ปรากฏในผลงาน จึงเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และมีความสอดคล้องในการที่จะเข้าถึงความหมาย คุณค่า และเหตุผลในการมีอยู่ของความทรงจำ ซึ่งมีผลต่อความเข้าใจความเป็นจริงในชีวิตของมนุษย์ ที่ย่อมมีความไม่แน่นอน และมีการเปลี่ยนแปลงเสมอตามช่วงเวลา ภายใต้เงื่อนไขของเหตุผล เรื่องราวที่แฝงอยู่ในสิ่งที่เป็นปัจจัยของความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ พยายามที่จะสื่อสารออกมาให้เกิดความหมาย ในแนวความคิดของผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด “พื้นที่เก็บวัตถุทรงจำ”

รายละเอียดผลงานสร้างสรรค์

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 1

ชั้นที่ 1 หน่วยความจำ

สื่อะคริลิกผิวด้านผสมวาดเส้น 140 X 180 2561

ชั้นที่ 2 มหานครของความทรงจำ

สื่อะคริลิกผิวด้านผสมวาดเส้น 120 X 200 2562

ชั้นที่ 3 วัตถุพยาน

สื่อะคริลิกผิวด้าน 110 X 220 2562

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2

ชั้นที่ 1 วันรวมญาติ

สื่อะคริลิกผิวด้าน 110 X 200 2562

ชั้นที่ 2 ของที่ระลึก

สื่อะคริลิกผิวด้าน 110 X 180 2562

ชั้นที่ 3 ของฝากจากอดีต

สื่อะคริลิกผิวด้าน 110 X 180 2562

ผลงานวิทยานิพนธ์

ชั้นที่ 1 สัญญาณชีพ

สื่อะคริลิกผิวด้าน 100 X 190 2564

ชั้นที่ 2 มิติทับซ้อน

สื่อะคริลิกผิวด้าน 110 X 200 2564

ชั้นที่ 3 โลกคู่ขนาน

สื่อะคริลิกผิวด้าน 120 X 240 2564

รายการอ้างอิง

- Arndt. **Natee Utarit**. accessed 5 สิงหาคม 2564. accessed from
http://www.arndtfineart.com/website/artist_9828_image?idx=u
- Asian Art Biennial 2013. **Natee Utarit**. accessed 5 สิงหาคม 2564. accessed from
<https://universes.art/en/asian-art-biennial/2013/photo-tour/natee-utarit/>
- Bangkok Art News. **ผลงาน ชัยวุฒิ เทียมปาน**. accessed 5 สิงหาคม 2564. accessed from
www.bangkokartnews.com
- Blogspot. **อิทธิพลของครอบครัวต่อการดำรงชีวิต**. accessed 1 สิงหาคม 2564. accessed from
<http://influence-family-life.blogspot.com/2015/05/blog-post.htm>
- Megan Lorraine Debin. **Ai Weiwei, Kui Hua Zi (Sunflower Seeds)**. accessed 5 สิงหาคม 2564. accessed from <https://www.khanacademy.org/humanities/ap-art-history/global-contemporary/a/sseeds-ai-weiwei>
- Meyersr. **Sunflower Seeds Ai Weiwei**. accessed 5 สิงหาคม 2564. accessed from
<https://muse.union.edu/aah194-wi19/2019/01/30/ai-weiweis-sunflower-seeds/>
- Michael Greshko. **ความจำของมนุษย์ : คนเราสร้างความทรงจำ บางครากลับหวนคิด แต่บางที่กลับลืมเลือนได้อย่างไร**. accessed 1 สิงหาคม 2564. accessed from
<https://ngthai.com/science/19208/human-memory/>
- Michael Spens. **Embanking the Sublime the Unilever Series : Rachel Whiteread**. accessed 5 สิงหาคม 2564. accessed from
<https://www.studiointernational.com/index.php/embanking-the-sublime-the-unilever-series-rachel-whiteread>
- Robert C. Jackson. **Robert C. Jackson**. accessed 5 สิงหาคม 2564. accessed from
<https://robertcjackson.com/>
- Roots. **Natee Utarit**. accessed 5 สิงหาคม 2564. accessed from
<https://roots.sg/learn/collections/listing/1253900>
- Sornsak Sakbodin. **ความหมายของสิ่งที่อยู่ในภาพ Still Life**. accessed 1 สิงหาคม 2564. accessed from <https://www.facebook.com/notes/คนชอบภาพ-แนวstill-life/ความหมายของสิ่งของที่อยู่ในภาพ-still-life-โดยsornsak-sakbodin>

- Ted Polomis. **Ted Polomis**. accessed 5 สิงหาคม 2564. accessed from http://www.polomis.com/gallery.htm#_paintings/new/MantelPeace.jpg
- Thanet Ratanakul. มนุษย์ตั้งคำถามกับ “ความทรงจำ” ตั้งแต่เมื่อไหร่ กว่าที่จะเข้าใจความทรงจำ. accessed 1 สิงหาคม 2564. accessed from: [://thematter.co/science-tech/how-we-had-learned-memory-throughout-centuries/39669](http://thematter.co/science-tech/how-we-had-learned-memory-throughout-centuries/39669)
- Womentsart. **Embankment Rachel Whiteread**. accessed 5 สิงหาคม 2564. accessed from <https://twitter.com/womentsart1/status/1013059995884249088>
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. **สถานการณ์ครอบครัวไทย**. accessed 1 สิงหาคม 2564. accessed from https://www.m-society.go.th/article_attach/3768/4500.doc
- ชาย โพธิ์สิตา. **การเปลี่ยนแปลงครอบครัวและครัวเรือนไทย**. accessed 1 สิงหาคม 2564. accessed from <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceVII/Download/2011-Article-02.pdf>
- ชลุด นิมเสมอ. **องค์ประกอบของศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2559.
- ประสิทธิ์ สวาสดีญาติ. **ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. และคณะ. **สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มการบริหารเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและสังคมไทย ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้านประชากร**. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2551.
- ยุพิน วรสิริอมร. จงจิตต์ ฤทธิรงค์. ศุทธิดา ชวนวัน. และพจนา หันจางสิทธิ์. **การเกิดกับความมั่นคงในประชากรและสังคม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2557.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. **การโหยหาอดีต : ความเป็นอดีตในสังคมสมัยใหม่**. accessed 1 สิงหาคม 2564. accessed from <http://www.polsci-law.buu.ac.th/journal/document/4-2/2>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	อัศรพล พิพัฒน์โกศล
วัน เดือน ปี เกิด	7 สิงหาคม 2537
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	2564 ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ภาควิชาศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2561 ศิลปบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชาทัศนศิลป์ ภาควิชาศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2555 วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม 2552 โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี 2549 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	752 ทรัพย์สิน 4 ถนนพระพันวษา ตำบลท่าพี่เลี้ยง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี 72000
รางวัลที่ได้รับ	2563 - ร่วมแสดงนิทรรศการ “โครงการศิลปินร่วมสมัย สู้ภัยโควิด ด้วย จิตสำนึก” หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม 2561 - เข้าร่วม “โครงการพัฒนาศักยภาพศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 9 ประจำปี 2561”(Young Artists Talent 4.0) ณ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม อันดามัน จังหวัดกระบี่ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม 2560 - ได้รับทุน “ทุนภูมิพล” ประเภทส่งเสริมการศึกษา (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยศิลปากร - ได้รับรางวัล “รางวัลพระจันทร์เพชร” รางวัลนักศึกษาผู้ทำกิจกรรมดีเด่น และสร้างสรรค์คุณประโยชน์ แก่มหาวิทยาลัยและสังคม มหาวิทยาลัยศิลปากร - ร่วมแสดงนิทรรศการ “การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 34” มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ร่วมแสดงนิทรรศการ “๙๙ ศิลปินเพื่อแผ่นดินพ่อ” หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม
- 2557 - ร่วมแสดงนิทรรศการ “10 Step” การแสดงผลงานนักศึกษาในรายวิชาแกน พื้นฐานทางทัศนศิลป์
คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2556 - รางวัลยอดเยี่ยม ประเภทจิตรกรรม การประกวดศิลปกรรมนักเรียน
นักศึกษา วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม
- รางวัลยอดเยี่ยม ประเภทจิตรกรรมไทย การประกวดศิลปกรรมนักเรียน
นักศึกษาวิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม
- รางวัลยอดเยี่ยม ประเภทออกแบบตกแต่ง การประกวดศิลปกรรมนักเรียน
นักศึกษา วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม
- รางวัลดีเด่น ประเภทภาพพิมพ์ การประกวดศิลปกรรมนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
- รางวัลชมเชย ประเภทลายรดน้ำ การประกวดศิลปกรรมนักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม
- 2555 - รางวัลดีเด่น “ศรีราชา เมืองน่าอยู่ เมืองน่าเที่ยว ครั้งที่ 18”
เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
- รางวัลที่ 1 “การแข่งขันวาดเส้น ครั้งที่ 6” วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
- รางวัลยอดเยี่ยม ประเภทวาดเส้น การประกวดศิลปกรรมนักเรียน
นักศึกษา วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม
- รางวัลดีเด่น ประเภทจิตรกรรม การประกวดศิลปกรรมนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
- รางวัลดีเด่น ประเภทสถาปัตยกรรมไทย การประกวดศิลปกรรมนักเรียน
นักศึกษา วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม

- รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ทักษะศิลปะไทย ระดับ ปวช.1-3

วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

- รางวัลชนะเลิศอันดับ 1 ทักษะลายรดน้ำ ระดับ ปวช.1-3

วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

